

นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน)

กระบวนเล่นโขงตัวพระ ชุด ตั่งพลับพลา

THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE EDUCATIONAL MEDIA
TOWARDS THE MOVEMENTS OF THE HERO IN KHON (MASKED
PLAY) OF THE TANG PLUB PLA SERIES THROUGH APPLICATION

สุขสันติ แวงวรรณ

ได้รับทุนสนับสนุน จากงบประมาณแผ่นดิน

ประจำปีงบประมาณ 2563

ลิขสิทธิ์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ 1. เพื่อเป็นแนวทางการนำองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยมาสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยี ในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) 2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา การดำเนินงานวิจัย ใช้การศึกษาข้อมูลจากบทการแสดงโขนในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระศพเจ้านายที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 9 และบทการแสดงโขนของมูลนิธิศิลปะชาติ การสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญแล้ววิเคราะห์ข้อมูล นำผลการศึกษามาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมสื่อการศึกษาฯ สำหรับจัดการเรียนการสอนผ่านอุปกรณ์การสื่อสาร

การศึกษาพบว่า การแสดงโขน ชุด ตั้งพลับพลา หมายถึงการเปิดตัวผู้แสดงฝ่ายพระ เช่น พระราม พระลักษมณ์ มีรูปแบบการแสดง 2 รูปแบบ คือ 1. ตั้งพลับพลา ด้วยเพลงอัตราจังหวะพิเศษ(ซ้ำปีโน) และ 2. ตั้งพลับพลา ด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น มีสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ตามที่ปรากฏในใบบทร้อง คือ การแนะนำตัว การว่าความ ไถ่ถาม พิจารณาศึก การมอบหมาย สั่งการ และยกกองทัพ โดยผู้ทำบทจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดในบทการแสดงโดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในการแสดงแต่ละครั้ง มีกระบวนรำประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ กระบวนรำตามจารีตของเพลง กระบวนรำตามบทบาทตัวละคร และกระบวนรำตีบทตามความหมายของบทร้อง จากนั้นได้นำมาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมสื่อการศึกษาฯ จำนวน 17 เพลง ออกแบบการบันทึกภาพเป็น 4 รูปแบบ คือ ด้านหน้า ด้านบน ด้านข้าง และแบบรวม มีสื่อนวัตกรรมสำหรับศึกษาฯ ครั้งนี้ 2 รูปแบบ 1. สำหรับฝึกกระบวนรำ จำนวน 64 ชุด 2. สำหรับฝึกร้อง จำนวน 17 ชุด

มีการประเมินคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และด้านผู้เรียน เกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ความชัดเจนของเสียง ภาพเคลื่อนไหว ความสวยงาม ความแปลกใหม่ ความน่าสนใจ ความทันสมัย และความสะดวกในการใช้งาน

นวัตกรรมสื่อการศึกษาฯ ชุดนี้ ถือเป็นแนวคิดการสร้างสรรค์สื่อการศึกษาที่ตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษา การเรียนรู้รูปแบบออนไลน์ ลดช่องว่างทางการศึกษา และต่อยอดการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เปิดโอกาสทางการศึกษาสำหรับทุกคน

คำสำคัญ: นวัตกรรมสื่อการศึกษา, โปรแกรมประยุกต์, นาฏศิลป์, กระบวนรำท่าพระ
จำนวน 277 หน้า

Abstract

Development of innovative educational media towards the movements of the hero in Khon (Masked Play) of the Tang Plub Pla Series through application. With two objectives; 1. To utilize creative technology as a guideline to convey knowledge of Thai dance in the form of application. 2. To develop an innovative educational media through application concerning the movements of the hero in Khon of the Tang Plub Pla Series. The research has been conducted by studying the data from the Khon script that was performed in the Royal Cremation ceremonies during and after the reign of King Rama IX and the Khon script of the Arts and Crafts Foundation, interviews with national artists and experts. Then data was analyzed and the information was created into an innovative educational media for teaching and learning through communication devices, as to motivate and as a convenience to study at any time on demand.

From the research, the form of the Khon performance of the Tang Plub Pla Series refers to the introduction of the hero characters (protagonists), for instance, Phra Ram and Phra Lak. There are 2 forms of performances; 1. Tang Plub Pla with special rhythmic music (Cha Phi Nai; slow), and 2. Tang Plub Pla with normal tempo, with different situations occurring which appear in the lyrics, that are, introductions, statements, inquiries, battle consultations, assignments, commands and military mobilizations. The scriptwriter will determine the details of the performance taking into account various contexts. In each performance, the dance process consists of 3 styles, which are, traditional dance process in accordance with the song, dance process in accordance to the character's role, and dance process in accordance to the meaning of the lyrics. Then these were later developed into an innovative educational media, consisting of 17 songs, visual recordings are designed into 4 formats, that are, front view, top view, bottom view and overall. There are 2 forms of

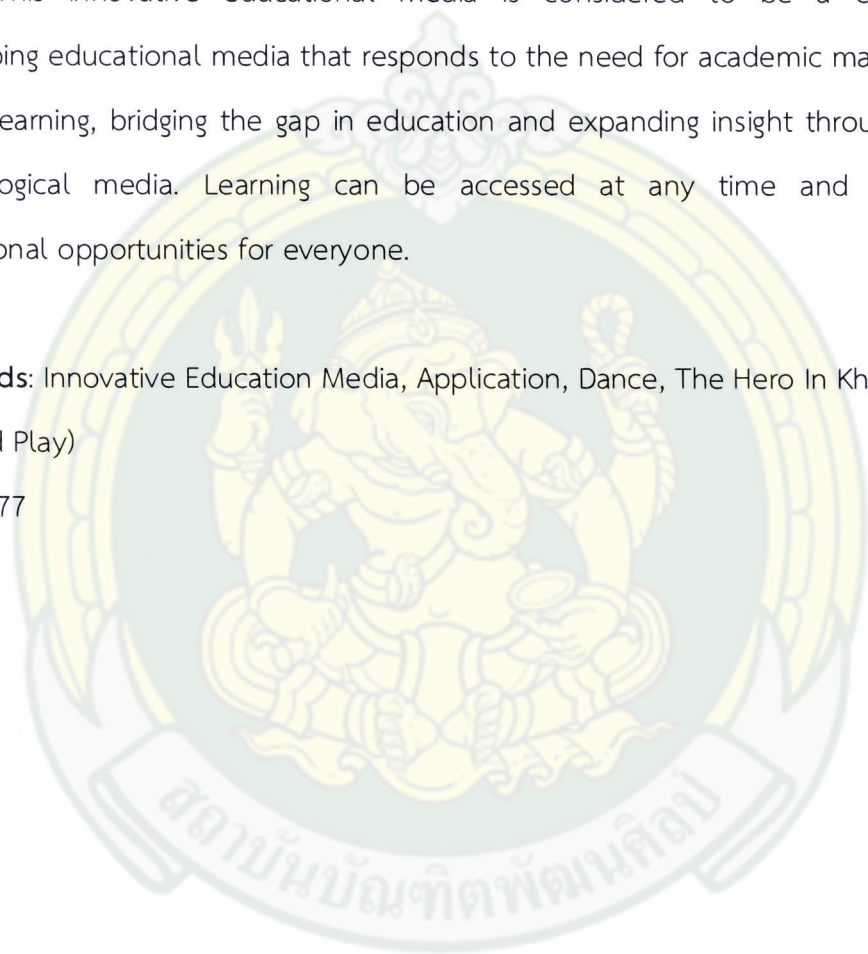
this innovative educational media; 1. for dance practices which consists of 64 sets and 2. for singing practices which consists of 17 sets.

With evaluations from media experts and learners concerning content satisfaction, language use, voice clarity, animation, artistry, novelty, appeal, modernity and ease of use.

This innovative educational media is considered to be a concept of developing educational media that responds to the need for academic management, online learning, bridging the gap in education and expanding insight through various technological media. Learning can be accessed at any time and opens up educational opportunities for everyone.

Keywords: Innovative Education Media, Application, Dance, The Hero In Khon (Masked Play)

Pages 277

กิตติกรรมประกาศ

ผลงานวิจัย เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวน เล่นโยน (ตัวพระ) ชุด ตั๋งพลับพลา ได้รับทุนสนับสนุนจาก สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.) และได้ขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง : HE-135-2563 วันที่รับรอง 29 ตุลาคม 2563 และหมดอายุวันที่ 29 ตุลาคม 2564

นวัตกรรมการศึกษาชุดนี้ สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนที่สนใจ การแสดงโยน(ตัวพระ) สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา ผ่านโปรแกรม ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ต่าง ๆ ในโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ทโฟน (Smart Phone) หรืออื่น ๆ ทำ ให้ช่วยลดเวลา เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมการสอนของครู สอดคล้องการจัดการศึกษาใน ศตวรรษที่ ๒๑ และการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0

องค์ความรู้นี้เกิดจากการ รวบรวม จากเอกสารทางวิชาการ จากบทการแสดงโยน จากการ สัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ และผู้เชี่ยวชาญ ผ่านกระบวนการกลั่นกรองและวิเคราะห์ข้อมูลที่ชัดเจน ครอบคลุม จากนั้นจึงนำมาสร้างสรรค์เป็นสื่อนวัตกรรม สามารถนำไปประกอบในการศึกษาได้เป็น อย่างดี

กราบขอบพระคุณครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง ที่ให้ความอนุเคราะห์บันทึกภาพ กระบวนรำต้นแบบ ครูทัศนีย์ ขุนทอง รศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ ผศ.ดร.ธีรภัทร์ ทองนิ่ม ผศ.ดร.เฉลิมชัย ภิรมย์รักษ์ ดร.สุรัตน์ จงดา ครูวรเทพ บุญจำเริญ ครูมยุรี ฟ้อนรำดี และครูชำนาญ แก้วสว่าง คอยให้ คำแนะนำและอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ลูกศิษย์ วิ แนน สัม กิ๊พ ผู้เป็นกำลัง สำคัญในทุกสิ่ง ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้เอื้อนาม มา ณ ที่นี้ คุณูปการใดที่บังเกิดมี ขอถวาย เป็นเครื่องบูชาครู และบุพการี ที่ทำให้ได้มีโอกาสทำงานอย่างทุกวันนี้

หากเอกสารฉบับนี้ ขาดตกบกพร่องสิ่งใด ยินดีน้อมรับเพื่อปรับปรุงให้สมบูรณ์เพื่อ การสืบสานศาสตร์นาฏศิลป์ไทยต่อไป

สุขสันติ แวงวรรณ

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ต
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์	4
ขอบเขตการวิจัย	5
วิธีการดำเนินงาน	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่	
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1 สื่อนวัตกรรม	9
1.1 สื่อ (Media)	9
1.2 นวัตกรรม (Innovation)	10
2 นาฏยศัพท์	12
2.1 ความหมายของนาฏยศัพท์	12
2.2 ประวัติความเป็นมาของนาฏยศัพท์	12
2.3 ประโยชน์และคุณค่าของนาฏยศัพท์	13
2.4 นาฏยศัพท์สำหรับการเรียนการสอน	13
3 เนื้อเรื่องในการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์	14
4 การแสดงโขนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์	24
4.1 โขนมุลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ	24
4.2 งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพที่ปรากฏในการแสดงโขน	26

สารบัญ (ต่อ)

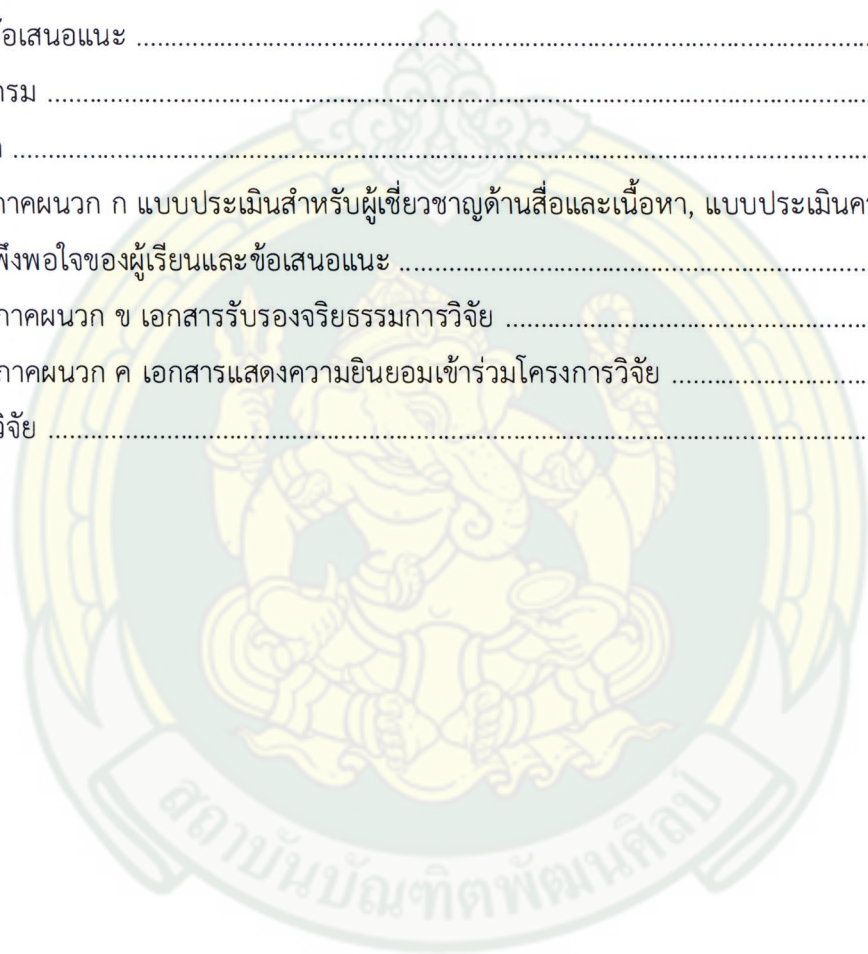
	หน้า
5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	30
5.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม	30
5.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	31
5.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ	33
5.4 ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย	34
5.5 ทฤษฎีการเคลื่อนไหว	36
6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
6.1 การพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำใช้ในงานนาฏศิลป์	38
6.2 สื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) ชุดระบำดาวดึงส์	39
6.3 การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์	40
6.4 แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสาขาเทคโนโลยีและสื่อสาร การศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน	41
6.5 การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อการพัฒนา ครูตามแบบทางการปฏิรูปการศึกษา	42
บทที่	
3 การดำเนินการวิจัย และสร้างสรรค์นวัตกรรม	43
1. การศึกษาบทโขนตามกรอบการวิจัย	43
1.1 การแสดงโขนในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ	43
1.2 การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ	44
1.3 บทการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ที่ปรากฏฉากตั้งพลับพลา	45
1.4 การวิเคราะห์โครงสร้างการแสดงในฉากตั้งพลับพลา	71
1.5 เพลงและบทที่ปรากฏในการตั้งพลับพลา	83
2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและแบบประเมินในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	93
2.1 แบบสัมภาษณ์การวิจัย	93
2.2 แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ	96
2.3 แบบประเมินคุณภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	99

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 แบบประเมินคุณภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล	100
2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษา รูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	101
3 การสร้างนวัตกรรมสื่อการศึกษา	107
3.1 เพลงและบทร้อง	107
3.2 การบันทึกเสียง และภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว	118
3.3 การคัดเลือกผู้จัดทำต้นแบบ	119
4. การออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษา	119
บทที่	
4 นวัตกรรมสื่อการศึกษา กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	126
1. ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรม ฯ	126
2. รูปแบบการตั้งพลับพลา	130
2.1 เพลงในฉากตั้งพลับพลา	130
2.2 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา	132
3. กระบวนรำประกอบเพลงในฉากตั้งพลับพลา	135
3.1 ชื่อและความหมายเฉพาะของกระบวนรำในสื่อนวัตกรรม	138
3.2 ชื่อกระบวนรำเฉพาะในสื่อนวัตกรรม	139
3.3 การออกแบบ สร้างสรรค์สื่อนวัตกรรม	141
4. นวัตกรรมสื่อการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	163
4.1 ผลงานสื่อนวัตกรรมฯ สำหรับฝึกซ้อมพร้อมคำบรรยาย	164
4.2 ผลงานสื่อนวัตกรรมฯ ลักษณะภาพเคลื่อนไหวประกอบคำบรรยาย	172
4.3 สรุปแบบประเมินนวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระชุด ตั้ง พลับพลา	192

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
5	
สรุป และอภิปรายผล	217
สรุป	217
อภิปรายผล	224
ข้อเสนอแนะ	225
บรรณานุกรม	226
ภาคผนวก	228
ภาคผนวก ก แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและเนื้อหา, แบบประเมินความ พึงพอใจของผู้เรียนและข้อเสนอแนะ	229
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย	251
ภาคผนวก ค เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	254
ประวัติผู้วิจัย	273

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 1	164
2	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 2	164
3	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 3	165
4	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 4	165
5	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 5	166
6	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 6	166
7	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 7	167
8	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 8	167
9	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 9	168
10	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 10	168
11	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 11	169
12	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 12	169
13	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 13	170
14	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 14	170
15	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 15	171
16	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 16	171
17	QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 17	172
18	Ver.1 (กล่องด้านหน้า)	172
19	Ver.2 (กล่องด้านข้าง)	173
20	Ver.3 (กล่องด้านบน)	173
21	Ver.4 (กล่องด้านรวม)	174
22	QR Code เพลงลำดับที่ 1	175
23	QR Code เพลงลำดับที่ 1	175
24	QR Code เพลงลำดับที่ 1	175
25	QR Code เพลงลำดับที่ 1	175
26	QR Code เพลงลำดับที่ 2	176
27	QR Code เพลงลำดับที่ 2	176

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
28	QR Code เพลงลำดับที่ 2	176
29	QR Code เพลงลำดับที่ 2	176
30	QR Code เพลงลำดับที่ 3	177
31	QR Code เพลงลำดับที่ 3	177
32	QR Code เพลงลำดับที่ 3	177
33	QR Code เพลงลำดับที่ 3	177
34	QR Code เพลงลำดับที่ 4	178
35	QR Code เพลงลำดับที่ 4	178
36	QR Code เพลงลำดับที่ 4	178
37	QR Code เพลงลำดับที่ 4	178
38	QR Code เพลงลำดับที่ 5	179
39	QR Code เพลงลำดับที่ 5	179
40	QR Code เพลงลำดับที่ 5	179
41	QR Code เพลงลำดับที่ 5	179
42	QR Code เพลงลำดับที่ 6	180
43	QR Code เพลงลำดับที่ 6	180
44	QR Code เพลงลำดับที่ 6	180
45	QR Code เพลงลำดับที่ 6	180
46	QR Code เพลงลำดับที่ 7	181
47	QR Code เพลงลำดับที่ 7	181
48	QR Code เพลงลำดับที่ 7	181
49	QR Code เพลงลำดับที่ 7	181
50	QR Code เพลงลำดับที่ 8	182
51	QR Code เพลงลำดับที่ 8	182
52	QR Code เพลงลำดับที่ 8	182
53	QR Code เพลงลำดับที่ 8	182
54	QR Code เพลงลำดับที่ 9	183

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
55	QR Code เพลงลำดับที่ 9	183
56	QR Code เพลงลำดับที่ 9	183
57	QR Code เพลงลำดับที่ 9	183
58	QR Code เพลงลำดับที่ 10	184
59	QR Code เพลงลำดับที่ 10	184
60	QR Code เพลงลำดับที่ 10	184
61	QR Code เพลงลำดับที่ 10	184
62	QR Code เพลงลำดับที่ 11	185
63	QR Code เพลงลำดับที่ 11	185
64	QR Code เพลงลำดับที่ 11	185
65	QR Code เพลงลำดับที่ 11	185
66	QR Code เพลงลำดับที่ 12	186
67	QR Code เพลงลำดับที่ 12	186
68	QR Code เพลงลำดับที่ 12	186
69	QR Code เพลงลำดับที่ 12	186
70	QR Code เพลงลำดับที่ 13	187
71	QR Code เพลงลำดับที่ 13	187
72	QR Code เพลงลำดับที่ 13	187
73	QR Code เพลงลำดับที่ 13.....	187
74	QR Code เพลงลำดับที่ 14	188
75	QR Code เพลงลำดับที่ 14	188
76	QR Code เพลงลำดับที่ 14	188
77	QR Code เพลงลำดับที่ 14	188
78	QR Code เพลงลำดับที่ 15	189
79	QR Code เพลงลำดับที่ 15	189
80	QR Code เพลงลำดับที่ 15.....	189

สารบัญภาพ (ต่อ)

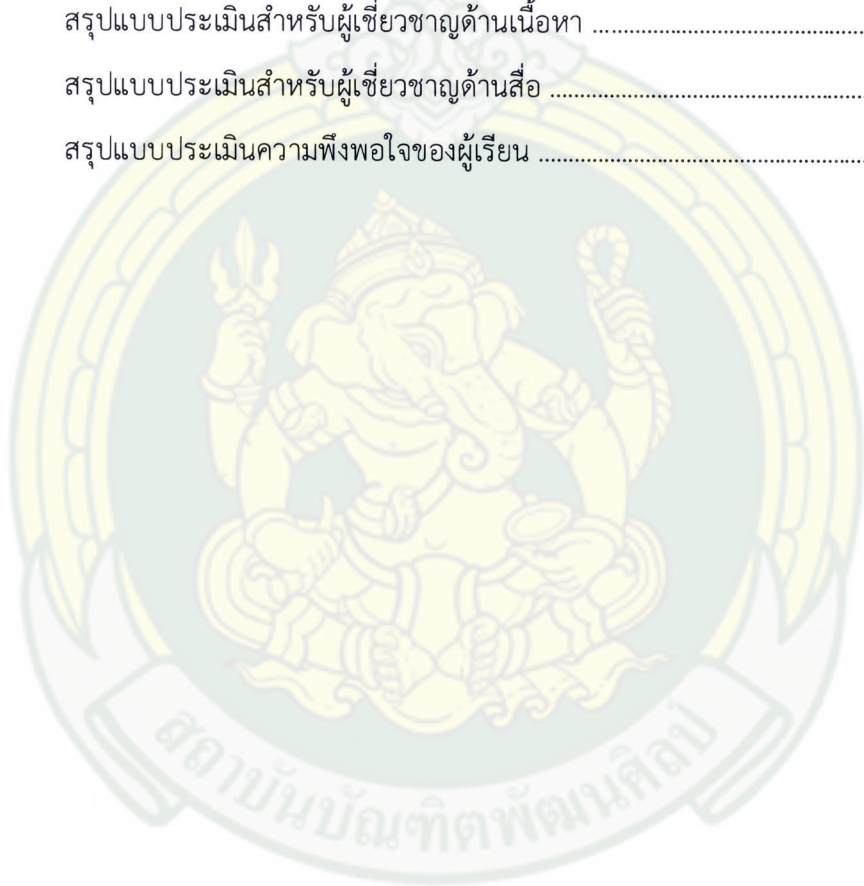
ภาพที่		หน้า
81	QR Code เพลงลำดับที่ 15	189
82	QR Code เพลงลำดับที่ 16	190
83	QR Code เพลงลำดับที่ 16	190
84	QR Code เพลงลำดับที่ 16	190
85	QR Code เพลงลำดับที่ 16	190
86	QR Code เพลงลำดับที่ 17	191
87	QR Code เพลงลำดับที่ 17	191
88	QR Code เพลงลำดับที่ 17	191
89	QR Code เพลงลำดับที่ 17	191
90	ชื่อ - นามสกุล	192
91	วุฒิการศึกษาสูงสุด	193
92	สถานที่ทำงาน	193
93	ตำแหน่ง	194
94	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 1)	194
95	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 2)	195
96	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 3)	195
97	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 4)	196
98	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 5)	196
99	ชื่อ - นามสกุล	197
100	วุฒิการศึกษา	198
101	สถานที่ทำงาน	198
102	ตำแหน่ง	199
103	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 1)	199
104	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 2)	200
105	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 3)	200
106	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 4)	201

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
107	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 1)	201
108	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 2)	202
109	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 3)	202
110	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 4)	203
111	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 1)	203
112	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 2)	204
113	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 3)	204
114	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 4)	205
115	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 5)	205
116	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 6)	206
117	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 7)	206
118	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 1)	207
119	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 2)	207
120	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 3)	208
121	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 4)	208
122	แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 5)	209
123	เพศ	209
124	อายุ	210
125	อาชีพ	210
126	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 1	211
127	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 2	211
128	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 3	212
129	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 1	212
130	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 2	213
131	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 3	213

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
132	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 4	214
133	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 5	214
134	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 6	215
135	แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 7	215
136	สรุปแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	221
137	สรุปแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ	222
138	สรุปแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน	223

สารบัญญัตินี้

ตารางที่ บทที่ 3	หน้า
1 เพลงลำดับที่ 1	72
2 เพลงลำดับที่ 2	73
3 เพลงลำดับที่ 3	74
4 เพลงลำดับที่ 3 (ต่อ)	75
5 เพลงลำดับที่ 4	76
6 เพลงลำดับที่ 5	77
7 เพลงลำดับที่ 6	78
8 เพลงลำดับที่ 7	79
9 เพลงลำดับที่ 8	79
10 เพลงลำดับที่ 8 (ต่อ)	80
11 เพลงลำดับที่ 9	80
12 เพลงลำดับที่ 9 (ต่อ)	81
13 เพลงลำดับที่ 10	81
14 เพลงลำดับที่ 10 (ต่อ)	82
15 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยน ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	94
16 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยน ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	95
17 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยน ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	96
18 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชัน) กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	97
19 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชัน) กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	98
20 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชัน) กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

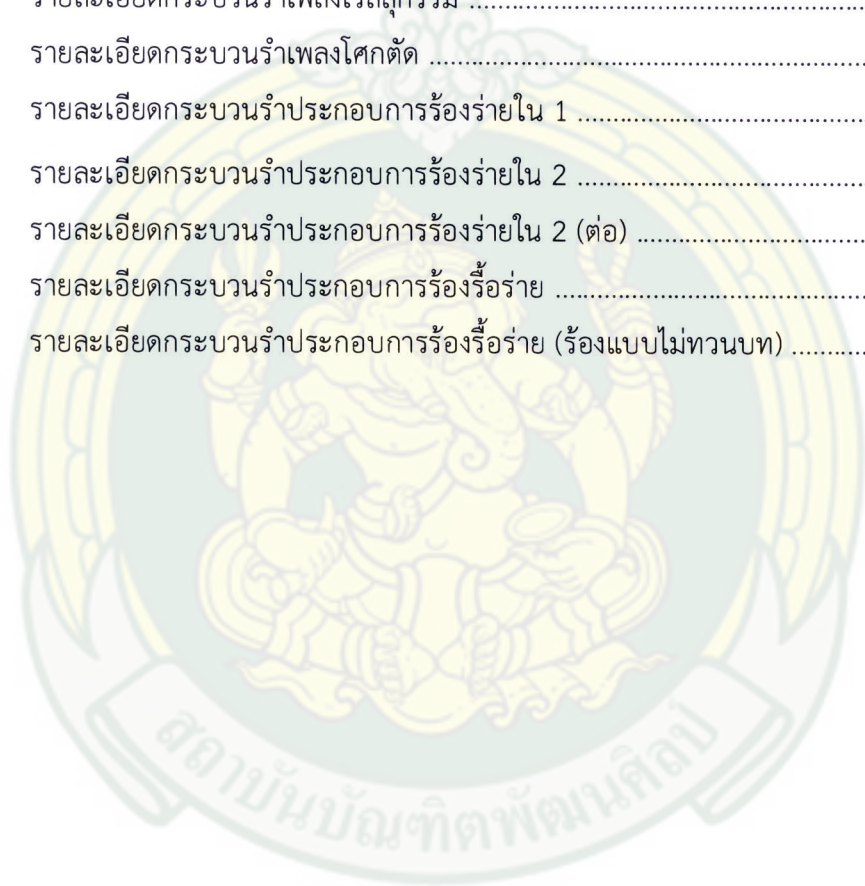
ตารางที่		หน้า
21	แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	99
22	แสดงความคิดเห็นด้านแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เรียนที่มี ต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	100
23	แสดงความคิดเห็นด้านแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เรียนที่มี ต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	101
24	ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมฯ	102
25	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ	103
26	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)	104
27	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)	105
28	การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)	106
29	คัดเลือกเพลงและบทร้อง โดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง	108
30	คัดเลือกเพลงและบทร้อง โดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)	109
31	คัดเลือกเพลงและบทร้อง โดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)	110
32	Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา	120
33	Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)	121
34	Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)	122
35	Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)	123
36	Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)	124
บทที่ 4		
1	ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา	127
2	ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	128
3	ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)	129

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4	สรุปเพลงในฉากตั้งพลับพลาจากบทการแสดงโขนฯ	130
5	สรุปเพลงในฉากตั้งพลับพลาจากบทการแสดงโขนฯ (ต่อ)	131
6	แสดงตัวอย่างเพลงและลำดับการใช้เพลงในการตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1	132
7	แสดงตัวอย่างเพลงและลำดับการใช้เพลงในการตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1 (ต่อ)	133
8	เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2	133
9	เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2 (ต่อ)	134
10	สรุปเพลงและลำดับการใช้เพลงในการตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1	134
11	สรุปเพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2	135
12	เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูริย์ เข้มแข็ง	135
13	เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูริย์ เข้มแข็ง (ต่อ)	136
14	เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูริย์ เข้มแข็ง (ต่อ)	137
15	เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูริย์ เข้มแข็ง (ต่อ)	138
16	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 1	142
17	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 2	143
18	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 2 (ต่อ)	144
19	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำลูกคู่	145
20	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงแขกไทโร	146
21	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงขึ้นพลับพลา	147
22	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงขึ้นพลับพลา (ต่อ)	148
23	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงแขกมอญ 1	149
24	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงแขกมอญ 2	150
25	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงแขกมอญ 2 (ต่อ)	151
26	รายละเอียดกระบวนการรำเพลงน้ำลอดใต้ทราย 1	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงน้ำลอดใต้ทราย 2	153
28	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงช้างประสานงา	154
29	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงช้างประสานงา (ต่อ)	155
30	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงกระบอกทอง	156
31	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงเวสสุกรรม	157
32	รายละเอียดกระบวนการนำเพลงโคกตัด	158
33	รายละเอียดกระบวนการร้องรำใน 1	159
34	รายละเอียดกระบวนการร้องรำใน 2	160
35	รายละเอียดกระบวนการร้องรำใน 2 (ต่อ)	161
36	รายละเอียดกระบวนการร้องรำ	162
37	รายละเอียดกระบวนการร้องรำ (ร้องแบบไม่ทวนบท)	163

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

นวัตกรรมทางการศึกษาในอดีตมักถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียน คือ นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษา ทั้งระบบข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ในสังคมปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลงด้านอิทธิพลของเทคโนโลยี การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ เทคนิค และวิธีการสอนเพื่อให้สนองต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการแข่งขัน ทั้งนี้การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาในการเรียนการสอนแบบผสมผสานจะเป็นช่องทางการสื่อสารให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลและข่าวสารความเคลื่อนไหวของชั้นเรียนอันเกิดจากผู้สอนและผู้เรียนอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว อันจะช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ความตระหนักต่อการเรียนและการเห็นคุณค่าของการเรียนได้มากขึ้น

ในปัจจุบันนี้ระบบการศึกษากำลังมุ่งสู่การศึกษาที่อาศัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสื่อกลาง อาทิ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการสื่อสาร เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สถานศึกษาต่าง ๆ ในประเทศทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ต่างได้มีการนำการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง (ไพโรจน์ ตีรณานกุล, ไพบุลย์เกียรติโกมล และเสกสรร แยมพิณี, 2546) ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในรูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความตื่นตัวกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา โดยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้ทั่วโลกที่มีอยู่อย่างมากมายบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (สันติ วิจักรภรณ์, 2547) ตลอดจนสามารถขยายเวลาเรียนได้ทั้ง 24 ชั่วโมง โดยไม่จำกัดสถานที่เรียน และขอบเขตของเนื้อหาสามารถขยายการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา (ยีน ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐชัย, 254

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 4 มาตรา 22 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อีกทั้งมาตรา 23 ข้อ 2, 4 และข้อ 6 ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้อง เน้นความสำคัญทั้งความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรู้รอบตัว และจัดการเรียนรู้ให้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้นนับว่ามีความสำคัญมาก หากครูยังใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ถ่ายทอดผ่านตัวครูไปสู่เด็กเป็นสำคัญแล้ว ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 จะไม่มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558 : น.7) ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความต้องการได้ทุกที่ทุก เวลานั้น ต้องมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว แอปพลิเคชัน เป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานผลงานประกอบการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการเรียนรู้ เช่น แอปพลิเคชันการเรียนภาษาอังกฤษ 2. แอปพลิเคชันรูปแบบเสริมการสอน เช่น แอปพลิเคชัน แสดงการไหลเวียนโลหิตในร่างกายมนุษย์ และ 3. แอปพลิเคชันรูปแบบสร้างองค์ความรู้ เช่น แอปพลิเคชัน การสร้างรูปทรงสามมิติ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : น. 6-9)

ขณะนี้ แอปพลิเคชันเพื่อการศึกษากำลังเข้ามามีบทบาทและความสำคัญในการเรียน การสอน อีกทั้งรัฐบาลไทยยังมียุทธศาสตร์ส่งเสริมการใช้สื่อสมัยใหม่ ในการพัฒนาการเรียนรู้ของ นักเรียนและนักศึกษาอีกด้วยแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษาสามารถใช้ประโยชน์และสร้างคุณค่าทาง การเรียนรู้ได้มาก เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านทางโทรศัพท์มือถือ ระบบปฏิบัติการสมาร์ทโฟนหรือแอนดรอยด์ เพราะมีความสะดวกสบาย พกพาง่าย เพียงแค่คุณมี โทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชันนับเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกันในด้านการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา ทางด้านสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรื่องภาษา การจัดระบบทางด้านงานเอกสาร

การทำงาน และรวมถึงด้านอื่น ๆ อีกมากมายที่แอปพลิเคชันเหล่านี้เข้ามามีบทบาทในวงการศึกษาของเราทุกวันนี้ (ปวีณนุช พุ่มจิต, อังควรา เหลืองนภา, 2562, น. 552)

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสนใจและมีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ตามความถนัดเฉพาะด้าน มีกระบวนการจัดการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นแนวทาง โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ด้านสถานศึกษาจึงจัดโครงสร้างของหลักสูตรให้สาระการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน มีลักษณะยืดหยุ่นโดยให้โอกาสสถานศึกษาสามารถจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพและเห็นคุณค่าของศิลปะ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีพนานาชาติศิลป์โขงพระ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้แบ่งออกเป็น 6 สาระการเรียนรู้ ดังนี้ สาระที่ 1 รำมาตรฐาน สาระที่ 2 ระบำมาตรฐาน สาระที่ 3 รำหน้าพาทย์ สาระที่ 4 ระบำเบ็ดเตล็ด สาระที่ 5 การแสดงเป็นชุดเป็นตอน สาระที่ 6 อนุรักษ์เผยแพร์ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย (หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพ วิทยาลัยนาฏศิลป์ พุทธศักราช 2558 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาชีพนานาชาติศิลป์ไทย : 25)

ทั้ง 6 สาระสำคัญ ในแต่ละสาระกำหนดให้ผู้เรียนต้องศึกษาและฝึกปฏิบัติ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ศึกษาการประพันธ์บทร้อง ความหมาย ฝึกการขับร้องเพลง ทั้งทำนองเพลง ทำนองเอื้อน ฝึกกระบวนการรำชุดต่าง ๆ เช่น การรำหน้าพาทย์ การรำประกอบการพากย์ เจรจา และสุดท้ายจะเป็นการนำเสนอหามาประมวลเป็นการรำเป็นชุดเป็นตอน เป็นต้น

กระบวนการรำ ชุด ตั้งพลับพลา จัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรำเป็นชุดเป็นตอน ในหลักสูตรได้กำหนดให้นำบทเพลงจากเนื้อหาตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มารวมเข้าด้วยกัน มีความสำคัญในระดับเป็นหัวใจของผู้เรียนที่ฝึกหัดเป็นตัวพระ ดังนั้นผู้เรียนและผู้แสดงโขงพระทุกคนต้องสามารถปฏิบัติได้ ในกระบวนการรำชุดนี้จะมีชุดเพลงที่มีการกำหนดเนื้อร้องแตกต่างกันตามสถานการณ์ของเรื่อง มีจังหวะช้า ทำนองเอื้อนยาว เนื้อร้องยาว ใช้ศัพท์สูง ทำให้เกิดปัญหากับผู้เรียนคือ

ไม่สามารถร้องเอื้อนได้ ไม่ทราบความหมายของ เนื้อร้อง จึงส่งผลให้ขาดความเข้าใจในการปฏิบัติ กระบวนรำ จดจำ และนำไปถ่ายทอดในลักษณะที่ผิดจากจารีตเดิม

จากปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้คิดหาแนวทางการแก้ไข โดยคิดสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมเพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูและผู้เรียน โดยสร้างสรรค์เป็นสื่อการเรียนที่สามารถใช้กับเครื่องมือสื่อสารที่อยู่ติดตัวผู้เรียนมากที่สุดนั่นคือ โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ทโฟน (smart phone) ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และได้มีการพัฒนาให้ทันสมัย ทำหน้าที่แทนมนุษย์สนองต่อความต้องการทุกกลุ่มอาชีพ สอดคล้องกับวิวัฒน์ (2555) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้มีหรือเกิดขึ้นได้จากเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล คอมพิวเตอร์พกพา หรือเครื่องช่วยงานส่วนบุคคลแบบดิจิทัล (สมาร์ทโฟน, แท็บเล็ต, โทรศัพท์มือถือ) และยังครอบคลุมถึงการใช้งานซอฟต์แวร์ ฐานข้อมูลความรู้และการเข้าถึงทำให้การเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้มากขึ้นด้วย

ผลงานสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขน (ตัวพระ) ชุด ตั้งพลับพลา จะสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนสาขานาฏศิลป์โขนพระ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน มีความสนใจในการศึกษาได้ด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ได้ตลอดเวลา และช่วยลดเวลาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมการสอนของครู สอดคล้องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางการนำองค์ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทยมาสร้างสรรค์ด้วยเทคโนโลยีในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน)
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มสัมภาษณ์หรือกลุ่มด้านปราชญ์ภูมิปัญญา และกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้นวัตกรรม การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เนื่องด้วยต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและสนใจเกี่ยวกับกระบวนการแสดงในบทบาทตัวพระ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างด้านปราชญ์ภูมิปัญญา ได้แก่ ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการแสดงบทบาทโขนพระ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำทการแสดงโขน จำนวน 10 คน
2. กลุ่มตัวอย่างผู้ทดลองใช้นวัตกรรม ได้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่สนใจเรื่องตั้งพลับพลา ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั่วประเทศ และกลุ่มเยาวชนอื่นๆ ที่สนใจ รวมจำนวน 250 คน

วิธีการดำเนินงาน

การวิจัย สร้างสรรค์ครั้งนี้มีขั้นตอนในการเก็บ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างสรรค์ เพื่อการนำเสนอ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ และเว็บไซต์ต่างๆ
 - ศึกษาทางด้านทฤษฎีต่าง ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
 - สถานที่ค้นคว้าข้อมูล หอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดในสถาบันการศึกษาต่างๆ
2. วิเคราะห์ข้อมูล แยกประเด็น
3. สร้างเครื่องมือการวิจัย และส่งเครื่องมือตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ
4. ยื่นคำขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
5. สัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ ผู้เชี่ยวชาญ และครูที่ปฏิบัติการสอนนาฏศิลป์โขนพระ
6. สัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนแนวความคิด ผู้มีประสบการณ์ในการสอนและผู้ที่มีความชำนาญในการใช้สื่อประยุกต์ ด้วยระบบออนไลน์
7. วิเคราะห์ข้อมูล แยกประเด็น ส่วนประวัติความเป็นมา โครงสร้างเพลงและส่วนกระบวนการ
8. เรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับความสำคัญ บันทึกภาพในลักษณะภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เพื่อจัดทำเป็นสื่อนวัตกรรมต้นฉบับ
9. นำเนื้อหาสร้างเป็น Storyboard และนำ storyboard สร้างเป็นสื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์

10. นำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยนำเสนอวัตกรรมการศึกษาไปทดลองใช้กับนักเรียน สาขานาฏศิลป์ไทยโขงพระ ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และกลุ่มเยาวชนที่สนใจ จำนวน 250 คน ด้วยวิธีออนไลน์ พร้อมกับการใช้แบบประเมินความพึงพอใจ จากนั้นรวบรวมผลการประเมิน สรุปผลการประเมิน วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

11. วิเคราะห์ สรุปผลการวิจัย เรียบเรียงข้อมูล นำเสนอในรูปแบบพรรณนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการศึกษา และนำองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ มาผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนรู้
2. มีผลงานสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษาในรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขงตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

นิยามศัพท์เฉพาะ

โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) หมายถึง ผลงานสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษาที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียนของกระบวนการเล่นโขง (ตัวพระ) ชุด ตั้งพลับพลา สำหรับนักเรียนสาขานาฏศิลป์โขงพระ

ตั้งพลับพลา หมายถึง กระบวนรำเป็นชุดเป็นตอนที่อยู่ในการแสดงโขงในฉากของพระราม พร้อมบรรดาพลวานร ในลักษณะประชุมหรือวาระราชการ เป็นการปฏิบัติทำที่ต่อเนื่องกันโดยเป็นการฝึกทักษะสำหรับใช้ในการแสดงโขงตอนเปิดตัวผู้แสดงฝ่ายพระ เช่น พระราม พระลักษมณ์ และมีความสำคัญในระดับเป็นหัวใจของผู้เรียนที่ฝึกหัดเป็นตัวพระ

สาระการเรียนรู้วิชาชีพนานาฏศิลป์โขงพระ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีพนานาฏศิลป์โขงพระ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้แบ่งออกเป็น 6 สาระการเรียนรู้ ดังนี้ สาระที่ 1 รำมาตรฐาน สาระที่ 2 ระบำมาตรฐาน สาระที่ 3 รำหน้าพาทย์ สาระที่ 4 ระบำเบ็ดเตล็ด สาระที่ 5 การแสดงเป็นชุดเป็นตอน สาระที่ 6 อนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย ในแต่ละสาระกำหนดให้ผู้เรียนต้องศึกษาและฝึกปฏิบัติ โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ศึกษาการประพันธ์บทร้อง ความหมาย ฝึกการขับร้องเพลง ทั้งทำนองเพลง ทำนองเอื้อน ฝึกกระบวนรำชุดต่าง ๆ เช่น การรำหน้าพาทย์ การรำประกอบการพากย์ เจรจา และสุดท้ายจะเป็นการนำเนื้อหามาประมวลเป็นการรำเป็นชุดเป็นตอน เป็นต้น

ตัวพระ หมายถึง ผู้แสดงโขนฝ่ายพระ ในการวิจัยเล่มนี้ หมายถึง พระรามและพระลักษมณ์

รำตามบทบาทของตัวละคร หมายถึง กระทบวนท่ารำที่มีลักษณะเป็นเชิงสัญลักษณ์ สำหรับแสดงความหมายแทนการตีบทตามบทร้อง มีการกำหนดกระทบวนท่ารำไว้เป็นเฉพาะในแต่ละบทบาท ผู้แสดงสามารถเลือกปฏิบัติได้ ให้เหมาะสมตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

รำตีบทตามความหมายของบทร้อง หมายถึง กระทบวนท่ารำเพื่อสื่อความหมายประกอบบทร้อง ที่ผู้แสดงต้องคำนึงถึงการนำมาใช้ให้สอดคล้องกับบทร้องตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บข้อมูลในการทำวิจัย เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั๋งพลับพลา โดยมีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แยกตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. สื่อนวัตกรรม
 - 1.1 สื่อ (Media)
 - 1.2 นวัตกรรม (Innovation)
2. นาฏยศัพท์
 - 2.1 ความหมายของนาฏยศัพท์
 - 2.2 ประวัติความเป็นมาของนาฏยศัพท์
 - 2.3 ประโยชน์และคุณค่าของนาฏยศัพท์
 - 2.4 นาฏยศัพท์สำหรับการเรียนการสอน
3. เนื้อเรื่องในการแสดงโซน เรื่อง รามเกียรติ์
4. การแสดงโซนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์
 - 4.1 โซนในมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ
 - 4.2 การแสดงโซนที่ปรากฏในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ
5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
 - 5.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์
 - 5.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ
 - 5.4 ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย
 - 5.5 ทฤษฎีการเคลื่อนไหว
6. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สื่อนวัตกรรม

สื่อการศึกษา หมายถึง น. วิธีการ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการศึกษา. แม่คำของ "สื่อการศึกษา" คือ สื่อ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) นวัตกรรม หมายถึง น. การกระทำหรือสิ่งที่ทำขึ้นใหม่หรือแปลกจากเดิมซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรืออุปกรณ์ เป็นต้น (ป.นวตา + ส.กรม; อ. innovation). (ราชบัณฑิตยสถาน , 2546)

1.1 สื่อ (Media)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2543 ได้กำหนดนิยามความหมายเอาไว้ว่าสื่อในทางกริยา หมายถึงการติดต่อให้ถึงกัน เช่น การชักนำให้รู้จักกัน หรือการสื่อความหมาย หากความหมายในทางนามจะมีความหมายถึง การติดต่อถึงกัน การชักนำให้เกิดการรู้จักกันหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลความเป็นจริง intrend./(22 สิงหาคม 2550)./ความหมายของสื่อ./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564 จาก <https://intrend.co>

สื่อ (Media) เป็นช่องทางการสื่อสารที่นำเสนอเนื้อหาข่าวสารไม่ว่าจะเป็นข่าว ข้อมูลบันเทิงหรือโฆษณาไปสู่ผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบสื่อที่พัฒนาให้ดีขึ้นนับจากสื่อบุคคลที่เปลี่ยนแปลงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์พัฒนาเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ ในปัจจุบันการพัฒนาระบบเทคโนโลยีไม่หยุดนิ่ง สื่ออินเทอร์เน็ตพัฒนาขึ้นมาเพื่อการติดต่อสื่อสารเพิ่มขึ้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบเทคโนโลยีสามารถแบ่งสื่อออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของการใช้สื่อเพื่อการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ คือ สื่อแบบดั้งเดิม และสื่อใหม่ (พรจิต สมบัติพานิช, 2547, หน้า 4)

สื่อ (Media) หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการถ่ายทอดเรื่องราว ข่าวสาร ความรู้ เหตุการณ์ แนวคิด สถานการณ์ ฯลฯ ที่ผู้ส่งสารต้องการไปยังผู้รับสาร (วิระยุทธ ศิริวงค์นาค, 2554)

โรเจอร์ กล่าวว่า สื่อ (Media) หมายถึง การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความเครียด หรือการกระทำต่าง ๆ โดยมีเจตนาที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมในที่นี้หมายถึง การเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกโดยเปิดเผย ภัยร้ายจากสื่อสังคมออนไลน์./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2564 จาก

<https://sites.google.com/site/danfersocialmedia03/bth-thi2-thvsti>

Heinich กล่าวไว้ว่า "Media is a channel of communication." ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ ดังนี้ "สื่อ คือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร" Heinich และคณะยังได้ขยายความเพิ่มเติมอีกว่า "media มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน มีความหมายว่า ระหว่าง (between) หมายถึง อะไรก็ตามซึ่งทำการบรรทุกหรือนำพาข้อมูลหรือสารสนเทศ สื่อเป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างแหล่งกำเนิดสารกับผู้รับสาร"

A. J. Romiszowski กล่าวไว้ว่า "the carriers of messages, from some transmitting source (which may be a human being or an inanimate object) to the receiver of the message (which in our case is the learner)" ซึ่งสรุปความเป็นภาษาไทยได้ดังนี้ ตัวนำสารจากแหล่งกำเนิดของการสื่อสาร (ซึ่งอาจจะเป็นมนุษย์ หรือวัตถุที่ไม่มีชีวิต) ไปยังผู้รับสาร (ซึ่งในกรณีของการเรียนการสอนก็คือ ผู้เรียน) Heinich และคณะ./ (2539)./ความหมายของสื่อ./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2564 จาก www.uto.moph.go.th/hcc/media1.html

สรุปได้ว่า สื่อ หมายถึง ช่องทางที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก โดยสื่อความถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และเกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

1.2 นวัตกรรม (Innovation)

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า นวัตกรรม คือ “สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม”

Everette M. Rogers ได้ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม (Innovation) ว่า นวัตกรรมคือ ความคิด การกระทำ หรือวัตถุใหม่ ๆ ซึ่งถูกรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตัวบุคคลแต่ละคนหรือหน่วยอื่น ๆ ของการยอมรับในสังคม (Innovation is a new idea, practice or object, that is perceived as new by the individual or other unit of adoption) ดังนั้น นวัตกรรมอาจหมายถึงสิ่งใหม่ ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดเคยทำมาก่อนเลย
- 1.2.2 สิ่งใหม่ที่เคยทำมาแล้วในอดีตแต่ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่
- 1.2.3 สิ่งใหม่ที่มีการพัฒนามาจากของเก่าที่มีอยู่เดิม

ทอมัส ฮิวซ์ (Thomas Hughes) ได้ให้ความหมายของ “นวัตกรรม” ว่าเป็นการนำวิธีการใหม่ๆ มาปฏิบัติหลังจากได้ผ่านการทดลองหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว เริ่มตั้งแต่การคิดค้น (Invention)

การพัฒนา (Development) ซึ่งอาจจะเป็นไปในรูปของ โครงการทดลองปฏิบัติก่อน (Pilot Project) แล้ว จึงนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งมีความแตกต่างไปจากการปฏิบัติเดิมที่เคยปฏิบัติมา

มอร์ตัน (Morton, J.A.) ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ว่าเป็นการทำให้ใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่ง หมายถึง การปรับปรุงสิ่งเก่าและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงาน หรือองค์การนั้น ๆ นวัตกรรม ไม่ใช่การขจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าให้หมดไป แต่เป็นการ ปรับปรุงเสริมแต่งและพัฒนา

ไชยยศ เรืองสุวรรณ ได้ให้ความหมาย “นวัตกรรม” ไว้ว่าหมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ที่แปลกไป จากเดิมโดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ได้รับการทดลอง พัฒนาจนเป็นที่เชื่อถือได้แล้วว่าได้ผลดีในทางปฏิบัติ ทำให้ระบบก้าว ไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

จรรยา วงศ์สายัณห์ ได้กล่าวถึงความหมายของ “นวัตกรรม” ไว้ว่า “แม้ในภาษาอังกฤษเอง ความหมายก็ต่างกันเป็น 2 ระดับ โดยทั่วไป นวัตกรรม หมายถึง ความพยายามใด ๆ จะเป็นผลสำเร็จ หรือไม่ มากน้อยเพียงใดก็ตามที่เป็นไปเพื่อจะนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ทำอยู่เดิมแล้ว กับอีก ระดับหนึ่งซึ่งวงการวิทยาศาสตร์แห่งพฤติกรรม ได้พยายามศึกษาถึงที่มา ลักษณะ กรรมวิธี และผลกระทบ ที่มีอยู่ต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง คำว่า นวัตกรรม มักจะหมายถึง สิ่งที่ได้นำความเปลี่ยนแปลงใหม่เข้ามาใช้ได้ ผลสำเร็จและแผ่กว้างออกไปจนกลายเป็นการปฏิบัติอย่างธรรมดาสามัญ

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ ได้ให้ความหมายของ นวัตกรรม หมายถึง “สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจาก การใช้ความรู้ ทักษะประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่ หรือกระบวนการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม”

กิดานันท์ มลิทอง ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมเป็นแนวความคิด การปฏิบัติ หรือสิ่งประดิษฐ์ ใหม่ ๆ ที่ ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วย ประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย

สรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง การคิดค้น วิธีการ ดัดแปลงจากการสังสมทักษะประสบการณ์สร้าง ขึ้นมาเป็นสิ่งใหม่ โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ วางแผน พัฒนาดัดแปลงหรือสร้างขึ้น จนนำไปทดลอง ใช้ และมีการปรับปรุง เพื่อนำมาช่วยในการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อ กระบวนการนั้น ๆ

2. นาฏยศัพท์

2.1 ความหมายของนาฏยศัพท์

“นาฏยศัพท์” เป็นคำสมาสเกิดจากคำสองคำคือ นาฏย + ศัพท์ ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2556 ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

“นาฏย” [นาตตะยะ-] (แบบ) ว. เกี่ยวกับการฟ้อนรำ, เกี่ยวกับการแสดงละคร เช่น นาฏยศาลา. (ส.นาฏย) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 621)

“ศัพท์-ศัพท์” [สัททะ-,สัท] น. เสียง,คำ คำยากที่ต้องแปล, ศัพท์เฉพาะวิชา น. คำที่ตราหรือกำหนดขึ้นในแต่ละวิชา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 : 1139)

เมื่อนำคำทั้งสองคำมาสมาสเข้าด้วยกันก็จะเป็นคำว่า “นาฏยศัพท์” มีความหมายคือ คำเกี่ยวกับการฟ้อนรำ

2.2 ประวัติความเป็นมาของนาฏยศัพท์

การศึกษา “นาฏยศัพท์” เป็นอีกทางหนึ่งในการที่จะสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า ของชาติให้คงอยู่ เพราะมีความสำคัญเป็นคำที่ใช้สื่อความหมายเรียกชื่อลีลาการเคลื่อนไหว ในการฟ้อนรำที่มีมาช้านาน เริ่มตั้งแต่กำเนิดนาฏศิลป์ไทยเป็นต้นมา เช่น จีบ วง ตั่งมือ ประเท้า กระทุ้งเท้า ฯลฯ เป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คำต่าง ๆ ดังกล่าวจำแนกแตกต่างกันไปตามประเภทของโอกาสที่นำไปใช้ ซึ่งอาจเรียกขานแตกต่างกันในความหมายและความเข้าใจ ของครูผู้สอนแต่ละสำนัก คำเรียกนาฏยศัพท์บางคำในวิชานาฏศิลป์ไทย (โขน-ละคร) มีชื่อเรียกที่ตรงกัน แต่ในทางปฏิบัติอาจแตกต่างกันได้หรือปฏิบัติเหมือนกัน แต่มีชื่อเรียกต่างกัน ต่อมาเมื่อการศึกษาวิชานาฏศิลป์มีรูปแบบที่เป็นระบบ จึงมีการบัญญัติคำเฉพาะ เพื่อรวมเรียกกลุ่มคำที่สื่อความหมาย ซึ่งเพิ่มเติมคำต่าง ๆ มากขึ้นตามการแสดงว่า “นาฏยศัพท์” โดยจำแนกประเภทตามโอกาสที่นำไปใช้ของโขนและละคร

คำว่า “นาฏยศัพท์” ได้เริ่มนำมาใช้ในวงการศึกษาวิชานาฏศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 กรมศิลปากร ได้ฟื้นฟูการศึกษาและปรับปรุงการแสดงนาฏศิลป์โขน-ละคร ตามแบบแผนการแสดงในสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 5 รัชกาลที่ 6 และได้ปรับปรุงสร้างหลักสูตร การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์โขน-ละคร ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีควบคู่กันไปพ.ศ. 2557 นายธนิต อยู่โพธิ์ (อดีตอธิบดีกรมศิลปากร) หัวหน้ากองการสังคีตในขณะนั้น มีคำสั่งให้ นายอาคม สายาคม (พระราม) ศิลปินตรีทอง

การสังคีต รวบรวมและเรียบเรียงคำอธิบายนาฏยศัพท์เบื้องต้นของตัวพระ-นาง ที่ใช้สื่อความหมายในการฝึกหัดเรียนรู้นาฏศิลป์โขน-ละคร เชิงวิชาการ เพื่อใช้ในโรงเรียนนาฏศิลป์ (วิทยาลัยนาฏศิลป์ปัจจุบัน) บรรจุวิชานาฏยศัพท์ในหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นต้นและชั้นกลาง ต่อมาให้นายอร่าม อินทรนัญ (ทศกัณฐ์) รวบรวมนาฏยศัพท์ของยักษ์ นายกรี วรสระริน (หนุมาน) รวบรวมนาฏยศัพท์ของลิง ปัจจุบันวิชานาฏยศัพท์อยู่ในหลักสูตรนาฏศิลป์ขั้นสูงของวิทยาลัยนาฏศิลป์และระดับปริญญาของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ นอกจากนี้ นาฏยศัพท์ได้แพร่หลายไปในวงการศึกษาวិชา นาฏศิลป์ไทย ตามสถานศึกษาทั่วไปในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

2.3 ประโยชน์และคุณค่าของนาฏยศัพท์

- 1) สื่อความหมายให้รับรู้และเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้ควบคุมการแสดงกับผู้แสดง, ผู้ควบคุมการแสดงกับผู้บรรเลง
- 2) ประหยัดเวลาในการสื่อความหมาย
- 3) เป็นพื้นฐานความรู้ในการฝึกหัดนาฏศิลป์
- 4) เสริมสร้างลีลาท่ารำให้ถูกต้องและประณีตงดงาม
- 5) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน
- 6) นำไปวิเคราะห์ เปรียบเทียบลีลาท่ารำ
- 7) นำไปบันทึกท่ารำเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและเสริมความจำ
- 8) สร้างสรรค์ลีลาท่ารำให้หลากหลายและใช้เพื่อการตีบท

(หมวดวิชานาฏศิลป์ไทย, 2552 : 1-2)

2.4 นาฏยศัพท์สำหรับการเรียนการสอน

เป็นศัพท์ที่สื่อความหมายให้รับรู้และเข้าใจตรงกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อรู้พื้นฐานแรกเริ่มการฝึกหัดเกี่ยวกับการใช้ร่างกายแต่ละส่วน ปฏิบัติประกอบการฝึกหัดในลักษณะท่าหนึ่งหรือท่าเคลื่อนไหว ศัพท์บางคำที่ใช้ในนาฏศิลป์โขน-ละคร เรียกเหมือนกันแต่ปฏิบัติต่างกัน ศัพท์บางคำ ปฏิบัติเหมือนกันแต่เรียกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดและการสอนของครู อย่างไรก็ตามศัพท์บางคำใช้แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนให้ปฏิบัติถูกต้องได้สัดส่วนสวยงาม เป็นการประหยัดเวลา ไม่ต้องอธิบายยืดเยื้อ แยกตามโอกาสที่นำไปใช้ได้แก่ นาฏยศัพท์ประกอบการเรียนการสอนและนาฏยศัพท์ประกอบการแสดง

ในที่นี้ขอกล่าวเฉพาะนาฏยศัพท์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) นาฏยศัพท์เบื้องต้น ใช้ในการวางพื้นฐานแรกเริ่มฝึกหัดโขน-ละคร ได้แก่ ดันเอว ดันไหล่ เดินเส้า ถีบเหลี่ยม ตบเข้า ถองเอว เกลียวข้าง เกลียวหน้า ทับหน้า ตะคาก จมูกเท้า หน้าอัด เป็นต้น

2) นาฏยศัพท์ขั้นพื้นฐาน ใช้สื่อความหมายเกี่ยวกับร่างกายส่วนต่าง ๆ ในการปฏิบัติลีลาท่ารำ แบ่งออกเป็น

- ลักษณะท่าหนึ่ง เช่น ตั้งมือ ตั้งวง จีบคว่ำ จีบหงาย ก้าวหน้า ก้าวข้าง ก้าวไขว้ กระดกเท้า เหลี่ยมเหลื่อมเท้า เป็นต้น

- ลักษณะท่าเคลื่อนไหว เป็นลีลาเชื่อมท่ารำให้อ่อนไหวงดงาม เช่น คลายจีบ ม้วนมือ สอดจีบ หยิบจีบ ฉายมือ ฉายเท้า แหงมือ วาดแขน สายแขน ประเท้า แตะเท้า กระทุ้งเท้า สูดเท้า เก็บ ขยับ ถัดเท้า สะดุดเท้า ยืด-ยุบ ห่มเข้า ยกตัว เป็นต้น

- คำเรียกที่ใช้แก้ไขข้อบกพร่อง ใช้สื่อความหมายเมื่อผู้เรียนปฏิบัติท่ารำไม่ถูกต้อง ไม่ได้สัดส่วน ไม่สวยงาม เช่น กด (กดคาง กดไหล่ กดตะคาก), เปิด (เปิดคาง), ทับ (ทับหน้าขา), หย่อน (หย่อนอก), กั้น (กั้นวง กั้นเข้า) เป็นต้น

3) นาฏยศัพท์ขั้นสูง ใช้ในการรำเพลงหน้าพาทย์ ภาษานาฏศิลป์และการตีบท ได้แก่ ฉะเยื้อง เป็นต้น

กล่าวได้ว่า “นาฏยศัพท์” มีประโยชน์และคุณค่าเป็นอย่างมาก ทำให้การสื่อความหมายในการปฏิบัติท่ารำ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเข้าใจตรงกันมากยิ่งขึ้น นาฏยศัพท์บางคำใช้เป็นคำเรียก เพื่อใช้แก้ไขข้อบกพร่องของผู้รำ เช่น วงหัก วงงอ คอติ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนาฏยศัพท์ ที่สื่อ ความหมายระหว่างผู้กำกับการแสดงกับผู้แสดงและผู้กำกับการแสดงกับผู้บรรเลงให้รับรู้และเข้าใจ ตรงกัน เช่น ป้องหน้า เป็นต้น เป็นการประหยัดเวลาในการสื่อความหมาย เป็นพื้นฐานความรู้ในการฝึกหัดนาฏศิลป์ เป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพโดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอนและการแสดงนาฏศิลป์ เพราะอยู่ในกรอบระเบียบและกฎเกณฑ์เดียวกัน ดังนั้นในกระบวนการท่ารำ จึงมีการใช้คำเรียก “นาฏยศัพท์” ปรากฏอยู่เพื่อความชัดเจนในการศึกษานำไปปฏิบัติหมวดนาฏศิลป์ละคร (หมวดวิชานาฏศิลป์ไทย, 2552 : 2-63)

3. เนื้อเรื่องในการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์

ในการจัดทำวิจัยเรื่องนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา ผู้วิจัยได้นำเอกสารการวิเคราะห์บทการแสดงโขนมาใช้ทั้งหมดจำนวน 12 ตอน ดังนี้

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน

เนื้อเรื่องย่อ

พระรามปรึษาการศึกษา หลังจากที่ได้พาพลวานรจากเมืองขีดขินและเมืองชมพู ยกกองทัพมาตั้งทัพตรงข้ามกับเกาะกรุงลงกา พระรามปรึษาหาวิธีที่จะข้ามไปยังกรุงลงกา ข้าทหารทั้งหลายต่างทูลอาสาต่างกันไป แต่เมื่อพญาวานรชามภูวราช ทูลแนะนำว่าควรจะถมนนข้ามไปกรุงลงกาเพื่อให้ปรากฏเป็นเกียรติยศสืบไปชั่วกาลนาน พระรามทรงเห็นชอบ โดยให้สุครีพเป็นผู้กำกับคอยคุมหนุมานและนิลพัทรับอาสาผัดกันเป็นฝ่ายชนหินมาถม แต่เนื่องจากทั้งหนุมานและนิลพัทหมางใจขุนเคื่องกัน แต่ครั้งที่หนุมานเคยไปสะกดท้าวมหาชมพูให้มาเฝ้าพระราม ซึ่งเป็นการกระทำที่หักหน้านิลพัท นิลพัทจึงผูกใจเจ็บกับหนุมานตลอดมา ในการจองถนนครั้งนี้ นิลพัทคิดการแก้แค้น เมื่อฝ่ายตนรับอาสาเป็นผู้ชนหินมาถมถนก่อน นิลพัทชนหินมามากมาย หนุมานให้นิลพัทโยนหินลงมาที่ละสองก้อน แต่นิลพัททำทนายว่าเมื่อชนมาเท่าใด หนุมานจะต้องรับหินให้ได้ ในที่สุดหนุมานก็รับไว้ได้ ครั้นถึงคราวที่หนุมานชนมาบ้าง หนุมานเนรมิตกายชนหินมาเต็มทั้งตัวโดยผูกไว้กับขนรอบกาย นิลพัทก็เกลี้ยให้โยนมาที่ละน้อย ถ้าโยนมามากรับไม่ไหวจะใช้เท้ารับ ในที่สุดเมื่อนิลพัท ใช้เท้าช่วยรับจึงเกิดการวิวาทต่อสู้กันขึ้น สุครีพเข้าห้ามปราม เมื่อพระรามได้ยินเสียงอึกทีกกรึกโครม จึงให้พระลักษมณ์เสด็จออกมาดู พระลักษมณ์ทราบเรื่องจึงพาทั้งสองพญาวานรเข้าเฝ้าพระรามได้พิจารณาโทษเห็นว่าทั้ง 2 ฝ่ายก็ล้วนแต่เรื่องฤทธาานุภาพ เปรียบเสมือนเสือ 2 ตัว ไม่สมควรที่จะให้อยู่ถ้ำเดียวกัน พระรามจึงให้นิลพัทกลับไปช่วยท้าวมหาชมพูดูแลเมืองขีดขินและมีหน้าที่ส่งเสบียงเลี้ยงกองทัพ ส่วนหนุมานนั้นให้ดำเนินการถมนนข้ามไปกรุงลงกาแต่ผู้เดียวให้สำเร็จ หนุมานจึงดำเนินการ แต่ในขณะที่ถมหินทำถมนั้น ทศกัณฐ์ทราบข่าวจึงใช้ให้นางสุพรรณมัจฉา ธิดาซึ่งเกิดจากนางปลา พาบริวารไปทำลายการจองถนน เมื่อหนุมานเห็นมีเหตุการณ์ผิดปกติจึงดำน้ำลงไปสำรวจ พบนางสุพรรณมัจฉา ในที่สุดหนุมานได้นางเป็นชายาและขอให้นางพาบริวารปลาไปชนก้อนหินมาถมไว้ดังเดิม การถมนนข้ามไปกรุงลงกาจึงสำเร็จลงได้ พระอินทร์ใช้ให้พระวิสุกรรม นำเวชยันตราชรถมาถวายพระราม พระรามทรงรถพาพลวานรข้ามไปยังกรุงลงกาได้สำเร็จ และเป็นพระเกียรติยศยิ่งใหญ่ ปรากฏเป็นถนพระรามข้ามไปทำศึกกับกรุงลงกาของทศกัณฐ์ พระรามทำศึกต่อสู้กับฝ่ายกรุงลงกาที่นำพระญาติวงศ์และราชสัมพันธ์มิตร ออกรบ แต่ก็พ่ายแพ้ ในการศึกที่ทศกัณฐ์ออกรบเป็นครั้งแรกนี้ ทศกัณฐ์ประเดิมศึกพาพระโอรสที่เกิดจากนางสนม 10 ตนพร้อมกับ สิบขุน ออกรบด้วย ทั้งสองฝ่ายต่อสู้กันเป็นสามารภ ในการศึกครั้งนี้สิบขุนสิบรถ ถูกฆ่าตายหมด ทศกัณฐ์แผลงศรบันดาลเป็นไฟไหม้กองทัพพระราม พระรามแผลงศรเป็นน้ำดับไฟได้

ศรพระรามปักอุระทศกัณฐ์ ทศกัณฐ์แก้ไขได้ ประจวบกับเป็นเวลาใกล้ค่ำพระอาทิตย์อัสดง กองทัพของทั้งสองฝ่ายจึงหยุดหย่าทัพตามจารีตกระบวนศึกที่มีมา

โขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางมณโฑหุงน้ำทิพย์

เนื้อเรื่องย่อ

ทศกัณฐ์ รู้ว่าทัพนาสุรตายก็เสียใจมาก ไปปรึกษานางมณโฑ นางมณโฑคิดถึงพิธีหุงน้ำทิพย์ที่พระอุมาเคยสอนไว้ หากใครกินน้ำนี้จะไม่ตาย ทศกัณฐ์ จึงให้นางมณโฑทำพิธี

ฝ่ายทศคีรีวันและทศคีรีธรร ลูกทศกัณฐ์ กับนางข้างในป่าหิมพานต์ มาเยี่ยมทศกัณฐ์ ในเวลาที่นางมณโฑทำพิธีสัณฐีหุงน้ำทิพย์ รู้เรื่องก็อาสาออกรบ ทั้งสองต้องศรพระลักษมณ์ตาย ทศกรรฐ์จึงให้ฤทธิกาลรบหน่วงเวลาไว้ รอพิธีหุงน้ำทิพย์เสร็จ

เมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน นางมณโฑทำพิธีหุงน้ำทิพย์สำเร็จ ให้เสนานำไปมอบให้ทศกัณฐ์นำไปพรมบนร่างเหล่ายักษ์ที่ตาย ก็กลายเป็นปีศาจยักษ์ขึ้นมาต่อสู้อั พระรามเกิดความสงสัย พิเภกทูลว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะน้ำทิพย์ของนางมณโฑ แต่มีวิธีแก้คือ ระหว่างนางทำพิธีห้ามร่วมหลับนอน ขอให้ส่งนายทหารผู้มีฤทธิ์ไปทำลายพิธี ระหว่างนี้ให้พระรามแผลงศรเป็นชายเพชรกันเหล่าปีศาจไว้อ่าให้ออกมาสู้รบได้ พระรามได้ให้หนุมานพานิลนทกับชมพูพาน พาไพร่พลลงไปทำลายพิธี หนุมานจึงแปลงเป็นทศกัณฐ์ นิลนทเป็นช่างทรงของทศกัณฐ์ ชมพูพานเป็นการุณราชควาญท้าย เหล่าไพร่พลแปลงเป็นพลยักษ์ยกทัพเข้าลงกา เมื่อถึงแล้วหนุมานแปลงทำเป็นดีใจพานางมณโฑไปร่วมหลับนอนด้วย ส่วนชมพูพานได้พาไพร่พลลงไปทำลายโรงพิธี

ฝ่ายทศกัณฐ์ เมื่อเห็นปีศาจยักษ์แตกพ่ายหายไป ทั้งยังไม่เห็นซาก เพราะฤทธิ์ศรพระราม อีกทั้งน้ำทิพย์ยักษ์ก็ไม่มีผู้ใดนำมาส่ง จึงรู้ว่าคงมีศัตรู เข้าไปทำลายพิธี จึงทำที่ข่อยหย่าทัพ แล้วให้พระรามมารบกันวันรุ่งขึ้น เมื่อกลับถึงลงการู้ว่านางมณโฑเสียที่หนุมาน

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมมาศ

เนื้อเรื่องย่อ

ทศกัณฐ์เจ้าพระนครลงกา ทรงทราบข่าวสมเด็จพระเจ้าหลาน คือ แสงอาทิตย์และมังกรกัณฐ์ เสียที่แก่ทัพพระราม จึงตรัสสั่งให้กาลสุรไปทูลอินทรชิตให้เร่งขุบศรพรหมมาศ ยกไปราญรอนกับกองทัพพระลักษมณ์ อินทรชิตแสร้งทำกลแปลงกายาเป็นองค์อมรินทรา(พระอินทร์) ให้การุณราชแปลง เป็นคชาเอราวัณ พร้อมกับให้โยธาทั้งหลายกลายเพศเป็นเทพบุตรและเทพธิดา ออกมาจับระบ่ำรำฟ้อนกลางเวหา

พระลักษมณ์และพลวานร หลงกล คิดว่าองค์อมรินทรา เทพบุตร เทพธิดา มาจับระบำรำฟ้อนด้วยความ
 ทรนชา จึงพิศเพลินด้วยความจำเริญตา เป็นที่ให้อินทรชิตแผลงศรพรหมาสต์ต้ององค์พระลักษมณ์และพล
 วานรสลบไสลทั้งกองทัพ เว้นแต่ หนุมานไม่ต้องศรศิลป์อินทรชิต จึงขึ้นราญรอนกับอินทรชิต หนุมานดี
 ความุทัยคชาอาสาญและง้างหอกคพญาเอราวัณได้สำเร็จ แต่ก็ต้องคันศร อินทรชิตพาดสลบอยู่กลางสนาม
 รบ ฝ่ายอินทรชิตและโยธาทั้งหลายก็ เลิกทัพกลับพระนครลงกาด้วยความทรนชา เมื่อความทราบถึง
 พระรามจึงรีบรุดมาช่วยเหลือ ครั้นเดินทางมาถึงสนามรบ ก็พบกับหนุมานซึ่งกลับฟื้นคืนมาเมื่อพระพายพัด
 ต้องกาย หนุมานจึงทูลความทั้งหมดให้พระรามได้ทราบ เมื่อพระรามตรัสถามวิธีแก้ไขกับพิเภก พิเภก
 โหราจารย์จึงกราบทูลว่ามีสรรพยาที่จะแก้ไขให้กลับฟื้นคืนมา ได้อยู่ในภุษาชื่ออาวูช พระรามจึงใช้ให้หนุ
 มานเดินทางไปเอาสรรพยามาแก้ไข กองทัพพระลักษมณ์จึงกลับฟื้นคืนมา

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด โมกขศักดิ์

เนื้อเรื่องย่อ

หลังจากที่พญามัจฉาพาพระนาคาธิบดีขึ้นชิงพลงแล้ว ทศกัณฐ์ได้รำพึงถึงการศึกที่จะทำสงคราม
 กับฝ่ายพระราม ทศกัณฐ์นึกถึงกุมภกรรณพระอนุชาจึงเชิญขึ้นมาเฝ้าปรึกษาศึก กุมภกรรณผู้มีความสุจริต
 ยุติธรรม ตรัสตรงถึงชนวนศึกเห็นว่าต้นเหตุมาจากทศกัณฐ์ไปลักพานางสีดาตามเสลี่ยงของพระรามมาไว้ใน
 อุทยานกรุงลงกา จึงทูลให้ทศกัณฐ์ส่งคืนนางไปเสีย ด้วยราคะจริตของทศกัณฐ์ที่หลงใหลในรูปโฉมนางสีดา
 จึงบริภาษประกาศโทษและขับไล่ กุมภกรรณเห็นว่าเมื่อทัตทานมิเป็นผลจึงจำใจรับอาสาออกทำสงคราม
 โดยจะนำหอกโมกขศักดิ์อันมีฤทธิ์ร้ายกาจซึ่งฝากไว้กับพระพรมาธิบดีบนสรวงสวรรค์ กุมภกรรณขึ้นไปทูล
 ขอหอกโมกขศักดิ์ แต่ด้วยเหตุอาเพศที่ต้องเสียสังสุจริตหอกนั้นกลับเป็นสนิมทั้งสี่คม พระพรหมตกเดือนแต่
 ก็บอกถึงวิธีแก้ไขให้ กุมภกรรณนำหอกโมกขศักดิ์กลับไปประกอบพิธีลับหอก ที่เขาทับทิมริมแม่น้ำใหญ่ กุม
 ภกรรณจัดตั้งให้ตั้งโรงพิธีใหญ่พร้อมทั้งเครื่องบูชาอย่างครบถ้วนตามตำรา และได้สั่งไพร่พลกวาดขันดูแลมิให้
 สิ่งปฏิกูลใดๆ ผ่านเข้ามาเป็นอันขาด ทางฝ่ายพระราม พิเภกกราบทูลว่า กุมภกรรณไปประกอบพิธีลับหอก
 ถ้าสำเร็จจะมีฤทธิ์ร้ายกาจนักและทูลว่า โดยอุปนิสัยของกุมภกรรณเป็นพญายักษ์ที่รักความสะอาด สิ่งที่จะ
 ทำลายพิธีได้ คือ ให้พญาวานรหนุมานและพญาวานรองค์ใดแปลงกายเป็นสุนัขเฒ่าและอีกาที่จิกกินซากลอย
 ผ่านเข้าไปใกล้บริเวณพิธี เมื่อกุมภกรรณได้กลิ่นก็จะประกอบพิธีต่อมิได้ พญาวานรทั้งสองรับอาสาไป
 ทำลายพิธีตามคำแนะนำของพญาพิเภก เมื่อกุมภกรรณเสียพิธีจึงยกทัพออกรบ พระรามให้พระลักษมณ์คุม
 กองทัพออกรบ ด้วยเหตุกุมภกรรณเป็นอุปราชมีศักดิ์เสมอพระลักษมณ์ ในการรบครั้งนี้ พระลักษมณ์เป็นฝ่าย

เสียที่ถูกหอกโมกขศักดิ์ปักพระอุระจนสลบลง กองทัพของกุมภกรรณจึงกลับเข้ากรุงลงกาบ้างฮึกเฮิม เมื่อพระลักษมณ์ถูกหอกโมกขศักดิ์สลบลงหนุมานจะอุดดอนอย่างไรก็ไม่สำเร็จ สุครีพจึงใช้ให้หนินนนทไปทูลข่าวและอัญเชิญให้พระรามเสด็จมาสนามรบ พระรามเสียพระทัยและถามพิเภกถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลว่าสรรพยาที่จะแก้ฤทธิ์หอกนี้ได้ คือ ต้นสังกรณีตรีชวาและน้ำปญจมหานที แต่ที่สำคัญที่สุดคือถ้าแสงพระอาทิตย์สาดส่องเมื่อใดจะหมดโอกาสแก้ไขได้ หนุมานรับอาสาเหาะขึ้นไปบนปากฟ้าเข้ายุตรถพระอาทิตย์จนตนเองต้องพินาศเพราะอำนาจของแสงอาทิตย์ พระอาทิตย์เห็นเหตุการณ์ประหลาดครั้งนี้จึงชุบหนุมานขึ้นมาแล้วถามถึงสาเหตุ ในที่สุดพระอาทิตย์ก็ช่วยเหลือโดยชักรถหลบเข้าไปในกลีบเมฆ หนุมานไปเก็บสรรพยา และน้ำปญจมหานทีจากกรุงอโยธยามาถวายพระราม พระรามให้พิเภกบดโอสถแก้หอกโมกขศักดิ์ได้สำเร็จ พระรามพระลักษมณ์พร้อมกองทัพก็กลับคืนสู่พลับพลา

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศึกมังกกรกัณฐ์

เนื้อเรื่องย่อ

เมื่อศึกติดลงกา กุมภกรรณออกรบจนตายแล้ว ได้เป็นจอมทัพออกทำสงครามหลายครั้ง ครั้งแรกรบกับพระลักษมณ์ไม่แพ้ชนะกัน ครั้งที่สอง ทำพิธีชุบศรนาคบาศ ถูกขามพุราษทำลายพิธี ออกรบกับพระลักษมณ์แผลงศรเป็นนาคมัดพระลักษมณ์กับพลวานรสลบ พิเภกแนะวิธีแก้ไข ครั้งที่สามนี้ไปทำพิธีชุบศรพรหมาศ ทศกัณฐ์ใช้ให้พระนัดตามังกกรกัณฐ์ โอรสพญาชรอกรบขัดตาทัพ พระราม พระลักษมณ์กรีธาพลออกรบทั้งสองพระองค์ มังกกรกัณฐ์เป็นยักษ์ที่มีฤทธิ์เดชขงจากกล้า ในการรบครั้งนี้แผลงศรมาถูกพระรามถึงเกราะทรงขาด พระรามจึงแผลงศรไปทำลายศรมังกกรกัณฐ์ มังกกรกัณฐ์เห็นพระรามเป็นสีกักรู้ว่า คือ พระนารายณ์อวตาร จึงเนรมิตกายมากมายขึ้นไปแอบซ่อนบนกลีบเมฆ พระรามเสี่ยงศรขึ้นไปทำลายมังกกรกัณฐ์สิ้นชีวิต สองสารณกองคอยเหตุกลับมาทูลทศกัณฐ์ให้ทราบข่าว ทศกัณฐ์ใช้ให้เสนากาลสุรเร่งไปทูลข่าวตายของมังกกรกัณฐ์ ขณะอินทรชิตทำพิธีชุบศรอยู่ อินทรชิตเสียพิธีเพราะข่าวอัปมงคลครั้งนี้ จึงแปลงกายเป็นพระอินทร์พร้อมไพร่พลบริวาร แผลงเป็นขบวนเสด็จของเหล่าเทพบุตรนางฟ้า อินทรชิตแปลงประทับบนช้างเอราวัณ เสด็จมาถึงสนามรบ พระลักษมณ์มัวเพลินคิดว่าเป็นเทวสันนิบาต อินทรชิตแปลงจึงแผลงศรพรหมาศล้มสลบลงหมดทั้งกองทัพ เหลืออยู่เพียงหนุมาน หนุมานชิงโดดขึ้นไปหักคอช้าง ถูกตีด้วยคันศรสลบลง เมื่อพระรามทราบข่าวจึงเสด็จมายังสนามรบ แต่่วนเวียนด้วยเป็นเดือนมืดข้างแรม ในที่สุดเมื่อมาถึงสนามรบ พบพระลักษมณ์สลบอยู่ หนุมานซึ่งถูกตีตกลงมาพร้อมหัวช้างเอราวัณ เมื่อพระพายพัดมาต้อง จึงค่อยฟื้นขึ้น ทูลเหตุการณ์ให้ทรงทราบ พระรามตรัสถามพิเภกถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลให้ไปชะลอเขาอาวุธซึ่งมี

สรรพยาสำหรับแก้ไข แต่มีกำหนดให้ได้มาก่อนพระอาทิตย์ขึ้น มิฉะนั้นพระลักษมณ์และพลวานรจะสิ้นชีวิต พระรามใช้ให้หนุมานไปดำเนินการครั้งนี้ หนุมานแปลงฤทธิ์ไปชะลอเขาอาวุธแล้วเคาะสรรพยาให้หล่นลงมา แก่ฤทธิ์ศรพหมาศได้ พระลักษมณ์และพลวานรพ้นจากภัยอันตราย พอดีก็เป็นช่วงเวลาเข้าพระราม พระลักษมณ์ และพลวานรจึงกรีธาทัพเสด็จกลับไปยังพลับพลาชัย

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศิกมัยราพณ์

เนื้อเรื่องย่อ

ทศกัณฐ์คำนึงถึงจึงใช้ให้นายวิก วายุเวก สองกุมารไปเชิญมาช่วยทำศึกกับพระราม มัยราพณ์ ประกอบพิธีหุงสรรพยา เพื่อลอบเข้าไปสะกดทัพพระราม ทางฝ่ายพลับพลาพระรามมีนางบอกเหตุ พิเภก ทูลว่าพระเคราะห์ร้าย พระรามจึงสั่งให้สุครีพบัญชาการแวดล้อมป้องกัน หนุมานอาสาอมพลับพลาไว้อีกชั้นหนึ่ง มัยราพณ์แปลงกายเป็นพญาวานรลอบเข้ามาฟังข่าว ครั้นรู้ว่าพิเภกทูลว่าพระเคราะห์ร้ายจะหมดสิ้นไป เมื่อดาวประกายพริกขึ้นมัยราพณ์จึงขึ้นไปบนเขาโสลาศแล้วกวัดแกว่งกล้องแก้วให้บังเกิดแสงเหมือนดาวประกายพริก แล้วจึงลอบเข้ามาเป่าสรรพยาทำให้พลวานร รวมทั้งหนุมานที่อมพลับพลาอยู่สลบลง มัยราพณ์จึงเข้าไปแบกพระรามกลับไปกรุงบาดาล เมื่อพระลักษมณ์ฟื้นขึ้นพิเภกทูลให้ใช้หนุมานลงไปเชิญพระรามกลับมา หนุมานลงไปกรุงบาดาล ต้องผ่านด่านต่างๆ ด่านแรกคือ ด่านยุงเท่าแม่ไก่ ด่านที่สองเป็นภูเขาไฟกระทบกันเป็นประกายเพลิง ด่านสุดท้ายคือ สระโบกขรณี ที่มีจฉานุรักษายู่ หนุมานต่อสู้กับมัจฉานุจนในที่สุดรู้ว่าเป็นพ่อลูกกัน หนุมานหักก้านบัวใหญ่ แทรกตัวไปยังกรุงบาดาล พบนางพิรากวน พี่สาวมัยราพณ์ที่ถูกถอดยศและใช้ให้มาตักน้ำ เพื่อไปดื่มพระรามกับไววิกลูกชายของนาง หนุมานแปลงเป็นไยบัวติด ชายสไบเข้าไปในเมืองบาดาลได้ หนุมานลอบเข้าไปถึงปราสาทที่มัยราพณ์และชายาบรรทมอยู่ หนุมานต่อสู้กับมัยราพณ์ มัยราพณ์ทำให้ไปรบกันที่ดงตาลท้ายเมือง หนุมานใช้ต้นตาลเป็นกระบองฟาดมัยราพณ์สิ้นชีวิต แล้วอัญเชิญพระรามเสด็จกลับ

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน สิบมรรคา

เนื้อเรื่องย่อ

หนุมานรับอาสาพระรามเพื่อไปสืบข่าวนางสีดาที่กรุงลงกาและนำผ้าสไบและอำมรงค์ไปถวายแก่นางสีดาเพื่อแจ้งข่าวการเดินทางติดตามมาของพระรามหนุมาน องคต ชมพูพาน พาไพร่พลวานร เมื่อเดินทางมาถึงกลางทางก็พบยักษ์ปักหลั่นถูกพระอินทร์สาปให้มาเฝ้าสระใหญ่ หลังจากรบและฆ่ายักษ์ปักหลั่นผู้เฝ้าสระใหญ่ หนุมานบุกเดี่ยวสำรวจเมืองร้างจึงได้พบรักนางฟ้าบุษมาลี หนุมานหาวเป็นดาวเป็น

เดือน และชนะใจนางฟ้าผู้ทรงโฉม ต่อมาหนุมานเนรมิตกายให้ใหญ่โตเพื่อให้ไพร่พลวานรข้ามแม่น้ำใหญ่จนพบกับนกสัมพาทีที่ถูกพระสุริยเทพสาบให้ชนหลุดลอยไปทั้งตัว ต่อจนเมื่อทหารของพระรามให้สามลาจึงจะกลับเป็นดังเดิม ทั้งสามจึงช่วยให้สำพาทีพ้นจากคำสาป หนุมานจึงให้หยุดกองทัพไว้ยังที่นั่นและได้ให้สัมพาทีพาบินไปยังกรุงลงกา หนุมานพบผีเสื้อสมุทรอสุรรักษาด่านหนุมานบุกเข้ามาถึงกรุงลงกา ได้รับความรักของนางยักษ์อังกาตไลผู้มีฤทธิ์ นางยักษ์ห้าวหาญผู้มากับอาวุธร้ายครบครัน เมื่อรบชนะ หนุมานจึงรับมายังกรุงลงกา หนุมานเข้าถวายผ้าสไบและอำมรงค์แก่นางสีดา และทูลเชิญให้กลับ นางสีดาปฏิเสธ ด้วยจะรอพระรามยกกองทัพมารับ หนุมานจึงบุกหักสวน และฆ่าสหัสกุมารโอรสทศกัณฐ์ตายถึงพันตนอินทรชิตยกกองทัพมาจับหนุมานได้ ทศกัณฐ์ให้เพชรฆาตราชฆาต ประหารชีวิตหนุมานแต่ด้วยความชาญฉลาดของหนุมานจึงเผลอรกรุงลงกา จนทศกัณฐ์และเหล่ายักษ์ต้องหลีกหนีภัย

โขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอน นาคบาศ

เนื้อเรื่องย่อ

เมื่อทศกัณฐ์ได้ลักนางสีดามาไว้ที่กรุงลงกา พระรามได้กรีธาทัพวานรมาทำสงครามจนติด เมืองลงกา ทศกัณฐ์ใช้ญาติวงศ์พงศาคอกรบก็ตายสิ้น จึงให้อินทรชิตผู้เป็นโอรสอกรบ อินทรชิต จึงขอไปชুবศรนาคบาศที่โพล่งไม้โลทัน เรียกพญานาคขึ้นมากายพิษใส่ศรเพื่อให้มีฤทธิ์ ขอให้ “วิรุณมุข” โอรสท้าววิรุณจำบัง ออกรบขัดตาทัพไว้ก่อนเพื่อไม่ให้กองทัพพระรามสงสัย ฝ่ายกองทัพพระราม ได้ยินเสียงกองทัพอื้ออึงมาจึงตรัสถามพิเภกว่า ผู้ใดเป็นแม่ทัพออกรบ พิเภกทูลว่า วิรุณมุขยักษ์กุมารยกกองทัพออกมารบ อินทรชิตไปชুবศรนาคบาศ ให้ขามพุทราช ไปทำลายพิธีชুবศรนาคบาศ พระรามจึงใช้ให้พระลักษมณ์ยกกองทัพวานรออกไปรบกับวิรุณมุข และสั่งให้ขามพุทราชไปทำลายพิธีชুবศรของอินทรชิต ขามพุทราชจึงเหาะไปยังโพล่งไม้โลทันแปลงกายเป็นหมีใหญ่ ไปกัดทำลายไม้โลทันจนหัก ลงอินทรชิตกริ้วจนเสียพิธีโล่ตีหมีแปลง ขามพุทราชจึงคืนร่างเดิมเยาะเย้ยอินทรชิต แล้วจึงเหาะ กลับพลับพลา ฝ่ายวิรุณมุขยกกองทัพเข้ารับกับพระลักษมณ์ ใช้มนต์กำบังกายขี่ม้าเข้าแทงฝูงลิงล้มตาย เป็นจำนวนมาก พระลักษมณ์จึงตรัสถามพิเภก พิเภกทูลให้ยิงศรเป็นข่าเพชรจับตัววิรุณมุข พระลักษมณ์จึงแผลงศรจับได้วิรุณมุข แล้วเขียนสักรหน้าประจาน แล้วปล่อยตัวกลับไปลงกา วิรุณมุขจึงหนีกลับไปลงการะหว่างทางพบกองทัพอินทรชิต อินทรชิตให้วิรุณมุขแปลงกาย เป็นอินทรชิตคุมกองทัพไปรบกับพระลักษมณ์ อินทรชิตเหาะขึ้นไปช่อนบนอากาศเพื่อรอจิ้งหะแผลงศร สังหารข้าศึก วิรุณมุขแปลงกายเป็นอินทรชิต คุมกองทัพเข้ารับกับพระลักษมณ์ อินทรชิตตัวจริงเห็นได้จิ้งหะ จึงแผลงศรนาคบาศ กลายเป็นพญานาคเข้ามัดพลวานรและมัดพระลักษมณ์

สลบลงทั้งกองทัพ เหลือเพียงพิเภกที่ไม่ถูกศรนาคบาท อินทรชิตกริ้วพิเภกมากจึงเข้าไล่ตีพิเภก พิเภกจึงหนีกลับไปทูลพระราม พระราม พิเภก นิลนันทออกมาดูกองทัพเห็นพระลักษมณ์และพลวารฤณาคมดสลบลง เข้าใจว่าสิ้นชีวิต จึงเข้ากระซอกนาคที่มัดพระลักษมณ์ออก พิเภกทูลให้พระรามแผลงศรไปเรียกพญาครุฑ มาจับนาคกองทัพก็จะฟื้น พระรามจึงแผลงศรไปเรียกพญาสุบรรณครุฑพาหนะของ พระนารายณ์มาขับไล่นาค และจับนาคจนกองทัพฟื้นขึ้นทั้งกองทัพ

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน นางลอย

เนื้อเรื่องย่อ

ทศกัณฐ์หาทางคิดจะตัดศึกพระราม จึงหาแผนการที่จะทำให้พระรามยกทัพกลับ โดยใช้ให้นางเบญกายลูกสาวของพิเภกแปลงกายเป็นนางสีดาทำตายลอยน้ำไปที่หน้ากองทัพพระราม เบญกายกลัวพระอาญาของทศกัณฐ์ผู้เป็นบิดาไม่อาจทัดทานได้จึงทูลว่ายังไม่เคย เห็นรูปร่างหน้าตาของนางสีดามาแต่ก่อน จะขอดูรูปร่างนางสีดาจะได้แปลงกายให้ถูกต้อง ทศกัณฐ์จึงจัดให้ขบวนวอซ้อฟ้าแห่งนางเบญกายเพื่อไปดูรูปโฉมนางสีดา ณ สวนขวัญ ครั้นถึงสวนขวัญนางเบญกายจึงเข้าไปหานางตรีชฎาผู้เป็นมารดา ซึ่งถูกถอดยศให้มากอยรับใช้นางสีดา นางตรีชฎาครั้นรู้ว่าทศกัณฐ์ใช้นางเบญกายมาด้วยจะทำกล จึงเสียใจเป็นยิ่งนัก ด้วยพิเภกผู้สามี ได้ไปอยู่กองทัพพระราม นางเบญกายจึงขอเข้าไปดูตัวนางสีดา ครั้นถึงจึงเข้าไปเฝ้านางสีดาทูลถวายตัวว่าเป็นบุตรของพิเภกและตรีชฎา พร้อมทั้งลอบดูโฉมนางสีดา ครั้นจำได้มั่นคงจึงทูลลานางสีดา กลับ นางเบญกายจึงแปลงเป็นนางสีดาเข้าไปเฝ้าทศกัณฐ์ ขณะนั้นทศกัณฐ์กำลังสำราญอยู่ในปราสาท ครั้นเห็นเบญกายจำแลงมาเข้าใจว่า เป็นนางสีดาเข้ามาหาจึงออกไปเกี่ยวพาราสี จนเป็นที่ขบขันของเหล่า นางกำนัลนางเบญกายอ้ออายเป็นยิ่งนักจึงแปลงกายคืนเช่นเดิม ทศกัณฐ์ครั้นเห็นเป็นนางเบญกายตกใจนัก จึงแก้แค้น สั่งให้นางเบญกายรีบไปที่กองทัพพระรามนางเบญกายจึงเหาะข้ามมหาสมุทรไปจนถึงเขาเหมตธรัน แล้วแปลงกายเป็นนางสีดาทำตายลอยน้ำไปวนอยู่ที่หน้ากองทัพพระรามครั้นรุ่งเช้าพระรามตื่นบรรทมพร้อมพระลักษมณ์ จึงตรัสชวนพระลักษมณ์และเหล่าวานรไปสรองน้ำริมฝั่งแม่น้ำครั้นเห็นนางเบญกายแปลงตายลอยน้ำมา พระรามเข้าใจว่าเป็นนางสีดา จึงวิ่งเข้าไปอุ้มมาบนฝั่ง และทรงพระกระรแสง ด้วยคิดว่าเป็นนางสีดาจริง เมื่อพระรามทอดพระเนตรเห็นหนุมานจึงกริ้วโกรธด้วยคิดว่าหนุมานไปหักสวนขวาและฆ่าสหัสกุมารบุตรทศกัณฐ์ตาย ทศกัณฐ์จึงฆ่านางสีดาทิ้งน้ำมา หนุมานจึงทูลว่านางสีดานี้อาจเป็นยักษ์แปลงมา ด้วยศพก็ยังไม่เน่าเปื่อย และลอยทวนน้ำมาจนถึงหน้าพลับพลา หนุมานจึงขอพิสูจน์โดยการนำศพมาเผาไฟ แม้เป็นนางสีดาจริง หนุมานยอมถูกประหารชีวิตพระรามเห็นด้วยจึงสั่งให้สุครีพคุมวานรทำเชิงตะกอนเพื่อ

เผาศพนางสีดาแปลงเมื่อเชิงตะกอนเสร็จจึงให้นำศพนางสีดาวางบนเชิงตะกอน แล้วจุดไฟเผา ให้เหล่าทหารวานรล้อมไว้ เบญยกายครั้นโดนไฟเผา ทนไม่ได้จึงเหาะขึ้นตามเปลวควันหนีไป หนุมาณจึงเหาะตามจับนางเบญยกาย เพื่อนำตัวมาถวายพระรามเพื่อให้รับโทษ

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์

เนื้อเรื่องย่อ

พิเภก เป็นพระอนุชาของทศกัณฐ์พระเจ้ากรุงลงกา มีความสามารถในวิชาโหราศาสตร์ สามารถทำนายเหตุการณ์ได้แม่นยำ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่เป็นพระเวสสุญาณเทพบุตรจุติมากำเนิดตามพระประสงค์ของพระอิศวร เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการบาราบปราบมาร เมื่อทศกัณฐ์ได้ลักพานางสีดามเหสีของพระรามมาไว้ที่อุทยานท้ายกรุงลงกา ตามคำยุยงของนางสำนักรา พระรามได้พลวานรทั้งเมืองซัดขืนและเมืองชมพูกรีธาทัพมาตั้งมั่น ณ เขาคันธมาถา ฟากข้ามกรุงลงกา วันหนึ่งทศกัณฐ์นิมิตฝันว่ามีร่างขาวบินมา แต่ทิศตะวันออก พบร่างดำต่อสู้กัน ร่างดำพ่ายแพ้ ร่างตกลงมากลายเป็นพวยักษ์ อีกฝันหนึ่งว่าตนเองถือกะลาใส่น้ำมันมีสายขนวนพาด แล้วมีหญิงรูปร่างอัปลักษณ์ถือไฟเข้ามาจีจุดจนไฟลุกกลมไหม้มือตน ทศกัณฐ์จึงให้พิเภกทำนายฝัน พิเภกทำนายว่าเป็นลางร้ายของฝ่ายยักษ์ที่จะเกิดศึกสงคราม ทศกัณฐ์ได้ไต่ถามถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลว่าควรส่งนางสีดากลับคืนไป ทศกัณฐ์โกรธพิเภกที่ให้คืนส่งนางสีดาแล้วเข้าทำร้ายกุมภกรรณ อินทรชิตทูลขอโทษให้งดโทษประหาร ทศกัณฐ์ให้รับราชาบุตร ขับไล่เสียให้พ้นกรุงลงกา ด้วยเหตุที่เป็นพระราชดาร์สของท้าวลัสเตียน พระบิดาที่เห็นว่าพิเภกด้อยฤทธิ์ ถ้าหากมีโทษถึงประหารขอให้งดเพียงขับไล่พิเภกถูกขับออกจากเมือง ส่วนนางตรีชฎาผู้เป็นชายาให้ไปเป็นข้ารับใช้นางสีดา พิเภกกลับไปตำหนักล่าตราตรีชฎาและเบญยกายบุตร แล้วถอดมงกุฎเครื่องยศให้นำไปคืนทศกัณฐ์ มโหธรเสนาบดีกรุงลงกาพาพิเภกลงสำเภาไปปล่อยขึ้นฝั่งนอกเกาะลงกา พิเภกเดินทางไปจนพบกับนิลเอกทหารพระราม และได้เข้าไปสวามิภักดิ์ต่อพระราม ได้กราบทูลถึงสาเหตุที่ถูกขับไล่ และถวายสัตย์ปฏิญาณ พระรามจึงประทานยศศักดิ์ให้เป็นราชา พิเภกเป็นที่ปรึกษาในการทำศึกระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ด้วยความซื่อสัตย์จงรักภักดี และถือสัจจะว่าจะทูลความเมื่อพระรามตรัสถามเท่านั้น การทำสงครามยืดเยื้อจนฝ่ายยักษ์ล้มตายมากมาย หลังจากทศกัณฐ์เชิญท้าวมาลีราชผู้เป็นบรมอัยกามาพิพากษาว่าความ โดยหวังว่าท้าวมาลีราชจะเข้าข้างฝ่ายตน แต่ท้าวมาลีราชก็ยึดมั่นในความเที่ยงธรรม เชิญเทพเทวดาทุกฝ่าย รวมทั้งฝ่ายพระรามและนางสีดามาเบิกความ จนผลปรากฏชี้ชัดว่าทศกัณฐ์เป็นฝ่ายผิด จึงพิพากษาให้ทศกัณฐ์ส่งคืนนางสีดาให้กับพระราม แต่ทศกัณฐ์ไม่ปฏิบัติตาม ท้าวมาลีราชจึงสาปทศกัณฐ์ให้เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ทศกัณฐ์

โกรธเหล่าเทวดาที่มาเป็นพยาน จึงไปประกอบพิธีเผารูปเทวดาและชুবหอกกบิลพัทที่หาดทรายกรด พระอิศวรใช้ให้เทพบุตรพาลีไปทำลายพิธีได้ ทศกัณฐ์เสียพิธีจึงกลับเข้ากรุงลงกา นางมณโฑมเหสีทูลว่า สาเหตุครั้งนี้เพราะพิเภกบอกกลศึก ควรสังหารพิเภกเสีย ทศกัณฐ์เห็นจริงจึงยกทัพออกรบ และหาช่องทางสังหารพิเภก ฝ่ายพระรามก็รู้ความ จึงให้พระลักษมณ์คอยป้องกัน ทศกัณฐ์ยกกองทัพมาถึงสนามรบ ออกอุบายให้พิเภกเข้ามาหาโดยเสแสร้งยกเหตุผลต่างๆ เมื่อได้ท่วงทีจึงพุ่งหอกกบิลพัทหวังให้ถูกพิเภก แต่พระลักษมณ์เข้ามาป้องกัน พระลักษมณ์ต้องหอกกบิลพัทสลบลง ฝ่ายยักษ์มีชัยจึงยกกลับกรุงลงกา พระรามเสียพระทัยตรัสถามพิเภกถึงวิธีแก้ไข พิเภกทูลถึงสรรพยาแก้ไขต่างๆ ประกอบด้วยต้นสังกรณีตรีชาอยู่ที่เขาสัตยชีพสัตยภูมิลโคศุภราชอยู่ที่เขาอินทกาล แม่หินบดอยู่ที่เมืองบาดาล และที่สำคัญที่สุดคือลูกหินบด ทศกัณฐ์นำไปใช้เป็นเขนยหนุนนอนอยู่ที่กรุงลงกา หนุมานรับอาสาไปนำสรรพยาและแม่หินบด และจึงเหาะเข้าไปในปราสาทกรุงลงการ่ายเวทย์สะกดให้หลับหมด ครั้นเหาะไปถึงที่บรรทมทศกัณฐ์กับมณโฑ หนุมานจึงแก้แค้นให้ได้รับความอับอายด้วยการผูกผมทั้งสองแล้วสาปซ้ำ เขียนวิธีแก้ไขถ้าจะให้ผมหลุดจากกันให้นางมณโฑต่อยเศียรทศกัณฐ์สามทีซึ่งถือว่าเป็นอัมภมคในการที่หญิงจะถูกต้องศรีษะชาย จากนั้นนำลูกหินบดกลับมาถวายพระรามพร้อมสรรพยาและอุปกรณ์ต่างๆ ช่วยแก้ไขให้พระลักษมณ์ฟื้นกลับมาได้ กองทัพพระรามจึงคืนกลับพลับพลาด้วยความสวัสดิ์

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอน คุรปนาหิง

เนื้อเรื่องย่อ

นางคุรปนา หรือนางสามนักขา เป็นบุตรของท้าวลัสเตียนและนางรัชฎา มีเชษฐาร่วมมารดา คือ ทศกัณฐ์ กุมภกรรณ พิเภก ขรทุษณ์ และตรีเศียร มีชีวหาเป็นสามี กุมภกาศรณีสुरเป็นบุตร อดูลปีศาจ เป็นบุตร มีกายสีเขียว ปากแสดะ ตาโพลาง นางคุรปนาเป็นยักษ์รูปร่างอ้วนใหญ่น่าเกลียด ผมหงอกหงิกแห่งกรอบ เสียงแหบแห้ง “สยายผมนมยจนถึงชานพก” ภายหลังชีวหาผู้เป็นสามีถูกทศกัณฐ์สังหารด้วยความเข้าใจผิด ทำให้นางคุรปนาเป็นม่าย นางเศร้าโศกเสียใจเมื่อทราบข่าวว่าสามีถูกทศกัณฐ์สังหาร นางคุรปนาขามิได้พอใจที่จะครองความเป็นม่าย มีความร่ำร้อนอยากมีสามีใหม่ จึงขอลาทศกัณฐ์ไปเที่ยวป่า ครั้นเมื่อเห็นพระรามรูปร่างก็ลุ่มหลง คลั่งไคล้ในความงามของบุรุษ อยากได้พระรามมาเป็นสามีของตน

เมื่อพระรามเสด็จลงมาทรง นางคุรปนาก็เนรมิตกายให้งามดั่งนางอัปสรเข้าไปเสนอตัวแก่พระราม ต่อมาเมื่อเห็นพระลักษมณ์มีรูปร่างไม่แพ้พระรามก็หลงรักทั้งพระลักษมณ์และพระราม อยากได้ทั้งสองพระองค์มาเป็นสามี แม้นางจะพยายามยั่ววนพระรามก็มิได้สนพระทัย นางคุรปนาจึงติดตามพระรามไป

ถึงอาศรมเห็นนางสีดาดงามกว่าตนก็โกรธแค้นจึงคิดว่า ถ้าหากตนกำจัดนางสีดาได้ พระรามคงจะหันมาสนใจตน นางศูรปนขาจึงเข้าไปทำร้ายนางสีดาแต่ถูกพระรามจับได้ พระลักษมณ์จึงจับตัดมือ เท้า หู และจมูก จึงเป็นเหตุให้นางทูลบิดเป็นความจริงแก่ทศกัณฐ์ พร้อมทั้งยอมโหมนางสีดาต่อทศกัณฐ์ ทศกัณฐ์หลงเชื่อคำยุยงของนางทำให้ทศกัณฐ์ลักพานางสีดาจนเกิดสงครามระหว่างฝ่ายทศกัณฐ์กับฝ่ายพระราม

โขนเรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร

เนื้อเรื่องย่อ

ฝ่ายพระรามเมื่อเห็นนางสีดาก็ดีใจมาก ได้พูดกับนางสีดาว่า อยู่กับทศกัณฐ์มานาน ไม่มีใครรู้ว่านางยังบริสุทธิ์อยู่หรือไม่ นางสีดาจึงขอลุยไฟต่อหน้าพระรามและเหล่าเทวดา แสดงความบริสุทธิ์ พระรามได้ให้สุครีพนำเชื้อไฟมากองไว้หน้าพลับพลาต่อหน้าเหล่าเทวดา แล้วทรงแผลงศรเป็นไฟลุกขึ้นก่อนลุยไฟนางสีดาตั้งสัตย์อธิษฐานว่า หากนางซื่อสัตย์ต่อสามีขออย่าให้มีความร้อน แล้วจึงลงไปมีดอกบัวบานผุดขึ้นรองรับทุกก้าว พระรามให้พิเภกไปครองลงกา ต่อมานางมณโฑได้เป็นเมียพิเภกด้วย เมื่อปลงศพทศกัณฐ์แล้วได้ทูลเชิญพระราม พระลักษมณ์และนางสีดา เข้ามาพักยังลงกา

4. การแสดงโขนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

4.1 โขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ

โขน เดิมคือมหรสพหลวง ใช้แสดงในงานพระราชพิธีสำคัญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และจะแสดงเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์เท่านั้น รามเกียรติ์มีที่มาจากมหากาพย์ของพราหมณ์เรื่อง รามายณะ ซึ่งสันนิษฐานว่าสืบทอดมาแต่สมัยต้นพุทธกาลและเผยแพร่ไปทั่วเอเชีย พระมหากษัตริย์ไทยหลายพระองค์ทรงตระหนักถึงความสำคัญของวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์จึงได้ทรงพระราชนิพนธ์ขึ้นไว้หลายฉบับที่แพร่หลายมากคือฉบับพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 1 และรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์โขนเป็นการแสดงชั้นสูง ประกอบด้วยศิลปะหลากหลายแขนงที่ต้องใช้ศิลปินจำนวนมาก อาทิผู้แสดงที่ฝึกหัดท่ารำและทำเด่นลักษณะพิเศษมาเป็นอย่างดี วงดนตรีปี่พาทย์ที่ครบชุด ผู้พากย์และเจรจาตามแบบฉบับโบราณ เครื่องแต่งกายที่ถูกต้องตามลักษณะโขน อีกทั้งยังต้องสร้างเวทีและฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและผู้แสดงนับร้อยอีกด้วย ทำให้การจัดแสดงโขนเป็นเรื่องยาก เยาวชนรุ่นใหม่จึงแทบไม่รู้จักโขน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงห่วงใยว่า โขนซึ่งเป็นสมบัติทางศิลปวัฒนธรรมอันงดงามของไทยจะเสื่อมสูญไป ทั้งที่โขนเคยใช้เป็นการแสดงพระราชทานแก่พระราช

อาคารคันทุกะของบ้านเมืองและเป็นที่ยืนชมอย่างยิ่งเสมอมา จึงมีพระราชดำริที่จะฟื้นฟูโขนให้กลับคืนสู่ความนิยมของคนไทย โดยมีพระราชเสาวนีย์ให้มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จัดสร้างเครื่องแต่งกายโขนขึ้นใหม่อย่างประณีตทั้งศิริภรณ์และพัสดราภรณ์ ให้ศึกษาวิธีการแต่งหน้าโขนที่เปิดหน้าให้สวยงามเหมาะสมกับการแสดงบนเวทีสมัยใหม่ และให้ส่งเสริมนักเรียนนักศึกษาผู้ใฝ่ใจในการแสดงโขนให้มีความรู้ความสามารถยิ่งขึ้น พระราชเสาวนีย์นี้จึงก่อให้เกิดช่างฝีมือรุ่นใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งช่างทำหัวโขน ช่างทอผ้า ช่างปักสะดึงกรั้งไหม ช่างเงินช่างทองช่างแกะสลัก ช่างเขียน และช่างแต่งหน้าโขน ผู้มีความเข้าใจในศิลปะและจารีตนิยมของโขนอย่างถ่องแท้

มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ได้ดำเนินการรับสนองพระราชเสาวนีย์ดังกล่าวจนลุล่วง และจัดการแสดงโขนถวายเป็นปฐมทัศน์ เพื่อเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมพรรษา 8. พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงเจริญพระชนมพรรษา 75 พรรษา เมื่อพุทธศักราช 2550 ในชุดพรหมมาศ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งได้รับความนิยอย่างสูงจนต้องจัดแสดงซ้ำ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดการแสดงโขนให้ประชาชนชมเป็นประจำทุกปีตลอดมา และเรียกกันโดยความเข้าใจว่า โขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ จนถึงปัจจุบัน

โขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ ได้สร้างความผูกพันอันใกล้ชิดขึ้นในครอบครัวไทย คือลูกหลานได้พาปู่ย่าตายายไปชมโขนอย่างเนืองแน่น นับเป็นการแสดงที่มีผู้ชมทุกเพศทุกวัยอย่างแท้จริง บัตรชมโขนขายหมดอย่างรวดเร็วทุกครั้งและมีเสียงเรียกร้องให้จัดการแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ สืบเนื่องต่อไปอย่างไม่ขาดสาย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 และศิลปะการแสดงโขนพร้อมทั้งช่างฝีมือโขนปรากฏการณ์เหล่านี้คือเครื่องพิสูจน์ว่า โขนได้กลับคืนสู่ความนิยมของคนไทยแล้ว สมดังพระราชดำริของจักได้รับการสืบทอดให้ยืนยงคงอยู่เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันงดงามของชาติไทยไปจนชั่วลูกชั่วหลาน (การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ตอน สืบมรรคา, 2562 : 1-2)

4.2 งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพที่ปรากฏในการแสดงโขน

4.2.1 งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นพระราชพิธีที่รัฐบาลไทยจัดขึ้นเพื่อแสดงความอาลัยเป็นครั้งสุดท้าย ภายหลังการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จัดขึ้น ณ พระเมรุมาศ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ 25 – 29 ตุลาคม พ.ศ. 2560 โดยวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2560 เป็นวันถวายพระเพลิง คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดให้เป็นวันหยุดราชการเป็นกรณีพิเศษ

สำหรับการดำเนินการพระราชพิธีฯ นั้น คณะทำงานทุกฝ่ายได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างพระเมรุมาศและอาคารประกอบ เช่น พระที่นั่งทรงธรรม ศาลาลูกขุน เป็นต้น ส่วนการบูรณปฏิสังขรณ์ราชรถ ราชยาน และเครื่องประกอบพระราชพิธีนั้น ได้มีการซ่อมแซมพระมหาพิชัยราชรถ พระยานมาศสามลำคาน ราชรถน้อย และพระที่นั่งราเชนทรยาน เพื่อให้พร้อมใช้ในพิธีจริง นอกจากนี้ยังมีการจัดสร้างราชรถ ราชยานขึ้นมาใหม่ คือ ราชรถปืนใหญ่และพระที่นั่งราเชนทรยานน้อยรวมทั้งประติมากรรมประกอบพระเมรุมาศในพระราชพิธีครั้งนี้ได้มีการปรับปรุงให้มีความร่วมสมัยโดยมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (พระนามาภิไธยในขณะนั้น) ทรงเป็นองค์วินิจฉัยในการจัดสร้างพระเมรุมาศ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานอำนวยการพระราชพิธี

4.2.2 พระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีมีพระอาการทางพระหทัยกำเริบและทรงเหนื่อยอ่อน คณะแพทย์ถวายการรักษาเบื้องต้นที่วังสระปทุม จนกระทั่งวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2538 จึงเชิญเสด็จพระราชดำเนินเข้าประทับรักษาพระองค์ ณ ตึก 84 ปี โรงพยาบาลศิริราช ระหว่างการประทับรักษาที่โรงพยาบาล คณะแพทย์พบว่าเกิดการติดเชื้อในกระแสพระโลหิต จึงได้ถวายพระโอสถปฏิชีวนะเพิ่มต่อมา มีพระอาการแทรกซ้อน มีการอักเสบที่พระอัมตะ พระอัมตะคุณ (ลำไส้ใหญ่ ลำไส้เล็ก) และที่พระปับผาสะ (ปอด) ข้างขวา คณะแพทย์ได้พยายามถวายการรักษาจนพระอาการทั่วไปดีขึ้นบ้าง

เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม สมเด็จพระบรมราชชนนีมีพระอาการทรุดลง เนื่องด้วยมีพระอาการแทรกซ้อนทางพระยกณะ (ตับ) และพระวัภกะ (ไต) ไม่ทำงาน พระหทัย (หัวใจ) ทำงานไม่ปกติ ความดันพระโลหิตต่ำทำให้เกิดภาวะเป็นกรดในพระโลหิต คณะแพทย์ได้ถวายการรักษาความผิดปกติของระบบต่าง ๆ

รวมทั้งการพอกพระโลหิตด้วยเครื่องไต่เทียมและกรองสารพิษซึ่งเกิดจากภาวะผิดปกติของพระยักษะ แต่พระอาการตั้งแต่เช้าจนถึงเที่ยงของวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 คงอยู่ในภาวะวิกฤต จนกระทั่ง เวลา 21:17 น. สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จสวรรคต รวมพระชนมายุ 94 พรรษา

สำนักนายกรัฐมนตรีประกาศให้สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ และสถานศึกษาทุกแห่งลดธงครึ่งเสา 3 วัน และให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจไว้ทุกข์เป็นเวลา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 ต่อมา ในวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2538 บรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีมีบัญชาให้ขยายเวลาลดธงครึ่งเสาต่อไปจนครบ 50 วัน เพื่อให้สอดคล้องกับการแต่งกายไว้ทุกข์ถวาย โดยให้ลดธงครึ่งเสาต่อไปจนถึงวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2538

พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพจัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2539 ณ พระเมรุมาศ สนามหลวง พระราชพิธีวางดอกไม้จันทน์ไปบรรจุ ณ รั้งชีวิตนา สุสานหลวง วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร

4.2.3 งานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

พระราชพิธีทางการ

วันจันทร์ที่ 9 เมษายน พุทธศักราช 2555 เวลา 16.30 น. พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งจากโรงพยาบาลศิริราช ไปยังราชวัติพระเมรุ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ครั้นรถยนต์พระที่นั่งเทียบที่หลังพระที่นั่งทรงธรรม ทหารกองเกียรติยศ ถวายความเคารพ แตรวงบรรเลง เพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินโดยลิฟท์พระที่นั่งขึ้นสู่พระที่นั่งทรงธรรม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ รศ.นพ.ประดิษฐ์ ปัญจวีณิน เป็นผู้ถวายการรถเข็นพระที่นั่ง ดำรวจหลวงและทหารราชองครักษ์ เชิญธงชัยราชกระบี่ยุทธ และธงชัยพระครุฑพ่าห์นำหน้า

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประทับพระราชอาสน์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทรงธรรม จากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้ง

ยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย สำหรับพระศพทรงธรรมที่พระเมรุ ทรงศีล สมเด็จพระวันรัต วัดบวรนิเวศฯ ถวายศีล และถวายพระธรรมเทศนาถ้อยคำอันไพเราะแล้ว พระสงฆ์ 50 รูปสวดศราทธพรตจบ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงประเคนจุดปัจจัยไทยธรรมบูชาภัณฑเทคน์ และทรงทอดผ้าไตรถวายพระราชอาคันตุกะที่ถวายพระธรรมเทศนาและพระสงฆ์ 50 รูปสวดศราทธพรตสดับปกรณ์ ถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา จากนั้นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินขึ้นพระเมรุโดยลิฟท์พระที่นั่ง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร, สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และพระบรมวงศานุวงศ์

เมื่อเสด็จพระราชดำเนินถึงพระเมรุแล้ว พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงวางเครื่องราชสักการะพระศพ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ แตรเดี่ยวเป่าสัญญาณนอน จากนั้นทั้งสองพระองค์ทรงจุดดอกไม้จันทน์พระราชทานเพลิงและถวายบังคม ขาวพนักงานประโคมสังข์ แตรฝรั่ง ปี่พาทย์ กลองชนะ กองทหารเกียรติยศถวายความเคารพ แตรวงบรรเลงเพลงมหาชัย กองร้อยปืนใหญ่ยิงสลุตถวาย 21 นัด (ความเร็ว 4 วินาทีต่อนัด) กองทหารเกียรติยศยิงปืนเล็กถวาย 9 ชุด (ความเร็ว 10 วินาทีต่อชุด) จากนั้น พระบรมวงศานุวงศ์ ถวายดอกไม้จันทน์และถวายบังคมทางทิศใต้ของพระจิตกาธาน ระหว่างนั้นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินกลับไปประทับที่มุกหน้าพระที่นั่งทรงธรรม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินจากพระเมรุโดยลิฟท์พระที่นั่งไปประทับ ณ มุกหน้าพระที่นั่งทรงธรรม จากนั้น พระสงฆ์ พระราชาคณะ บรรพชิต สมาชิกราชสกุล ประธานองคมนตรี องคมนตรี นายกรัฐมนตรี อดีตนายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ทูตานุทูต ผู้แทนผู้นำจากต่างประเทศ รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ปลัดกระทรวง ผู้บัญชาการ

ทหาร ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ข้าราชการ ตัวแทนหน่วยงานรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชน ถวายดอกไม้จันทน์ เสร็จแล้วพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินกลับ

พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพจริง

วันจันทร์ที่ 9 เมษายน พุทธศักราช 2555 เวลา 21.55 น. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์พร้อมด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ (ยศในขณะนั้น), สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดา, สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมาร ไปยังพระที่นั่งทรงธรรม ภายในราชวัติพระเมรุ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ในการนี้ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอทิตยาทรกิติคุณ เฝ้าทูลละอองพระบาทรับเสด็จ จากนั้น ทรงทอดผ้าไตร ถวายพระสงฆ์ 30 รูป สดับปกรณ์

เวลา 22.13 น.พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง ยังมณฑลพระราชพิธีฯ เมื่อรถพระที่นั่งเทียบที่หน้าพระที่นั่งทรงธรรม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินขึ้นสู่เตาพระราชทานเพลิงทางทิศตะวันออกของพระจิตกาธาน เจ้าพนักงานพระราชพิธีทูลเกล้าฯ ถวายมะพร้าว แล้วทรงสรงน้ำมะพร้าวแก้วที่พระโกศพระศพ เจ้าพนักงานเชิญพระโกศพระศพเข้าสู่เตา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงจุดดอกไม้จันทน์พระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ ทูลละอองธุลีพระบาท

ชั้นผู้ใหญ่ ขึ้นถวายพระเพลิงพระศพ จากนั้นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ประทับบนพระเมรุสักกร์หนึ่ง แล้วเสด็จลงจากพระเมรุ ประทับรถยนต์พระที่นั่ง เสด็จฯ กลับ

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งยังทรงเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจแทนพระองค์ในพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เมื่อพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์เสด็จฯ ลงจากพระเมรุ เจ้าพนักงานเริ่มปฏิบัติการถวายพระเพลิงพระศพ ระหว่างนั้นนักแสดงจากกรมศิลปากร ทูลเกล้าฯ ถวายการแสดงโขนหน้าพระเมรุ เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย เมื่อการแสดงจบซึ่งเจ้าพนักงานปฏิบัติการถวายพระเพลิงพระศพเสร็จแล้ว สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จขึ้นพระเมรุ ทรงทอดผ้าไตร พระสงฆ์ 10 รูป สดับปกรณ์ที่เตาพระราชทานเพลิง เสร็จแล้ว เสด็จพระราชดำเนินกลับโดยรถยนต์พระที่นั่ง ออกจากพระที่นั่งทรงธรรม

5. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

5.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นทฤษฎีซึ่งเชื่อว่าจิตวิทยาเป็นเสมือนการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ของพฤติกรรมมนุษย์ (Scientific Study of Human Behavior) และการเรียนรู้ของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมภายนอก นอกจากนี้ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง (Stimulus-Response) เชื่อว่าการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่อสิ่งเร้าของมนุษย์จะเกิดขึ้นควบคู่กันในช่วงเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นพฤติกรรมแบบแสดงอาการกระทำ (Operant Conditioning) ซึ่งมีการเสริมแรง(Reinforcement) เป็นตัวการ โดยทฤษฎีพฤติกรรมนิยมนี้จะไม่พูดถึงความนึกคิดภายในของมนุษย์ ความทรงจำภาพความรู้สึก โดยถือว่าคำเหล่านี้เป็นคำต้องห้าม (Taboo) ซึ่งทฤษฎีนี้ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่สำคัญในยุคนั้น ในลักษณะที่การเรียนเป็นชุดของพฤติกรรมซึ่งจะต้องเกิดขึ้นตามลำดับที่แน่ชัด การที่ผู้เรียนจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้นจะต้องมีการเรียนตามขั้นตอนเป็นแต่ละวัตถุประสงค์ ผลที่ได้จากการเรียนขั้นนี้จะเป็นพื้นฐานของการเรียนในขั้นต่อไปในที่สุด (พรรรณี ชูทัย เจนจิต, 2538 : 506-507)

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่เป็นการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมภายนอกของมนุษย์มาใช้ในการออกแบบสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้รูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

5.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

เพียเจต์เชื่อว่าคนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้พร้อมที่จะมีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน (Active) นอกจากนี้ เพียเจต์ถือว่ามนุษย์เรามีแนวโน้มพื้นฐานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2 ชนิด คือ การจัดและรวบรวม(Organization) และการปรับตัว (Adaptation) ซึ่งอธิบายได้ดังต่อไปนี้

การจัดและรวบรวม (Organization) หมายถึง การจัดและรวบรวมกระบวนการ ภายใน เข้าเป็นระบบอย่างต่อเนื่องกัน เป็นระเบียบ และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา トラบที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

การปรับตัว (Adaptation) หมายถึง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเพื่ออยู่ในสภาพสมดุล การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ การซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) เมื่อเผชิญกับสิ่งแวดล้อม

1. การซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) เมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซาบหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ ให้รวมอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา (Cognitive Structure)

2. การปรับโครงสร้างทางสติปัญญา(Accommodation) หมายถึงการเปลี่ยนแบบโครงสร้างของสติปัญญาที่มีอยู่แล้วให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ ตัวอย่างเช่น ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศของเด็กที่มีอายุประมาณ 5-6 ปี ถ้าถามเด็กวัยนี้ วัยเด็กหญิงชายแตกต่างกันหรือไม่ คำตอบที่ได้จากเด็กก็คือเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกัน และเมื่อถามคำถามต่อไปว่า ให้บอกความแตกต่างของหญิงชายมา 3 อย่าง คำถามนี้ส่วนมากเด็กตอบได้ 2 อย่างก็คือ เด็กหญิงผมยาว เด็กชายผมสั้น เด็กหญิงสวมกระโปรง แต่เด็กชายสวมกางเกง อย่างไรก็ตาม ถ้าเด็กวัยนี้ เกิดพบเด็ก (หญิง) ผมยาวนุ่งกางเกงกำลังเล่นตุ๊กตาอยู่สามารถจะบอกได้ว่า เด็กที่เขาเห็นเป็น "เด็กหญิง" แสดงว่าเด็กสามารถที่จะ Accommodate สิ่งแวดล้อมใหม่และแปลความเข้าใจเดิมของเขา เด็กหญิงไม่จำเป็นจะต้องนุ่งกระโปรงเสมอไป เด็กผู้หญิงอาจจะนุ่งกางเกงได้ และ

เนื่องจากการปรับสิ่งแวดล้อมเข้าเป็นความรู้ใหม่โดยเปลี่ยนความเข้าใจเดิมชนนี้ พือาเจต เรียกว่า Accommodation

สรุปแล้วในพัฒนาการทางขวานปัญญาบุคคลต้องมีการปรับตัวซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 2 อย่าง คือ ครูซิมซบหรือดูดซิม และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาดังกล่าว พือาเจตกล่าวว่าระหว่างระยะเวลาตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยรุ่น คนเราจะค่อย ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น พือาเจตได้แบ่งพัฒนาการทางขวานปัญญาออกเป็นชั้นใหญ่ ๆ 4 ชั้น โดยให้ความหมายของชั้น (Stage) ดังต่อไปนี้

1. ชั้นระดับขวานปัญญา หมายถึง ระยะเวลาที่ก่อตั้งริเริ่มและรวบรวมความรู้คิด (Mental Operation) หรือเริ่มพัฒนาขวานปัญญา
2. การบรรลุถึงชั้นขวานปัญญาชั้นหนึ่ง จะเป็นรากฐานสำหรับพัฒนาการทางขวานปัญญาชั้นต่อไป หรือการจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การพัฒนาทางขวานปัญญาเป็นสิ่งต่อเนื่องกัน
3. ระดับขั้นของพัฒนาการทางขวานปัญญาเป็นสิ่งที่เป็นไปตามขั้นไม่สับสนเป็นต้นว่า ชั้นแรกต้องมาก่อนชั้นที่ 2 และชั้นที่ 2 ต้องมาก่อนชั้นที่ 3 เป็นต้น
4. ชั้นพัฒนาการของขวานปัญญา แต่ละชั้นเป็นรากฐานของชั้นต่อไป

พือาเจตถือว่าเด็กทุกคนตั้งแต่เกิดมาพร้อมที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และปฏิสัมพันธ์นี้ ทำให้เกิดพัฒนาการขวานปัญญา พือาเจตแบ่งองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการขวานปัญญา มี 4 องค์ประกอบ คือ

4.1 วุฒิภาวะ (Maturation) พือาเจต กล่าว การเจริญเติบโตด้านสรีรวิทยาโดยเฉพาะเส้นประสาทและต่อมไร้ท่อ มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาขวานปัญญา หรือจะต้องจัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพร้อมหรือวัยของเด็ก

4.2 ประสบการณ์ (Experece) ทุกครั้งที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดประสบการณ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ประสบการณ์ที่เนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ (Physi-cal Environment) และ ประสบการณ์เกี่ยวกับการคิดหาเหตุผลและทางคณิตศาสตร์ (Logico-math-ematical experience) ซึ่งมีความสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์

4.3 การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม (Social Transmission) หมายถึง การที่พ่อ แม่ ครู และคนที่อยู่รอบตัวเด็กจะถ่ายทอดความรู้ให้เด็ก หรือสอนเด็กที่พร้อมจะรับถ่ายทอดด้วยกระบวนการซึมซาบประสบการณ์หรือการปรับโครงสร้างทางเขาวงกตปัญญา

4.4 กระบวนการพัฒนาสมดุล (Equilibration) หรือการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง (Self-regulation) ซึ่งอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เพื่อจะปรับความสมดุลของพัฒนาการเขาวงกตปัญญาขั้นต่อไปอีกขั้นหนึ่งซึ่งสูงกว่า โดยใช้กระบวนการการซึมซาบประสบการณ์ และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญาปัญหามีอยู่ว่าทำไมจึงเกิดการพัฒนาค้นเขาวงกตปัญญา พือาเจต์ กล่าวว่า โดยปกติแล้ว คนเราทุกคนต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ และจะต้องมีการปรับเรื่อย ๆ เช่นนี้เป็นต้นเหตุให้คนเรามีพัฒนาการทางเขาปัญญา และองค์ประกอบ 4 อย่างดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในพัฒนาการทางเขาวงกตปัญญา (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2558 : 48-50)

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของจอง พือาเจต์มาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมเพื่อให้เกิดความครบถ้วนและเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสร้างนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั๋งลับปลา

5.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

สกินเนอร์ (Skinner) เป็นผู้คิดทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำหรือแบบปฏิบัติการ ซึ่งมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันคือ Operant Conditioning Theory หรือ Instrumental conditioning theory หรือ Type - R Conditioning Theory สกินเนอร์ได้เสนอแนวความคิดโดยจำแนกทฤษฎีทางพฤติกรรมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type S (Response Behavior) ซึ่งมีสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นตัวกำหนดหรือดึงออกมา เช่น น้ำลายไหลเนื่องจากใส่อาหารเข้าไปในปาก สะดุ้งเพราะถูกเคาะที่สะบ้าข้างเข่า หรือการหรีตาเมื่อถูกแสงไฟ พฤติกรรมดังกล่าวเป็นการตอบสนองแบบอัตโนมัติ

2) พฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้แบบ Type R (Operant Behavior) พฤติกรรมหรือการตอบสนองขึ้นอยู่กับเสริมแรง (Reinforcement) การตอบสนองแบบนี้จะต่างกับแบบแรก เพราะอินทรีย์เป็นตัวกำหนดหรือเป็นผู้สั่งให้กระทำต่อสิ่งเร้า ไม่ใช่ให้สิ่งเร้าเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของอินทรีย์ เช่น การถางหญ้า การเขียนหนังสือ การรีดผ้า พฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในชีวิตประจำวันเป็นพฤติกรรมแบบ Operant Conditioning หลักการเรียนรู้ที่สำคัญ หลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ

เน้นการกระทำของผู้ที่เรียนรู้มากกว่าสิ่งเร้าที่กำหนดให้ กล่าวคือ เมื่อต้องการให้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง เราจะให้ผู้เรียนรู้เลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้แล้วจึงเสริมแรงพฤติกรรมนั้นทันที เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมที่ตอบสนองจะขึ้นอยู่กับเสริมแรง (Reinforcement) ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใด ๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล อาหาร 2) ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าใด ๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้การตอบสนองเพิ่มขึ้นในทางลบ เป็นตัวเสริมแรงทางลบ เช่น เสียงดัง อากาศร้อน คำตำหนิ กลิ่น การทำโทษ เป็นการนำตัวเสริมแรงลบเข้ามา เพราะการทำโทษบางอย่างหากนำไปใช้จะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนไปในลักษณะที่เข้มข้น

แนวคิดของสกินเนอร์ นำมาใช้ในการสอนแบบสำเร็จรูป หรือการสอนแบบโปรแกรม (Program Inattention) สกินเนอร์เป็นผู้คิดทริบเรียนโปรแกรมเป็นคนแรก การนำทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมมาใช้กับเทคโนโลยีการศึกษานี้จะใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนให้เข้ากับลักษณะดังต่อไปนี้คือ

- 1) การเรียนรู้เป็นขั้นเป็นตอน (Step by Step)
- 2) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียน (Interaction)
- 3) การได้ทราบผลในการเรียนรู้ทันที (Feedback)
- 4) การได้รับการเสริมแรง (Reinforcement)

หลักสำคัญของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ คือ เราสามารถควบคุมการตอบสนองได้ด้วยวิธีการเสริมแรง กล่าวคือ เราจะให้การเสริมแรงเฉพาะเมื่อมีการตอบสนองที่ต้องการ เพื่อให้กลายเป็นนิสัยติดตัวต่อไป อาจนำไปใช้ในการปลูกฝังบุคลิกภาพของบุคคลให้มีพฤติกรรมตามแบบที่ต้องการได้ watcharaphonchai./ (22 สิงหาคม 2550)./ทฤษฎีการเรียนรู้ของ D.F. Skinner./[ออนไลน์]./ สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2564 จาก

<http://watcharaphonchai.blogspot.com/2007/08/df-skinner.html>

5.4 ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์ไทย เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่รวมเอาองค์ความรู้ทั้งทางศาสตร์และศิลป์โดยพื้นฐานของความคิดอย่างชาญฉลาดของศิลปินรุ่นเก่า เป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาไทย

ทั้งดงาม ทั้งวัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษาและสัญลักษณ์ของการสื่อสารของมนุษย์ ศิลปะจิตรศิลป์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาทางช่างไทยแต่โบราณมาไว้อยู่ที่เดียวกัน ทำให้ผู้ชมเกิดสุนทรียภาพในการชมและประทับใจตราตรึงทำให้มีการสืบทอดมาแต่อดีตจนปัจจุบัน

นาฏศิลป์ หรือ นาฏยศิลป์ หมายถึง ศิลปะการฟ้อนรำ ทั้งที่เป็นระบำ รำ เต้น และอื่น ๆ รวมทั้งละครรำ โขน หนังใหญ่ ฯลฯ ปัจจุบันมักมีคนคิดชื่อใหม่ให้ดูทันสมัยคือ นาฏกรรม สังคีตศิลป์ วิพิธทัศนา และศิลปะการแสดง ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันเพราะเป็นคำที่ครอบคลุมศิลปะแห่งการร้อง การรำ และการบรรเลงดนตรี

ดังนั้นความหมายของนาฏศิลป์กล่าวโดยสรุป จึงหมายถึง ศิลปะการร้องรำทำเพลงที่มนุษย์ เป็นผู้สร้างสรรค์ทั้งที่เป็นระบำ รำ เต้น และอื่น ๆ รวมทั้งละครรำ โขน หนังใหญ่ ฯลฯ โดยประดิษฐ์ ขึ้นอย่างประณีตและมีแบบแผนที่สวยงาม ให้ความรู้ ความบันเทิงที่ต้องมีดนตรีเป็นองค์ประกอบไปด้วย

องค์ประกอบของการแสดงนาฏศิลป์ไทย ที่ทำให้นาฏศิลป์ไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มีความสวยงามโดดเด่น และบ่งบอกถึงควมมีอารยธรรมทางด้านศิลปะมาแต่อดีตกาล คือลีลาท่ารำ การขับร้องเพลงไทย ดนตรีไทย และการแต่งกาย ดังนี้

- ลีลาท่ารำ หมายถึง กระบวนการเคลื่อนไหวของอวัยวะร่างกายของนักแสดงที่ออกมาใน ลักษณะต่าง ๆ เช่น สื่อแทนคำพูด แทนอากัปกิริยาที่กำลังปฏิบัติอยู่ หรือสื่อถึงกิจกรรมที่เป็นเป้าประสงค์สำหรับการทำงาน เป็นต้น ท่ารำที่เข้ามามีบทบาทต่อการแสดงนั้น มาจากหลายแหล่ง เช่น นาฏยศัพท์ ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ และการตีบท กล่าวคือ

- นาฏยศัพท์ หมายถึง ศัพท์ที่ใช้เรียกท่ารำทางนาฏศิลป์ หรือการละคร การฟ้อนรำ การสร้างสรรค์ท่ารำที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์ไทย ผู้แสดงจำเป็นต้องเข้าใจกระบวนการรำรำอันจะส่งผลถึงความประณีตของท่วงท่าที่สร้างสรรค์ของศิลปินทั้งดงามลงตัวนาฏยศัพท์ที่บรมครูผู้เชี่ยวชาญ ได้สร้างสรรค์ไว้พอจะรวบรวมได้คือ นามศัพท์ แบ่งตามการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

- ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ หมายถึง ภาษาที่ใช้สำหรับการสื่อสารของนักแสดงเพื่อให้ เข้าใจโดยใช้ท่าทางนาฏศิลป์เป็นตัวสื่อไม่ใช่คำพูดเป็นอวจนะภาษาอย่างหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่งนั่นคือ ภาษาใบส่วนใหญ่จะใช้อากัปกิริยาของอวัยวะร่างกายเป็นตัวสื่อสารเพื่อบอกอาการความต้องการให้ ผู้รับสารเข้าใจในการสื่อสาร ภาษาท่าทางนาฏศิลป์มีปรากฏอยู่ในการแสดงละคร หรือบทระบำของ ละครไทยบางเพลงก็มีกิริยาท่าทางที่ปรากฏออกมาทางอวัยวะของร่างกาย สีหน้าและอารมณ์ที่ปรากฏขึ้นมา สามารถจำแนกได้

เป็น 3 ประเภท คือ ทำซึ่งใช้แทนคำพูด ทำซึ่งเป็นอิริยาบถและกิริยา อาการ และทำซึ่งแสดงถึงอารมณ์ภายใน

- การตีบท หมายถึง การใส่ท่าทางตามบทหรือบทเพลงเพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจตามความหมายและอารมณ์ของเพลง โดยทั่วไปเพลงที่จะนำมาประดิษฐ์ทำรำจะต้องมี 2 ลักษณะ คือเพลงบรรเลง หมายถึง เพลงที่มีแต่ทำนองและจังหวะ ไม่มีเนื้อร้องประกอบ และเพลงมีบทหรือ หมายถึง เพลงที่มีทั้งทำนอง จังหวะ และเนื้อเพลงบรรยายอิริยาบถของตัวละครประกอบด้วยกรณีที่เพลงเป็นเพลงบรรเลงนั้นนักนาฏยประดิษฐ์ก็จะลดภาระของการใส่ท่ารำลง แต่ถ้าหากว่าเป็นเพลงที่ต้องใช้บทหรือประกอบ เช่น เพลงแม่บท เพลงกฤดาภินิหาร หรือจะเป็นเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่ในโอกาสอันสมควร กล่าวคืออาจพรในโอกาสที่สำคัญต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นงานมงคล หรืองานใน โอกาสพิเศษอื่น ๆ ถ้าหากบทเพลงมีเนื้อร้องก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องใช้การตีบทมาเกี่ยวข้องด้วย เช่นเดียวกัน จากประสบการณ์ของผู้เขียนเห็นว่าการใส่ท่ารำตามบทมีหลักสำคัญต้องทำความเข้าใจ เป็นพื้นฐาน คือ ท่ารำที่เป็นแบบแต่โบราณ เช่น ท่ารำที่ปรากฏในการรำแม่บทใหญ่ แม่บทเล็ก และท่ารำที่เป็นท่าระบำ คือท่ารำที่ปรากฏในชุดการแสดงระบำต่าง ๆ นั้นเองธีรวัฒน์ ช่างสาน / (1 เมษายน 2010)./ **ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ไทย.**[ออนไลน์].สืบค้นเมื่อวันที่ 1 7 เมษายน 2564 จาก www.gotoknow.org/posts/348774, 2553

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีนาฏศิลป์ไทยมาเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาเพื่อความถูกต้องของกระบวนการทำรำและเพื่อให้เกิดความครบถ้วนขององค์ความรู้ด้านนาฏยศัพท์ไทย ที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้และปฏิบัติท่ารำ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการสร้างนวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

5.5 ทฤษฎีการเคลื่อนไหว

กีเซลล์ (Gesell)กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางร่างกายว่าการเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่าง ๆ สำหรับพัฒนาการทางร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำ กับวัสดุ เช่น การเล่น ลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตาและกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบประสาทและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในระยะนี้ ก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย การบังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

โดย กีเซลล์ ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามแบบธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ตั้งแต่ แรกเกิดจนเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยตาและถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ศึกษาโดยละเอียด ภายหลังผลการศึกษา กีเซลล์ สรุปว่า ความสามารถของเด็กก็เป็นระยะและขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ ต่อมกระดูก และประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง และกีเซลล์ได้แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (gross motor development) เป็นความสามารถของร่างกายที่ครอบคลุมถึงการบังคับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางการเคลื่อนไหวทั้งหมด
2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (fine motor or adaptive development) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์ การสั้นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้น พฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว
3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (language development) ประกอบด้วยวิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทาง หน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียง และภาษาพูดการเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น
4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (personal social development) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็ก ระหว่างบุคคลกับบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของสมองและระบบการเคลื่อนไหวประกอบกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กีเซลล์ พบว่า ก่อนที่คนเราจะทำ อะไรง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้นมีการเรียนรู้หลายขั้นตอน ขั้นแรก ทารกจะใช้มือตะบับ ขั้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือ โดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วหัวแม่มือจึงค่อยเลื่อนมาช่วยจับ ขั้นสุดท้าย คือการหยิบของด้วยหัวแม่มือกับปลายนิ้วยิ่งไปกว่านั้น กีเซลล์และคนอื่น ๆ ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมการปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของคนเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้า เรียกว่า Cephalo Caudal Sequence คือ หันศีรษะได้ก่อนชันคอ แล้วจึงคว่ำ คืบ นั่ง คลาน ยืน เดิน และวิ่งตามลำดับการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อ ยังมีพัฒนาการเริ่มจากใกล้ลำตัวก่อน

เรียกว่า Proximodistal Sequence เช่น ที่แขนขา ทารกย่อมบังคับการเคลื่อนไหว แกว่งแขนขาได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล่องก่อนมือและใช้มือคล่องก่อนนิ้ว ดังนั้น เด็กเล็ก ๆ เมื่อต้องการจับอะไรก็คว้าไปทั้งตัว ต่อมาจึงยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้ว จึงใช้มือและนิ้วมืองัดง่าม ถ้าจะให้เด็กเล็ก ๆ เขียนหนังสือมักจะไต่ตัวโต เพราะกล้ามเนื้อมือยังไม่คล่องแคล่ว ได้แต่วาดแขนออกไปกว้าง ๆ ต่อเมื่อการบังคับกล้ามเนื้อบรรลุภาวะแล้วจึงสามารถเขียนตัวเล็ก ๆ ได้ เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อและนิ้ว

(พระจันทร์รุ่งสาง ./ (12 พฤศจิกายน 2555)./ ทฤษฎีพัฒนาการของ Gesell./[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2564 จาก

<http://oknation.nationtv.tv/blog/pannida/2012/11/12/entry-5, 2555>)

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการเคลื่อนไหวของกิเซลล์มาเป็นแนวทางในการศึกษาการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการเคลื่อนไหวร่างกายในแต่ละระดับชั้นเมื่อปฏิบัติทำรายดานาญศัพท์และเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้รูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั่งพลับพลา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 การพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำใช้ในงานนาฏศิลป์

จรรยาสมร ผลบุญ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อะบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำใช้ในงานนาฏศิลป์ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาระบบการเรียนรู้รายดานาญศัพท์ ผู้วิจัยใช้ลักษณะเว็บแอปพลิเคชัน (Web application) รายละเอียดหลักของระบบจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) กระดานข่าว 2) แบบทดสอบ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน 3) บทเรียน ได้แก่ (1) ส่วนศีรษะ ไหล่ และลำตัว (2) ส่วนแขนและมือ (3) ส่วนเท้าและขา ในแต่ละส่วนนำเสนอเหมือนกันคือ ด้านเนื้อหา ภาพประกอบ วีดิโอสาธิต 2. ระบบฝึกปฏิบัติทำรำนาฏศิลป์ประกอบด้วย 1) ฝึกทำรำด้วยตนเอง โดยสามารถระบุทำรำที่ต้องการเอง 2) ฝึกปฏิบัติทำรำโดยการสุ่มทำรำ ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์จะเป็นผู้กำหนดให้ ทั้งนี้ทั้ง 2 รูปแบบ ผู้เรียนจะต้องเลือกท่าทางจากหมวดต่าง ๆ ให้ถูกต้อง สุดท้ายจะมีการประมวลผลสัมฤทธิ์ให้แก่ผู้เรียน 3) การปฏิบัติบันทึกทำรำ ส่วนนี้เป็น การนำมาประยุกต์ใช้กับการบันทึกทำรำ โดยผู้เรียนต้องระบุชื่อเพลง เนื้อเพลง และเลือกท่าทาง และสามารถพิมพ์เอกสารเพื่อจัดทำเป็นรายงานต่อไป 3) ผลการประเมินผลของระบบจากกลุ่มทดลองและ

ควบคุม ทั้ง 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองที่ 1 และควบคุม 1 มีความรู้เรื่อง นาฏยศัพท์หลังการใช้ระบบการ เรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้ระบบการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 01 เช่นเดียวกัน แต่หากพิจารณา ช่วงเวลากลุ่มทดลอง 1 ใช้เวลาเพียง 1สัปดาห์ ในขณะที่ กลุ่มควบคุม 1 ใช้เวลา 2 เดือนหลังจากเรียนเพลง ข่า เพลงเร็วจบนอกจากนี้นักศึกษากลุ่มทดลองที่ 2 มีคะแนนค่าเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ 2 ในทุกข้อ ประเด็น 4) การประเมินคุณภาพและความพึงพอใจในระบบจัดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำนานาฏศิลป์ พบว่าในเกณฑ์มีคุณภาพความพึงพอใจมากที่สุด (การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำใช้ในงาน นาฏศิลป์, 2559)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างดีเพราะการนำเทคโนโลยีมาสร้างสื่อการศึกษาจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและสนใจการเรียน การสอนมากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงนำนวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบใหม่เข้ามาใช้ในด้านนาฏศิลป์เพื่อให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงได้มากขึ้น

6.2 สื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ชุดระบำดาวดึงส์

จिरารัตน์ พันเพ็ญ และคณะ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องสื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ชุดระบำดาวดึงส์ ผลการวิจัยพบว่า สาระการเรียนรู้วิชาชีพนานาฏศิลป์ไทย สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการนำแนวทางการนำความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ไทย มาสร้างเป็น สื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ชุดระบำดาวดึงส์ และเพื่อสร้างสื่อการศึกษาโปรแกรม ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ชุดระบำดาวดึงส์ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างงานแอปพลิเคชัน เนื้อหาสาระที่ 2 ระเบียบมาตรฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่อง ระบำดาวดึงส์ ประกอบไปด้วย ประวัติ ความเป็นมา เครื่องแต่งกาย เครื่องดนตรี บทร้อง การเอื้อน คาราโอเกะ และวิดีโอ เป็นต้น และผู้วิจัยได้นำ สิ่งที่สร้างขึ้นมาใช้ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยทำการประเมินด้วยแบบประเมินผล โดยจะ ประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน การทดลองใช้แอปพลิเคชัน เรื่อง ระบำดาวดึงส์ ได้แบ่งการทดลองใช้และพัฒนางานเป็น 2 ครั้ง พบว่าการทดลองครั้งที่ 1 อยู่ในระดับ ความพึงพอใจดี และได้รับคำแนะนำจากครูจึงเป็นแนวทางในการพัฒนางาน ได้ปรับปรุงแก้ไขในเรื่องของตัว การ์ตูนที่มีความซ้ำจนเกินไปสัญลักษณ์การเอื้อนมีความเข้าใจยากจนเกินไปจึงได้ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงได้นำไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 ครูผู้สอนผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับดีมากในทุก ๆ ด้าน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนำสื่อการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาผ่านแอปพลิเคชันทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ และง่ายต่อการพกพาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง คณะผู้วิจัยจึงนำแนวคิดจากข้อมูลข้างต้นมาเป็นแนวทางในการจัดทำนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลาเรื่อง ความรู้พื้นฐาน นาฏยศัพท์ไทย

6.3 การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์

นिसา เมลานนท์ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของนวัตกรรมการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์เท่ากับ 81.92/91.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้สำหรับดัชนีประสิทธิผลของนวัตกรรมการสอนนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.7230 แสดงว่าหลังจากการใช้นวัตกรรมการสอน นักศึกษามีคะแนนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 72.30 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละครและสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่เรียนโดยนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ พบว่ามีคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. นักศึกษาที่เรียนโดยวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดพัฒนาทักษะปฏิบัติของชิมซัน มีทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์ที่ใช้นวัตกรรมการสอนโดยรวมและรายเพลงทุกเพลง สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร กับสาขาวิชานาฏดุริยางคศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ที่มีต่อนวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์ เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาวิธีสอนปฏิบัตินาฏศิลป์ตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของชิมซันโดยเรียงลำดับความพึงพอใจต่อชั้นการสอนจากมากไปน้อย พบว่า ชั้นที่ 7 ชั้นการคิดเริ่ม นักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ชั้นที่ 6 ชั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ชั้นที่ 1 ชั้นการรับรู้ ชั้นที่ 2 ชั้นเตรียมความพร้อม ชั้นที่ 3 ชั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ชั้นที่ 4 ชั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง และชั้นที่ 5 ชั้นการกระทำอย่างชำนาญ ตามลำดับ (การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพท์, 2555)

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การวางพื้นฐานทางด้านนาฏยศัพท์ให้แก่ผู้เรียนที่มีความสนใจวัดกรรมการสอนนาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะผ่านการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมสื่อการศึกษาด้วยตนเอง คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมการสอนมาประยุกต์ใช้กับนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระทบวงเล่นโน้ตตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลาโดยนำกระบวนการในการพัฒนามาร่วมด้วยเพื่อผลลัพธ์เชิงบวกทางการศึกษา

6.4 แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

นางสาววิไลวรรณ เรืองอุไร (2556) ได้ทำวิจัยเรื่องแนวโน้มการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ ด้านสื่อสารมวลชน ด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ในแต่ละคนประกอบด้วย 1) ด้านสื่อสารมวลชนคือ การนำรูปแบบที่วีดิทัศน์ และระบบวีดิทัศน์ตามประสงค์ มาใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน 2) ด้านเทคโนโลยีการศึกษา คือ การใช้หลักสูตรการเรียนออนไลน์แบบเปิด (MOOC) การเรียนการสอนแบบร่วมมือ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมประชาอาเซียน การใช้เทคโนโลยีก่อให้เกิดทักษะและการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคือ การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (Ne) ศูนย์การเรียนรู้แห่งชาติ (NLC) ศูนย์สารสนเทศเพื่อการศึกษาแห่งชาติ (NEI) การเรียนทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการใช้สมาร์ทโฟน ดาวเทียมเพื่อการศึกษา ระบบการเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ตและเว็บเพจห้องเรียนเสมือนจริง เทคโนโลยีในรูปแบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ และการใช้เครือข่ายสังคม (แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสำหรับสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน, 2556)

ผู้วิจัยเห็นว่า การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการเรียนการสอนจะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนได้มากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงใช้แนวทางการสร้างการเรียนรู้แบบเปิด ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนได้ด้วยตนเอง และสามารถศึกษาได้อย่างต่อเนื่องเพียงใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ แล็ปท็อป และสมาร์ทโฟน เป็นต้น

6.5 การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาครูตามแบบ ทางการปฏิรูปการศึกษา

สุวิมล ว่องวานิช (2554) ได้ทำวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 2) สร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาสำหรับการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान ร่วมกับการวิเคราะห์เมทริกซ์ผลกระทบไขว้ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ สามารถจัดกลุ่มรูปแบบนวัตกรรมการศึกษาที่สังเคราะห์งานวิจัย 16 เรื่อง ได้ 3 ประเภทคือ (1) การจัดกิจกรรมตามแนวความคิดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู 10 รูปแบบ คือ การศึกษาผ่านบทเรียน การจัดการความรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน เทคนิคแผนที่ผลลัพธ์ การคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร การออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ การเสริมสร้างพลังอำนาจด้วยแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส การเสริมพลังอำนาจครู การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติผลงานการชี้แนะ (2) การจัดกิจกรรมตามแนวความคิดประเมิน 3 รูปแบบ คือ การประเมินเสริมพลังอำนาจ การประเมินแบบ 360 องศา และวงจรเรียนรู้แบบเซเวนอีโดยใช้แบบตรวจสอบรายการการประเมินหลัก (3) การจัดกิจกรรมตามแนวความคิดพัฒนาพฤติกรรมครู 2 รูปแบบ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักกัลยาณมิตร และการปรับปรุงการพูดโดยใช้เทคนิคการละคร ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงนวัตกรรมหรือปัจจัยกระบวนการที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูมี 5 ด้าน ได้แก่ สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความรู้ความเข้าใจและทักษะในกระบวนการประเมินการจัดการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานภายในตนและระหว่างเพื่อนครู

ผู้วิจัยเห็นว่า ได้ให้ความสนใจการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จึงศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนา
นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำแนวทางมาปรับใช้เข้า
กับตัวนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้ง
พลับพลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย และสร้างสรรค์นวัตกรรม

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงกระบวนการศึกษาและวิธีดำเนินการสร้างสรรค์นวัตกรรม
สื่อการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้มีการศึกษาค้นคว้า และออกแบบวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น
3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การศึกษาบทโขนตามกรอบการวิจัย
2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและแบบประเมินในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษา
4. นวัตกรรมสื่อศึกษากระบวนการเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

1. การศึกษาบทโขนตามกรอบการวิจัย

ในลำดับแรกได้ดำเนินการสืบค้นเกี่ยวกับบทการแสดงโขนตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบงานวิจัย นั้น
คือ บทการแสดงโขนในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพในสมัยรัชกาลที่ 9 และบทการ
แสดงโขนจากการแสดงโขนของมูลนิธิศิลปาชีพ ในการแสดงโขนทั้งสองกรณี พบการแสดงโขนจำนวน
12 ครั้ง ดังนี้

1.1. การแสดงโขนในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพจำนวน 5 ครั้ง ประกอบด้วย

1.1.1 การแสดงโขนเนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นางมณฑาทิพย์
ประพันธ์บทโดย กลุ่มวิจัยและพัฒนาการสังคีต สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

1.1.2 การแสดงโขนเนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มงคลกัณฑ์ จัดแสดงวันที่ 10 - 11 มีนาคม 2539 ณ เวที
ท้องสนามหลวง ประพันธ์บทโดย นายจรูญ พูลลาภ

1.1.3 การแสดงโขนเนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นาคบาท จัดแสดงวันที่ 9 เมษายน 2555 ณ เวทีกลางแจ้ง มณฑลท้องสนามหลวง

1.1.4 การแสดงโขนเนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศูรปนขาหึง ณ เวทีกลางแจ้ง มณฑลท้องสนามหลวง ประพันธ์บทโดย นายทรงพล ตาดเงิน

1.1.5 การแสดงโขนเนื่องในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคินนคร ประพันธ์บทโดย กลุ่มวิจัยและพัฒนากการสังคีต สำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

1.2 การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ จำนวน 7 ครั้ง ประกอบด้วย

1.2.1 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด จองถนน จัดแสดงเมื่อวันที่ 1 – 30 พฤศจิกายน 2558 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

1.2.2 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด พรหมมาศ จัดแสดงเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน - 6 ธันวาคม 2558 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

1.2.3 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด โมกขศักดิ์ จัดแสดงเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน - 9 ธันวาคม 2556 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

1.2.4 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศึกมัยราพณ์ จัดแสดงเมื่อวันที่ 15 – 31 กรกฎาคม 2554 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

1.2.5 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด สิบมรรคา จัดแสดงเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน - 5 ธันวาคม 2562 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

1.2.6 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นางลอย จัดแสดงเมื่อวันที่ 23 – 26 กรกฎาคม 2553

1.2.7 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ จัดแสดงเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน - 5 ธันวาคม 2561 ประพันธ์บทโดย นายประเมษฐ์ บุญยะชัย

เมื่อได้ข้อมูลบทโขนที่เกี่ยวข้องครบตามจำนวนที่ได้ตั้งไว้ในกรอบการวิจัยแล้ว จึงได้ทำการศึกษาบทการแสดง เฉพาะในบทบาทของตัวพระในฉากตั้งพลับพลา

การศึกษาบทบาทการแสดงพบว่า ในการแสดงแต่ละครั้ง อาจจะมีฉากตั้งพลับพลามากกว่าหนึ่งครั้ง โดยเฉพาะในการจัดการแสดงโขนในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ซึ่งมีสาเหตุจากเป็นการแสดงที่ใช้เวลาทำการแสดงนาน จึงต้องทำให้จัดการแสดงหลายตอน พบการแสดงฉากตั้งพลับพลากำหนดทั้งสิ้น 13 ครั้ง ซึ่งจะได้นำข้อมูล ทั้งเรื่องย่อ และบทบาทการแสดงเฉพาะฉาก มาแสดงไว้ ส่วนในตอนท้ายของแต่ละตอนที่กล่าวถึงจะได้สรุป เพลงที่ใช้ รวมทั้งความหมาย เนื้อเรื่องที่ปรากฏในบทร้อง เพื่อเป็นการสรุป เบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ต่อไปดังนี้

1.3 บทการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ที่ปรากฏฉากตั้งพลับปลา

1.3.1 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด จงถนุน พบการตั้งพลับปลาจำนวน 2 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 1 และฉากที่ 3 ดังมีรายละเอียดดังนี้

ก. เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับปลา ฉากที่ 1

พระรามปรึกษาเรื่องการศึกษาที่จะข้ามสมุทรไปรบกับทศกัณฐ์ บรรดาพลวานรทั้งหลายต่างตนอาสาที่จะหาวิธีข้ามไปยังกรุงลงกา ชามพูนวราชพญาวานรผู้มีอาวุโสสูงสุด ทูลเสนอให้นำหินมาถมถนนข้ามไปกรุงลงกา ด้วยพระเกียรติยศจะปรากฏว่าเป็นหนทางปางพระนารายณ์สืบไป พระรามทรงเห็นชอบ จึงสั่งสุครีพ หนุมาน และนิลพัท ไปดำเนินการถมถนนในครั้งนี้ ตามบทบาทแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำไปใน

เมื่อนั้น	พระหริรักษ์จักรแก้วแววเวหา
เสด็จออกวานรเสนา	เฝ้าฝ่ายซ้ายขวาพร้อมกัน

ร้องเพลงแขกมอญ

จึงตรัสปรึกษาว่าเมืองमार	ภูมิฐานเป็นเกาะเหมาะมั้น
มีทะเลล้อมรอบขอบคัน	ตั้งขุนเขาสัตว์ภณท์สี่พันดร

ร้องร้าย

แต่บรรดาเสนาพานรินทร์	ทั้งชมพูชิตชินชาญสมร
จะคิดข้ามโยธาพลาการ	ไปนครลงกาประการใด

เจรจา

พลวานร: บรรดาพลพานรทั้งน้อยใหญ่ฟังดำรัสตรัสปรึกษาต่างถวายบังคมคัลวันทา อาสาสู้บ้างก็ว่าจะไปจับพวกศัตรูมาเช่นฆ่าบ้างว่าจะไปโน้มน้าวเอายอดบรรพตมาเมรุมาศนำมาวางพาดทอดขวางกลางสมุทรจรดถนนบ้างก็ว่าจะ

นิมิตเปื้อนบิตตนเป็นสะพานบ้างก็ว่าจะวิตวักตักชลธารให้แห้งหายพระองค์
จะได้ทรงข้ามพหลพลนิกายไปบรรจบกับหมู่มารต่างคนต่างชั้นอาสาพระ
รามาวตารด้วยจิตคิดภักดี

ร้องเพลงเขมรสุดใจ

บัดนั้น	ฝ่ายขามภูวราชกระบี่ศรี
ได้ฟังพจนารถราชจักรี	กราบขุสริทูลสนองด้วยตรงการ
อันหมู่โยธาพานเรศ	ล้วนเรื่องเดชศักดิ์ก้าหล้าหาญ
ต่างภักดีต่อเบื้องบพมาลย์	คิดการอาสาพระภูวไนย
ก็จะสำเร็จได้ด้วยฤทธิ	แต่ว่าหามีพระเกียรติไม่
ขอใช้พลสกลไกร	คลาไคลไปชนศิลามา
ทุ่มทิ้งลงไปในสายชล	เป็นถนนคันไปเมืองยักษา
พระเกียรติจะชั่วกลับปา	ว่าเป็นหนทางปางนารายณ์
อวตารมาสังหารผลาญยักษ์	ให้สิ้นศักดิ์สิ้นวงศ์ลงฉิบหาย
พระกฤษณะจะปรากฏยศกำจาย	ต่อภายหน้าอยู่คู่ฟ้าดิน

เจรจา

พระราม: สมเด็จพระจักรินทร์ ฟังวาจาของขามภูวราชขุนสวาผู้ภักดี
สมเด็จพระจักรีแสนชื่นชมสมหฤทัย ดั่งได้นางสีดา วรประไพ
กลับคืนมาครอง พระทรงฤทธิ์คิดตริตรอง พลังมีวาทีว่าดูก่อน
สุครีพขุนกระบี่มีฤทธิไกร ท่านจงคุมพลไพร่เหล่ากระบี่นรินทร์สิ้น
สองนคร ขนสิงขรไปทิ้งในคงคา เพื่อจงถนนดินพาเหล่าพลไกร
รีบเร่งรุดข้ามสมุทรไทไปลงกา จงเร่งจัดสรรให้ทันเวลาอย่าได้
เนิ่นนาน

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น
ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 6 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ
ดังนี้

ซ้ำปี่ใน : : พระรามว่าราชการ

แขกมอญ : : ฟิงข้าว

ร่าย : : พิจารณา พิพากษา
 เจรจา : : สั่งให้ไปรบแทน
 เขมรสุดใจ : : ผูกวานรรับอาสา
 เจรจา : : พระรามสั่งสุครีพควบคุมพลวานร

ข. เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 3

พระรามกรีวโกรธพญาวานรนิลพัทและหนุมานจึงปรึกษาพญาสุครีพ สุครีพพูด
 แนะนำว่าพญาวานรทั้งสองล้วนมีฤทธิ์เปรียบได้ดั่งช้างสาร ไม่สามารถอยู่ร่วมเสาดะลุ
 เดียวกันหรือพญาเสือไม่อาจร่วมกันได้ ทั้งเมืองขีดขินซึ่งทำวมหาชมพุดูแลอยู่มีหน้าที่ส่ง
 เสบียง ทำวมหาชมพุกี่แก่ชรามากควรให้นิลพัทไปช่วยกิจการ พระรามทรงเห็นชอบจึงสั่งให้
 นิลพัทไปอยู่เมืองขีดขิน มีหน้าที่ส่งเสบียงเลี้ยงกองทัพทุกเดือนอย่าให้ขาด ส่วนหนุมานนั้น
 ให้ไปจงถนนให้เสร็จในเจ็ดวัน มิฉะนั้นจะคาดโทษไว้ให้ถึงตาย

ร้องเพลงเขาวง

ครั้นถึงพลับพลาที่เฝ้า	น้อมเกล้าบังคมประนมไหว้
ทูลพระหริวงศ์ทรงชัย	ความในอธิกรณ์เรื่องรอนราญ

ร้องเพลงทะเลบัว

พระทรงฟังกรีวโกรธพิโรธจิต	แล้วมีประกาศิตบรรหาร
ดูดูนิลพัทหนุมาน	สาธารณ์องอาจอหังการ
กูใช้ให้ไปจงถนน	เหตุใดต่างคนอวดกล้า
ไม่เกรงพระราชอาญา	เคียวฆ่าแข็งข้อต่อดี

ร้องร่าย

ดูก่อนโอรสพระทินกร	อันวานรทั้งสองตนนี้
ต่างเชื่อว่ามีฤทธิ์	ในการรวีปรัมมาร
เมื่อนั้นไม่อดลดกัน	ตั้งต้นแต่โดยกำลังหาร
จึงจะทำให้เสียกลเสียการ	เพราะอ้ายสาธารณ์ทั้งสองนี้
ครั้นว่าจะลงอาญา	ล้างชีวามันเสียก็ไซ้ที่
จะลงโทษทัณฑ์ฉันใดใครติ	จึงจะไม่เสียทีเสียการ

เจรจา

สุครีพ: ข้าแต่พระอวตารผู้ผ่านภพ พระราชปราวณที่พระองค์ดำรงสถาม
ข้าพระบาทจะทูลความแสนข้องขัด ด้วยนิลพัทธ์กับหนุมาน อุปมา
เหมือนคชสารแสนหาญกล้าต่างมทะเลและดুবู่เพราะบ่มมัน เมื่อ
ร่วมตะลุมเดียวกันนั้นเป็นธรรมชาติจะต้องเกิดกรวิาทถึงประงา ผู้
พิทักษ์อารักขาต้องอาทรองแยกกุญชรอยู่ต่างโรงจึงจะโล่งอก อัน
ผู้ป้องปกชมพูแวนแดนชิตชิน คือท้าวมหาชมพูพานรินทรนั้นทรง
ชราภจะทรงพระกรณาหาพานเรศ ไปช่วยราชการต่างกรรม
เนตรเป็นกสงเสปียงเลี้ยงเจื่อนแก่ทัพหลวง การสงครามคงจะ
ลุล่วงพันกังวล การจะควรมิควรสุดแต่พระฤพลกรงโปรดปราน

ร้องเพลงแปดบท

เมื่อนั้น	พระตรีภพลโลกทุกสถาน
ได้ฟังสุครีพปรีชาชาญ	ผ่านฟ้าอินดีปรีดา

ร้องเพลงแปดบทชั้นเดียว

เหวยลูกพระกาฬชาญณรงค์	เจ้าน้ำจองแก้วกล้า
จงไปรั้งชิตชินพารา	อย่าให้มีเหตุเภทพาล
เดือนหนึ่งจึงเก็บผลาผล	มาส่งพวกพลทวยหาญ
แมนชาดมิได้ราชการ	กู่จะผลาญให้ม้วยชีวา

ร้องเพลงขวัญอ่อน

โทษข้าถึงสิ้นชีวิต	พระทรงฤทธิ์โปรดเกล้าเกศา
พระคุณเป็นพันคนนา	ข้าขอกราบบังคมลาฝ่าธุลี

เจรจา

พระราม: เหวยหนุมานไอ้ตัวร้ายวุ่นวายนัก สร้างร้ายฉานพานแตกพรรค
แตกไพรพล โทษของมิงถวายชนม์ไม่พ้นได้ มิงจงคุมพลไกรไป
ท่องชลธาร เพียงผู้เดียวให้สำเร็จงานในเจ็ดวันแม้ไม่สำเร็จไม่ทัน
มิงบรรลัยสุครีพท่านจงไปคอยตรวจการ

สุครีพ: โอรสพระสุริย์ฉานรับพระราชบัญชา ชวนหนุมานชาญศักดา
รีบออกมาไม่ช้าที่จรลีไปยังที่ท้องชลธาร

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น
ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 8 เพลง ในแต่ละเพลงได้กล่าวถึงเนื้อเรื่อง
ต่างๆ ดังนี้

เขาวง :	: ฟิงข้าว
ทะเลบ้า :	: พระรามโกรธ
ร้องร้าย :	: พิจารณา พิพากษา
เจรจา :	: สุครีพเสนอแนวทางแก้ปัญหา
แปดบท :	: เห็นด้วยกับสุครีพ
แปดบทชั้นเดียว :	: พระรามสั่งนิลพัท
ขวัญอ่อน :	: นิลพัทกราบลา
เจรจา :	: พระรามสั่งหนุมาน
	: สุครีพรับคำสั่ง

1.3.2 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นางมณโฑหุงน้ำทิพย์ พบการตั้งพลับพลาจำนวน
1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 1 ดังมีรายละเอียดดังนี้

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 1

พระรามออกนั่งพลับพลาพร้อมพลกระบี่ ในขณะที่พระรามว่าราชการได้มีเสียงโห่ร้อง
ก้องไปทั่วป่า จึงตรัสถามพิเภกได้ความว่า เสียงที่ได้ยินนั้นคือเสียงของทัพยักษ์ จึงให้จัดเวรยาม
รักษาการให้ดี พิเภกจับกระดานมาทบทวนตามตำรับ แล้วทูลพระรามว่า ทศกัณฐ์จะคุมพลอยู่ที่พหลัง
ส่วนทัพหน้าคุมโดย ทศคีรีวันและทศคีรีธรทั้งสองโอรสของทศกัณฐ์ พระรามฟังแล้วจึงตรัสสั่งสุครีพให้
จัดเตรียมทัพ ตนกับพระลักษมณ์จะออกคุมพลเข้ารบกับหมู่มาร ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น
เต้จ้ออกเสนาพานรินทร์

องค์พระหริวงศ์ทรงศิลป์
หมุกบิรินทร์หมอบกราบตาชดา(เสียงโห่)

ร้องเพลงแขกมอญ

ทรงสดับตรับเสียงสำเนียงมาร โห่ร้องก้องสะท้านไปทั้งป่า
จึงมีสิงหนาทบัญชา ถามพระยาพิเภกผู้ใจรักดี

ร้องเพลงรื้อร้าย

อันเสียงสนั่นครั่นครึก จะเป็นศึกต่างเมืองมาหาญหัก
หรือทัพเจ้าลงกาพระยาอัศวิน จงจับยามให้ประจักษ์แจ้งคดี

เจรจา

- พิเภก:** ราชาพิเภกอสูรีได้รับสั่ง ถวายบังคมพระทรงสังข์ยังยับจับกระดาน
มาคำนวณทบทวนหารตามตำรับ ก็แจ้งจิตสนิทดับในเนื้อเรื่อง จึงกราบทูล
พระจักรว่าขอพระราชทานพระบารมีอันองค์เจ้าลงกาคุมโยธีเป็นทัพหลัง
ส่วนทัพหน้าบัญชาสั่งด้วยสองโอรส อันพี่ชายชื่อว่าทศคีรีวันน้องชายนั้นชื่อ
ทศคีรีธร ทั้งสองนั้นจากลงกาหวนครมาแต่เยาว์วันนี้นักกลับมาพร้อมพวงศ
เผ่าเข้ายุทธนา ขอได้ทรงทราบได้เบื้องพระบาทฝ่าธุลี
- พระราม:** สมเด็จพระฤทษพงศ์ทรงแจ้งคดีปริเปรมจิต จึงตรัสสั่งบุตราพระอาทิตย์
จัดเตรียมทัพเรากับน้องจะคุมพลนิกายหมายรบกับหมู่มาร จงเตรียมกัน
ให้ทันการเกิดขุนพานร
- สุครีพ:** ได้โปรดก่อนพระพุทเจ้าข้า ทุกหมู่พลพลสวาโยหาหาญ พร้อมเสร็จสรรพ
ตามรับสั่งทุกประการตามหน้าที่ รอส่องรองพระมหาบารมีแทบบื้อง
พระบาท
- พระราม:** สมเด็จพระองค์พระรามราชาแสนโสมนัส จึงมีพระราชดำรัสตรัสชวนพระอนุชา
เสด็จไคลคลาลงจากบัลลังก์อาสน์ กรายพระกรยุรยาตร์เข้าห้องในไปที่สร่ง
ทั้งสองพระองค์ทรงเครื่องสำหรับยุทธ์ พระกรกระชับจับอาวุธคู่หัตถา เสด็จ
ไปยังที่ประชุมโยธาพลพานรินทร์ เหล่าดุริยางค์ศิลปินก็บรรเลง เป็นลำนนำ
ทำนองเพลงหน้าพาทย์บาทสกุณี

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น
ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 4 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ
ดังนี้

ซ้ำปี : : ว่าราชการ
 แขนงมอญ : : ชาวศึก- เสียงโห่ - ถามพิเภก
 รื้อร่าย : : พิเภกทูลถึงทัพของทศกัณฐ์
 เจรจา : : พิจารณา
 : ยกทัพออกรบพร้อมพระลักษมณ์
 : พระรามสั่งสุครีพจัดทัพ
 : สุครีพเตรียมพลวานร
 : พระรามและพระลักษมณ์เตรียมออกรบ

1.3.3 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศึกพรหมมาศ พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง
ปรากฏในฉากที่ 2

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 2

พระราม พระลักษมณ์ ได้ยินเสียงกองทัพที่ยกมา จึงตรัสถามพิเภก ครั้นรู้ว่าเป็น
มังกรกัณฐ์จึงออกรบด้วยพระองค์เองพร้อมพระลักษมณ์อนุชา ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น พระตรีภพลบโลกนาถา
 ประทับหน้าสุวรรณพลับพลา เสนาพร้อมประณตบพมาลย์

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ทั้งซัดชินชมพูนุ่วานร ฤทธิรอนร้ายกาจอาหาญ
 พระทรงฤทธิ์คิดดำริตรีการ จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย (รับ)

ร้องเพลงร่าย

พอได้ยินสำเนียงเสียงโห่ ก้องโกลาลั่นหวั่นไหว
 จึงถามพิเภกพลันทันใด วันนี้ใครยกมาราวี

เจาจา

พิเภก : พิเภกอสูรีได้ฟังรับสั่งถาม ถวายบังคมแล้วจับยามตามตำรา จนถ่องแท้แน่
 วิญญาณจึงกราบทูลข้าแต่พระผู้ไวกุณธ์จากเกษียรสมุทร อ้นนายทัพที่ยก
 มาวันนี้มีฤทธิรุดด้วยแสงศร เป็นโอรสของพญาขรนามมังกรกัณฐ์ อยู่ยัง
 เมืองโรมคัลราชธานี รับอาสาทศเศียรจอมอสูรีออกมายุทธนาเพื่อแก้แค้น

แทนบิดาพญาขรที่อาสาญ ขององค์พระทรงธรรมได้ทรงทราบเกิดพระพุทเจ้าข้า

พระราม : สมเด็จพระรามราชาทรงสดับคดี จึงมีพระราชวาที่ที่สั่งขุนสวาพญาสุครีพ จงเร่งรีบไปจัดเตรียมพลทวยหาญ เราจะยกไปบาราบปราบหม่มมารพาล ริษยา ท่านจงตระเตรียมพลสวาให้พร้อมไว้ในบัดนี้

สุครีพ : สุครีพขุนกระบี่ถวายบังคมรับพระบัญชา แล้วขุนสวาจึงกราบทูลว่า ได้โปรดเกล้า อันโยธาทุกหมวดเหล่าได้ตระเตรียมไว้พร้อมแล้ว ขออันเชิญ พระจักรวรรณ์แก้วแสดงเกิดพระพุทเจ้าข้า

พระราม : ได้ทรงฟังว่าโยธานั้นพร้อมแล้ว จึงตรัสชวนพระน้องแก้วลงจากอาสน์ กรายพระกรรยุธาตรเข้าที่สงรง ทรงเครื่องสำหรับพิชัยยุทธ ทั้งสององค์ทรง พระแสงศีลตราวุธคู่พระกร เสด็จจบทรงไปที่ประชุมพลโยธี

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 4 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ซ้ำปี :	: ว่าราชการ
น้ำลอดใต้ทราย :	: คิดการศึก
ร้าย :	: สัญญาณศึก ไตร่ถามพิเภก
เจรจา :	: พิเภกทูลถึงกลศึกของมังกรกัณฐ์
	: พระรามพิจารณาถึงการศึกในครั้งนี้
	: สั่งสุครีพเตรียมพล
	: พระรามและพระลักษมณ์เตรียมออกรบ

1.3.4 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด โมกข์ศักดิ์ พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 4

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 4

พระรามพระลักษมณ์พระอนุชาประทับอยู่ในพลับพลาแวดล้อมด้วยพญาวานรและพล วานรทั้งฝ่ายเมืองขีดขินและเมืองชมพูได้ยินเสียงกองทัพยกมาจึงตรัสถามพิเภกครั้งรู้ว่าพญากุมภกร ณ์อุปราชกรุงลงกาเป็นนายทัพยกมาครั้งนี้พระรามจึงมอบให้พระลักษมณ์พระอนุชาออกรบกับกุม

ภกรรมด้วยมีศักดิ์เสมอกันพระรามคำร้สสั่งให้พญาสุครีพจัดเตรียมกองทัพพระลักษมณ์รับพระพรชัย แล้วเสด็จยาตราออกมาตรวจพลแล้วจึงยกกองทัพไปยังสนามรบ ตามบทการแสดงดังนี้

บทการตั้งพระ

ร้องเพลงช้าลูกคู่

เมื่อนั้น

พระหริวงศ์ทรงสวส์ตรีศรี

เสด็จออกพลับพลาหน้าคีรี

เสนีกัมเกล้าเคารพ

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ตรัสประภาษราชกิจคิดอ่าน

กระทำการสงครามตามชนบ

พอได้ยินโห่ร้องก้องพิภพ

ผงคลีคลุ้มคลั่งมกลบกลางไพร

ร้องเพลงร้าย

จึงตรัสถามพิเภกโหรา

วันนี้เสียงโยธาทัพใหญ่

ทศกัณฐ์ยกมาหรือว่าใคร

จงดูให้รู้จักตระหนักราม

เจรจา

- พิเภก:** พญาพิเภกอสรีฟังรับสั่งถามนึ่งนับจับยามตามตำราแล้วทูลพระเจ้ากรุงว่า โปรตเกล้าฯอันนายทัพที่ยกมาครานี้คือกุมภกรรมด้วยฤทธิ์โทโสโมหันธ์จึง ยกมาอันสงครามคราวนี้หนักหนากว่าทุกครั้งขอพระทรงสังข์คำรัสสั่งให้ พระศรีอนุชายกโยธาพลากรไปสังหารกุมภกรรมให้ม้วยมรณ์เกิด พระเจ้าข้า
- พระราม:** พระรามราชาทราบคิที่พิเภกอสรีกราบบังคมทูลนเรศสมปรารถนาจึง ตรัสสั่งพระลักษมณ์อนุชาพร้อมฤทัยน้องจงยกพลพลไกรไปราวีสังหาร ผลาญชีวิกุมภกรรมให้บรรลัยนี้แน่สุครีพจงรีบออกไปเกณฑ์โยธาให้พร้อม พรั่งทั้งพลสวาสองธานีเราจะให้พระลักษมณ์น้องของเรานี้ออกไปชิงชัย
- สุครีพ:** สุครีพอำมาตย์ผู้ใหญ่รับพระราชโองการจึงถวายบังคมพระภูบาลว่า โปรตเกล้าฯอันโยธาทุกหมวดเหล่าสองธานีข้าพระบาทนี้ได้ตระเตรียมไว้ พร้อมเสร็จขอเชิญพระอนุชาเสด็จเกิดพระเจ้าข้า

เนื้อเรื่องย่อการตั้งพระ ฉากที่ 1

พระรามออกนั้งพลับพลาว่าราชการ พร้อมพลกระเป๋ชิตชินและชมพูคิตการศึกจะสังหารยักษ์ให้บรรลัย ได้ยินเสียงโห่กังวานแล้วถามพิเภกว่าวันนี้ใครยกทัพมายุทธนา พิเภกรับฟังพระราม มีรับสั่งถามแล้วจับยามตามตำรา ทัพที่ยกมาในครั้งนี่คือมังกรกัณฐ์รับอาสาทศกัณฐ์มาชิงชัย พระรามสั่งสุครีพให้ไปเตรียมพลไกลแล้วออกไปชิงชัยกับมังกรกัณฐ์ สุครีพรับพระราชบัญชาแล้วออกมาเตรียมพล ทั้งกองหน้าหลังพร้อมเสร็จ สั่งราชรถให้มาประทับหน้าพลับพลา และทูลพระรามว่ากองทัพเตรียมไว้พร้อมแล้ว พระรามตรัสชวนพระลักษมณ์ออกจากพลับพลาเข้าห้องทรงแล้วสวมเครื่องทรงยุทธมือขวาพระรามจับคันศร พระลักษมณ์จับพระขรรค์ชัยแล้วเสร็จมาที่ประชุมพลกระเป๋ ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	พระตรีภพลโลกนาถา
เสด็จนั่งหน้าสุวรรณพลับพลา	เสนาน้อมประนตบหมาลย์

ร้องเพลงแขกมอญ

ทั้งชิตชินชมพูห่มวามร	ฤทธิรอนร้ายกาจอาจหาญ
พระทรงฤทธิ์คิดดำริตรการ	จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย

ร้องรื้อร้าย(ทวน)

พอได้ยินสำเนียงเสียงโห่	ก้องไกลลั่นหวั่นไหว
จึงถามพิเภกพลันทันใด	วันนี้ใครยกมาราวารี

เจรจา

- พิเภก:** พระยาพิเภกอสูริโหราจารย์ได้สดับพระรามาวตารมีรับสั่งถามถวายบังคม แล้วนั้งจับยามตามตำราพอรู้ถ่องแท้แน่วิญญูณ์จึงกราบทูลว่าโปรดเกล้าอันนายทัพที่ยกมาครานี้เล่าเรื่องฤทธิรอนเป็นโอรสพญานามมังกรกัณฐ์ปกป้องครองโรมคัลราชธานีรับอาสาท้าวทศคีร์มาชิงชัย ขอสมเด็จพระตรีภูวไนยได้ทรงทราบเถิดพระพุทธเจ้าข้า
- พระราม:** สมเด็จพระรามราชาวราฤทธิ์แจ้งว่าโยธายกมาประชิดเรื่องขจรนามมังกรกัณฐ์ปกป้องครองโรมคัลเขตชั้นทมารตรพลาวงพระอวตารมีพระราช

บัญชาคุณกรขุนสวาพระยาสุกรีพัวท่านจงเร่งรีบไปตระเตรียมพลไพร่เราจะ
ออกไปชิงชัยกับไพร่จงจัดสรรให้ทันฤกษ์ดีเกิดขุนพานร

สุกรีพ:

โอรสพระทินกร น้อมรับพระราชบัญชาถวายบังคมถ้วนสามครา
แล้วคลานพันรับจรดลมาเกาะเกณฑ์พลโยธาทั้งปึกซ้ายปึกขวากองหน้าและ
กองหลังพร้อมพร้อมเสร็จสั่งให้มาตุลีนำราชรถเพชรมาประทับกับเกยลาครั้น
พร้อมสรรพจึงกลับเข้ามาถวายบังคมแล้วกราบทูลว่าโปรดเกล้าอันนายทัพ
ทุกหมวดเหล่าข้าพระพุทธเจ้าได้ตระเตรียมไว้พร้อมแล้วขออัญเชิญพระ
จักรแก้วเสด็จเกิดพระเจ้าข้าสมเด็จพระรามราชาทรงสดับคิดว่าพหลพล
กระบี่นั้นพร้อมพร้อมตั้งพระบรรหารจึงตรัสชวนพระลักษมณ์ผู้ช่วยชาญศรี
อนุชาเสด็จโคลคลาลงจากพระแท่นทองผ่องพิลาศกรายพระกรรยุธาตรเข้า
ห้องสรองสำอององค์ทรงเครื่องเรื่องรูจีพระหัตถ์ขวาพระจักรีทรงกระชับจับ
คันศรน้ององค์พระสีกรกระชับมันพระขรรค์ชัยสองกษัตริย์เสด็จคลาโคลมา
ที่ประชุมพลกระบี่เหล่าดูริยางคดนตรีก็บรรเลงเป็นลำนำทำนองเพลงหน้า
พาทย์บาทสกุณี

พระราม:

สมเด็จพระรามราชาทรงสดับคิดว่าพหลพลกระบี่นั้นพร้อมพร้อม
ตั้งพระบรรหารจึงตรัสชวนพระลักษมณ์ผู้ช่วยชาญศรีอนุชาเสด็จโคลคลาลง
จากพระแท่นทองผ่องพิลาศกรายพระกรรยุธาตรเข้าห้องสรองสำอององค์
ทรงเครื่องเรื่องรูจีพระหัตถ์ขวาพระจักรีทรงกระชับจับคันศรน้ององค์พระสี
กรกระชับมันพระขรรค์ชัยสองกษัตริย์เสด็จคลาโคลมาที่ประชุมพลกระบี่
เหล่าดูริยางคดนตรีก็บรรเลงเป็นลำนำทำนองเพลงหน้าพาทย์บาทสกุณี

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น

ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 4 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ซ้ำปี : : ว่าราชการ

แขกมอญ : : ลางร้าย

รื้อร้าย : : ไตร่ถามพิเภก

เจรจา : : พิเภกแจ้งข่าวถึงศึกมังกกรกัณฐ์

: พระรามพิจารณา

: สิ้งสุครีพเตรียมพลออกรบ

: พระรามและพระลักษมณ์แต่งตัวเตรียมทัพ

1.3.6 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศึกมัยราพณ์ พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 3

เนื้อเรื่องย่อการตั้งพระ ฉากที่ 3

พระรามพระลักษมณ์ประทับอยู่ในพลับพลาพร้อมด้วยพญาเสนาวานร และพิเภก โหราจารย์ขณะที่กำลังว่าราชการอยู่นั้น บังเกิดลมพัดเป็นทักขิณาวิฏฐอยู่ตรงพระพักตร์ พระรามทรงประหลาดพระทัย จึงตรัสถามพิเภกพิเภก พิเภกกราบทูลว่าลมพัดเช่นนี้เป็นลางร้าย ด้วยขณะนี้ ทศกัณฐ์ให้ยักษ์ตนหนึ่งชื่อมัยราพณ์ ลอบขึ้นมาสะกดทัพแล้วจะจับพระองค์ไปขังไว้ในเมืองบาดาล แต่จะมีข้าทหารไปช่วยเหลือไว้ทัน พระเคราะห์ครั้งนี้เริ่มแต่ปฐมยามไปต่อจวนใกล้รุ่งเมื่อดาวประกายพริกขึ้นแล้วก็จะพ้นพระเคราะห์ ขอให้ระมัดระวังพระองค์จงดี พระรามได้ทรงทราบจึงตรัสกำชับสุครีพให้รักษาการณ์ตามคำกราบทูลของพิเภก สุครีพรับสนองพระราชโองการ หนุมานรับอาสาอมพลับพลาป้องกันไว้อีกชั้นหนึ่ง ทั้งสองพญาวานรก็ทูลลาออกไปดำเนินการ ตามบทการแสดงดังนี้

บทการตั้งพระ

ร้องเพลงข้าลูกคู่

เมื่อนั้น	พระตรีภพลบโลกทุกทิศคานต์
เสด็จออกพลับพลาว่าราชการ	เหล่าทหารนอนน้อมอยู่พร้อมพริก

ร้องเพลงแขกมอญ

เมื่อเวลารাত্রีจะมีเหตุ	จึงอาเพศกลางใหญ่ให้ประจักษ์
ลมกระพือพามังมาตรงพัทธ์	เวียนเป็นทักขิณาวิฏฐพัดขึ้นไป

ร้องรำย

เห็นประหลาดหลากอยู่ไม่รู้ความ	จึงตรัสถามโหราอัชฌาสัย
อันลมกลางอย่างนี้จะมิภัย	หรือจะให้ศรีสวัสดีวัฒนธรรม

เจรจา

พิเภก: พิเภกโหราได้ฟังพระราชบรรหารพิเคราะห์ก็รู้การณอันจะอุบัติจึงกราบทูลองค์พระทรงสวัสดีว่าขอเดชะพระบารมีปกเกล้าฯอันลมกลางอย่างนี้เล่าบอกเภทภัยเนื่องด้วยจะมีอสูรเรื่องฤทธิไกรน้ำใจบาปมีชื่อว่ามัยราพณ์

จะลอบขึ้นมาสะกดทัพถ้าสำเร็จมันจะจับพระองค์พาลงไปขังไว้ในเมืองบาดาล แต่ข้าพระบาทคาดการณ์ว่าไม่อัปจนองค์พระจอมโกศลคงจะพันภัยพิบัติเพราะข้าทหารผู้ซื่อสัตย์จักอาสาพระเกียรติจะระบือลือพระเดชา กฤษฎาธิการจะได้ผลอายุไพรินทมิฬมารม้วยชีวาตม์ แต่ในยามปฐมราตรีนี้ใต้ฝ่าพระบาทพระเคราะห์ร้ายนักขององค์พระหริรักษ์มีพระราชโองการให้บรรดาข้าเฝ้าเหล่าทหารช่วยล้อมวงเฝ้าพิทักษ์รักษาพระองค์อย่าวางพระราชหฤทัยต่อเพลลาใกล้ปัจจุสมัยดวงดาวประกายพรึกขึ้นเยี่ยมนภาภาคนั้นแหละใต้ฝ่าพระบาทจึงจะพันกำหนดพระเคราะห์ ฌ เพลานั้นพระเจ้าค่ะ

พระราม: สมเด็จพระรามจันทร์ทรงประจักษ์ในคำทำนายของขุนยักษ์ผู้ภักดีจึงตรัสสั่งสุครีพขุนกระบี่ผู้เรืองฤทธิ์ไกรว่าท่านจงออกไปป่าวประกาศแก่พลพลโยธาให้จัดกองขยายล้อมห้อมพลับพลางหลายชั้นหน่วยลาดตระเวนเดินสมทบประจบกันหมั่นตรวจตราจงพร้อมใจพิทักษ์รักษาพลับพลาชัยอย่าให้อริราชไพร่มาก่อเรื่องอันใดได้ ฌ บัดนี้

หนุมาน: หนุมานขุนกระบี่ได้ยินราชบัญชา จึงน้อมประณตบทมาลย์ว่าโปรดเกล้าฯ ข้าพระพุทธเจ้าจักอาสา เนมิตกายอมพลับพลาชัยไว้อีกชั้น จะได้เป็นเครื่องป้องกันให้มั่นคงควรไม่ควรสุดแต่พระองค์จะทรงพระกรุณา

พระราม: พระรามราชาฟังมธุรพจน์กล่าวขาน พระภูบาลจึงตรัสตอบขอบใจสุครีพหนุมานเจ้าจงรีบไปดำเนินการ เพื่อป้องกันขุนมารอสรี

สุครีพ-หนุมาน: สองขุนกระบี่รับพระราชโองการใส่เกล้าฯ ลานค้อยออกจากที่เฝ้าองค์รชบุติรีบมาจัดเหล่ากระบี่ตามพระราชบัญชา

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็นลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 4 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ข้าลูกคู่ : : ว่าราชการ
 แขกมอญ : : ลางบอกเหตุอาเพศ ชาวศึก
 ร้องรำ : : ไตร่ถามพิเภก
 เจรจา : : พิเภกแจ้งข่าวการศึกษาของมัธราพย์
 : พระรามพิจารณา เฝ้าระวังศึก

- : หนุมานอาสาดูแลความปลอดภัย
- : พระรามชอบใจสุครีพ และสั่งหนุมาน
- : สุครีพและหนุมานรับคำสั่ง

1.3.7 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด สิบมรรคา พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 1

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 1

เมื่อพระรามพระลักษมณ์ และกองทัพวานรเมืองขีดขินและเมืองชมพู ยกกองทัพใหญ่มาตั้งทัพที่เขาคันธมาถาย พระรามคำนึงถึงนางสีดา ตั้งแต่ทศกัณฐ์เจ้ากรุงลงกาลักพาตัวไปยังไม่ทราบข่าว จึงทรงมีบัญชาให้หนุมาน นำเอาผ้าสไบ และอำมรงค์ ไปแจ้งข่าวนางสีดาว่าบัดนี้พระรามยกกองทัพมาตาม ทั้งให้หนุมาน องคต ชมพูพาน นำกองทหารสืบหนทางที่จะยกกองทัพไปเมืองลงกา ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	องค์พระหริรักษ์เรื่องศรี
ครั้นเพลารุ่งแจ้งแสงระวี	เสด็จออกยังที่พลับพลาชัย

ร้องเพลงโศกตัด

นึ่งนึ่งคะนึ่งถึงสีดา	ไม่รู้ว่ายากเย็นเป็นไฉน
จำจะใช้ให้ทหารชาญชัย	ไปสืบข่าวอโรไทถึงลงกา

เจรจา

พระราม : ดุกรหนุมานชาญคักดา เราคะนึ่งถึงสีดามิ่งมหัสี ไม่รู้ข่าวจะร้ายดีประการใด ขอให้ท่านผู้ มีฤทธิไกรกับองคตและชมพูพาน จงคุมพลพลทวยหาญ ประมาณหาร้อย ไปสืบข่าวเจ้ายอดสร้อยนางสีดา กับทั้งนำภูษาและอำมรงค์นี้ ไปแจ้งข่าวแก่เทวีที่ลงกา ว่าเราได้ยกพลพลโยธามาทำสงคราม เพื่อบรรุกบุดิตตามเจ้าทราวม้วย อีกทั้งท่านจะได้ดูภูมิสถานสิบมรรคา ทุกถิ่นที่กลางพนาหนทางจร ขุนพานรจะคิดเห็นเป็นประการใดจงว่ามา

หนุมาน : ข้าแต่พระจักราทรงทราบเกล้า พระมิ่งแม่สีดานั้นเล่ามิเคยเห็นข้าพระบาท มาแต่ก่อน กับทั้งของสองสิ่งที่ยังออร์ทังค่างกลางพงไพร เกลือกว่าพระแม่

เจ้าจะสงสัยมีเชื้อคำของข้านี้ คิดว่าเป็นอสุรีทำเล่ห์กล ขอพระภูวตลได้ทรงโปรดพินิจพิจารณา

พระราม : สมเด็จพระรามมาได้ฟังคำทูลสนอง ทรงตริตตรงว่าหนุมานมีปัญญาเฉลียวฉลาด พระทรงครุฑจึงมีพจนารถตรีสรเรียกขุนกระบี่เข้ามาใกล้ พระทรงชัยกระซิบสั่งเป็นความลับกำชับไว้ หากเมื่อนองค์ศิวาลิวาลัยเธอสงสัย ท่านจงยกข้ออนุสนธิ์แต่หนหลังเมื่อครั้งไปยกศิลาปศุ ที่มิลิถามทานครครั้งก่อนกาลเนตรของเราประสพณ์เนตรเจ้านงคราญที่ช่องบัญชีต่างมีจิตพิสมัยในวันนั้น อันความข้อนี้เรารู้กันเพียงสองต่อสอง เจ้าโฉมฉายจะคลาคล่องข้อก้งวลฉงนพระทัย ขอให้ท่านจงตั้งใจรับอาสา แม้สำเร็จกลับมาเพลาใด ฉลององค์ที่เราทรงใส่จะป็นให้ป็นรางวัล ตรีสพลาองค์พระทรงสุบรรณจึงประทานพระอำมรงค์และพระภูษา

หนุมาน : หนุมานซาญต์กदान้อมรับไว้เหนือเกศี แล้วสามขุนกระบี่และพหลพลพารถวายบังคมพระสี่กรถ้วนสามคราเร่งไปสืบมรรคาในทันใด

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็นลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 3 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ข้าปี :	: ว่าราชการ
โสกตัด :	: พระรามคะนึ่งถึงนางสีดา
เจอร์จา :	: พระรามสั่งหนุมานให้พานางสีดากลับมาพร้อมประทานแหวนและผ้าภูษาให้หนุมานไปด้วย
	: หนุมานทูลกับพระราม
	: พระรามมอบแหวนและผ้าภูษาให้หนุมาน
	: หนุมานรับคำสั่ง

1.3.8 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นาคบาศ พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 3

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา

วิรุณมุขแปลงกายเป็นอินทรชิต คุมกองทัพบกเข้ารบกับพระลักษมณ์ อินทรชิตตัวจริงเห็นได้ จังหวะ จึงแผลงศรนาคบาศ กลายเป็นพญานาค เข้ามัดพลวานรและมัดพระลักษมณ์ สลบลงทั้ง

กองทัพ เหลือเพียงพิเภกที่ไม่ถูกศรนาคบาท อินทรชิตกริ้วพิเภกมาก จึงเข้าไปตีพิเภก พิเภกจึงหนี
กลับไปทูล พระราม พระราม พิเภก นิพนธ์ออกมาดูกองทัพเห็นพระลักษมณ์และพลวารถูกลูกศร
สลบลง เข้าใจว่าสิ้นชีวิต จึงเข้ากระซอกคอกที่มัดพระลักษมณ์ออก พิเภกทูลให้พระรามแปลงศรไป
เรียก พญาครุฑ มาจับนาคกองทัพก็จะฟื้น พระรามจึงแปลงศรไปเรียกพญาสุบรรณ ครุฑพาหนะของ
พระนารายณ์มาขับไล่่นาค และจับนาคจนกองทัพฟื้นขึ้นทั้งกองทัพ ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงแขกไท่

เมื่อนั้น	องค์พระหริวงศ์ทรงศร
ประทับพลับพลาพนาคร	ท่ามกลางวานรโยธา
ตรัสปรึกษากิจการงานศึก	ที่หาญฮึกทะนงศักดิ์หนักหนา
จะเอาชัยในหม้อสุรา	ให้สมจิตเจตนาในคราวนี้ (โห่ 3 ลา)

ร้องรำย

พอได้ยินสำเนียงเสียงสนั่น	โห่ลั่นทั่วไพรศร
จึงตรัสถามพิเภกอสุรี	ว่าคราวนี้ผู้ใดใครออกมา

เจรจา

พิเภก :	พิเภกถวายบังคมก้มเศียรรับพระราชวาที ในกรุงลงการาชาธานีมือสุรกล้ำ คืออินทรชิตยุพราชา โอรสจอมราพณ์ร้าย เจ้าอุบายรอบรู้เลิศพระเวทมนต์ คราวนี้คงนำพลมารณยุทธ์ ขอพระทรงครุฑได้ทรงทราบเถิดพระเจ้า
พระราม :	สมเด็จพระรามารชาอิกษวากวงศ์ทรงสดับคดี จึงตรัสตอบอสุรีว่า นี่แน่พระยาพิเภกเราใครจะไปดูฤทธิเดชอินทรชิต ว่าหลานท่านจะเรื่อง ฤทธิสักเพียงใด สุครีพเป็นผู้ใหญ่จงเตรียมพล กระบวนโยธาเกล้าประจัญให้ พร้อมไว้ เรากับพระอนุชาจะคลาไคลไปราวีจรงเร่งรัดบัดเดี๋ยวนี้เถิดนะท่าน

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น
ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 3 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

แขกไท่ :	: ว่าราชการ
ร้องรำย :	: ชาวศึก - เสียงโห่ - ถามพิเภก
เจรจา :	: พิเภกทูลถึงกลศึกของอินทรชิต : พระรามพิจารณาถึงการศึกในครั้งนี้

: สิ้งสุกรีพเตรียมพลออกรบ

1.3.9 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นางลอย พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 5

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 5

พระรามได้ยกพลวานรมาจนเกือบประชิดเกาะกรุงลงกา ก่อนที่จะจงถนนข้ามไปทำศึกกับทศกัณฐ์ สั่งให้นางเบญจกายแปลงเป็นนางสีดาทำตายลอยน้ำมาติดอยู่ที่ท่าสรงพระราม พระรามลงสรงพบศพนางสีดาจึงเสรำโศกคร่ำครวญ แล้วหวนคิดถึงการกระทำเกินคำสั่งของหนุมานเมื่อครั้งให้ไปสืบข่าวในกรุงลงกา ซึ่งครั้งนั้นหนุมานทำเกินรับสั่งไปเผาทำลายปราสาทราชวังกรุงลงกา จึงคิดว่าทศกัณฐ์โกรธแค้นจึงฆ่านางสีดาเสีย แต่ด้วยปฏิญาณของหนุมานที่เห็นข้อพิรุณต่าง ๆ จึงกราบทูลขออาสาพิสูจน์ โดยนำศพนางสีดาขึ้นเผาไฟ ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	พระตรีภพลบลอกนาถา
บรรทมตื่นจากที่ศรีไสยา	พอเวลารุ่งแจ้งแสงอุทัย

ร้องเพลงห่ม

เผยพระแกลแลดูดาวเดือน	เห็นคล้อยเคลื่อนเลื่อนลับเหลี่ยมไศล
แสงทองส่องฟ้านภลัย	จวนจะใกล้ไซสิริวิวรรณ

ร้องเพลงรื้อร้าย

จึงดำรัสตรัสชวนอนุชา	ลงจากพลับพลาผายผัน
พร้อมพวกกระปี่นั้น	จรจรัญไปยังฝั่งนที (ทวน)

ร้องเพลงเต่าเห่

งามเอียงงามสรรพ	งามกระบวนคังคับแถววิถี
สองกษัตริย์เสด็จจรลี	ไปสรงวาสิเล่นเย็นเย็น
สิงหลามตามเสด็จเห็น	เป็นหมวดเป็นหมู่ดูน่าชม
บ้างหาเหาบ้างเกาหู	บ้างจับเลนดูแล้วเด็ดดม
บ้างเล่นไล่ขึ้นไม้ห่ม	บ้างไลดลัมละเลิงใจ
นายหมวดคนหนึ่งจึงร้องห้าม	ว่าอย่าชุ่มช้ำชุกชนไป
ว่าแล้วพากันไคล	ตามเสด็จไปยังฝั่งนที

พากย์

สมเด็จพระท้าวศรี	ภุชพงศ์ทิพากร
เสด็จลงทรงสาคร	กับองค์พระลักษมณ์อนุชา
เสนาพฤตมาตย์	โดยพระบาทเสด็จคลา
เกือบใกล้จะถึงสา	ครุศที่ท้าวเธอสรลง
พระเหลือบเล็งชลาสินธุ์	ในวารินทะเลวน
เห็นรูปอสุรกล	อันกลายแกล้งเป็นสีดา
ผวาวิ่งประหวั่นจิต	ไม่ทันคิดก็โศกา
พระกอดแก้วขนิษฐา	ฤดีตื่นลงแดนยัน

เจรจา

สมเด็จพระรามราชาสุริยวงศ์ พระก่นแต่กันแสงทรงกำสลดสุด ด้วยสำคัญคิดว่าพระวรวงษ์
 สีดานาฏ สูญสิ้นชีวาตมลงวอควาย ทรงกันแสงชบศพพระโหมฉายรำพันครวญว่าไอ้สีดาเฝ้าเจ้ามาด่วน
 สิ้นชีวัน พี่ก็ได้ส่งข่าวเค้าสำคัญไว้มั่นคง จะรีบยกจตุรงค์ไปรับ ควรละหรือเจ้ามาย่อยยับเมื่อยังยาก
 อนิจจาเอ๋ยเคยลำบากพี่ก็สู้บุกบันหวังเมื่อได้สิ้นทุกข์จะได้สุขสันต์กันให้สม ถึงยากแค้นแสนตรอมตรม
 พี่สู้ติดตามจนได้ทำสงครามสังหารยักษ์ ดูเอาเถิดพระน้องรักมาบรรลัย พี่จะก่อกรรมทำศึกไปก็เปลือง
 เปล่าถึงจะคืนกลับเข้าไปเขตขัณฑ์ ใครเห็นหน้าจะพากันเเยะยิ้มเย้ย ไอ้อนิจจาเอ๋ยพินที่สุดทน จะต้อง
 ขอตายวายชนม์กับเจ้าแก้วดา รำพลันพลางพระจักรากันแต่ไศกี ฟ่างเพียงจะสิ้นชีพชีวี

ร้องเพลงรื้อร้าย

บัดนั้น	บรรดาโยธากระบี่ศรี
เห็นองค์พระลักษมณ์พระจักรี	โศกีสิ้นสมประดีไป
ตั้งหนึ่งพระกาลพาลราช	พิตพาดตัดเศียรไปได้
ต่างคนโศกาอาลัย	มีไปทั้งท่าสาคร

ร้องเพลงแมลงวันทอง

เมื่อนั้น	พระนารายณ์สุริยวงศ์ทรงศร
สดับเสียงโศกาวานร	ภูธรคืนได้สมประดี

เจรจา

สมเด็จพระจักรีทอดพระเนตรเห็นหนุมาน หวนรำลึกถึงเนื้อเรื่องเมื่อก่อนเหตุ ภูธเรศกำลัง กริ้วนิ้วพระขนง พรางพระองค์มีพระดำรัสตรัสว่าเหวยอายหนุมานอายตัวเก่งประพฤติการเกินจำวสั่ง เมื่อครั้งกูให้เชิญพระอำมรงค์กับผ้าสไบ นำไปถวายเจ้าอรไทที่ลังกา มิ่งไปทำยี่งวดอวดศักดาข่มเหยง ยักษ์ หักอกุทยานสังหารพวกพรรคเขานับพัน มิหน้าซ้ำเฝ้าเขตชั้นตเขาวอดวาย ทศกัณฐ์เขาจึงทำร้าย กับเมียกูอายสู้รู้มิ่งจะว่าประการใด อย่าหมอบนิงกัมน้ำว่าออกไปไอ้หนุมาน

วายุบุตรฟังพระราชโองการสุดจะกลัวทำตัวหอบหมอบคุดคู้ ให้ออกสั้นหูชั้นชูละล้าละลั้ง แข็งใจทูลพระทรงสั่งช้โดยเหตุผล

ข้าแต่พระภูวดลได้โปรดเกล้าฯ อันศพนี่เล่ามีพิรุฑ พระทรงครุฑพิจารณาประการหนึ่ง เมืองลงกากำหนดทิศอยู่ทางใต้ แม้พระศพรไทถูกทิ้งส่งที่ลังกา ไฉนจึงลอยหวนทวนธาราขึ้นมาได้ ข้า พระบาทนี้ยังสงสัยพันประมาณ อยากจะใคร่ขอพระราชทานวโรกาส อัญเชิญศพระอักราชมเสี ขึ้นพิจยด้วยอัคคีให้ประจักษ์ หากเป็นแยบยลเล่ห์กลยักษ์ดังสงสัย ก็จจะร้อนรนทนไฟได้ไม่นาน แน่น เป็นพระอักราชชยา ข่าหนุมานขอถวายซึ่งชีวา โปรดพระราชทานประหารข้าให้ตายตกไปตามกัน

ร้องเพลงกล่อมพญา

เมื่อนั้น

พระหริวงค์ทรงฟังเห็นลูกต้อง

จึงตรัสให้ตัดไม้มาถายกอง

เชิงตะกอนทำสำรองเสร็จทันใด

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 3 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ซ้ำปี :	: ตื่นจากบรรทม
หรัม :	: ดุบรรรยาคาศ
รื้อร้าย :	: ขวนพระลักษณและพลทหาร เตรียมขบวนเสด็จ
เต่าเห่ :	: พรรณนาระหว่างขบวนเสด็จ
พากย์ :	: ประสบเหตุ
เจรจา :	: พระรามร้องไห้เสียใจ
รื้อร้าย :	: พลาวานรเศร้าโคกเสียใจ
แมลงวันทอง :	: พระรามได้สติ

เจรจา : พระรามต่อว่าหนุมาน

กล่อมพญา : พระรามรับฟังหนุมานแล้วสั่งสุครีพ

1.3.10 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง
ปรากฏในฉากที่ 2

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 2

นิลเอกพาพิเภกเข้ามาเฝ้า พิเภกก็ทูลสนองตามความจริง พระรามซักถามถึงสาเหตุในการ
มา พระรามพอพระทัยจึงให้สุครีพนำพระแสงศรไปประกอบพิธีถือพิพัฒน์สัตยาให้พิเภกตีมีสาบาน
แล้วทำยสุดได้พระราชทานแต่งตั้ง ให้พิเภกเป็นราชาพร้อมทั้งสวมมงกุฎพระราชทาน ตามบทการ
แสดงดังนี้

ร้องเพลงเขมรปากท่อ

จึ่งน้อมเศียรเกล้าบังคมทูล	นเรนทร์สุริย์ตรีภพนาถา
แถลงเล่าอนุสนธ์แต่ต้นมา	ตามคำอสุราให้การ

ร้องเพลงสารถี 2 ชั้น

เมื่อนั้น	พระตรีภพโลกทุกสถาน
เพ่งพินิจพิศดูขุนมาร	ผ่านฟ้ามีดำรัสตรัสไป

เจรจา

พระราม: ดูกุรพิเภกเราชอบใจที่ท่านมุ่งหน้ามาภักดีเราใคร่จะต้อนรับ
ในยามที่ท่านมีทุกข์ แต่การสงครามนั้นลามรุกรมาเบื้องหน้าเมื่อ
เข้าเดือนใครเลยจะลืมพรวดต่อหน้าศึกใครหรือจะวางใจนิ่งคำ
โบราณท่านยอมว่าไว้ให้ไตร่ตรองว่าผิวเมียเขาผิตอย่าคิดพ้องที่
น้องเขาผิตอย่าคิดพลอยแม้จะปลงจิตคิดเชื่อถ้อยคำท่านพาที แต่
แยบยลกลราวีระหว่างศึกยอมลึกซึ้งถึงลูกกับพ่อก็ต้องคิดคำนึงจึง
ควรการแล้วท่านกับเราเล่าจะรักสมัครสมานกันฉันใด

พิเภก: ข้าแต่สมเด็จพระตรีภูวไนยโปรดทรงมหากรุณาธิการข้าพระบาท
นี้ร่วมอสุรพงศ์วงศ์พรหมานโดยกำเนิดมีอาจจะยกตนว่าเป็นคน
ประเสริฐกว่าปวงอสุร แต่ถึงจะกราบบังคมทูลโดยเที่ยงแท้
เหมือนแก้ตัวเปรียบสุวรรณอันเกลือกกล้วยกับปฏิกูลขนธรรมา

ย่อมเห็นว่าสูญสิ้นมูลค่าต่อเมธีมีปัญหาจึงเห็นว่าค่าทองคง
เหมือนข้าพระบาทภักดีต่อบาทบงส์ดำรงสัตย์ยอมแฉ่งรัก
ประจักษ์ชัด แต่พระหัตถยาแสนเสกสรรค์พรรณนาหาประโยชน์
มิได้การจะควรมิควรถวายชีวิตไว้แทบพระบาทฝ่าธุลี

ร้องเพลงข้างประสานงา

เมื่อนั้น	พระหริวงศ์ทรงศักดิ์รัสมิ
ฟังพิเภกกราบทูลมุลคดี	ดั่งทิพย์วารีมาเจือใจ
จึงมีพระราชบัญชา	สั่งพญาสุครีพทหารใหญ่
จงเอาพรหมาศรชัช	สร้งน้ำตั้งไว้เป็นประธาน

ร้องเพลงเชื้อ 2 ชั้น

แม่น้ำขำมิตรต่อเบื้องบาท	พระนารายณ์ธิราชฤทธิ์ไพศาล
เข้าด้วยพวกพ้องผองพาล	ก่อการคิดคดเป็นกลมา

ร้องเพลงเชื้อชั้นเดียว

ขอให้พระแสงศรสิทธิ์	จงสังหารชีวิตของข้า
แล้วถวายพระพิพัฒน์สัตยา	จบเหนือเศาศาตีมวาริ

ร้องเพลงครอบจักรวาล

เมื่อนั้น	พระจักรีปริดีเปรมเกษมศรี
สถาปนาพิเภกอสรี	เป็นดั่งที่ราชากรุงไกร

ร้องเพลงเวสสุกรรม

แล้วประทานขมาสง่าเลิศ	เป็นอาภรณ์ประเสริฐสวมใส่
ของจสุขสวัสดิ์พิพัฒน์ชัย	อยู่ในไอศวรรย์นรินทร์เทอญ

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็น
ลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 8 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

เขมรปากท่อ :	: แฉ่งข่าว
สารถี 2 ชั้น :	: พิจารณา วิเคราะห์
เจรจา :	: พระรามเจรจากับพิเภกถึงการเข้าสวามีภักดี
	: พิเภกถวายชีวิตให้พระราม

ช่างประสานงาน :	: พระรามสังสุศรีพ
เชื้อสองชั้น :	: พิเภกให้คำสาบาน
เชื้อชั้นเดียว :	: หากพิเภกไม่ซื่อตรง ขอให้สิ้นชีวิตเมื่อตีมน้ำ
ครอบครัว :	: พระรามแต่งตั้งพิเภก
เวสสุกรรม :	: พระรามมอบเครื่องประดับและอวยพรพิเภก

1.3.11 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด ศูรปนขาหึง พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 1

เนื้อเรื่องย่อในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 1

ครั้งเมื่อพระราม พระลักษมณ์ นางสีดา ออกจากพระนคร ได้มาสถิตอยู่ที่อาศรมและบำเพ็ญพรตในป่า วันหนึ่งพระรามไปสรง ได้เจอกับนางศูรปนขา นางศูรปนขาเมื่อเห็นพระรามจึงเกิดหลงรักและได้เข้าไปเกี่ยว แต่พระไม่ใส่ใจ จึงติดตามพระรามไปที่อาศรม และได้เจอกับนางสีดาจึงคิดกำจัดนางสีดาเพื่อจะได้พระรามมาครอบครอง จึงเข้าทำร้ายนางสีดา แต่พระรามก็กั้นไว้ได้ จนนางศูรปนขาถูกพระลักษมณ์จับตัวไว้ได้ แล้วพระลักษมณ์ลงโทษด้วยการตัดหูและจมูก และปล่อยนางคืนไป จึงเป็นเหตุให้เกิดสงคราม ตามบทการแสดงดังนี้

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	องค์พระหริวงศ์ทรงศร
ตั้งแต่พลัดพรากจากนคร	พเนจรมายังฝั่งนี้

ร้องเพลงสร้อยเพลง

มาสถิตอาศรมภิรมยา	แทบฝั่งโคทาวารีศรี
กับพระลักษมณ์และสีดานารี	เอาเพศอย่างชีบำเพ็ญพรต
ว่าแห่หฤทัยในไพรสาณฑ์	ได้เห็นหน้าเขาวมาลย์หมดจด
กับองค์อนุชาสง่ายศ	ค่อยคลายกำสรดโศกา

ร้องรื้อร้าย

สุรียาเยี่ยมยอดสิงขร	ขึ้นสู่อัมพรแจ่มจ้า
จึงปลุก พระลักษมณ์ อนุชา	กับนางสีดานารี
ตื่นเถิดน้องรักอัครเศรี	สุริเยศร์เรืองรองผ่องศรี
ชวนกันจากอัญญะภูฏี	จรลีไปสรงคงคา

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็นลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 4 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ซ้ำ :	: เดินทางมาถึงฝั่งแม่น้ำ
สร้อยเพลง :	: บรรยาย เท้าความ อธิบายภาพเนื้อเรื่อง
ร้อยร่าย :	: ตื่นจากบรรทม พระรามชวนพระลักษณ์และนางสีดาลงอาบน้ำ
เจรจา :	: พระรามเจรจากับนางศุรบนขา ที่แปลงกายมา

1.3.12 การแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร พบการตั้งพลับพลาจำนวน 1 ครั้ง ปรากฏในฉากที่ 1

เนื้อเรื่องในฉากตั้งพลับพลา ฉากที่ 1

ในตอนที่พระรามเสร็จศึกสงครามกับทศกัณฐ์แล้ว ก็ได้พบนางสีดา จึงตรัสถาม ความทุกข์สุข ที่ถูกทศกัณฐ์ลักตัวไป และเกิดสงสัยในความบริสุทธิ์ของนางสีดาเนื่องจากอยู่กับทศกัณฐ์มาเป็นเวลานาน นางก็ตรัสตอบว่าตั้งแต่ที่ทศกัณฐ์ลักเอาตัวมานั้นหาได้มีความสุขแม้สักวัน ต้องทนทุกข์แล้วอับอาย ส่วนในข้อที่ว่าตัวข้าบริสุทธิ์นั้นก็ขอให้เทวดา ทั้งแม่คงคา ทั้งเทพพระเพลิง มาเป็นพยานยืนยันความบริสุทธิ์ แล้วก็ทูลให้พระรามแผลงศรเชิญประชุมเทพ และเทวดา ให้มาเป็นพยานในการลุยไฟ พระรามก็คิดชื่นชมในความบริสุทธิ์ใจของนางสีดาที่กล้าประกอบพิธีลุยไฟ จึงได้แผลงศรออกไปเชิญประชุมเทพเทวดาในทันที

เมื่อมาถึงบริเวณที่ประกอบพิธีพระรามสั่งให้สุครีพนำเชื้อไฟไปจุดที่หน้าพลับพลาที่ประทับ แล้วสั่งวานรทั้งหลายนำเอาพินมากองไว้ แล้วจากนั้นพระรามก็แผลงศรออกไปเป็นเพลิงโชติช่วงดั่งแสงของพระอาทิตย์ นางสีดาเห็นแสงเพลิงอันโชติช่วงก็อภิวาทพระรามแล้วตั้งจิตกล่าวคำสาบานต่อหน้าเหล่าเทวดาทั้งหลายว่า หากตัวข้าไม่บริสุทธิ์ตั้งคำสาบานแล้วก็ขอให้ไฟนั้นผลาญชีวิตข้าให้ตายลง แต่หากข้าบริสุทธิ์ก็ขอให้ไม่เป็นไร ด้วยความสัตย์จริงในความบริสุทธิ์ของนางสีดา ให้เกิดอัศจรรย์มีดอกบัวทิพย์มารองรับทุกอย่างก้าวของนางสีดาตลอดการลุยไฟ พระอินทร์จึงได้ไปสังข์แล้วประกาศถึงความบริสุทธิ์ของนางสีดา นางจึงเสด็จออกจากกองเพลิง แล้วออกมากราบพระรามและพระอินทร์ที่หน้าพลับพลา พระรามก็เห็นถึงความบริสุทธิ์ของนางสีดาว่าบริสุทธิ์จริงจึงเชิญนางขึ้นมา นั่งร่วมพระแท่นที่ประทับในพลับพลา

ต่อมาได้จัดพิธีอภิเษกขึ้นครองราชสมบัติ โดยมีพระอินทร์เหล่าเทวดาและบรรดาเหล่า
 ฤาษีมาเป็นเกียรติ แล้วพระรามได้ออกขุนนางขุนบำเหน็จความดีความชอบของเหล่าทหาร ตามบท
 การแสดงดังนี้

ร้องเพลงขึ้นพลับพลา

เมื่อนั้น	พระรามราชสุริยวงศ์ทรงศิลป์
เสด็จออกพลับพลาหน้าศิริน	หมู่กระบินทร์กัมกลาดดาชดา
เสรีจสังหารท้าวราพณาสูร	ทั้งประยูรญาติวงศ์พงศา
ดับสูญสิ้นชีพชีวา	ใกล้กำหนดเวลาสืบสืบ

เจรจา

พระราม: สมเด็จพระรามราชวราฤทธิ์ เฝ้าแต่แลแสงเพ่งพิณจึ่งพิศวาส ลืมพระองค์
 จะลงจากอาสน์เข้าไปเชยชม แต่หน้าที่นั่งจึ่งระงับดับอารมณ์ข่มพระสติ
 ทรงดำริตรตรองในพระทัย จำจะเสแสร้งแก้งลวงใจนี้ม่อนองค์คีตดา ให้
 หายข้อที่พะวังกังขาพันราศินทรพิลาศพระจักรินทร์ มีพจนะกระทู้ถามพื้สู
 คีกรทำสงครามข้ามมหาสมุทร เข้าสัประยุทธ์ผลาญอสุรพงศ์ลงอาสัญ แส
 นหรม่าปี่ว่าชีวันจะบรรลัย เพราะจะใคร่ได้ประสบพบคีตดา เจ้าไปอยู่แคว้น
 แดนลงการาธาณี เห็นจะมีแต่ความสุขเกษมสันต์องค์ท้าวทศกัณฐ์เจ้าลงกา
 พญามาร นั้นโปรดปรานประทานสิ่งใดให้เทวี

คีตดา: ให้เทวีองค์อัคนารีฟังพระดำรัสตรัสประภาษดังต้องสายอสนีบาตฟาด
 สังหารผลาญอูระแสนอดสูมิรู้ที่จะทูลแถลงแห่งกิจจกั่มพักตราแล้วแข็ง
 พระทัยถวายเป็นข่มพจนารถอันข้าบาทแสนยากเย็นเพราะเป็นหญิงจะ
 พุดไปใครจะเล็งเห็นว่าเป็นจริงสิ่งในใจเว้นแต่กองเพลิงไฟถ่านอัคคีสักชี
 พยานโปรดสั่งให้ตั้งกองเพลิงกาพหน้าพลับพลาข้าจะตั้งสัจจาจาอิชฐาน
 สาบานต่อเบื้องบศรีแล้วจะลุยเข้าไปในกองอัคคีที่เริงฤทธิ์มาดแมนชั่วขอ
 เพลิงกาพจงผลาญชีวิตให้สิ้นชีพชีวา

ร้องเพลงกระบอกทอง

ซึ่งเจ้าจะลุยไฟไวยศ	ให้ปรากฏก็ตามปรารถนา
พระตรัสพลางทางมีพระบัญชา	สั่งเสนาจัดทำกองเพลิงกาพ

แล้วตรัสกับโฉมยงองค์สีดา
ประชุมกันวันนี้ที่พระลาน

ที่จะเชิญเทวาทุกสถาน
จะได้เห็นเป็นพยานอรไท

ร้องร่ำ

ว่าแล้วเสด็จลงจากพลับพลา
น้ำวสายทรงลั่นทันใด

ขึ้นศรศักดาแผ่นดินไหว
เสียงสะท้อนทั่วในไพรวัน

เจรจา

พระราม:

สมเด็จพระรามราชาทรงสดับคติน้อยมถวายอัญชลีทูลสามพระมารดาเมื่อ
หม่อมฉันและสีดาพร้อมด้วยพระลักษมณ์เสด็จจากอโยธยาอาณาจักรเข้าสู่
ไพร่ก็ชวนกันคลาไคลไปสร้างพรตภาวนาหนักยิ่งฝิ่งโคทวาริศรีมาวันหนึ่ง
ทศกัณฐ์จอมอสูรเจ้าลงกาว่างอุบายลอบลักองค์สีดาพาไปกรุงมารหม่อมฉัน
กับพระลักษมณ์ติดตามไปจนได้ทหารพลพานรยกโยธาข้ามมหาสาครไป
รอนราญผลาญทศกัณฐ์ขุนมารม้วยมรณารับองค์สีดากลับมาเฝ้าสาม
พระชนนี

ร้องเพลงแปดบท

เมื่อนั้น
สบสมัยจึงตรัสกับพระพรตยศไกร
ได้พิทักษ์รักษาบุรีศรี
ไม่มีเหตุเภทภัยสิ่งไรมา

พระหริวงศ์ทรงภพ
ที่ขบใจทั้งสองพระน้องยา
บำรุงสามชนนีนาถา
ไพร่ฟ้าสุขเกษมเปรมปรีดี

ร้องร่ำ

ตรัสพลางชวนสามพระมารดา
สามพระอนุชาจรัส

องค์อัครชายามารศรี
ตรงไปที่ประชุมพลโยธา

ร้องเพลงตั้งตั้ง

รถเอยรถทรง
งามองค์มहिษีสีดา
งามพระพรตพระลักษมณ์พระสัตรุด
งามองค์สามองค์พระมารดร
เบื้องซ้ายฝ่ายชมพูนครา

งามองค์พระรามนาถา
คู่บุญญาบารมีพระสีกร
สามอนุชั้วหาญชาญสมร
งามนิกรโยธาพานรินทร์
เบื้องขวาวานรชิตชิน

งามทั้งมวลหม่อสุริน	งามสิ้นจตุรงค์โยธี
เครื่องสูงเรียงริ้วเป็นทิวทอง	แตรสังข์ฆ้องกลองอึงมี
เทิดพระเกียรติราชาวงศ์จักรี	สดุดีที่ซัดติยาจาตุรนต์

จากบทการแสดงข้างต้น ได้สรุปเพลง และถอดความหมายเนื้อหาจากบทการแสดงเป็นลักษณะร้อยแก้ว โดยพบเพลงที่ใช้ในการแสดงจำนวน 8 เพลง ในแต่ละเพลงกล่าวถึงเนื้อเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ขึ้นพลับพลา :	: พระรามว่าราชการ
เจรจา :	: พระรามถามนางสีดา
	: นางสีดาสาบานต่อหน้ากองไฟ
กระบอกทอง :	: พระรามสั่งทหารตั้งกองไฟ
รื้อร้าย :	: พระรามลงจากพลับพลาแล้วแผลงศร
เจรจา :	: พระรามกราบทูลสามพระมารดา
แปดบท :	: พระรามกล่าวขอใจน้องที่รักษาเมืองทน
รื้อร้าย :	: พระรามชวนสามพระมารดา นางสีดาและน้องทั้งสาม
	องค์ไปที่ประชุม
ตุงตุง :	: ชมขบวนเสด็จ

1.4 การวิเคราะห์โครงสร้างการแสดงในฉากตั้งพลับพลา

เมื่อศึกษาข้อมูลการแสดงในฉากตั้งพลับพลาครบทุกบทการแสดงแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิเคราะห์บทการแสดงโขนเป็นลำดับขั้นตอนโดยเริ่มจาก วิเคราะห์โครงสร้างการแสดงลำดับขั้นตอนในการตั้งพลับพลา และสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างฉากการพลับพลา จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์เพลงที่ใช้ประกอบในฉากตั้งพลับพลา ดังนี้

1.4.1 การวิเคราะห์โครงสร้างการแสดงฉากตั้งพลับพลา

ในการวิเคราะห์โครงสร้างฉากตั้งพลับพลาจำนวน 13 ครั้ง จากการแสดงโขนทั้ง 12 ครั้ง ผู้วิจัยได้เริ่มจากการแบ่งโครงสร้างเป็นส่วน ๆ พบว่าฉากตั้งพลับพลา มีลำดับเนื้อเรื่องในการดำเนินเรื่องที่มีโครงเรื่องคล้ายกัน แต่มีรายละเอียดแตกต่างกัน บางฉากมีลำดับในการแสดงถึง 10 ลำดับ ซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบตาราง โดยทำการวิเคราะห์ ในแต่ละลำดับของการแสดงทั้ง 13 ฉากแสดงรายละเอียด รายชื่อเพลงที่ใช้ และถอดความเนื้อเรื่องจากบทร้องของแต่ละเพลงเป็นลักษณะคำบรรยายมาแสดงไว้ ดังนี้

1.4.1.1 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 1

การตั้งพลับพลาในลำดับที่หนึ่งจะมีลักษณะเหมือนกันในทุกบทร้องของการแสดง กล่าวคือ เมื่อฉากตั้งพลับพลาเริ่มขึ้น ก็จะเป็นภาพของพระรามที่จะเสด็จออกนั่งพลับพลา ในบทร้องจะบรรยายและแนะนำตัวว่าเป็นใครเสด็จออกมาเวลาใด ขั้นตอนนี้ผู้ทำบทบาทจะมีความประสงค์ให้เป็นการแสดงเปิดตัวของผู้แสดงฝ่ายพระ ออกมาแนะนำตัวให้กับผู้ชมได้รู้จัก และมีการกล่าวถึงประวัติหรือปมหลังแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อปูเรื่องให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 เพลงลำดับที่ 1

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อเรื่อง
1	จองถนน ฉาก 1	ข้าปีใน	ออกพลับพลา/วาระชการ
2	จองถนน ฉาก 3	เขาวง	ออกพลับพลา/วาระชการ
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	ข้าปี	ออกพลับพลา/วาระชการ
4	พรหมมาสเตอร์	ข้าปี	ออกพลับพลา/วาระชการ
5	โมกขศักดิ์	ข้าลูกคู่	ออกพลับพลา/วาระชการ
6	ศึกมังกกรกัณฐ์	ข้าปี	ออกพลับพลา/วาระชการ
7	ศึกมัยราพณ์	ข้าลูกคู่	ออกพลับพลา/วาระชการ
8	สืบมรรคา	ข้าปี	ออกพลับพลา/วาระชการ
9	นาคบาศ	แขกไพร	วาระชการ/สัญญาณศึก
10	นางลอย	ข้าปี	ตื่นบรรทม
11	พิเภกสวามิภักดิ์	แขกปากท่อ	แจ้งข่าว
12	ศูรปนขาหึง	ข้าปี	คิดคำนึง
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	ขึ้นพลับพลา	ออกพลับพลา/วาระชการ

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า เนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในลำดับนี้จะเป็นการเกริ่นนำหรือการเปิดตัวผู้แสดง เพื่อที่จะเกริ่นนำเข้าสู่เนื้อเรื่องในลำดับถัดไป หากเทียบเคียงกับการใช้ชีวิตในวิถีปกติก็คือเป็นการแนะนำตัวว่าเป็นใครมาจากไหนนั่นเอง

1.4.1.2 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 2

เนื้อเรื่องในลำดับนี้เริ่มมีความแตกต่างกัน ในบางตอนจะเริ่มมีการผูกปม หรือคลาย ประเด็นปัญหา ส่วนบางตอนอาจจะมีประเด็นจากการเกิดเนื้อเรื่องประหลาด หรืออาเพศต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่พระรามจะตั้งเป็นประเด็นคำถาม อาจจะเป็นการถามแบบระบุบุคคล หรือถามไม่ระบุบุคคลก็ได้ จากการศึกษาสามารถแสดงเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้น แบ่งเป็น 4 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 พระรามนำประเด็นที่เกิดจากความฝัน มาเป็นประเด็นคำถามในที่ประชุม

ประเด็นที่ 2 พระรามถามถึงเนื้อเรื่องศึกในวันนี้

ประเด็นที่ 3 พระรามติดตามผลของการทำศึกที่ผ่านมา

ประเด็นที่ 4 เกิดเนื้อเรื่องประหลาดในระหว่างการประชุมพลับพลาแล้วพระรามถามถึงสาเหตุ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 2 เพลงลำดับที่ 2

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	แขกมอญ	ปรึกษา
2	จองถนน ฉาก 3	ทะเลบ้า	พระรามโกรธ
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	แขกมอญ	สัญญาณศึก
4	พรหมมาสเตอร์	น้ำลอดใต้ทราย	วางแผนทำศึก
5	โมกขศักดิ์	น้ำลอดใต้ทราย	สัญญาณศึก
6	ศึกมังกกรัณฐ์	แขกมอญ	วางแผนทำศึก
7	ศึกมัยราพณ์	แขกมอญ	เกิดกลาง อาเพศ
8	สี่มรรคา	โศกตัด	สี่ข่าว
9	นาคบาศ	ร้องร้าย	สัญญาณศึก
10	นางลอย	หุ่่ม	บรรยากาศห้องบรรทม
11	พิเภกสวามีภักดี	สารถี 2 ชั้น	ตริกตรง พิจารณา
12	ศูรปนาหึง	สร้อยเพลง	บรรยายสถานที่อาศรม
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	เจรจา	ลงใจ

“ที่มา: ผู้วิจัย”

อย่างไรก็ตามเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในลำดับนี้ การตั้งประเด็นคำถามของพระราม อาจจะเป็นการถามด้วยเพลงหรือถามด้วยการเจรจาที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้น จากนั้นจะเป็นดำเนินเรื่องเข้าสู่ในลำดับที่สามต่อไป

1.4.1.3 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 3

ในลำดับนี้จะเป็นการตอบคำถามของพระราม ประเด็นคำถามที่เกิดขึ้นจะถูกคลี่คลายหรือจะดำเนินไปในลักษณะอื่นก็ล้วนมาจากการเปิดคำถามของพระรามทั้งสิ้น ในการศึกษาครั้งนี้พบเนื้อเรื่องในลำดับที่สามแบ่งออกเป็นกลุ่มเนื้อเรื่อง คือ

ประเด็นที่ 1 พิเภกตอบคำถามพระรามถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นว่า เกิดจากอะไร ใครเป็นคนทำ และควรจะต้องดำเนินการต่อเช่นไร

ประเด็นที่ 2 นายทหารระดับแม่ทัพจะเป็นผู้ตอบคำถาม เช่น การรายงานถึงการศึกษาครั้งที่ผ่านมามีปรากฏผลเช่นไร ได้สังหาร หรือเกิดเนื้อเรื่องอะไรขึ้น มีผลเป็นอย่างไร เกิดความเสียหายอย่างไร และผลของการยกกองทัพไปครั้งนี้เป็นอย่างไร เป็นต้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 3 เพลงลำดับที่ 3

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	ร้องร้าย	ถามในที่ประชุมไม่ระบุบุคคล
2	จองถนน ฉาก 3	ร้องร้าย	ปรึกษาพญาสุครีพ
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	ร้องร้าย	ถามพิเภก
4	พรหมมาสตรี	ร้องร้าย	ถามพิเภก
5	โมกขศักดิ์	ร้องร้าย	ถามพิเภก
6	ศึกมังกรกัณฐ์	ร้องร้าย	ถามพิเภก
7	ศึกมัยราพณ์	ร้องร้าย	ถามพิเภก
8	สี่มรรคา	เจรจา	สั่งหนุมาน
9	นาคบาศ	เจรจา	พิเภกแจ้งข่าว
10	นางลอย	ร้องร้าย	ชวนพระลักษณ์ลงสร

ตารางที่ 4 เพลงลำดับที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
11	พิเภกสวามิภักดิ์	เจรจา	พิจารณาเหตุ
12	ศูรปนขาหึง	รื้อร้าย	ชวนพระลักษมณ์ลงสรง
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	กระบอกทอง	สั่งทำกองไฟ

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.4 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่4

ในลำดับนี้ เมื่อพระรามได้ทราบเหตุว่าเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นมีผลเช่นไร พระรามจะพิจารณาเนื้อเรื่องตามที่มีผู้รายงานนั้น หากเป็นเนื้อเรื่องที่ได้รับชัยชนะในแต่ละศึก อาจจะแสดงความยินดี หรือหากคำรายงานเป็นประเด็น การก่อกองทัพก็จะได้พิจารณาวางแผน อาจจะเป็นให้จัดเตรียมกองทัพเพื่อการทำศึก หรืออาจทำการปรึกษาในกรณีที่ไม่รู้จักว่า กองทัพของฝ่ายตรงข้ามที่ยกมาครั้งนี้ เป็นใครหรือหากรู้จักก็จะพิจารณาเกี่ยวกับบรรดาศักดิ์ว่าเป็นอุปราช กษัตริย์ต่างเมือง หรือทศกัณฐ์ ในกรณีนี้อาจใช้การมอบหมายหรือยกทัพไปทำศึกด้วยตนเอง

จากเนื้อเรื่องตอนนี้จึงสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ

ประเด็นที่ 1 รับรายงานแล้วแสดงความยินดี ชื่นชม ปูนบำเหน็จรางวัล

ประเด็นที่ 2 รับรายงานแล้วพิจารณาข้อมูลฝ่ายตรงข้ามจากนั้นจึง

ปรึกษาหารือ และวางแผนในที่ประชุม ในประเด็นที่แตกต่างกัน เช่น

- ก. สั่งให้จัดกองทัพเพื่อยกทัพออกไปต่อสู้ด้วยตนเอง
- ข. มอบหมายให้แม่ทัพ จัดกองทัพออกไปทำศึก
- ค. มอบหมายให้ออกไปสืบข่าวหรือทำศึกในลักษณะเป็นกลศึก
- ง. ปรึกษาเพื่อร่วมกันหาทางออกในการทำศึก

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 5 เพลงลำดับที่ 4

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จงถนอม ฉาก 1	เจรจา	ปรึกษา วางแผน
2	จงถนอม ฉาก 3	เจรจา	ปรึกษา
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	เจรจา	พิเภกทำนาย
4	พรหมมาสเตอร์	เจรจา	พิเภกแจ้งข่าว
5	โมกขศักดิ์	เจรจา	วางแผนทำศึก
6	ศึกมังกกรกัณฐ์	เจรจา	พิเภกทำนาย
7	ศึกมัยราพนธ์	เจรจา	พิเภกทำนาย
8	สีมรรคา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	เต่าเห่	ลงสรง
11	พิเภกสวามิภักดิ์	ช้างประสานงา	พิเภกกราบบังคมทูล
12	ศูรปนขาหึง	-	-
13	สิตาลุยไฟ พระรามคืนนคร	รื้อร้าย	สั่งทำกองไฟ

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.5 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 5

ในลำดับนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากลำดับที่ 4 เมื่อพระรามวางแผนหรือสั่งการการเรียบร้อยแล้ว ก็จะมีลำดับกระบวนการแสดง ใน 3 ลักษณะคือ

กระบวนการแสดงลักษณะที่ 1 ปี่พาทย์บรรเลงเพลงเชิด แล้วพระรามเสด็จกลับ

กระบวนการแสดงลักษณะที่ 2 ปี่พาทย์บรรเลงเพลงเชิด ผู้ที่ได้รับมอบหมายไปปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากนั้นพระรามจะเดินทางกลับ

กระบวนการแสดงลักษณะที่ 3 ปี่พาทย์บรรเลงเพลงเชิด แม่ทัพหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ไปจัดเตรียมกองทัพ พระรามเสด็จขึ้นราชรถเดินทางสู่สนามรบเพื่อทำศึก

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 6 เพลงลำดับที่ 5

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	เขมรสุดใจ	ปรึกษา วางแผน
2	จองถนน ฉาก 3	แปดบท	พระรามฟังความ
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	-	-
4	พรหมมาสเตอร์	-	-
5	โมกขศักดิ์	พากย์	พระลักษมณ์ยกทัพ
6	ศึกมังกกรกัณฐ์	-	-
7	ศึกมัยราพณ์	-	-
8	สืบมรรคา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	พากย์	สีดาลอยน้ำ
11	พิเภกสวามิภักดิ์	เชื้อ 2 ชั้น	พิเภกตม่น้ำพิพัฒน์สัตยา
12	ศูรปนขาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	เจรจา	พระรามทูลถามพระมารดา

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.6 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 6

ในลำดับนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากลำดับที่ 5 เมื่อพระรามวางแผนเสร็จเรียบร้อย จึงจะสั่งการแก่พญาวานร รวมถึงในโซนบางตอนที่เป็นเพลงแสดงถึงความสุขเกษมเปรมปรีดี

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 7 เพลงลำดับที่ 6

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	เจรจา	สั่งสุครีพไปจองถนน
2	จองถนน ฉาก 3	แปดบทชั้นเดียว	สั่งนิลพัทไปดูแลเมือง
3	มณฑาทิพย์	-	-
4	พรหมมาสเตอร์	-	-
5	โมกขศักดิ์	-	-
6	ศึกมังกกรกันธุ์	-	-
7	ศึกมัยราพณ์	-	-
8	สี่บรมราชา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	เจรจา	พระรามเสวร้ายโศก
11	พิเภกสวามิภักดิ์	เชื้อชั้นเดียว	พิเภกสาบาน
12	ศูรปนาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	แปดบท	ทุกคนสุขเกษมเปรมปรีดี

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.7 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 7

ในลำดับนี้เกิดขึ้นเมื่อในโขบบางตอนที่ ส่วนมากเพื่อแสดงอาการเสวร้ายโศกของตัวละคร ในลำดับโขบบททั้ง 13 ตอน ปรากฏเพลงลำดับที่ 7 เพียง 4 ตอนเท่านั้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 8 เพลงลำดับที่ 7

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	-	-
2	จองถนน ฉาก 3	ขวัญอ่อน	พระรามเมตตา/นิลพัทพุลลา
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	-	-
4	พรหมมาสเตอร์	-	-
5	โมกขศักดิ์	-	-
6	ศึกมังกรกัณฐ์	-	-
7	ศึกมัยราพนธ์	-	-
8	สืบมรรคา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	รื้อร้าย	เหล่าวานรคร่ำโศก
11	พิเภกสวามิภักดิ์	ครอบจักรวาล	แต่งตั้งพิเภก
12	ศูรปนขาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	รื้อร้าย	ไปที่ประชุมพล

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.8 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 8

ในลำดับนี้เกิดขึ้นเมื่อในโขนบางตอนที่ ส่วนมากเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองของตัวละคร ของตัวละคร ในลำดับโขนทั้ง 13 ตอน ปรากฏเพลงลำดับที่ 8 เพียง 4 ตอนเท่านั้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 9 เพลงลำดับที่ 8

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	-	-
2	จองถนน ฉาก 3	เจรจา	สั่งหนุมาน

ตารางที่ 10 เพลงลำดับที่ 8 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	-	-
4	พรหมมาสเตอร์	-	-
5	โมกขศักดิ์	-	-
6	ศึกมังกกรกัณฐ์	-	-
7	ศึกมัยราพณ์	-	-
8	สี่บรมราชา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	แมลงวันทอง	พระรามได้สติ
11	พิเภกสวามิภักดิ์	เวสสุกรรม	ขุนบำเหน็จ
12	ศูรปนขาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	ตุงตุง	เทิดพระเกียรติ ราชวงศ์จักรี

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.9 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 9

ในลำดับนี้เกิดขึ้นในการแสดงชุดนางลอย เป็นการแสดงถึงหนุมาณที่ขอพิสูจน์ว่านางสีดาตายจริงหรือไม่ เพลงลำดับที่ 9 ปรากฏในโซนตอนนางลอยเท่านั้น จากทั้ง 13 ตอน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 11 เพลงลำดับที่ 9

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จองถนน ฉาก 1	-	-
2	จองถนน ฉาก 3	-	-
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	-	-
4	พรหมมาสเตอร์	-	-

ตารางที่ 12 เพลงลำดับที่ 9 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
5	โมกขศักดิ์	-	-
6	ศึกมังกรกัณฐ์	-	-
7	ศึกมัยราพนธ์	-	-
8	สี่มรรคา	-	-
9	นาคบาศ	-	-
10	นางลอย	เจรจา	หนุมานขอพิสูจน์
11	พิเภกสวามิภักดิ์	-	-
12	ศูรปนาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	-	-

“ที่มา: ผู้วิจัย”

1.4.1.10 เพลง และเนื้อเรื่อง ในฉากตั้งพลับพลาในลำดับที่ 10

ในลำดับนี้จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากลำดับที่ 9 เกิดขึ้นในการแสดงชุดนางลอย ต่อเนื่องจากที่หนุมานขอพิสูจน์ว่านางสีดาตายจริงหรือไม่ เพลงกล่อมพญาอุกบรลงเพื่อทำเชิงตะกอนเพื่อพิสูจน์ตามคำขอของหนุมาน เพลงลำดับที่ 10 ปรากฏในโซนตอนนางลอยเท่านั้น จากทั้ง 13 ตอน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายขึ้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อเรื่องแล้วสรุปเป็นตารางไว้ดังนี้

ตารางที่ 13 เพลงลำดับที่ 10

ลำดับที่	ชื่อชุด/ตอน	เพลง	เนื้อหา
1	จงถนง ฉาก 1	-	-
2	จงถนง ฉาก 3	-	-
3	มณโฑหุงน้ำทิพย์	-	-
4	พรหมมาสตรี	-	-

ตารางที่ 14 เพลงลำดับที่ 10 (ต่อ)

5	โมกษศักดิ์	-	-
6	ศึกมังกกรกัณฐ์	-	-
7	ศึกมัยราพณ์	-	-
8	สี่มรรคา	-	-
9	นาคบาท	-	-
10	นางลอย	กลุ่มพญา	สั่งทำเชิงตะกอน
11	พิเภกสวามิภักดิ์	-	-
12	ศูรปนาหึง	-	-
13	สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร	-	-

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากการวิเคราะห์โครงสร้างการแสดง ลำดับขั้นตอนในการตั้งพลับพลา และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างฉากตั้งพลับพลาข้างต้น ถึงแม้จะพบว่ามีลำดับเพลงที่ใช้ในฉากนี้ ถึง 10 ลำดับเพลง แต่เมื่อวิเคราะห์ โครงสร้าง และเนื้อหาที่ปรากฏในบทร้องแล้ว จะพบว่า ผู้จัดทำบท ได้ให้ความสำคัญในลำดับเพลงที่ 1-4 หรืออาจจะเป็นเพลง ที่ 1-5 หลังจากลำดับที่ 5 ไปแล้วจะเริ่มเป็นการเจรจาเพื่อดำเนินเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำประเด็นนี้ไปสำหรับเป็นแนวทางในการสรุปเพลง และเนื้อเรื่อง เพื่อสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมต่อไป

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์เนื้อเรื่องในฉากตั้งพลับพลาข้างต้น เป็นการวิเคราะห์โดยผู้วิจัยที่ได้ทำการศึกษาเฉพาะบทการแสดงโขนทั้ง 12 ครั้ง ตามกรอบการวิจัย ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไม่ได้ แสดงความหมายว่าเป็นจารีตเฉพาะที่ต้องปฏิบัติในการแสดงโขน หรือมีแนวทางในการแสดงฉากตั้งพลับพลาแต่เพียงในรูปแบบนี้เท่านั้น หากแต่ในการแสดงฉากตั้งพลับพลาในแต่ละครั้ง ผู้ทำบทจะเป็นผู้ออกแบบบทการแสดงอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยเกื้อหนุนในหลายองค์ประกอบ ที่จะ เป็นเงื่อนไขในการจัดทำบทในแต่ละครั้ง เช่น เรื่องกาลเทศะ เวลา โอกาส และงบประมาณ ปัจจัยเหล่านี้ ผู้ทำบทหรือผู้ตัดต่อบท จะนำมาเป็นแนวทางสำคัญในการสำคัญ ในการจัดทำบทการแสดงในแต่ละครั้ง ที่ย่อมมีความแตกต่างกันออกไป

ในขั้นตอนการศึกษาในลำดับต่อไป จะได้ทำการจัดหมวดหมู่เพลงที่ใช้ในการแสดงฉากตั้ง
พลับพลา โดยจะได้ บอกประเภทของเพลง ชื่อเพลง บทร้อง และที่มาของเพลงที่ปรากฏ
ในการแสดง

1.5 เพลงและบทที่ปรากฏในการตั้งพลับพลา

ในประเด็นประเภทของเพลง ผู้วิจัยได้กำหนดชื่อ เพื่อแสดงประเภท โดยนำข้อมูลจากการ
สืบค้น จากคำสัมภาษณ์ศิลปินแห่งชาติ และปรมาจารย์ด้านดนตรีไทย จึงได้ใช้ชื่อเรียกประเภทของ
เพลงเป็น 4 ลักษณะ คือ เพลงจังหวะพิเศษ เพลงอัตราจังหวะสองชั้น เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว
และร่าย จะได้ใช้เป็นชื่อ สำหรับการนำเสนอข้อมูลในงานวิจัยเล่มนี้ และผลงานนวัตกรรมฯ ต่อไป

ส่วนบทเพลงต่าง ๆ ที่ปรากฏต่อไปนี้จะเป็บบทเพลงจากบทการแสดงโขนทั้ง 12 ครั้ง ที่ผู้วิจัย
จะได้นำไปคัดเลือก เพื่อสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม ดังนี้

1.5.1 เพลงจังหวะพิเศษ

เพลงจังหวะพิเศษในเพลงไทย มีมากกว่า 1 เพลง แต่ที่ปรากฏในบทการแสดงที่ศึกษา
มีเพียง 1 เพลง ชื่อเพลงซ้ำปีใน แต่ในบางครั้งผู้จัดทำบท นักร้อง ผู้แสดง ก็จะตัดคำว่า “ใน” ออกไป
เหลือแต่คำสา “ซ้ำปี” แต่ก็จะเป็นที่เข้าใจตรงกันว่า นั่นคือเพลงเดียวกันนั่นเอง

ร้องเพลงซ้ำปีใน

เมื่อนั้น	พระหริรักษ์จักรแก้วแววเวหา
เสด็จออกวานรเสนา	เฝ้าฝ่ายซ้ายขวาพร้อมกัน

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน ฉากที่ 1)

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	องค์พระหริวงศ์ทรงศิลป์
เด็จออกเสนาพานรินทร์	หมูก่บรินทร์หมอบกราดดาชดา(เสียงโห่)

(จากบทการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ชุด นางมณฑาทิพย์)

ร้องเพลงซ้ำปี

เมื่อนั้น	พระตรีภพลบโลกนาถา
ประทับหน้าสุวรรณพลับพลา	เสนาพร้อมประณตบทมาลย์

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พรหมมาสเตอร์)

เมื่อนั้น
เสด็จนั่งหน้าสุวรรณพลับพลา

ร้องเพลงซ้ำปี

พระตรีภพโลกนาถา
เสนาน้อมประณตบทมาลย์
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศึกมังกกรกัณฐ์)

เมื่อนั้น
ครั้นเพลารุ่งแจ้งแสงระวี

ร้องเพลงซ้ำปี

องค์พระหริรักษ์เรื่องศรี
เสด็จออกยังที่พลับพลาชัย
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีมมรรคา)

เมื่อนั้น
บรรทมตื่นจากที่ศรีไสยา

ร้องเพลงซ้ำปี

พระตรีภพโลกนาถา
พอเวลารุ่งแจ้งแสงอุทัย
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

เมื่อนั้น
ตั้งแต่พลัดพรากจากนคร

ร้องเพลงซ้ำปี

องค์พระหริวงศ์ทรงสร
พเนจรมายังฝั่งนที
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สุรูปนขาหิง)

1.5.2 เพลงอัตร่าจังหวะ 2 ชั้น

เพลงในอัตร่าจังหวะ 2 ชั้น ที่ปรากฏในฉากตั้งพลับพลา มีทั้งหมด 24 เพลง
ประกอบด้วยดังนี้

ร้องเพลงเขาวง

ครั้นถึงพลับพลาที่เฝ้า
ทูลพระหริวงศ์ทรงชัย

น้อมเกล้าบังคมประนมไหว้
ความในอธิกรณ์เรื่องรอนราญ
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนนฉาก 3)

ร้องเพลงซ้ำลูกคู่

เมื่อนั้น
เสด็จออกพลับพลาหน้าศิริ

พระหริวงศ์ทรงสวัสดิ์รัศมี
เสนิกัมเกล้าเคารพ
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด โมกขศักดิ์)

ร้องเพลงข้าลูกคู่

เมื่อนั้น
เสด็จออกปล้ำปลาว่าราชาการ
พระตรีภพลบโลกทุกทิศศานต์
เหล่าทหารนอนน้อมอยู่พร้อมรัก
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มัยราพณ์)

ร้องเพลงแขกไท่

เมื่อนั้น
ประทับปล้ำปลานาคร
ตรัสปรึกษาภิการงานศึก
จะเอาชัยในหม่อสุรา
องค์พระหริวงศ์ทรงศร
ท่ามกลางวานรโยธา
ที่หาญฮึกทงนงศักดิ์หนักหนา
ให้สมจิตเจตนาในคราวนี้ (โห่ 3 ลา)
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นาคบาท)

ร้องเพลงเขมรปากท่อ

จึงน้อมเศียรเกล้าบังคมทูล
แกล้งเล่าอนุสนธิ์แต่ต้นมา
นเรนทร์สุริย์ตรีภพนาถา
ตามคำอสุราให้การ
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามีภักดี)

ร้องเพลงขึ้นปล้ำปลานาคร

เมื่อนั้น
เสด็จออกปล้ำปลานาคร
เสร็จสั่งทหารทำวราพนาสุร
ดับสูญสิ้นชีพชีวา
พระรามราชสุริย์วงศ์ทรงศิลป์
หมู่กระบิรินทร์กัมกลาดดาชดา
ทั้งประยูรญาติวงศ์พงศา
ใกล้กำหนดเวลาสิบสี่ปี
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

ร้องเพลงแขกมอญ

จึงตรัสปรึกษาว่าเมืองमार
มีทะเลล้อมรอบขอบคัน
ภูมิฐานเป็นเกาะเหมาะมะมัน
ตั้งขุนเขาสัตว์ภักดิ์สี่พันตร
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน ฉาก 1)

ร้องเพลงแขกมอญ

ทรงสดับรับเสียงสำเนียงमार
จึงมีสิ่งหนาทัญชยา
โห่ร้องก้องสะท้านไปทั้งป่า
ถามพระยาพิเภกผู้ใจภักดิ์
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางมณโฑหุงน้ำทิพย์)

ร้องเพลงแขกมอญ

ทั้งซัดชินชมพู่หม่วนาร	ฤทธิรอนร้ายกาจอาจหาญ
พระทรงฤทธิคิดดำริไตรการ	จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มั่งกรกันธุ์)

ร้องเพลงแขกมอญ

เมื่อเวลารাত্রีจะมีเหตุ	จึงอาเพศกลางใหญ่ให้ประจักษ์
ลมกระพือพาผงมาตรงพัดร์	เวียนเป็นทักขิณาวัฏพัดขึ้นไป

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มัยราพณ์)

ร้องเพลงทะเลบัว

พระทรงฟังกริ้วโกรธพิโรธจิต	แล้วมีประกาศิตบรรหาร
ดูตุนิลพัทหนุมนาน	สาธารณ์องอาจหังการ
กูใช้ให้ไปจงถนน	เหตุใดต่างคนอวดกล้า
ไม่เกรงพระราชอาญา	เคียงฆ่าแข่งข้อต่อดี

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จงถนน ฉาก 3)

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ทั้งซัดชินชมพู่หม่วนาร	ฤทธิรอนร้ายกาจอาจหาญ
พระทรงฤทธิคิดดำริไตรการ	จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย (รับ)

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พรหมมาสตรี)

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ตรีสประภาษราชกิจคิดอ่าน	กระทำการสงครามตามชนบ
พอไต่ยืนโห่ร้องก้องพิภพ	ผงคลีคลุ้มกุ่มกลบกลางไพร

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด โมกขศักดิ์)

ร้องเพลงโคกตัด

นึ่งนึ่งคะนึ่งถึงสีดา	ไม่รู้ว่ายากเย็นเป็นไฉน
จำจะใช้ให้ทหารชาญชัย	ไปสืบข่าวอรไทถึงลงกา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สืบมรรคา)

ร้องเพลงห่ม

เผยพระแสงแลดูดาวเดือน	เห็นคล้ายเคลื่อนเลื่อนลับเหลี่ยมไศล
แสงทองส่องผ่านภาลัย	จวนจะใกล้ไขสรวีวรรณ

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดนางลอย)

ร้องเพลงสารถี 2 ชั้น

เมื่อนั้น	พระตรีภพลบลอกทุกสถาน
เพ่งพินิจพิศดูขุนมาร	ผ่านฟ้ามีดาร์สตรัสไป

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์)

ร้องเพลงสร้อยเพลง

มาสถิตอาศรมภริมยา	แทบฝั่งโคทาวารีศรี
กับพระลักษมณ์และสีดานารี	เอาเพศอย่างชีบำเพ็ญพรต
ว่าแห่หฤทัยในไพรสาณฑ์	ได้เห็นหน้าเยาวมาลย์หมดจด
กับองค์อนุชาสง่างายศ	ค่อยคลายกำสรวโตกา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศุรปนขาหึง)

ร้องเพลงกระบอกทอง

ซึ่งเจ้าจะลุยไฟไฉศ	ให้ปรากฏก็ตามปรารภณา
พระตรัสพลางทางมีพระบัญชา	สั่งเสนาจัดทำกองเพลิงกาฬ
แล้วตรัสกับโฉมยงองค์สีดา	พี่จะเชิญเทวาทุกสถาน
ประชุมกันวันนี้ที่พระลาน	จะได้เห็นเป็นพยานอรไท

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

ร้องเพลงเต่าเห่

งามเอียงงามสรรพ	งามกระบวนคั่งคับแฉววิถี
สองกษัตริย์เสด็จจรลี	ไปสงรวาลีเล่นเย็นเย็น
สิงหลามตามเสด็จเห็น	เป็นหมวดเป็นหมู่ดูน่าชม
บ้างหาหาบ้างเกาหู	บ้างจับเลนดูแล้วดีดดม
บ้างเล่นไล่ขึ้นไม้ห่ม	บ้างไลดลัมสะเลิงใจ
นายหมวดคนหนึ่งจึงร้องห้าม	ว่าอย่าชุ่มซำชุกชนไป

ว่าแล้วพากันไคล

ตามเสด็จไปยังฝั่งนที

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

ร้องเพลงข้างประสานงา

เมื่อนั้น
ฟังพิณกราบทูลมุลคดี
จึงมีพระราชบัญชา
จงเอาพรหมาศตรชัย

พระหริวงศ์ทรงศักดิ์รัสมิ
ตั้งทิพย์วาริมาเจือใจ
สั่งพญาสุครีพทหารใหญ่
สร้งน้ำตั้งไว้เป็นประธาน

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิณภทสวามิภักดิ์)

ร้องเพลงเขมรสุดใจ

บัดนั้น
ได้ฟังพจนารถราชจักรี
อันหมุยโธธาพานเรศ
ต่างภักดีต่อเบื้องบพมาลย์
ก็จะสำเร็จได้ด้วยฤทธิ
ขอใช้พลสกลไกร
ทุ่มทิ้งลงไปในสายชล
พระเกียรติจะชั่วกัลป์ปา
อวตารมาสังหารผลาญยักษ์
พระกฤษณะจะปรากฏยศกำจาย

ฝ่ายชามภูวราชกระบี่ศรี
กราบชูลีทูลสนองด้วยตรองการ
ล้วนเรื่องเดชศึกตากกล้าหาญ
คิดการอาสาพระภูไฉน
แต่ว่าหามีพระเกียรติไม่
คลาไคลไปชนศิลา
เป็นถนนคันไปเมืองยักษ
ว่าเป็นหนทางปางนารายณ์
ให้สิ้นศักดิ์สิ้นวงศ์ลงฉิบหาย
ต่อกายหน้าอยู่คู่ฟ้าดิน

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน ฉาก 1)

ร้องเพลงแปดบท

เมื่อนั้น
ได้ฟังสุครีพปรีชาชาญ

พระตรีภพลบโลกทุกสถาน
ผ่านฟ้าอินดิปรีดา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน)

ร้องเพลงแปดบท

เมื่อนั้น
สบสมัยจึงตรัสกับพระพรตยศไกร
ได้พิทักษ์รักษาบุรีศรี
ไม่มีเหตุเภทภัยสิ่งไรมา

พระหริวงศ์ทรงภพ
พี่ขอใจทั้งสองพระน้องยา
บำรุงสามชนนีนาคา
ไพร่ฟ้าสุขเกษมเปรมปรีดี

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

ร้องเพลงเชื้อ 2 ชั้น

แม่น้ำขำมีตรงต่อเบื้องบาท พระนารายณ์ธิดาฤทธิไพศาล
 เข้าด้วยพวกพ้องผองพาล ก่อการคิดคดเป็นกลมา
 (จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์)

ร้องเพลงขวัญอ่อน

โทษข้าถึงสิ้นชีวิต พระทรงฤทธิโปรดเกล้าเกศา
 พระคุณเป็นพันคณนา ข้าขอกราบบังคมลาฝ่าธุลี
 (จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน)

ร้องเพลงครอบจักรวาล

เมื่อนั้น พระจักรีปรีดีเปรมเกษมศรี
 สถาปนาพิเภกอสุรี เป็นดั่งที่ราชากรุงไกร
 (จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์)

ร้องเพลงแมลงวันทอง

เมื่อนั้น พระนารายณ์สุริยวงศ์ทรงศร
 สดับเสียงโศกาวานร ภูธรคินได้สมประดี
 (จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

ร้องเพลงเวสสุกรรม

แล้วประทานชฎาสง่าเลิศ เป็นอาภรณ์ประเสริฐสวมใส่
 ขอจงสุขสวัสดิ์พิพัฒน์ชัย อยู่ในไอศวรรย์นิรันดร์เทอญ
 (จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามิภักดิ์)

ร้องเพลงตั้งตั้ง

รถเอารถทรง งามองค์พระรามนาถา
 งามองค์มเหสีสีดา คู่บุญญาบารมีพระสีกร
 งามพระพรตพระลักษมณ์พระสัตรุด สามอนุชห้าวหาญชาญสมร
 งามอนงค์สามองค์พระมารดร งามนิกรโยธาพานรินทร์
 เบื้องซ้ายฝ่ายขมพูนครา เบื้องขวาวานรชิดชิน
 งามทั้งมวลหมู่อสุริน งามสิ้นจตุรงค์โยธี

เครื่องสูงเรียงริ้วเป็นทิวทอง
เทิดพระเกียรติราชวงศ์จักรี

แตرسั่งซึ้งงกลองอึ้งมี
สดุดีที่ซัดตियाจาตุรนต์

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

ร้องเพลงกล่อมพญา

เมื่อนั้น
จึงตรัสให้ตัดไม้มาทำกอง

พระหริวงค์ทรงฟังเห็นถูกต้อง
เชิงตะกอนทำสำรองเสร็จทันใด

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

ร้องร้าย

แต่บรรดาเสนาพานรินทร์
จะคิดข้ามโยธาพลากร

ทั้งชมพูชิตชินชาญสมร
ไปนครลงกาประการใด

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน ฉาก 1)

ร้องร้าย

ดูก่อนโอรสพระทินกร
ต่างเชื่อว่ามิฤทธิ
เมื่อนั้นไม่อดลดกัน
จึงจะทำให้เสียกลเสียการ
ครั้นว่าจะลงอาญา
จะลงโทษทัณฑ์ฉันทใครดี

อันวานรทั้งสองตนนี้
ในการราวีปรัมมาร
ตั้งต้นแต่โดยกำลังหาร
เพราะอายสาธารณ์ทั้งสองนี้
ล้างชีวมันเสียก็ไซ้ที่
จึงจะไม่เสียทีเสียการ

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน ฉาก 3)

ร้องเพลงร้าย

พอได้ยินสำเนียงเสียงโห่
จึงถามพิเภกพลันทันใด

ก้องโกลาลั่นหวั่นไหว
วันนี้ใครยกมาราวี

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พรหมมาสเตอร์)

ร้องเพลงร้าย

จึงตรัสถามพิเภกโหรา
ทศกัณฐ์ยกมาหรือว่าใคร

วันนี้เสียงโยธาทัพใหญ่
จงดูให้รู้จักตระหนกนวม

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด โมกขศักดิ์)

ร้องรำ

เห็นประหลาดหลากอยู่ไม่รู้ความ
อันสมลงอย่างนี้จะมิภัย
จิงตรัสถามโหราอัชฌาย์
หรือจะให้ศรีสวัสดิ์วัฒนา
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มัยราพณ์)

ร้องรำ

พอได้ยินสำเนียงเสียงสนั่น
จิงตรัสถามพิเภกอสुरี
โหล่นท้าวในไพรศรี
ว่าคราวนี้ผู้ใดใครออกมา
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นาคบาท)

ร้องเพลงร้องรำ

อันเสียงสนั่นครั้นครีก
หรือทัพเจ้าลงกาพระยายักษ์
จะเป็นศึกต่างเมืองมาหาญหัก
จงจับยามให้ประจักษ์แจ้งคดี
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางมณฑิมาทัญญา)

ร้องรำ(ทวน)

พอได้ยินสำเนียงเสียงโห่
จิงถามพิเภกพลันทันใด
ก้องโกลาหลั่นหวั่นไหว
วันนี้ใครยกมาราวารี
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศักดิ์มัยกรกัณฐ์)

ร้องเพลงร้องรำ

จิงดำรัสตรัสชวนอนุชา
พร้อมพวกกระบี่นี่นั่น
ลงจากพลับพลาผายผัน
จรจรัญไปยังฝั่งนที (ทวน)
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

ร้องเพลงร้องรำ

บัดนั้น
เห็นองค์พระลักษมณ์พระจักรี
ตั้งหนึ่งพระกาลพาลราช
ต่างคนโศกาอาลัย
บรรดาโยธากระบี่ศรี
โคกีสันสมประดีไป
ฟัดพาดตัดเศียรไปได้
มีไปทั้งท่าสาคร
(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด นางลอย)

ร้องรื้อร้าย

สุรียาเยียมยอดสิงขร	ขึ้นสู่อัมพรแจ่มจ้า
จิ้งปลุก พระลักษมณ์ อนุชา	กับนางสีดานารี
ตื่นเถิดน้องรักอัคเรศร์	สุริเยศร์เรื่องรองผ่องศรี
ชวนกันจากรัฐ-ญะกุฎี	จรลีไปสรงคงคา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด ศุรบพนาหึง)

ร้องรื้อร้าย

ว่าแล้วเสด็จลงจากพลับพลา	ขึ้นศรศักดิ์ดาแผ่นดินไหว
น้ำสายทรงลั่นทันใด	เสียงสะท้านทั่วไพรวัน

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

ร้องรื้อร้าย

ตรัสพลางชวนสามพระมารดา	องค์อัครชายามารศรี
สามพระอนุชาจรลี	ตรงไปที่ประชุมพลโยธา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร)

1.5.3 เพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว

เพลงในอัตราจังหวะชั้นเดียว ที่ปรากฏในฉากตั้งพลับพลา มีทั้งหมด 2 เพลง ดังนี้

ร้องเพลงแปดบทชั้นเดียว

เหวยลูกพระกาฬชาฎนรงค์	เจ้าน้ำจองแกลั่วกล้า
จงไปรั้งซัดชินพารา	อย่าให้มีเหตุเภทพาล
เดือนหนึ่งจึ่งเก็บผลาผล	มาส่งพวกพลทวยหาญ
แม้ขนาดมิได้ราชการ	กูจะผลาญให้ม้วยชีวา

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด จองถนน)

ร้องเพลงเชื้อชั้นเดียว

ขอให้พระแสงศรสิทธิ์	จงสังหารชีวิตของข้า
แล้วถวายพระพิพัฒน์สัตยา	จบเหนือเกศาตีมารี

(จากบทการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุด พิเภกสวามีภักดี)

2. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและแบบประเมินในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้วางแผนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งการออกแบบ แบบประเมินต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์การวิจัย แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านสื่อ แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการวัดและประเมินผล และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้นวัตกรรม สื่อการศึกษาโดยได้ดำเนินการขออนุญาตการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง : HE-135-2563 วันที่รับรอง 29 ตุลาคม พ.ศ. 2563 และหมดอายุวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2564 ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์การวิจัย

ในการสัมภาษณ์จะเป็นลักษณะการพูดคุย โดยมีการตั้งประเด็นคำถามตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และร่วมกันอภิปรายถึงประเด็นต่าง ๆ มีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญและส่วนที่ 2 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา โดยได้ตั้งประเด็นต่าง ๆ ให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ และขอบเขตการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 15 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโซนตัวพระ
ชุด ตั้งพลับพลา

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์
เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ โอกาส องค์ประกอบ และปัจจัยสำคัญในการตั้งพลับพลา	1. องค์ความรู้ในเชิงทฤษฎี
	- การตั้งพลับพลามีความสำคัญอย่างไร?
	- โอกาสใดบ้างที่มีการตั้งพลับพลา?
	- อะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้องมีการตั้งพลับพลา?
เพื่อศึกษาลักษณะ การใช้พื้นที่และเพลงต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการแสดงในการตั้งพลับพลา	- องค์ประกอบของการตั้งพลับพลา ประกอบด้วยอะไรบ้าง?
	2. รูปแบบและลักษณะในการตั้งพลับพลา
	- รูปแบบการตั้งพลับพลาที่มีรูปแบบ
	- การใช้พื้นที่ในบริเวณหน้าพลับพลาเป็นลักษณะใด
- เพลง ในการตั้งพลับพลาที่มีลักษณะ?	

ตารางที่ 16 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโซนตัวพระชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์
เพื่อศึกษาจารีตปฏิบัติในการออกหน้าโรงและเข้าหลังโรงของผู้แสดง	3. จารีตปฏิบัติ (การออกโรง เข้าโรง)
	- การเดินออกหน้าโรงของผู้แสดงกรณีโซนหน้าจอ โซนฉาก มีที่รูปแบบและมีวิธีการปฏิบัติแบบใด? - การเดินเข้าหลังโรงของผู้แสดงกรณีโซนหน้าจอ โซนฉาก มีที่รูปแบบและมีวิธีการปฏิบัติแบบใด?
เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติรำขึ้นเตียง นั่งเตียง และลงจากเตียง	4. การนั่งเตียง
	- การขึ้นเตียงมีกระบวนการปฏิบัติอย่างไร? - การนั่งเตียงมีกระบวนการปฏิบัติอย่างไร? - การลงจากเตียงมีกระบวนการปฏิบัติอย่างไร?
เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติกระบวนการรำเพลงที่มีจารีตเฉพาะในเพลงชุดชุดตั้งพลับพลา	5. การปฏิบัติกระบวนการรำในเพลงที่มีจารีตเฉพาะ เช่น เพลงซ้ำปี เพลงซ้ำลูกคู่ เพลงยานี...
	- จารีตปฏิบัติในการรำในแต่ละเพลงเป็นอย่างไร? - จารีตปฏิบัติกระบวนการรำร้ายเป็นอย่างไร? - จารีตปฏิบัติกระบวนการรำตีบทเป็นอย่างไร? - จารีตปฏิบัติกระบวนการรำในทำนองเพลงรับเป็นอย่างไร?
เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติกระบวนการรำทวนบทในเพลงชุดตั้งพลับพลา	การปฏิบัติกระบวนการรำทวนบทที่ปรากฏในกระบวนการชุดตั้งพลับพลา
	- มีความหมายว่าอย่างไร? - มีความสำคัญอย่างไร?
	- มีหลักในการรำทวนบทอย่างไร?

ตารางที่ 17 แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้กระบวนการเล่นโยนตัวพระ
ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ประเด็นคำถามในแบบสัมภาษณ์
เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติ กระบวนการรำตีบทในเพลงชุดตั้ง พลับพลา	การปฏิบัติกระบวนการรำตีบทที่ปรากฏในกระบวนการชุด ตั้ง พลับพลา
	- มีความหมายว่าอย่างไร?
	- มีความสำคัญอย่างไร?
	- มีหลักในการรำตีบทอย่างไร?
เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติในการ ใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ ประกอบกระบวนการรำ ชุดตั้ง พลับพลา	การใช้ร่างกายประกอบกระบวนการรำชุด ตั้งพลับพลา
	- การกระทบจังหวะควรปฏิบัติอย่างไร?
	- การย่อนตัวควรปฏิบัติอย่างไร?
	- การกล่อมตัวควรปฏิบัติอย่างไร?
	- การใช้สีหน้าควรปฏิบัติอย่างไร?
	- การใช้ทิศทางของใบหน้า และสายตาควรปฏิบัติอย่างไร?
	- การกำหนดเส้นสายตาควรปฏิบัติอย่างไร?

“ที่มา: ผู้วิจัย”

2.2 แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

แบบประเมินนี้สำหรับการตรวจประเมินความเหมาะสม ด้านสื่อเพื่อสร้างนวัตกรรม
สื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้าน
แบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา และใน
ตอนท้ายของแบบประเมินก็จะให้ ก็จะทำให้ผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวน
เล่นโยนตัวพระ ชุด ตั่งพลับพลา

ในส่วนนี้ก็จะมามีคำถามเพื่อการประเมินคุณภาพของสื่อในองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้
ตารางที่ 18 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนเล่น
โยนตัวพระ ชุด ตั่งพลับพลา

วัตถุประสงค์	รายการ	ระดับคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
เพื่อสร้างนวัตกรรมรูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น)	ด้านตัวอักษรและการใช้สี					
	1. รูปแบบตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม					
	2. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมอ่านได้ ชัดเจน					
	3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม					
	4. สีของพื้นหลังมีความเหมาะสม					
	ด้านการออกแบบ					
	1. รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจ					
	2. การออกแบบมีความเหมาะสม					
	3. ความเหมาะสมในการลำดับภาพ					
	4. การออกแบบเหมาะสมกับผู้เรียน					
	ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง					
	1. ภาพเคลื่อนไหวมีความคมชัด					
	2. ภาพเคลื่อนไหวมีความต่อเนื่อง					

ตารางที่ 19 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการ
 โขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	รายการ	ระดับคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
	3. ภาพเคลื่อนไหวมีความน่าสนใจ					
	3. เสียงบรรยายสอดคล้องเนื้อหา					
	4. เสียงบรรยายมีความน่าสนใจ					
	5. เสียงเพลงดนตรีประกอบมีความเหมาะสม					
	6. เสียงเอฟเฟคประกอบมีความเหมาะสม					
	7. ความเหมาะสมของระยะเวลาการนำเสนอ					

“ที่มา: ผู้วิจัย”

ตารางที่ 20 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการ
 โขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	รายการ	ระดับคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการใช้งาน					
	1. เข้าถึงแอปพลิเคชันง่าย					
	2. หน้าเมนูหลักมีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
	3. เนื้อหาในแต่ละหน้ามีปริมาณที่เหมาะสม					
	4. สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว					
	5. คำแนะนำการใช้แอปพลิเคชันชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ					

“ที่มา: ผู้วิจัย”

2.3 แบบประเมินคุณภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

แบบประเมินนี้สำหรับการตรวจประเมินคุณภาพ ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา และในตอนท้ายของ แบบประเมินก็จะให้ ก็จะทำให้ผู้เชี่ยวชาญได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์

(แอฟพลิเคชั่น) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ในส่วนนี้ก็จะมามีคำถามเพื่อการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของสื่อในองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ ตารางที่ 21 แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น)

กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

วัตถุประสงค์	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
เพื่อสร้างนวัตกรรม สื่อการศึกษา รูปแบบโปรแกรม ประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนเล่นโซน ตัวพระ ชุด ตั้ง พลับพลา	ด้านเนื้อหา					
	1. เนื้อหาถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด					
	2. เนื้อหามีความครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด					
	3. เนื้อหาสัมพันธ์ต่อเนื่อง ในแต่ละเรื่อง					
	4. ใช้ภาษาในการบรรยายถูกต้อง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ					
	5. ความทันสมัย เหมาะกับการนำไปใช้จริง					

“ที่มา: ผู้วิจัย”

2.4 แบบประเมินคุณภาพ สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล

แบบประเมินนี้สำหรับการตรวจประเมินคุณภาพ ของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา และในตอนท้ายของแบบประเมินก็จะให้ ก็จะทำให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ / ผู้เรียน

1. ชื่อ (นาย,นาง,นางสาว).....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
3. สถานที่ทำงาน.....
4. ตำแหน่ง.....

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เรียนที่มีต่อโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ในส่วนนี้ก็จะมามีคำถามเพื่อการประเมินคุณภาพด้านความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ที่มีต่อสื่อในองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 22 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เรียนที่มีต่อโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

วัตถุประสงค์	รายการประเมิน	ระดับการประเมินคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหา	ด้านเนื้อหา					
	1. ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง					
	2. จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก					
	3. ภาพเคลื่อนไหวในบทเรียน สอดคล้องกับเนื้อหา					

ตารางที่ 23 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้เรียนที่มีต่อ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

วัตถุประสงค์	รายการประเมิน	ระดับการประเมินคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนด้านนวัตกรรมรูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน)	ด้านสื่อ					
	1. รูปแบบแอปพลิเคชันสวยงาม น่าใช้					
	2. แอปพลิเคชันมีความแปลกใหม่น่าสนใจ					
	3. แอปพลิเคชันมีความทันสมัย					
	4. แอปพลิเคชันการใช้งานง่าย และสะดวกต่อการเรียนรู้					
	5. แอปพลิเคชันใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน					
	6. แอปพลิเคชันมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจ และน่าติดตาม					
7. ภาพเคลื่อนไหว เสียง เนื้อหาภายในแอปพลิเคชัน มีความสอดคล้องกัน						

“ที่มา: ผู้วิจัย”

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

แบบประเมินนี้สำหรับการตรวจประเมินคุณภาพ ของเรียนที่มีต่อสื่อนวัตกรรมฯ ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เรียน ส่วนที่ 2 แสดงความพึงพอใจที่มีต่อ สื่อนวัตกรรมโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา ทั้งนี้วัตถุประสงค์

ผู้วิจัยในการผลิตสื่อไม่ได้กำหนดเป็นผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม แต่สื่อนี้ เป็นสื่อที่สร้างสรรค์ขึ้นสำหรับทุกคน ที่สนใจ ทุกอาชีพ ทุกช่วงวัย จึงได้ทำการแบ่งช่วงอายุการประเมินไว้หลายกลุ่ม และในตอนท้ายของแบบประเมินก็จะให้ ก็จะทำให้ผู้เรียน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ชาย หญิง

อายุ ต่ำกว่า 18 ปี 18 – 23 ปี 24 – 29 ปี 30 – 35 ปี

36 – 42 ปี 43 – 48 ปี 49 – 54 ปี 55 ปีขึ้นไป

อาชีพ นักเรียน นักศึกษา ครู-อาจารย์ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมฯ

แบบประเมินฉบับนี้ มีจุดประสงค์เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์(แอปพลิเคชัน) กระบวนการเล่น โขนตัวพระ ชุด ตั่งพลับพลา โดยให้ผู้เรียนได้พิจารณาประเด็นข้อความความพึงพอใจ ในการใช้สื่อดังนี้

ตารางที่ 24 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมฯ

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านเนื้อหา 1. ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง					
2. จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก					
3. ภาพเคลื่อนไหวในบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา					
ด้านสื่อ 1. รูปแบบแอปพลิเคชันสวยงาม น่าใช้					
2. แอปพลิเคชันมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ					
3. แอปพลิเคชันมีความทันสมัย					
4. แอปพลิเคชันการใช้งานง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้					
5. แอปพลิเคชันใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน					
6. แอปพลิเคชันมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ และน่าติดตาม					
7. ภาพเคลื่อนไหว เสียง เนื้อหา ภายในแอปพลิเคชัน มีความสอดคล้องกัน					

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เมื่อการดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยใ้ใจมนุษย์เสร็จสิ้นแล้วจึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม เพื่อจะได้นำข้อมูลไปตรวจสอบหรือเพิ่มเติม กับข้อมูลที่ศึกษาสืบค้นมาจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ ให้เกิดความชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุด ก่อนจะนำไปผลิตสื่อฯ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ทำการสัมภาษณ์ประกอบด้วย หลายสาขา แต่ละท่านต่างก็ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผลงานนวัตกรรมชิ้นนี้ ในแง่มุมต่าง ๆ เช่น หลักการปฏิบัติ แนวทาง โอกาสที่ใช้ เป็นต้น โดยได้ขออนุญาตสัมภาษณ์ รายบุคคล ตามวันที่แจ้งไว้ในเอกสาร ดังนี้

ตารางที่ 25 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ	วันที่สัมภาษณ์
1	นางทัศนีย์ ขุนทอง	ศิลปินแห่งชาติสาขา ศิลปะการแสดง (ดนตรี-คีตศิลป์ไทย) 2555	ขับร้องเพลงไทย	15 พฤศจิกายน 2563
2	รศ.ดร.ศุภชัย จันทร์ สุวรรณ	ศิลปินแห่งชาติสาขา ศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) 2548	นาฏศิลป์ไทย การ แสดงโขน (พระ)	15 พฤศจิกายน 2563
3	นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง	ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยนาฏศิลป์	นาฏศิลป์ไทย การ แสดงโขน (พระ)	15 พฤศจิกายน 2563 22 พฤศจิกายน 2563 15 มกราคม 2564 24 กุมภาพันธ์ 2564

ตารางที่ 26 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ	วันที่สัมภาษณ์
4	ผศ.ดร.ธีรภัทร ทองนิ่ม	อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรฯ โครงการ บัณฑิตศึกษา สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์	ผู้จัดทำบทการ แสดงโขน ปากย์ โขน	22 พฤศจิกายน 2563 9 มกราคม 2564
5	ดร.สุรัตน์ จงดา	ผู้ช่วยอธิการ สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์	นาฏศิลป์ไทย (โขนพระ)	15 พฤศจิกายน 2563 9 มกราคม 2564
6	ดร.ธีรเดช กลิ่นจันทร์	นาฏศิลป์ป็นอาวุโส ระดับชำนาญงาน	นาฏศิลป์ไทย (โขนพระ)	21 พฤศจิกายน 2563
7	ผศ.ดร.เฉลิมชัย ภิรมย์รักษ์	อาจารย์ประจำ หลักสูตรนาฏศิลป์ ศึกษา สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ วิทยาลัย นาฏศิลป์อ่างทอง	นาฏศิลป์ไทย (โขนพระ)	3 พฤศจิกายน 2563 18 พฤศจิกายน 2563 12 มกราคม 2564 24 กุมภาพันธ์ 2564
8	นายวรเทพ บุญจำเริญ	ข้าราชการบำนาญ วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง	ดุริยางค์ไทย	21 มกราคม 2564

ตารางที่ 27 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ	วันที่สัมภาษณ์
9	นางมยุรี ฟ้อนรัตติ	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง	ขับร้องเพลงไทย	23 ธันวาคม 2563 16 มกราคม 2564 21 มกราคม 2564
10	นายชำนาญ แก้วสว่าง	ครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง	ดุริยางค์ไทย	23 ธันวาคม 2563 16 มกราคม 2564 21 มกราคม 2564
11	นายบุญพัชรเกษม เสริมวัฒนากุล	กรรมการผู้จัดการ บริษัท 189 คอมมิวนิเคชั่นส์ อินเทลลิเจนซ์ จำกัด	ผู้เชี่ยวชาญด้าน ประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์องค์กร และการสื่อสาร ด้านวัฒนธรรม	7 พฤศจิกายน 2563
12	นางสาวทาริกา คัดชะ	ครู วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง	นาฏศิลป์ไทย (ละครนาง) เทคโนโลยีทางการ ศึกษา	13 มกราคม 2564

ตารางที่ 28 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	ความเชี่ยวชาญ	วันที่สัมภาษณ์
13	นายนิเวท แววมณะ	ครูช่าง ศิลปหัตถกรรม ผู้ ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์และ โรงหุ่นกระบอก บ้าน ตุ๊กตุนุ่นกระบอก ไทย	การออกแบบสื่อ ศิลปกรรม การศึกษา หุ่น กระบอกไทย	24 กุมภาพันธ์ 2564
14	นายมนัสวี กาญจน โพธิ์	ครูผู้ช่วย วิทยาลัย นาฏศิลป์อ่างทอง	นาฏศิลป์ไทย(โขน ยักข์)	20 พฤศจิกายน 2563 24 กุมภาพันธ์ 2564
15	ดร.ณัฐนรินทร์ ปอสิริ	อาจารย์ วิทยาลัย นาฏศิลป์อ่างทอง	วัดและประเพณีผล	20 พฤศจิกายน 2563
16	นายกำปนาท โนนศรี	ห้องบันทึกเสียง เบส ซาวด์	นักดนตรีไทยและ ผู้สร้างสรรค์บท เพลงไทย สากล ทุกประเภท	19 พฤศจิกายน 2563 16 มกราคม 2564 21 มกราคม 2564
17	นายภัทรเมธา พัว สุวรรณ	อาจารย์สถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์	ขับร้องเพลงไทย	19 พฤศจิกายน 2563 16 มกราคม 2564 21 มกราคม 2564

“ที่มา: ผู้วิจัย”

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ได้นำมาเรียบเรียง ตรวจสอบ และนำไปแทรกในเนื้อหาต่าง ๆ ในการผลิตสื่อทุกขั้นตอน ที่จะแสดงรายละเอียดของสื่อก่อนที่จะเป็น สื่อนวัตกรรมในรูปแบบวีดิทัศน์ต่อไปในบทที่ 4

3. การสร้างนวัตกรรมสื่อการศึกษา

เมื่อได้รายละเอียดครบถ้วนแล้ว จึงมาถึงขั้นตอนการสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งจะแบ่งเป็น ความสำคัญในแต่ละหัวข้อคือ เพลงและบทร้อง การบันทึกเสียง และภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การคัดเลือกผู้ดำเนินแบบ การออกแบบส่วนประกอบอื่น ๆ ซึ่งจะได้แสดงขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 เพลงและบทร้อง

เนื่องจากเพลงในการแสดงโฆษณาตั้งพลับพลา มีจำนวนมาก หากนำมาสร้างสรรค์เป็น นวัตกรรมคงต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง จึงได้พิจารณาเลือกเพลงที่สำคัญ เพียง 17 เพลงเท่านั้น

ขั้นตอนในการคัดเลือกเพลง ที่จะไปจัดทำสื่อนวัตกรรม ได้รับความอนุเคราะห์จากนาย ไพฑูรย์ เข้มแข็ง ข้าราชการบำนาญวิทยาลัยนาฏศิลป์ และครูผู้เชี่ยวชาญทางการแสดงนาฏศิลป์ โขนพระ กรุณาคัดเลือกเพลงให้ ตามโจทย์ของผู้วิจัยคือ ต้องเป็นเพลงเก่า ใช้ในการแสดงบ่อยครั้ง และเพลงที่มีจารีตการปฏิบัติที่เคร่งครัด โดยเพลงทั้งหมดจะต้องเป็นเพลงที่ผู้วิจัยรวบรวม จากการแสดงโขนทั้ง 12 ครั้งเท่านั้น

ดังนั้นบทเพลงทุกเพลงทั้ง 17 เพลงที่จะปรากฏในสื่อนวัตกรรมฯ นี้ จะเป็นบทเพลงที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากบรมครูที่ได้รับการยอมรับจากศิลปิน และบุคลากรในสาขานาฏศิลป์ทั้งประเทศ นั่นคือนายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ทั้งสิ้น ดังนี้

ตารางที่ 29 คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง

ลำดับที่	ชื่อเพลง	ลักษณะเพลง	ที่มา
1	เพลงซำปำ(ซำปำ โน)	จังหวะพิเศษ	การแสดงโขน ชุด ศักดิ์พรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552
2	เพลงซำปำโน	จังหวะพิเศษ	การแสดงโขน ชุด จองถนน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
3	เพลงซำลูกคู่	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด โมกข์ศักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2556
4	เพลงแขกไทย	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	ชุด นาคบาศ โอกาสที่แสดงพระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินี เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณ วดี 2555
5	เพลงซำปลับปลา	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร โอกาสที่แสดง การแสดงมหรสพ โอกาสที่ แสดงพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุย เดช บรมนาถบพิตร 2560
6	เพลงแขกมอญ	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด ศักดิ์มังก์กัณฐ์ จัดแสดงในพระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539

ตารางที่ 30 คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเพลง	ลักษณะเพลง	ที่มา
7	เพลงแขกมอญ	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด จอถนอม มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
8	เพลงน้ำลอดใต้ ทราย	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552
9	เพลงน้ำลอดใต้ ทราย	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2556
10	เพลงช้างประสาน งา	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2561
11	เพลงกระบอก ทอง	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคืนนคร การแสดงมหรสพ โอกาสที่แสดงพระราชพิธี ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ บพิตร 2560

ตารางที่ 31 คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเพลง	ลักษณะเพลง	ที่มา
12	เพลงเวสสุกรรม	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2561
13	เพลงโคกตัด	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	การแสดงโขน ชุด สืบมรรคา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2562
14	รำไฉ	-	การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552
15	รำไฉ	-	การแสดงโขน ชุด จองถนน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
16	รื้อรำย (ร้องแบบ ทวนบท)	-	การแสดงโขน ชุด ศีกมั่งกรกัณฐ์ จัดแสดงในพระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539
17	รื้อรำย (ร้องแบบ ไม่ทวนบท)	-	การแสดงโขน ชุด มณโฑหุงน้ำทิพย์ การแสดงมหรสพ โอกาสที่แสดงพระราชพิธี ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ บพิตร 2560

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากชื่อเพลงและที่มาข้างต้น จะได้นำเสนอรายละเอียดของบทเพลง เพื่อเป็นโครงร่างของ การสร้างสรรค์นวัตกรรมฯ โดยได้กำหนดรายละเอียดสำคัญจำนวน 6 ประเด็น คือ กำหนดลำดับ เพลง ประเภทของเพลง ชื่อเพลง โอกาสที่จัดแสดง และบทร้อง ดังนี้

1. เพลงลำดับที่ 1
2. ประเภทของเพลง จังหวะพิเศษ
3. ชื่อเพลง ซ่าปี่ใน(ซ่าปี่)
4. ปรากฏในการแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิตดี พระบรมราชินีนาถ 2552
6. บทร้อง

ร้องเพลงซ่าปี่

เมื่อนั้น

พระตรีภพลบโลกนาถา

ประทับหน้าสุวรรณพลับพลา

เสนาน้อมประณตบทมาลย์

1. เพลงลำดับที่ 2
2. ประเภทของเพลง จังหวะพิเศษ
3. ชื่อเพลง ซ่าปี่
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด จองถนน ฉาก 1
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิตดี พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงซ่าปี่ใน

เมื่อนั้น

พระทริภักซ์จักรแก้วแววเวหา

เสด็จจอกวามรเสนา

เฝ้าฝ่ายซ้ายขวาพร้อมกัน

1. เพลงลำดับที่ 3
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง ซ่าลูกคู่
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์

5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงข้าลูกคู่

เมื่อนั้น	พระหริวงศ์ทรงสวัสดิ์รัศมี
เสด็จออกพลับพลาหน้าคีรี	เสนีกัมเกล้าเคารพ

1. เพลงลำดับที่ 4
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง แยกไทร
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด นาคบาศ
5. โอกาสที่แสดง จัดแสดงโอกาสที่แสดงพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงแยกไทร

เมื่อนั้น	องค์พระหริวงศ์ทรงศร
ประทับพลับพลาพนาดร	ท่ามกลางวานรโยธา
ตรัสปรึกษากิจการงานศึก	ที่หาญฮึกทะนงศักดิ์หนักหนา
จะเอาชัยในหมู่สุรา	ให้สมจิตเจตนาในคราวนี้ (โห่ 3 ลา)

1. เพลงลำดับที่ 5
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง ชั้นพลับพลา
4. บทร้องในการแสดงโขนชุด สีดาลุยไฟ พระรามคีนนคร
5. โอกาสที่แสดง การแสดงมหรสพ โอกาสที่แสดงพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร 2560
6. บทร้อง

ร้องเพลงขึ้นพลับพลา

เมื่อนั้น	พระรามราชสุริย์วงศ์ทรงศิลป์
เสด็จออกพลับพลาหน้าคีริน	หมู่กระบิลกัมภลาดาษดา
เสด็จสังหารท้าวราพณาสูร	ทั้งประยูรญาติวงศ์พงศา
ดับสูญสิ้นชีพชีวา	ใกล้กำหนดเวลาสิบสี่ปี

1. เพลงลำดับที่ 6
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง แยกมอญ
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด ศึกมังกกรกัณฐ์
5. โอกาสที่แสดง จัดแสดงในพระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539
6. บทร้อง

ร้องเพลงแยกมอญ

ทั้งซิดชินชมพู่หม่วานร	ฤทธิรอนร้ายกาจอาจหาญ
พระทรงฤทธิ์คิดดำริไตรการ	จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย

1. เพลงลำดับที่ 7
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง แยกมอญ
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด จองถนน ฉาก 1
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงแยกมอญ

จึงตรัสปรึกษาว่าเมื่อมาร	ภูมิฐานเป็นเกาะเหมาะมะมัน
มีทะเลล้อมรอบขอบคัน	ตั้งขุนเขาสกัดกัณฑ์สี่พันดร

1. เพลงลำดับที่ 8
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง น้ำลอดใต้ทราย
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด พรหมมาสเตอร์
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ทั้งซิดชินชมพูนุ่ฉวนาร	ฤทธิรอนร้ายกาจอาญา
พระทรงฤทธิคิดดำริไตรการ	จะรอนราญอาธรรมให้บรรลัย (รับ)

1. เพลงลำดับที่ 9
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง น้ำลอดใต้ทราย
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ตรัสประภาษราชกิจคิดอ่าน	กระทำการสงครามตามชนบ
พอไต่ยินให้ร้องก้องพิภพ	ผงคลีคลุ้มกลุ่มกลบกลางไพร

1. เพลงลำดับที่ 10
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง ช้างประสานงา
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2561

6. บทร้อง

ร้องเพลงข้างประสานงา

เมื่อนั้น	พระหริวงศ์ทรงสวัสดิ์รัสมิ์
ฟังพิณกกราบทูลมุลคดี	ตั้งทิพย์วาริมาเจือใจ
จึงมีพระราชบัญชา	สั่งพญาสุครีพทหารใหญ่
จงเอาพรหมาศศรชัย	สรขน้ำตั้งไว้เป็นประธาน

1. เพลงลำดับที่ 11
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง กระบอกทอง
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคินนคร
5. โอกาสที่แสดง การแสดงมหรสพ โอกาสที่แสดงพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 2560

บทร้อง

ร้องเพลงกระบอกทอง

ซึ่งเจ้าจะลุยไฟไวยศ	ให้ปรากฏก็ตามปรารณา
พระตรีสีพลางทางมีพระบัญชา	สั่งเสนาจัดทำกองเพลิงกาฬ
แล้วตรีสีกับโฉมยงองค์สีดา	ที่จะเชิญเทวาทูทุกสถาน
ประชุมกันวันนี้ที่พระลาน	จะได้เห็นเป็นพยานอรไท

1. เพลงลำดับที่ 12
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง เวสสุกรรม
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด พิณกศวามีภักดี
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2561
6. บทร้อง

ร้องเพลงเวสสุกรรม

แล้วประธานชฎาส่ง่าเลิศ เป็นอาภรณ์ประเสริฐสวมใส่
 ขอจงสุขสวัสดิ์พิพัฒน์ชัย อยู่ในไอศวรรย์นรินทร์เทอญ

1. เพลงลำดับที่ 13
2. ประเภทของเพลง จังหวะ 2 ชั้น
3. ชื่อเพลง โศกตัด
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด สี่บรมราชา
5. โอกาสที่แสดง การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2562
6. บทร้อง

ร้องเพลงโศกตัด

นึ่งนีกะนึ่งถึงสีดำ ไม่รู้ว่ายากเย็นเป็นไฉน
 จำจะใช้ให้ทหารชาญชัย ไปสืบข่าวออร์ทถึงลงกา

1. เพลงลำดับที่ 14
2. ประเภทของเพลง เพลงร่าย
3. ชื่อเพลง เพลงร่าย
4. บทร้องในการแสดงโขนชุด ศีกพรหมมาสเตอร์
5. โอกาสที่แสดง มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องร่าย

พอได้ยินสำเนียงเสียงไห่ ก้องโกลาลั่นหวั่นไหว
 จึงถามพิเภกพลันทันใด วันนี้ใครยกมาราวี

1. เพลงลำดับที่ 15
2. ประเภทของเพลง ร่าย
3. ชื่อเพลง เพลงร่าย
4. บทร้องในการแสดงโขน ชุด จองถนน ฉาก 3

5. โอกาสที่แสดง มุลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
6. บทร้อง

ร้องร้าย

ดูก่อนโอรสพระทินกร	อันวานรทั้งสองตนนี้
ต่างเชื่อว่ามีฤทธิ	ในการรวีปราบมาร
เมื่อมันไม่อดกลกัน	ตั้งต้นแต่โดยกำลังหาร
จึงจะทำให้เสียกลเสียการ	เพราะอ้ายสาราณทั้งสองนี้
ครั้นว่าจะลงอาญา	ล้างชีวามันเสียก็ใช่ที่
จะลงโทษทัณฑ์ฉันใดดี	จึงจะไม่เสียทีเสียการ
1. เพลงลำดับที่ 16
 2. ประเภทของเพลง ร้าย
 3. ชื่อเพลง ร้องร้าย(ทวน)
 4. บทร้องในการแสดง โขน ชุต ศึกมังกกรกัณฐ์
 5. โอกาสที่แสดง จัดแสดงในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539
 6. บทร้อง

ร้องร้องร้าย(ทวน)

พอได้ยินสำเนียงเสียงโห่	ก้องโกลาลั่นหวั่นไหว
จึงถามพิเภกพลันทันใด	วันนี้ใครยกมาราวี
1. เพลงลำดับที่ 17
 2. ประเภทของเพลง ร้าย
 3. ชื่อเพลง ร้องร้าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)
 4. บทร้องในการแสดง โขนชุด มณโฑหุงน้ำทิพย์
 5. โอกาสที่แสดง การแสดงมหรสพโอกาสที่แสดงพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 2560
 6. บทร้อง

ร้องเพลงร่ำร้าย

อันเสียงสนั่นครั้นครึก
หรือทัพเจ้าลงกาพระยายักษ์

จะเป็นศึกต่างเมืองมาหาญหัก
จงจับยามให้ประจักษ์แจ้งคดี

3.2 การบันทึกเสียง และภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว

3.2.1 การบันทึกเสียง

เมื่อได้บทร้องสำหรับการจัดทำสื่อแล้ว จึงได้ทำการบันทึกเสียง โดยใช้ห้องบันทึกเสียงของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง มีนายวรเทพ บุญจำเริญ เป็นผู้กำกับ และเป็นผู้บรรเลง นายชำนาญ แก้วสว่าง เป็นผู้ช่วยผู้กำกับ และร่วมบรรเลง และนายกัมปนาท โนนศรี เป็นผู้บันทึกเสียงบรรเลง

ส่วนนักร้องได้รับความอนุเคราะห์จากนางมยุรีพื่อนรัตติ นายภัทรเมธา พัวสุวรรณ เป็นผู้ควบคุมและให้คำปรึกษา โดยมีนักร้องชาย 3 คน และนักร้องหญิงจำนวน 3 คน เป็นผู้ขับร้อง

3.2.1.1 การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว

ในการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวนั้น ผู้วิจัยมีความประสงค์จะให้สื่อนวัตกรรมชุดนี้ สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ตรงของตนเอง และจากการสนทนากับกลุ่มคณะครูผู้ถ่ายทอด รวมทั้งพูดคุยกับนักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาวิชานาฏศิลป์ พบประเด็นปัญหาที่น่าสนใจว่า อุปสรรคสำคัญของการรับถ่ายทอดกระบวนท่ารำคือ การที่ผู้เรียนไม่สามารถมองเห็นกระบวนท่ารำจากครูผู้ถ่ายทอดได้รอบด้าน จึงทำให้กระบวนท่ารำที่ได้รับ เกิดความแตกต่างกันตามตำแหน่งที่รับการถ่ายทอด เกิดปัญหาเรื่องการจดจำกระบวนท่ารำที่คลาดเคลื่อน ที่จะส่งผลให้เกิดความผิดพลาด ในกระบวนการถ่ายทอดในระยะยาว จึงนำปัญหานี้มาวิเคราะห์และหาทางแก้ปัญหาดังกล่าว

จึงได้เกิดเป็นแนวคิดในการทำสื่อนวัตกรรมชุดนี้ให้สามารถมองเห็นได้ ทั้ง 3 ด้าน คือ มุมมองด้านหน้า (Front view) มุมมองด้านข้าง (Side view) และมุมมองด้านบน (Top view) จากแนวคิดดังกล่าวจึงต้องหา ห้องบันทึกภาพที่สามารถถ่ายภาพตามที่วางแนวคิดไว้ และได้รับความอนุเคราะห์จากบ้านตุ๊กตุนสตูดิโอ อนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่บันทึกภาพทั้ง 3 ลักษณะตามแนวคิดของผู้วิจัย จึงทำให้ได้สื่อนวัตกรรมในรูปแบบใหม่ ที่สามารถมองเห็นได้รอบด้าน และอาจจะเป็นแนวทางสำหรับการสร้างสรรค์สื่อลักษณะนี้แก่ผู้ที่สนใจในอนาคตก็เป็นได้

3.3 การคัดเลือกผู้รื้อต้นแบบ

ผู้รื้อต้นแบบเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในระดับต้น ๆ เนื่องจากว่าการจัดทำสื่อลักษณะนี้เป็นสื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอน หากผู้รื้อต้นแบบมีความเป็นมาตรฐานสูง เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ก็จะทำให้สื่อมีความเป็นมาตรฐานตามไปด้วย

จึงได้เรียนเชิญ นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ข้าราชการบำนาญ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงโขนพระที่ได้รับการยอมรับจาก ครู นักเรียน นักศึกษา ทั่วประเทศ และที่สำคัญอีกหนึ่งประเด็นคือ ท่านเป็นผู้ที่กำกับการฝึกซ้อมและถ่ายทอดกระบวนรำต่าง ๆ แก่ผู้แสดงในบทบาทโขนพระ ในการแสดงโขน ของมูลนิธิศิลปาชีพทุกครั้ง ซึ่งน่าจะเป็นผลงานเชิงประจักษ์ที่จะให้สื่อนวัตกรรมชุดนี้มีความเป็นมาตรฐาน และได้รับการเผยแพร่สู่กลุ่มเป้าหมายทั่วไป ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ภาพที่ 1 นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ผู้แสดงกระบวนท่ารำต้นแบบ

ที่มา: ผู้วิจัย

4. การออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษา

ในการสร้างสรรค์สื่อการศึกษา นอกจากจะต้องสืบค้นข้อมูล ให้แม่นยำ สวยงาม น่าสนใจแล้ว สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่จะปรากฏในช่วงการเปิดตัวสื่อ หรือในช่วงท้ายสื่อก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

รายละเอียดของผู้สนับสนุนงบประมาณ ที่มา ความสำคัญ รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ที่จะเป็นองค์ประกอบให้สื่อมีความสมบูรณ์ เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องคำนึงถึง และต้องทำเป็น Storyboard นำเสนอในเวลาที่จำกัดกับพื้นที่ และเวลา ที่โปรแกรมประยุกต์อนุญาตให้ใช้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับช่วงเวลาตามความสนใจของมนุษย์ หรือผู้เรียนตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ด้วย เมื่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกัน จึงจะส่งผลให้สื่อมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ และมีการนำไปใช้ในที่สุด

สำหรับสื่อนวัตกรรมชุดนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบการนำเสนอในช่วงต้น และช่วงท้าย โดยมีการสอดแทรกภาษาต่างประเทศเข้าไปเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจที่เป็นชาวต่างชาติ เข้าใจและสามารถเรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญได้บางส่วน ดังนี้

ตารางที่ 32 Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา

ส่วน ที่	ช่วงเวลา/ เนื้อหา	รายละเอียดสำหรับแทรกในเนื้อหา		ลักษณะ/ ตำแหน่ง
		คำบรรยาย	ภาพแทรก	
1	เปิดเรื่อง	1. Office of the National Research Council of Thailand 2. Bunditpatanasilpa Institute 3. Ministry of Culture	1. Logo สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2. Logo สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 3. Logo กระทรวงวัฒนธรรม	ตามความเหมาะสม
		นวัตกรรมสื่อการศึกษากระบวนเล่นโนน (ตัวพระ) ชุด ตั่งพลับพลา The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series		ตามความเหมาะสม

ตารางที่ 33 Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)

ส่วน ที่	ช่วงเวลา/ เนื้อหา	รายละเอียดสำหรับแทรกในเนื้อหา		ลักษณะ/ ตำแหน่ง
		คำบรรยาย	ภาพแทรก	
		โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ By Assistant Professor Doctor Suksanti Wangwan		
	Vtr นำ	เมื่อจบคำว่า “...ทุนสนับสนุนจากสถาบัน บัณฑิตพัฒนศิลป์” ให้ย่อส่วนครุฑอ ไว้ที่มุมด้านล่าง (ตาม ความเหมาะสม)	ภาพครุฑย่อบรรยาย	
		เพลงลำดับที่ ประเภท ชื่อเพลง จากบทการแสดงโขน ชุด (จากนั้นเปลี่ยนเป็นภาพบทร้อง จนนพุด จบคำว่า เขียวรับชมครับ)	บทร้องเพลง...	
2	ภาพครู	นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ผู้แสดงกระบวนท่ารำต้นแบบ Mr. Paitun Khemkhang Choreographer	Logo สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ แทรกเป็น ระยะ	ปรากฏ Logo สถาบันที่มุม บน/ด้านขวา เป็นระยะตลอด เพลง

ตารางที่ 34 Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)

ส่วน ที่	ช่วงเวลา/ เนื้อหา	รายละเอียดสำหรับแทรกในเนื้อหา		ลักษณะ/ ตำแหน่ง
		คำบรรยาย	ภาพแทรก	
	ภาพ ขณะที่ครู กำลังรำ ตามบท ร้อง	แสดงบทร้องตามกระบวนรำ		ปรากฏที่ด้านล่างสุด ในระยะขอบเพียง เป็นคำตัวอักษรที่อธิบายตามเสียงร้องและเปลี่ยนตามเสียงร้อง (ตามความเหมาะสม)
3		โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรม ประยุกต์(แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขน(ตัวพระ) ชุด ตั้งพลับพลา The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series by Using Application		ตามความ เหมาะสม

ตารางที่ 35 Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)

ส่วน ที่	ช่วงเวลา/ เนื้อหา	รายละเอียดสำหรับแทรกในเนื้อหา		ลักษณะ/ ตำแหน่ง
		คำบรรยาย	ภาพแทรก	
		โครงการวิจัยปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ตามแผนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อ อนุรักษ์และสร้างองค์ความรู้ด้าน ศิลปวัฒนธรรม 2020 fiscal year research project under the research and innovation program for art and cultural preservation and knowledge		
		สนับสนุนโดย sponsored by สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ Office of the National Research Council of Thailand สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ Bunditpatanasilpa Institute กระทรวงวัฒนธรรม Ministry of Culture		

ตารางที่ 36 Storyboard นวัตกรรมสื่อการศึกษา (ต่อ)

ส่วน ที่	ช่วงเวลา/ เนื้อหา	รายละเอียดสำหรับแทรกในเนื้อหา		ลักษณะ/ ตำแหน่ง
		คำบรรยาย	ภาพแทรก	
	เมื่อจบ กระบวนการ รำ/เพลง	ที่ปรึกษา/Advisor ทัศนีย์ ชุนทอง ไพฑูริย์ เข้มแข็ง รศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ผศ.ดร.ธีรภัทร์ ทองนิ่ม ดร.สุรัตน์ จงดา วรเทพ บุญจำเริญ มยุรี พ็อนรำดี ชำนาญ แก้วสว่าง ภัทรเมธา พิวสุวรรณ		
		ห้องบันทึกเสียง/recording studio		
		บันทึกเสียง/sound recording กัมปนาท โนนศรี		
		บันทึกภาพ/ตัดต่อ		
ปิดเรื่อง		อนุญาตให้นำไปเผยแพร่เพื่อการศึกษา เท่านั้น allowed for educational purposes only		Center
		ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ Copyright of Bunditpatanasilpa Institute	Logo สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

สรุป

จากการดำเนินการวิจัย จนเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์ ตามที่กล่าวมา แสดงถึงกระบวนการต่างๆ ที่ผู้วิจัยพยายามจะศึกษาข้อมูลให้ละเอียดถี่ถ้วน เริ่มจาก การศึกษาบทการแสดงโขน จากนั้นสรุปข้อมูลเฉพาะฉากตั้งพลับพลา สรุปเพลง แปลความเนื้อเรื่องจากบทเพลง วิเคราะห์โครงสร้างสรุปแนวทาง และรูปแบบการตั้งพลับพลา จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรม ที่ประกอบด้วย การบันทึกเสียง การจัดทำนักร้อง ห้องบันทึกเสียง จัดหาผู้แสดงกระบวนการเริ่มต้นแบบจัดทำห้องบันทึกภาพ และผู้บันทึกภาพ ผู้ตัดต่อภาพ จนเกิดเป็นสื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษาชุดนี้

ในบทต่อจากนี้จะได้นำเสนอ ผลงานสื่อนวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการสร้างสรรค์ ในบทนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำสื่อไปประยุกต์ใช้ในโอกาสต่าง ๆ ตามความสนใจต่อไป

บทที่ 4

นวัตกรรมสื่อการศึกษา กระบวนการเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ในบทนี้จะกล่าวถึงสื่อนวัตกรรม ที่เกิดขึ้นจากการศึกษา สืบค้นข้อมูล ซึ่งองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ค้นพบ ได้นำมาจัดกลุ่มตามลำดับความสำคัญและแบ่งหมวดหมู่ไว้ ในบทที่ 3

ส่วนในบทนี้จะเป็นการสรุปเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องกับสื่อนวัตกรรม ทั้งในเรื่องของเวลาที่ใช้ ลำดับการนำเสนอ เพื่อการนำไปศึกษาผ่านโปรแกรมประยุกต์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งหัวข้อการนำเสนอไว้ดังนี้เพื่อสร้างนวัตกรรมสื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดความน่าสนใจในการเปิดพื้นที่การศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ แบ่งออกได้ 4 ลำดับ ดังนี้

1. ลำดับการศึกษาและการสร้างสรรค์นวัตกรรมฯ
2. รูปแบบการตั้งพลับพลา
3. กระบวนการประกอบเพลงในฉากตั้งพลับพลา
4. นวัตกรรมสื่อการศึกษากระบวนการเล่นโซนตัวพระ
5. ผลการประเมินนวัตกรรม
 - 5.1 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ
 - 5.2 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
 - 5.3 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

1. ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมฯ

ผู้วิจัยจะได้อธิบายให้ผู้สนใจได้เห็นกระบวนการในการสร้างสรรค์ ก่อนที่จะพบกับสื่อนวัตกรรมฯ ที่สร้างสรรค์ ขึ้นในหัวข้อต่อไป กระบวนการที่นำเสนอเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในรูปแบบการสรุป กล่าวถึงการสร้างสรรค์ตั้งแต่เริ่มต้น จนเสร็จสิ้นโครงการ ดังนี้

ตารางที่ 1 ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนการเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ลำดับที่	ขั้นตอนการศึกษา	เนื้อหาที่สรุป	นวัตกรรมที่ สร้างสรรค์
1.	ศึกษาบทการแสดงโยน ตามกรอบ การวิจัย โดยพิจารณาศึกษา เฉพาะ กรณีฉากตั้งพลับพลา		
2.	สรุป เกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆ ใน การตั้งพลับพลา	แผนผังความคิด ความสำคัญ รูปแบบ กระบวนการตั้ง พลับพลา	แสดงแผนผังความคิด รูปแบบกระบวนการตั้ง พลับพลา
3.	ศึกษาลำดับกระบวนการตั้งพระ โดยเฉพาะเพลงที่ใช้		
4.	ศึกษาเพลงที่ใช้ วิเคราะห์เพลงที่ใช้ สรุป		
5.	แบ่งประเภทเพลงที่ใช้ อัตร่าจังหวะ ต่างๆแล้ว สรุป	แผนผังความคิด ประเภทเพลงที่ใช้ใน การตั้งพลับพลา รายชื่อเพลงใน ลักษณะอัตร่าจังหวะ ต่าง ๆ ในภาพรวม	แผนผังความคิด ประเภทเพลงที่ใช้ใน การตั้งพลับพลา รายชื่อเพลงในลักษณะ อัตร่าจังหวะต่าง ๆ

ตารางที่ 2 ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโน้नตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

ลำดับที่	ขั้นตอนการศึกษา	เนื้อหาที่สรุป	นวัตกรรมที่สร้างสรรค์
6.	ศึกษาเพลงที่มีโครงสร้างบังคับ แบ่งประเภทเพลงที่ไม่มีโครงสร้างบังคับ	แผนผังความคิดของเพลงที่มีลักษณะมีโครงสร้างบังคับ แบ่งเป็น 1.จำนวนเพลง 2.โครงสร้างของแต่ละเพลง พร้อมทั้งกระบวนรำที่บังคับในแต่ละเพลง	แผนผังความคิดของเพลงที่มีลักษณะมีโครงสร้างบังคับ แบ่งเป็น 1.จำนวนเพลง 2.โครงสร้างของแต่ละเพลง พร้อมทั้งกระบวนรำที่บังคับในแต่ละเพลง
7	พิจารณาผู้รำต้นแบบ	ผู้รำต้นแบบ นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง	ปรึกษา ชี้แจง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ
8.	เลือกเพลงต้นแบบที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นสื่อนวัตกรรมฯโดยผู้เชี่ยวชาญ	จำนวนเพลงต้นแบบที่ได้	ตรวจสอบรายละเอียดเพลงต้นแบบ ชื่อเพลง เนื้อเพลง ที่มาศึกษากระบวนรำ
9.	จำนวนเพลงต้นแบบในอัตราจังหวะต่าง ๆ	บันทึกเสียงเพลงต้นแบบประกอบบทร้อง	จัดทำปก บันทึกเสียงเพลงประกอบบทร้องต่าง ๆ พร้อมบทร้อง

ตารางที่ 3 ลำดับการศึกษาและสร้างสรรค์นวัตกรรมการศึกษากระบวนการบนเล่นโน้ตตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา (ต่อ)

ลำดับที่	ขั้นตอนการศึกษา	เนื้อหาที่สรุป	นวัตกรรมที่สร้างสรรค์
10.	บันทึกภาพ VDO แบ่งเป็น 3 มุม กล้อง	บันทึกภาพกระบวนการ ที่มีโครงสร้างบังคับ เช่น 1.เพลงซ้ำ 2.เพลงร้าย 3.เพลงรื้อร้าย ฯลฯ	บันทึกภาพกระบวนการ ที่มีโครงสร้างบังคับ ใน ลักษณะ 3 มิติ 1.เพลงซ้ำ 2.เพลงร้าย 3.เพลงรื้อร้าย เป็นต้น
11.	นำสื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ	ประเมินสื่อนวัตกรรม/สรุป	และประเมินผ่านแบบ ประเมินโดย Google From
12.	สร้าง QR Code	ลงเผยแพร่ในช่อง YouTube แบบจำกัด การเข้าชม	
13.	ทดลองใช้สื่อกับกลุ่มเป้าหมาย	ประเมินการใช้สื่อ	ประเมินการใช้สื่อออนไลน์/สรุป
14.	เผยแพร่กลุ่มผู้สนใจทั่วไป	ลงเผยแพร่ในช่อง YouTube เปิดการเข้าชมเต็มรูปแบบ	ลงเผยแพร่ในช่อง YouTube ส่งลิงค์ เข้าในระบบของ Applicationsต่าง ๆ
15.	ปิดโครงการ		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากตารางข้างต้นจะเห็นรายละเอียดการดำเนินการ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่เป็นขั้นตอนสุดท้ายแล้ว แต่ในขั้นตอนการดำเนินการจริง ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จนกว่าจะมาถึงปิดโครงการก็มีการปรับกระบวนการสร้างสรรค์หลายครั้งเนื่อง โดยมีสาเหตุจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19

ในการที่ผู้วิจัยได้นำลำดับการสร้างสรรค์มานำเสนอในบทนี้ ก็มีวัตถุประสงค์ให้ผู้สนใจได้เห็นแนวทางการสร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะได้นำไปเป็นแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ ในการทำโครงการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ได้ต่อไป

2. รูปแบบการตั้งพลับพลา

ในการศึกษารูปแบบการตั้งพลับพลา เพื่อสร้างสรรค์สื่ออนวัตกรรมฯ จะต้องศึกษาหลายส่วนประกอบกัน เช่น ลำดับเพลง บทร้อง และกระบวนรำ จึงจะทำให้ได้ข้อมูลมาสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์ เป็นต้น

ในลำดับนี้จะกล่าวถึงเพลงในการตั้งพลับพลา โดยมุ่งศึกษาเพลงที่ปรากฏในบทการแสดงโขนในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 9 และบทการแสดงโขนของมูลนิธิศิลปาชีพเป็นกรณีศึกษา จำนวน 12 บท พบการแสดงฉากตั้งพลับพลา จำนวน 13 ครั้ง การศึกษาใช้วิธีการสรุปเพลงที่ปรากฏเฉพาะในช่วงของการแสดงฉากตั้งพลับพลา นำมารวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอ ดังนี้

2.1 เพลงในฉากตั้งพลับพลา

เพลงที่ใช้ในฉากตั้งพลับพลา มีทั้งหมด 32 เพลง แบ่งออกได้ 5 ลักษณะ คือ เพลงในอัตราจังหวะพิเศษ เพลงในอัตราจังหวะชั้นเดียว เพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ร่าย และพากย์เจรจา ดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปเพลงในฉากตั้งพลับพลาจากบทการแสดงโขนฯ

อัตราจังหวะพิเศษ	อัตราจังหวะชั้นเดียว	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	ร่าย	พากย์/เจรจา
ซ้ำใน	แปดบทชั้นเดียว	เขาวง	ร้องร่าย	เจรจา
ซ้ำ	เชื้อชั้นเดียว	ซ้ำลูกคู่	ร้องร่าย	พากย์
		แขกไท		
		แขกปากท่อ		
		ชั้นพลับพลา		
		แขกมอญ		
		ทะเลบัว		
		น้ำลอดใต้ทราย		
		โศกตัด		
		หรัม		

ตารางที่ 5 สรุปลงในฉากตั้งพลับพลาจากบทการแสดงโขนฯ (ต่อ)

อัตราจังหวะพิเศษ	อัตราจังหวะชั้นเดียว	อัตราจังหวะ 2 ชั้น	ร้าย	พากย์/เจรจา
		สารถี 2 ชั้น		
		สร้อยเพลง		
		กระบอกทอง		
		เต่าเห่		
		ซ่างประสานงา		
		เขมรสุดใจ		
		แปดบท		
		เชือ 2 ชั้น		
		ขวัญอ่อน		
		ครอบจักรวาล		
		แมลงวันทอง		
		เวสสุกรรม		
		ตุงตุง		
		กล่อมพญา		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากตารางข้างต้น ที่นำมาเสนอเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เห็นรูปแบบเพลงที่ปรากฏในฉากตั้งพลับพลาว่า มีการใช้เพลงประเภทใดมาประกอบในการแสดงฉากนี้บ้าง อย่างไรก็ตามเพลงที่ปรากฏเป็นเพลงจากการศึกษาเฉพาะบทการแสดงโขน ตามกรอบการวิจัยฯ จำนวนเพียง 12 เรื่อง เท่านั้น แต่ยังมีเพลงไทยอีกจำนวนมากที่ไม่ได้กล่าวถึง แต่ทั้งนี้ เพลงไทยเหล่านั้นก็สามารถนำมาจัดหมวดหมู่แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ตามตารางข้างต้น ก็สามารทำได้เช่นกัน

2.2 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา

จากการศึกษาผู้วิจัยจะได้สรุป ลำดับเพลงในฉากตั้งพลับพลาซึ่งจะอธิบายประกอบตาราง เพื่อให้เห็นกระบวนการแสดงที่ชัดเจนขึ้น โดยเริ่มจากการอธิบายรูปแบบ จากนั้นเป็นการอธิบายลำดับของเพลงที่ปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

ในการแสดงฉากตั้งพลับพลา มีกระบวนการแสดงจำนวน 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คือเริ่มการแสดงด้วยเพลงซำปี และรูปแบบที่ 2 คือเริ่มการแสดงด้วยเพลงในอัตรารัจหะ 2 ชั้น จากนั้นจึงจะเป็นการบรรจเพลงอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องในแต่ละตอนที่ผู้จัดทำบท หรือผู้บรรจเพลงจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมตามจารีตปฏิบัติ แต่มักจะจบกระบวนการในฉากตั้งพลับพลาด้วยบทพากย์ เจริจา

2.2.1 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1

พบฉากตั้งพลับพลาการแสดงโขน ในรูปแบบที่ 1 จำนวน 8 ครั้ง (ดูตาราง ที่ 3 ประกอบ) แบ่งการแสดงฉากตั้งพลับพลา ในรูปแบบที่ 1 ออกเป็น 3 รูปแบบย่อย คือ

- ก. เริ่มต้นด้วยเพลงซำปี ตามด้วยเพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น จากนั้นร้องร้อร่าย และปิดท้ายด้วย เจริจา เช่น ในการแสดงโขนชุด จองถนน ศีกมังกกรัณฐ์ พรหมมาสเตอร์ และมณโฑหุงน้ำทิพย์
- ข. เริ่มต้นด้วยเพลงซำปี ตามด้วยเพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น และปิดท้ายด้วยเจริญ เช่น ในการแสดงโขน ชุด สืบมรรคา
- ค. เริ่มต้นด้วยเพลงซำปี ตามด้วยเพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น ร้องร้อร่าย และปิดท้ายด้วยเจริญ เช่น ในการแสดงโขน ชุด นางลอย สุรปนชาหิง

รูปแบบย่อย ทั้ง 3 รูปแบบจะเริ่มต้นด้วย เพลงซำปีใน แต่จะมีความแตกต่างกันหลังจากเพลงลำดับที่ 2 เป็นต้นไป ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างเพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1

ลำดับ ที่	ชื่อชุด/ตอน	1	2	3	4
1.	จองถนน	ซำปีใน	แขกมอญ	ร้อร่าย	เจริญ
2.	มณโฑหุงน้ำทิพย์	ซำปีใน	แขกมอญ	ร้อร่าย	เจริญ
3.	พรหมมาสเตอร์	ซำปีใน	น้ำลอดใต้ทราย	ร้อร่าย	เจริญ

ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างเพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อชุด/ตอน	1	2	3	4
4.	ศึกมังกกรกัณฐ์	ซำป๋อใน	แขกมอญ	รื้อร้าย	เจรจา
5.	สี่มรรคา	ซำป๋อใน	โศกตัด	เจรจา	-
6.	นางลอย	ซำป๋อ	หุ่ม	รื้อร้าย	เจรจา
7.	ศูรปนขาหึง	ซำป๋อ	สร้อยเพลง	รื้อร้าย	เจรจา

“ที่มา: ผู้วิจัย”

2.1.2 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2

พบฉากตั้งพลับพลาการแสดงโขน ในรูปแบบที่ 2 จำนวน 6 ครั้ง (ดูตารางที่ 4.4 ประกอบ) แบ่งการแสดงผลฉากตั้งพลับพลา ในรูปแบบที่ 2 ออกเป็น 3 รูปแบบย่อย คือ

- ก. เริ่มต้นด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น จำนวน 2 เพลง จากนั้นรื้อร้าย และปิดท้ายด้วยเจรจา
- ข. เริ่มต้นด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น รื้อร้าย และปิดท้ายด้วยเจรจา
- ค. เริ่มต้นด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น และปิดท้ายด้วยเจรจา

รูปแบบย่อย ทั้ง 3 รูปแบบจะเริ่มต้นด้วย เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น แต่จะมีความแตกต่างกันหลังจากเพลงลำดับที่ 2 เป็นต้นไป ดังนี้

ตารางที่ 8 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2

ลำดับ ที่	ชื่อชุด/ตอน	1	2	3	4
1.	จองถนน	เขาวง	ทะเลบัว	รื้อร้าย	เจรจา
2.	โมกข์ศักดิ์	ซำลูกคู่	น้ำลอดใต้ ทราย	รื้อร้าย	เจรจา
3.	ศึกมัยราพณ์	ซำลูกคู่	แขกมอญ	รื้อร้าย	เจรจา

ตารางที่ 9 เพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2 (ต่อ)

4.	นาคบาศ	แขกไพร	ร้องร้าย	เจรจา	
5.	พิเภกสวามีภักดี	แขกปากท่อ	สารถี 2 ชั้น	เจรจา	
6.	สีดาลุยไฟ พระรามคีนนคร	ขึ้นพลับพลา	เจรจา		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จากการวิเคราะห์เพลงข้างต้น ทำให้เห็นกระบวนการแสดง ลำดับ และองค์ประกอบของเพลง ในการแสดงโขนฉากตั้งพลับพลา ทั้ง 2 รูปแบบ กล่าวคือ

การตั้งพลับพลาแบบที่ 1 จะเริ่มต้นด้วยเพลงซ้ำปี่ใน จากนั้น ในเพลงลำดับที่ 2 จะเป็นเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ส่วนในลำดับที่ 3 จะพบการใช้เพลงแตกต่างกัน คืออาจจะใช้เพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้นมาดำเนินเรื่องต่อไป หรือ จะเป็นการร้องร้าย หรือร้องร้อร้าย จากนั้นจะเข้าสู่ลำดับที่ 4 ที่นิยมต่อด้วยการพากย์เจรจา ตามลำดับ ก่อนที่จะดำเนินเรื่องตามบทการแสดงที่กำหนดต่อไป ซึ่งสามารถแสดงเป็นตาราง ดังนี้

ตารางที่ 10 สรุปลงเพลงและลำดับการใช้เพลงในการตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1

ลำดับเพลง			
1	2	3	4
ซ้ำปี่ใน	เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น	ร้าย	เจรจา
		เพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น	
		ร้อร้าย	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

การตั้งพลับพลาแบบที่ 2 จะเริ่มต้นด้วยเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้น จากนั้นในเพลงลำดับที่ 2 จะมีรูปแบบย่อย คือ มีการนำเพลงในอัตราจังหวะ 2 ชั้นมาเป็นเพลงดำเนินเรื่อง หรือนำการร้องร้าย ร้องร้อร้าย และเจรจามาใช้ในการดำเนินเรื่อง ที่ปรากฏในบทการแสดงโขนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาพบว่า หากในช่วงที่ 2 มีการดำเนินเรื่องด้วยเพลง ในอัตราจังหวะ 2 ชั้น ในช่วงที่ 3 ก็จะเป็นการร้องร้าย หรือร้องร้อร้าย และในลำดับที่ 4 จึงจะเป็นการพากย์เจรจา แต่หากในลำดับที่ 2 เป็นการร้องร้าย หรือร้องร้อร้าย ในลำดับที่ 3 ก็จะเป็นพากย์เจรจา ในอีกกรณีที่พบคือ หากเริ่มต้นเพลงที่ 1 ด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น มีการ นำการพากย์เจรจามาใช้ในการดำเนินเรื่องในลำดับที่ 2 เช่นเดียวกันซึ่งจะแสดงตารางสรุปดังนี้

ตารางที่ 11 สรุปเพลงและลำดับการใช้เพลงในฉากตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2

ลำดับที่ รูปแบบย่อย	ลำดับเพลง			
	1	2	3	4
1	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	ร้าย/ รื้อร้าย	เจรจา
2	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	เจรจา	
3	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	ร้าย/รื้อร้าย	เจรจา	
4	เพลงอัตรารัจหะ 2 ชั้น	เจรจา		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

3. กระบวนรำประกอบเพลงในฉากตั้งพลับพลา

ในการแสดงโขนฉากตั้งพลับพลาตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษา พบเพลงจำนวนมาก แต่ก็ได้เลือกศึกษา โดยพิจารณาตามรูปแบบของการแสดงฉากตั้งพลับพลา ใช้ลำดับเพลงเป็นแนวทางในการจัดลำดับ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญคือ นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง เป็นผู้คัดเลือกเพลง และเป็นผู้รื้อต้นแบบนั้น ได้เพลงต้นแบบสำหรับสร้างสรรค์เป็นสื่อนวัตกรรมจำนวน 17 เพลง ซึ่งเป็นเพลงที่ประกอบในการแสดงโขนทั้ง 12 ครั้ง ดังนี้

ตารางที่ 12 เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง

ลำดับที่	ลักษณะเพลง	ชื่อเพลง	ที่มา
1.	เพลงอัตรารัจหะพิเศษ	เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) ^{1*}	การแสดงโขน ชุด ศักดิ์พรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552

ตารางที่ 13 เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)

ลำดับที่	ลักษณะเพลง	ชื่อเพลง	ที่มา
2.	เพลงอัตร่า จังหวะพิเศษ	เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน)2*	การแสดงโขน ชุด จอองถนน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
3.	อัตร่าจังหวะ2ชั้น	เพลงซ้ำลูกคู่	การแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2556
4.	เพลงอัตร่า จังหวะ2ชั้น	เพลงแขก ไท	ชุด นาคบาท เนื่องในงานพระราชพิธี พระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี 2555
5.	เพลงอัตร่า จังหวะ2ชั้น	เพลงขึ้น พลับพลา	การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคินนกร เนื่องในงาน การแสดงมหรสพ เนื่องในงานพระ ราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ บพิตร 2560
6.	เพลงอัตร่า จังหวะ2ชั้น	เพลงแขก มอญ1*	การแสดงโขน ชุด ศึกมังกงกันธุ์ จัดแสดงในพระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539
7.	เพลงอัตร่า จังหวะ2ชั้น	เพลงแขก มอญ2*	การแสดงโขน ชุด จอองถนน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
8.	เพลงอัตร่า จังหวะ2ชั้น	เพลงน้ำลอด ใต้ทราย1*	การแสดงโขน ชุด พรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552

ตารางที่ 14 เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)

ลำดับที่	ลักษณะเพลง	ชื่อเพลง	ที่มา
9.	เพลงอัตรา จังหวะ2ชั้น	เพลงน้ำลอด ใต้ทราย2*	การแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2556
10.	เพลงอัตรา จังหวะ2ชั้น	เพลงช้าง ประสานงา	การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2561
11.	เพลงอัตรา จังหวะ2ชั้น	เพลง กระบอกทอง	การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคีนนคร การแสดงมหรสพ เนื่องในงานพระราชพิธีถวาย พระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ ปรเมนทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 2560
12.	เพลงอัตรา จังหวะ2ชั้น	เพลง เวสสุกรรม	การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2561
13.	เพลงอัตรา จังหวะ2ชั้น	เพลงโศกตัด	การแสดงโขน ชุด สิบมรรคา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2562
14.	-	รายได้1	การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์ มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริ กิตติ์ พระบรมราชินีนาถ 2552

ตารางที่ 15 เพลงในการแสดงโขน ฉากตั้งพลับพลา คัดเลือกเพลงและบทร้องโดย นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ต่อ)

ลำดับที่	ลักษณะเพลง	ชื่อเพลง	ที่มา
15.	-	ร่ายใน 2	การแสดงโขน ชุด จองถนน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 2555
16.	-	รื้อร่าย (ร้อง แบบทวนบท)	การแสดงโขน ชุด ศีกมังกรกัณฐ์ จัดแสดงในพระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539
17.	-	รื้อร่าย (ร้อง แบบไม่ทวน บท)	การแสดงโขน ชุด มณโฑหุงน้ำทิพย์ การแสดงมหรสพ เนื่องในงานพระราชพิธีถวาย พระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระ พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 2560

*หมายถึงเพลงเดียวกัน แต่มีบทร้องต่างกัน

“ที่มา: ผู้วิจัย”

จำนวนเพลงทั้ง 17 เพลง มีกระบวนรำที่แตกต่างกันไปตามความหมาย และแนวทางปฏิบัติของแต่ละเพลง แต่ที่สำคัญคือ กระบวนรำที่ปรากฏในนวัตกรรมฯ ชุดนี้ นั้น เป็นกระบวนรำที่นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ได้รับการถ่ายทอดจากบูรพาจารย์ ผนวกกับประสบการณ์การแสดงในบทบาทของพระรามมาตลอด ในการจัดทำสู่นวัตกรรมชุดนี้จึงได้นำกระบวนรำเหล่านั้น มาเป็นกระบวนรำต้นแบบในการบันทึกภาพ จึงทำให้นวัตกรรมฯ ชุดนี้มีความเป็นมาตรฐาน แสดงถึงภูมิปัญญาของบรมครูในเชิงประจักษ์ สามารถนำไปเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ สำหรับผู้ที่สนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 ชื่อและความหมายเฉพาะของกระบวนรำในสู่นวัตกรรม

นอกจากกระบวนรำที่มีความเป็นมาตรฐาน จากผู้รำต้นแบบแล้ว การจัดทำสู่นวัตกรรมฯ จะต้องมีการแทรกข้อมูลองค์ความรู้ในเนื้อหา จากการศึกษากระบวนรำที่ปรากฏในการแสดงฉากตั้งพลับพลา ปรากฏชื่อเฉพาะที่นำมาสำหรับใช้อธิบายองค์ความรู้ต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 การรำ หมายถึง การปฏิบัติท่ารำ และกระบวนรำในลักษณะต่างๆ

3.1.2 ท่ารำ หมายถึง ท่าทางที่เกิดจากการใช้ร่างกายส่วนต่างๆ ทำให้เกิดเป็นท่าทางในรูปแบบนาฏศิลป์ เช่น ท่าพรหมสีหน้า ท่ากลางอัมพร ท่าแขกเต้าเข้ารัง เป็นต้น

3.1.3 กระบวนรำ หมายถึง ลำดับหรือขั้นตอน การปฏิบัติท่ารำ ตั้งแต่ท่าเริ่มต้น ท่าเชื่อม และท่าจบ ตัวอย่าง เช่น การปฏิบัติท่ารำ ท่าพรหมสีหน้า เริ่มจาก ลำดับที่ 1 ผู้รำจับคว่ำข้างลำตัว ลำดับที่ 2 ค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นจับหงาย สอดจับ ในระดับแง่ศีรษะ งอข้อศอก ลำดับที่ 3 ปลอยจับเป็นลักษณะหงายฝ่ามือ ให้ปลายนิ้วทั้งสองชี้ออกไปด้านข้าง เป็นต้น การปฏิบัติทั้ง 3 ลำดับ ถือว่าเป็นกระบวนรำท่าพรหมสีหน้า ทั้งนี้ในแต่ละท่ารำจะมีลำดับหรือขั้นตอนการปฏิบัติกระบวนรำแตกต่างกันไป

3.1.4 ตัวโขน หมายถึง ประเภทตัวโขน เช่น ตัวพระ ตัวนาง ตัวยักษ์ ตัวลิง หรือ ตัวโขนในบทบาทต่างๆ เช่น พระราม พระลักษมณ์ ทศกัณฐ์ หนุมาน เป็นต้น

ชื่อเรียกทั้ง 4 ชื่อ ผู้วิจัยได้นำมาอธิบายเพื่อสื่อความหมายให้ผู้สนใจได้เข้าใจในทิศทางเดียวกันเพื่อจะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการใช้สื่อนวัตกรรมฯ นอกจากนี้ชื่อเรียกดังกล่าวแล้ว กระบวนรำที่ปรากฏในฉากตั้งพลับพลาภิประกอบด้วยรายละเอียด และจารีตในหลายประเด็น การปฏิบัติกระบวนรำในเพลงต่างๆ ผู้รำจะต้องเข้าใจในความสำคัญตามที่กล่าวมาด้วย

3.2 ชื่อกระบวนรำเฉพาะในสื่อนวัตกรรม

เพลงในเพลงลำดับต่าง ๆ ทั้ง เพลงข้าปี เพลงในอัตราสองชั้น ร่าย และเจรจา เพลงเหล่านี้จะมีแนวทางการปฏิบัติกระบวนรำที่ค่อนข้างชัดเจนเป็นแบบแผน จากการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีกระบวนรำแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ โดยได้แบ่งตามลักษณะกระบวนรำได้ 3 ลักษณะ จากนั้นจึงได้กำหนดชื่อเรียกตามแนวทางการปฏิบัติต่อไป

เพื่อให้ผู้สนใจทำความเข้าใจได้ง่าย จะได้อธิบายความหมายของชื่อกระบวนรำทั้ง 3 ลักษณะ ซึ่งชื่อทั้ง 3 ลักษณะนี้ จะได้นำมาเป็นคำสำหรับอธิบายกระบวนรำในสื่อนวัตกรรมชุดนี้ต่อไป ดังนี้

3.2.1 กระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง หมายถึง กระบวนรำที่ได้รับถ่ายทอดสืบต่อกันมา ถือปฏิบัติเป็นรูปแบบเฉพาะอย่างเคร่งครัด ตามจารีตของแต่ละเพลง

3.2.2 กระบวนรำตามบทบาทของตัวละคร หมายถึง กระบวนรำที่มีลักษณะเป็นเชิงสัญลักษณ์แสดง ความหมายแทนการตีบท ผู้รำต้องเลือกปฏิบัติให้เหมาะสม ตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

3.2.3 กระบวนรำตีบทตามบทร้อง หมายถึง กระบวนท่ารำเพื่อสื่อความหมายประกอบบทร้อง ผู้รำต้องคำนึงถึงการนำมาใช้ให้สอดคล้อง กับบทร้องตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

ก. กระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง

กระบวนรำลักษณะนี้มีลักษณะเป็นกระบวนรำเฉพาะ กำหนดไว้เป็นแบบแผนเป็นกระบวนรำที่ต้องปฏิบัติในการรำประกอบเพลงนั้น ๆ จากการศึกษาพบเพลงที่มีกระบวนรำในลักษณะนี้หลายเพลง ดังนี้

3.2.3.1 เพลงซำปี จะปรากฏกระบวนท่ารำในลักษณะตามจารีตเฉพาะเพลง หลายกระบวน เช่น กระบวนรำประกอบบทร้องคำว่า “เมื่อนั้น” กระบวนรำทำรับในระหว่างบทร้อง กระบวนรำท่ารำร้ายในการรำประกอบช่วงร้องทวนบท กระบวนรำทำรับ เป็นต้น

3.2.3.2 เพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ก็จะมีพบกระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง เช่น กระบวนรำท่าโบก ที่ปรากฏในเพลงชั้นพลับพลา และเพลงแขกไพร กระบวนรำลักษณะนี้จะปฏิบัติในตอนท้ายเมื่อจบบทร้องหรือจบท่อนเพลง

สรุปว่า ในการปฏิบัติกระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลงนี้ ผู้รำจะต้องเข้าใจในจารีตปฏิบัติใน 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 คือต้องปฏิบัติกระบวนรำตามจารีตของโครงสร้างเพลง ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติกรรำให้สอดคล้องกับการขับร้อง และการบรรเลง เช่น การบรรเลงรับ การบรรเลงท้ายบทร้อง ที่ถือเป็นจารีตปฏิบัติโดยมีโครงสร้างการบรรเลงเพลงเป็นตัวกำหนดในแต่ละเพลงนั้น ๆ ประเด็นที่ 2 ต้องปฏิบัติกระบวนรำตามจารีต เช่น กระบวนรำในทำนองเตียงประกอบในบทร้องคำว่า “เมื่อนั้น” กระบวนรำทำรับ กระบวนรำท่ารำร้าย และกระบวนรำท่าโบก กระบวนรำลักษณะนี้ผู้รำต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดตามจารีตของแต่ละเพลงที่ได้วางไว้เป็นแบบแผน

ข. กระบวนรำตามบทบาทของตัวละคร

กระบวนรำลักษณะนี้ มีลักษณะเป็นท่ารำที่มีความหมายในลักษณะค่านาม สื่อความหมายโดยการแสดงท่ารำที่เป็นเชิงลักษณะนาม ไม่ได้สื่อความหมายแทนคำเจรจาเหมือนนาฏยศัพท์ ท่ารำที่นำมาใช้ในการรำลักษณะนี้ ครูสอนนาฏศิลป์จะเรียกว่า “ท่าใหญ่” โดยมักใช้ชื่อในท่ารำเพลงแม่บทใหญ่มาเป็นชื่อเรียก เช่น ท่ากลางอัมพร ท่าพรหมสีหน้า ท่าพิศมัยเรียงหมอน ท่าพระนารายณ์ เป็นต้น กระบวนรำดังกล่าวถูกนำมากำหนดใช้แทนตัวโขนในบทบาทต่าง ๆ ในการใช้ลักษณะท่ารำนี้ในการแสดง ผู้รำจะต้องศึกษา และเลือกปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับบทบาทของตัวโขนนั้น ๆ เช่น เมื่อบทร้องกล่าวถึง พระอิศวร ผู้รำก็ปฏิบัติกระบวนรำท่ากลางอัมพร หรือเมื่อบทร้องกล่าวถึงพระนารายณ์ ผู้รำก็ปฏิบัติกระบวนรำท่าพระนารายณ์ เมื่อบทร้องเกี่ยวกับพระพรหม ผู้รำก็ปฏิบัติกระบวนรำท่าพรหมสีหน้า เป็นต้น

ค. กระบวนรำตีบทตามความหมายของบทร้อง

กระบวนรำลักษณะนี้ เป็นกระบวนรำเพื่อสื่อความหมายประกอบบทร้องหรือบทพากย์ เจรจา ตามหลักนาฏยศัพท์ ผู้รำสามารถปฏิบัติกระบวนรำให้สอดคล้องกับบทร้อง พากย์ เจรจาได้ ตามความเหมาะสม การตีความบทร้องให้เป็นกระบวนรำ ในบทร้องเดียวกัน ผู้รำอาจตีความเป็นกระบวนรำที่ต่างกันได้ ทั้งนี้จะเป็นไปตามองค์ความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดมา หรืออาจจะเป็นไปตามพื้นฐานองค์ความรู้ของเฉพาะบุคคล

กระบวนรำทั้ง 3 ลักษณะข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นคำอธิบายในสื่อนวัตกรรม โดยได้แทรกคำสำคัญ ทั้ง 3 คำ ประกอบด้วยคำว่า 1. กระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง 2. กระบวนรำตามบทบาทของตัวละคร 3. กระบวนรำตีบทตามความหมายของบทร้อง ในสื่อนวัตกรรมเป็นช่วง ๆ หากผู้ที่สนใจได้ทำความเข้าใจกับความหมายของกระบวนรำทั้ง 3 ลักษณะนี้แล้ว จะยิ่งเพิ่มความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของหลักการปฏิบัติกระบวนรำ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องตามแบบแผนต่อไป

3.3 การออกแบบ สร้างสรรค์สื่อนวัตกรรม

ในลำดับต่อไป จะนำเสนอรายละเอียดการสร้างสรุคนวัตกรรมเฉพาะเพลง เพื่อเป็นแนวทางในการบันทึกภาพ และตัดต่อเป็นสื่อนวัตกรรมฯ โดยมีรายละเอียดทั้งสิ้น 17 เพลง ใช้สีตัวอักษร 3 สี เพื่อแสดงความหมายของชื่อเรียกที่ต่างกัน ดังนี้

1. ตัวอักษรสีแดง แสดงถึงคำว่า **กระบวนรำตามบทบาทของตัวละคร**
2. ตัวอักษรสีเขียว แสดงถึงคำว่า **กระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง**
3. ตัวอักษรสีน้ำเงิน แสดงถึงคำว่า **กระบวนรำตีบทตามบทร้อง**

เพลงลำดับที่ 1

ประเภทของเพลง จังหวะพิเศษ

ชื่อเพลง ซ่าปี (ซ่าปีใน)1

การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสตรี

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2552

เนื้อเพลง

ร้องเพลงซ่าปี

เมื่อนั้น

พระตรีภพ ลบโลก นาถา

ประทับหน้า สุวรรณ พลับพลา

เสนา น้อมประณต บทมาลัย

ตารางที่ 16 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำ (ซ้ำใน) 1

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการรำตามโครงสร้างของเพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตามบทร้อง	
1.	(เอื้อน) เมื่อนั้น		/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะเพลง
2.	พระตรีภพ			/		กระบวนการรำตามบทบาทของตัวละคร
3.	ดนตรีรับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะเพลง
4.	พระตรีภพ ลบโลก นาถา	รำทวนบท	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะเพลง
5.	ประทับหน้า สุวรรณ พลับพลา เสนา..			/		กระบวนการรำตีบทตามความหมายของบทร้อง
6.	ดนตรีรับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะเพลง
7.	เสนา น้อมประณต บทมาลัย	รำทวนบท		/		กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะเพลง

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 2

ประเภทของเพลง จังหวะพิเศษ

ชื่อเพลง ซำปึ (ซำปึใน) 2

การแสดงโขน ชุด จงถนนวน

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555

เนื้อเพลง

ร้องเพลงซำปึ

เมื่อนั้น

พระหริรักษ์ จักรแก้ว แว่วเวหา

เสด็จออก วานร เสนา

เฝ้าฝาย ซ้ายขวา พร้อมกัน

ตารางที่ 17 รายละเอียดกระบวนรำเพลงซำปึ (ซำปึใน) 2

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวน รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนท่ารำ ตามโครงสร้างของ เพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	(เอื้อน) เมื่อนั้น		/			กระบวนท่ารำตามจารีตเฉพาะ เพลง
2.	พระหริรักษ์					กระบวนท่ารำตามบทบาทของ ตัวละคร
3.	ดนตรีรับ	ท่ารับ	/			กระบวนท่ารำตามจารีตเฉพาะ เพลง
4.	พระหริรักษ์ จักรแก้ว แว่วเวหา	ทวนบท	/			กระบวนท่ารำตามจารีตเฉพาะ เพลง
5.	เสด็จออก วานร เสนา เฝ้าฝาย...				/	กระบวนท่ารำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง

ตารางที่ 18 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงซ้ำ (ซ้ำใน) 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ลำดับตาม บทร้อง		
6.	ดนตรีรับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	
7.	เฝ้าฝ่าย ชายขวา พร้อมกัน	ทวนบท			/	กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 3

ประเภทของเพลง อัตรารำจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง ซ้ำลูกคู่

การแสดงโขน ชุด โมกษศักดิ์

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2556

เนื้อเพลง

ร้องเพลงซ้ำลูกคู่

เมื่อนั้น

เสด็จออก พลับพลา หน้าคีรี

พระหริวงศ์ ทรงสวัสดี รัศมี

เสนี กัมเกล้า เคารพ

ตารางที่ 19 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงข้าลูกคู่

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	(เอื่อน) เมื่อนั้น		/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง
2.	พระหริวงศ์ ทรง สวัสดี รัศมี				/	กระบวนการรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง
3.	เสด็จออก พลับพลา หน้าคีรี				/	
4.	เสนี กัมเกล้า เคารพ				/	

“ที่มา: ผู้วิจัย, 2564”

เพลงลำดับที่ 4

ประเภทของเพลง อัตรารำจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง แยกไทร

การแสดงโขน ชุด นาคบาศ

เนื่องในงาน พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริ

โสภางค์ 2555

เนื้อเพลง

ร้องเพลงแยกไทร

เมื่อนั้น

ประทับ พลับพลา พนาคร

ตรัสปรึกษา กิจการ งานศึก

จะเอาชัย ในหมู่ อสุรา

องค์พระ หริวงศ์ ทรงศร

ท่ามกลาง วานร โยธา

ที่หาญฮึก ทะนงศักดิ์ หนักหนา

ให้สมจิต เจตนา ในคราวนี้(รับ)

ตารางที่ 20 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงแขกไทย

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบตาม บทร้อง		
1.	เมื่อนั้น		/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	
2.	องค์พระ หริวงศ์ ทรง ศร			/		กระบวนการรำตามบทบาทของตัวละคร	
3.	ประทับ พลับพลา พนาคร				/	กระบวนการรำตีบตามความหมาย ของบทร้อง	
4.	ท่ามกลาง วานร โยธา				/		
5.	ตรัสปรึกษา กิจการ งานศึก				/		
6.	ที่หาญฮึก ทะนงศักดิ์ หน้าหนา				/		
7.	จะเอาชัย ในหมู่ อสุ รา				/		
8.	ให้สมจิต เจตนา ใน คราวนี้				/		
9.	รับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 5

ประเภทของเพลง อัตรารั้งหระ 2 ชั้น

ชื่อเพลง ชั้นพลับพลา

การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคินนคร

เนื่องในงาน พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ

บพิตร 2560

เนื้อเพลง

ร้องเพลงชั้นพลับพลา

เมื่อนั้น	พระรามราช สุริย์วงศ์ ทรงศิลป์
เสด็จออก พลับพลา หน้าคีริน	หมู่กระบิล กัมกลาด ดาษดา (รับ)
เสร็จสังหาร ท้าวราพ ณาสุร	ทั้งประยูร ญาตวิวงศ์ พงศา
ดับสูญ ลิ่นชีพ ชีวา	ใกล้กำหนด เวลา สิบสี่ปี (รับ)

ตารางที่ 21 รายละเอียดกระบวนรำเพลงชั้นพลับพลา

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนรำที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนทำรำตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม	บทร้อง	
1.	เมื่อนั้น		/				กระบวนทำรำตามจารีตเฉพาะเพลง
2.	พระรามราช สุริย์วงศ์ ทรงศิลป์			/			กระบวนทำรำตามบทบาทของตัวละคร
3.	เสด็จออก พลับพลา หน้าคีริน				/		กระบวนทำรำตีบทตามความหมายของบทร้อง
4.	หมู่กระบิล กัมกลาด ดาษดา				/		

ตารางที่ 22 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงชั้นพลับพลา (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการ รำตามโครงสร้าง ของเพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำสืบตาม บทร้อง	
5.	รับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง
6.	เสร็จสังหาร ท้าวราพ ณาสुर				/	
7.	ทั้งประยูร ญาติวงศ์ พงศา				/	กระบวนการรำสืบตามความหมาย ของบทร้อง
8.	ดับสูญ สิ้นชีพ ชีวา				/	
9.	ใกล้กำหนด เวลา สิบ สี่ปี				/	
10.	รับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 6

ประเภทของเพลง อัตรารำจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง แขกมอญ 1

การแสดงโขน ชุด ศึกมังกกรกัณฐ์

เรื่องในงาน พระราชนิพนธ์พระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทร์รา บรมราชชนนี 2539

เนื้อเพลง

ร้องเพลงแขกมอญ

ทั้งซีตชิน ชมพู หมู่วานร

ฤทธิรอน ร้ายกาจ อาจหาญ

พระทรงฤทธิ คืดดำริ ตรีการ

จะรอนราญ อาธรรม์ ให้บรรลัย

ตารางที่ 23 รายละเอียดกระบวนการร้องเพลงแขกมอญ 1

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการร้องที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำรำตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม	บทร้อง	
1.	ทั้งซีตชิน ชมพู หมู่วานร				/	กระบวนการรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง	
2.	ฤทธิรอน ร้ายกาจ อาจหาญ				/		
3.	รับ	ท่าโบก	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	
4.	พระทรงฤทธิ คืดดำริ ตรีการ				/	กระบวนการรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง	
5.	จะรอนราญ อาธรรม์ ให้บรรลัย				/		
6.	รับ	ท่าโบก	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 7

ประเภทของเพลง อัตรารั้งหระ 2 ชั้น

ชื่อเพลง แขกมอญ 2

การแสดงโขน ชุด จอถนนวน ฉาก 1

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555

เนื้อเพลง

ร้องเพลงแขกมอญ

จิงตรัส ปรีक्षाว่า เมืองมาร

ภูมิฐาน เป็นเกาะ เหมาะมั้น

มีทะเล ล้อมรอบ ขอบคัน

ดั่งขุนเขา สัตถ์ณันท์ สีสันดร

ตารางที่ 24 รายละเอียดกระบวนรำเพลงแขกมอญ 2

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนรำที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนทำรำตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม	บทร้อง	
1.	จิงตรัส ปรีक्षाว่า เมืองมาร				/	กระบวนทำรำตีบทตามความหมาย ของบทร้อง	
2.	ภูมิฐาน เป็นเกาะ เหมาะมั้น				/		
3.	รับ	ท่าโบก	/			กระบวนทำรำตามจารีตเฉพาะ เพลง	
4.	มีทะเล ล้อมรอบ ขอบคัน				/	กระบวนทำรำตีบทตามความหมาย ของบทร้อง	

ตารางที่ 25 รายละเอียดกระบวนการร้องเพลงแขกมอญ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการร้องที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำร้องตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ร้องตีบทตามบทร้อง		
5.	ตั้งขุนเขา สัตถ์ภันท์ สีทันดร				/	กระบวนการทำร้องตีบทตามความหมายของบทร้อง	
6.	รับ	ท่าโบก	/			กระบวนการทำร้องตามจารีตเฉพาะเพลง	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 8

ประเภทของเพลง อัตราร้างหะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง น้ำลอดใต้ทราย 1

การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2552

เนื้อเพลง

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ทั้งซีตชิน ชมพู หมู่วานร

ฤทธิรอน ร้ายกาจ อาจหาญ

พระทรงฤทธิ์ คือดำริ ตรีการ

จะรอนราญ อาธรรม ให้บรรลัย (รับ)

ตารางที่ 26 รายละเอียดกระบวนการรำเพลงน้ำลอดใต้ทราย 1

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	ทั้งซัดซิ่น ชมพู หมู่วานร				/	กระบวนการรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง
2.	ฤทธิ์รอน ร้ายกาจ อาจหาญ				/	
3.	พระทรงฤทธิ์ คือดำริ ตรีการ				/	
4.	จะรอนราญ อาธรรม ให้บรรลัย				/	
5.	รับ	ทำรับ	/			กระบวนการรำตามจารีตเฉพาะ เพลง

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 9

ประเภทของเพลง อัตรารำ 2 ชั้น

ชื่อเพลง น้ำลอดใต้ทราย 2

การแสดงโขน ชุด โมกขศักดิ์

เรื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2556

เนื้อเพลง

ร้องเพลงน้ำลอดใต้ทราย

ตรีสรประภาช ราชกิจ คิดอ่าน

กระทำการ สงคราม ตามชนบ

พอไต้ยีน โห่ร้อง ก้องพิภพ

ผงคลีคลุ้ม กลุ่มกลบ กลางไพร

ตารางที่ 27 รายละเอียดกระบวนรำเพลงน้ำลอดใต้ทราย 2

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวน รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนท่ารำ ตามโครงสร้างของ เพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	ตรีสรประภาช ราชกิจ คิดอ่าน				/	กระบวนท่ารำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง
2.	กระทำการ สงคราม ตามชนบ				/	
3.	พอไต้ยีน โห่ร้อง ก้อง พิภพ				/	
4.	ผงคลีคลุ้ม กลุ่มกลบ กลางไพร				/	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 10

ประเภทของเพลง อัตรารำจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง ช้างประสานงา

การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามิภักดิ์

เรื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2561

เนื้อเพลง

ร้องเพลงข้างประสานงา

เมื่อนั้น	พระหริวงศ์ ทรงสวัสดี รัศมี
ฟังพิเภก กราบทูล มุลคดี	ดั่งทิพย์ วารี มาเจือใจ
จึงมี พระราช บัญชา	สั่งพญา สุครีพ ทหารใหญ่
จงเอา พรหมมาستر ครชชัย	สรองน้ำ ตั้งไว้ เป็นประธาน

ตารางที่ 28 รายละเอียดกระบวนการร้องเพลงข้างประสานงา

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการร้องที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำรำตามโครงสร้างของเพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ลำดับทำตามบทร้อง	
1.	เมื่อนั้น		/			กระบวนการทำรำตามจารีตเฉพาะเพลง
2.	พระหริวงศ์ ทรง สวัสดี รัศมี			/		กระบวนการทำรำตามบทบาทของตัวละคร
3.	ฟังพิเภก กราบทูล มุลคดี				/	กระบวนการทำรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้เลย)
4.	ดั่งทิพย์ วารี มาเจือ ใจ				/	
5.	จึงมี พระราช บัญชา				/	
6.	สั่งพญา สุครีพ ทหาร ใหญ่				/	
7.	จงเอา พรหมมาستر ครชชัย				/	

ตารางที่ 29 รายละเอียดกระบวนการร้องเพลงข้างประธานฯ (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ ร้องที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ลำดับตาม บทร้อง		
8.	สรองน้ำ ตั้งไว้ เป็น ประธาน				/		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 11

ประเภทของเพลง อัตรารำจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง กระบอกทอง

การแสดงโขน ชุด สีดาลุยไฟ พระรามคินนคร

เนื่องในงาน พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ

บพิตร 2560

เนื้อเพลง

ร้องเพลงกระบอกทอง

ซึ่งเจ้า จะลุยไฟ ไฉยศ
พระตรัสพลาง ทางมี พระบัญชา
แล้วตรัสกับ โฉมยง องค์สีดา
ประชุมกัน วันนี้ ที่พระลาน

ให้ปรากฏ ก็ตาม พรารธนา
สั่งเสนา จัดทำ กองเพลิงภาพ
ที่จะเชิญ เทวา ทุกสถาน
จะได้เห็น เป็นพยาน อรไท

ตารางที่ 30 รายละเอียดกระบวนการร้องเพลงกระบอกทอง

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำ รำตามโครงสร้าง ของเพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	ซึ่งเจ้า จะลุยไฟ ไวยศ				/	กระบวนการรำตีบทตามความหมาย ของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้ เลย)
2.	ให้ปรากฏ ก็ตาม ปรารภณา				/	
3.	พระตรัสพลาง ทางมี พระบัญชา				/	
4.	สั่งเสนา จัดทำ กอง เพลิงกาฬ				/	
5.	แล้วตรัสกับ โฉมยง องค์สีดา				/	
6.	ที่จะเชิญ เทวา ทุกสถาน				/	
7.	ประชุมกัน วันนี้ ที่ พระลาน				/	
8.	จะได้เห็น เป็นพยาน อรไท				/	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 12

ประเภทของเพลง อัตรাজังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง เวสสุกรรม

การแสดงโขน ชุด พิเภกสวามีภักดี

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2561

เนื้อเพลง

ร้องเพลงเวสสุกรรม

แล้วประทาน ชฎา ส่งาเลิศ

เป็นอาภรณ์ ประเสริฐ สวมใส่

ของจขง สุขสวัสดิ์ พิพัฒน์ชัย

อยู่ใน ไอศวรรย์ นรินทร์เทอญ

ตารางที่ 31 รายละเอียดครบถ้วนรำเพลงเวสสุกรรม

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ ครบถ้วน รำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะครบถ้วนทำรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*			ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง	
1.	แล้วประทาน ชฎา ส่งาเลิศ				/	ครบถ้วนทำรำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้เลย)
2.	เป็นอาภรณ์ ประเสริฐ สวมใส่				/	
3.	ของจขง สุขสวัสดิ์ พิพัฒน์ชัย				/	
4.	อยู่ใน ไอศวรรย์ น รินทร์เทอญ				/	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 13

ประเภทของเพลง อัตร่าจังหวะ 2 ชั้น

ชื่อเพลง โศกตัด

การแสดงโขน ชุด สืบมรรคา

เรื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2562

เนื้อเพลง

ร้องเพลงโศกตัด

นึ่งนิก คะนึ่ง ถึงสีดา

ไม่รู้ว่า ยากเย็น เป็นไฉน

จำจะใช้ ให้ทหาร ชาญชัย

ไปสืบข่าว อรไท ถึงลงกา

ตารางที่ 32 รายละเอียดกระบวนการทำเพลงโศกตัด

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการทำที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำทำตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ลำดับทำตามบทร้อง		
1.	นึ่งนิก คะนึ่ง ถึงสีดา				/	กระบวนการทำลำดับทำตามความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลงได้เลย)	
2.	ไม่รู้ว่า ยากเย็น เป็นไฉน				/		
3.	จำจะใช้ ให้ทหาร ชาญชัย				/		
4.	ไปสืบข่าว อรไท ถึงลงกา				/		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 14

ชื่อเพลง ร่ายใน 1

การแสดงโขน ชุด ศีกพรหมมาสเตอร์

เนื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2552

เนื้อเพลง

ร้องร่าย

พอได้ยิน สำเนียง เสียงโห่

ก้องโก ลาลัน ห้วนไหว

จึงถาม พิเภกพลัน ทันใด

วันนี้ ไครยกมา ราวี

ตารางที่ 33 รายละเอียดกระบวนการร้องร่ายใน 1

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ ร่ายที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำร่า ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ร่าตีบทตาม บทร้อง		
1.	พอได้ยิน สำเนียง เสียงโห่				/	กระบวนการทำร่าตีบทตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง)	
2.	ก้องโก ลาลัน ห้วนไหว				/		
3.	จึงถาม พิเภกพลัน ทันใด				/		
4.	วันนี้ ไครยกมา ราวี				/		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 15

ชื่อเพลง ร่ายใน 2

การแสดงโขน ชุด จอถนนวน ฉาก3

เรื่องในงาน การแสดงโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ 2555

เนื้อเพลง

ร้องร่าย

ดูก่อน โอรส พระทินกร	อันวานร ทั้งสอง ตนนี้
ต่างเชื่อ ว่ามี ฤทธิ	ในการ ราวี ปราบมาร
เมื่อมัน ไม่อด ลดกัน	ดิ่งตัน แต่โดย กำลัหาร
จึงจะทำให้ เสียกล เสียการ	เพราะอ้าย สาธารณ์ ทั้งสองนี้
ครั้นว่า จะลง อาญา	ล้างชีวา มันเสีย ก็ไซ้ที่
จะลง โทษทัณฑ์ ฉันใดตี	จึงจะไม่ เสียที เสียการ

ตารางที่ 34 รายละเอียดกระบวนการร้องร่ายใน 2

ลำดับที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะกระบวนการร่ายที่เป็นชื่อเฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำร่าตามโครงสร้างของเพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ร่าตีบทตาม	บทร้อง	
1.	ดูก่อน โอรส พระทินกร				/	กระบวนการทำร่าตีบทตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้เลย)	
2.	อันวานร ทั้งสอง ตนนี้				/		
3.	ต่างเชื่อ ว่ามี ฤทธิ				/		
4.	ในการ ราวี ปราบมาร				/		
5.	เมื่อมัน ไม่อด ลดกัน				/		
6.	ดิ่งตัน แต่โดย กำลัหาร				/		

ตารางที่ 35 รายละเอียดกระบวนการร้องร่ำใน 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ ร่ำที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการร่ำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ร่ำตีบทตาม บทร้อง		
7.	จึงจะทำให้ เสียกล เสียการ				/		
8.	เพราะอ้าย สาธารณ์ ทั้งสองนี้				/		
9.	ครั้นว่า จะลง อาญา				/		
10.	ล้างชีวา มันเสีย ก็ไช้ที่				/	กระบวนการร่ำตีบทตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้เลย)	
11.	จะลง โทษทัณฑ์ ฉันทดี				/		
12.	จึงจะไม่ เสียที่ เสียการ				/		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 16

ชื่อเพลง ร่ำร่ำ (ร้องแบบทวนบท)

การแสดงโขน ชุด ศักดิ์มั่งกรกัณฐ์

เนื่องในงาน พระราชพิธีพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 2539

เนื้อเพลง

ร้องร่ำร่ำ(ร้องแบบทวนบท)

พอได้ยิน สำเนียง เสียงโห่

ก้องโก ลาลัน ห้วนไหว

จึงถาม พิเภกพลัน ทันใด

วันนี้ ใครยก มาราวี

ตารางที่ 36 รายละเอียดกระบวนรำประกอบการร้องรื้อร้าย

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวน รำที่เป็นชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนทำรำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	รำตีบทตาม บทร้อง		
1.	พอได้ยิน สำเนียง เสียงโห่				/	กระบวนทำรำตีบทตาม	
2.	ก้องโก ลาลัน ห้วนไหว				/	ความหมายของบทร้อง	
3.	ร้องทวนบท	ร่ำร้าย	/			กระบวนทำรำตามจารีต เฉพาะเพลง	
4.	จึงถาม พิเภกพลัน ทันใด				/	กระบวนทำรำตีบทตาม	
5.	วันนี้ ไครยก มาราวี				/	ความหมายของบทร้อง	
6.	ร้องทวนบท	ร่ำร้าย	/			กระบวนทำรำตามจารีต เฉพาะเพลง	

“ที่มา: ผู้วิจัย”

เพลงลำดับที่ 17

ชื่อเพลง รื้อร้าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)

การแสดงโขน ชุด มณโฑหุงน้ำทิพย์

เนื่องในงาน พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร 2560

เนื้อเพลง

ร้องรื้อร้าย(ร้องแบบไม่ทวนบท)

อันเสียง สนั่น ครันครึก	จะเป็นศึก ต่างเมือง มาหาญหัก
หรือทัพ เจ้าลγκα พระยายักษ์	จงจับยาม ให้ประจักษ์ แจ้งคดี

ตารางที่ 37 รายละเอียดกระบวนการร้องหรือร้าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)

ลำดับ ที่	บทร้อง/ทำนอง	ลักษณะ กระบวนการ ร้องที่เป็น ชื่อ เฉพาะ	ลักษณะกระบวนการทำ ตามโครงสร้างของ เพลง*				ภาพข้อความ
			ตามจารีต	ตามบทบาท	ลำดับตาม บทร้อง		
1.	อันเสียง สนั่น ครั้นครึก				/	กระบวนการทำลำดับตาม ความหมายของบทร้อง (ขึ้นประโยคค้างไว้ จนจบเพลง ได้เลย)	
2.	จะเป็นศึก ต่างเมือง มาหาญหัก				/		
3.	หรือทัพ เจ้าลงกา พระ ยายักษ์				/		
4.	จงจับยาม ให้ประจักษ์ แจ้งคดี				/		

“ที่มา: ผู้วิจัย”

4. นวัตกรรมสื่อการศึกษากระบวนการเล่นโขนตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา

เมื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้นแล้ว ได้ทำการวางแผน ออกแบบการบันทึกภาพ และสร้างสรรค์นวัตกรรมฯ ทั้งนี้จากการศึกษาองค์ความรู้ที่หลากหลายประเด็นที่มีความสำคัญ น่าจะนำมาสร้างเป็นสื่อนวัตกรรม แต่เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินการค่อนข้างจำกัด จึงได้เลือกจัดทำสื่อเฉพาะในส่วนของกระบวนการในเพลงต่าง ๆ จำนวน 17 เพลง แบ่งเป็น

4.1 ผลงานสื่อนวัตกรรมฯ สำหรับฝึกซ้อมพร้อมคำบรรยาย จำนวน 17 คลิป

4.1.1 QR Code เพลงสำหรับฝึกซ้อม ลำดับที่ 1 เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน)

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกซ้อม ประกอบกระบวนการเล่นโซนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 1 เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 1

ภาพที่ 1 QR Code เพลงสำหรับฝึกซ้อมลำดับที่ 1

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.2 QR Code เพลงสำหรับฝึกซ้อม ลำดับที่ 2 เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 2

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกซ้อม ประกอบกระบวนการเล่นโซนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 2 เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีใน) 2

ภาพที่ 2 QR Code เพลงสำหรับฝึกซ้อมลำดับที่ 2

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.3 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้อง ลำดับที่ 3 เพลงเข้าลูกคู่

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 3 เพลงเข้าลูกคู่

ภาพที่ 3 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.4 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้อง ลำดับที่ 4 เพลงแขกไท

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 4 เพลงแขกไท

ภาพที่ 4 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.5 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้อง ลำดับที่ 5 เพลงขึ้นพลับพลา

ควอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นixonตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 5 เพลงขึ้นพลับพลา

ภาพที่ 5 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.6 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้อง ลำดับที่ 6 เพลงแขกมอญ 1

ควอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นixonตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 6 เพลงแขกมอญ 1

ภาพที่ 6 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 6

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.7 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้อง ลำดับที่ 7 เพลงแขกมอญ 2

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขมดัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา
ลำดับที่ 7 เพลงแขกมอญ 2

ภาพที่ 7 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 7
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.8 QR Code เพลงลำดับที่ 8 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขมดัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา
ลำดับที่ 8 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1

ภาพที่ 8 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 8
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.9 QR Code เพลงลำดับที่ 9 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นixonตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 9 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2

ภาพที่ 9 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 9

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.10 QR Code เพลงลำดับที่ 10 เพลงช้างประสานงา

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นixonตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 10 เพลงช้างประสานงา

ภาพที่ 10 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 10

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.11 QR Code เพลงลำดับที่ 11 เพลงกระบอกทอง

ควอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา
ลำดับที่ 11 เพลงกระบอกทอง

ภาพที่ 11 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 11
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.12 QR Code เพลงลำดับที่ 12 เพลงเวสสุกรรม

ควอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา
ลำดับที่ 12 เพลงเวสสุกรรม

ภาพที่ 12 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 12
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.13 QR Code เพลงลำดับที่ 13 เพลงโคกตัด

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโซนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 13 เพลงโคกตัด

ภาพที่ 13 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.14 QR Code เพลงลำดับที่ 14 เพลงร้ายใน 1

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโซนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 14 เพลงร้ายใน 1

ภาพที่ 14 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.15 QR Code เพลงลำดับที่ 15 เพลงร่ายใน 2

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนด้วงพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 15 เพลงร่ายใน 2

ภาพที่ 15 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 15
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.16 QR Code เพลงลำดับที่ 16 เพลงร้อร่าย (ร้องแบบทวนบท)

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม
เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโขนด้วงพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 16 เพลงร้อร่าย (ร้องแบบทวนบท)

ภาพที่ 16 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 16
ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.1.17 QR Code เพลงลำดับที่ 17 เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)

คิวอาร์โค้ดสำหรับรับชม

เพลงสำหรับฝึกร้อง ประกอบกระบวนเล่นโซนตัวพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ลำดับที่ 17 เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนคำ)

ภาพที่ 17 QR Code เพลงสำหรับฝึกร้องลำดับที่ 17

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

4.2 ผลงานสื่อนวัตกรรมฯ ลักษณะภาพเคลื่อนไหวประกอบคำบรรยาย จำนวน 17 เพลง 64 คลิป

ผลงานนวัตกรรมดังกล่าว เมื่อนำเผยแพร่ในโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) จะมีลักษณะภาพหน้าปก เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

ภาพที่ 18 Ver.1 (กล้องด้านหน้า)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 19 Ver.2 (กล้องด้านข้าง)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 20 Ver.3 (กล้องด้านบน)

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 21 Ver.4 (กลองด้านรวม)

ที่มา: ผู้วิจัย, 2564

จากภาพหน้าปกทั้ง 4 รูปแบบข้างต้น เป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เข้าใจ เป็นพื้นฐานก่อนการเข้าศึกษา ซึ่งในส่วนนี้จะปรากฏ รายละเอียดต่าง ๆ ในสื่อนวัตกรรม เช่น ลำดับที่ของเพลง ประเภทของเพลง ชื่อเพลง บทร้องจากการแสดงโขนชุดไหน จัดแสดงเนื่องในงานอะไร รวมทั้งบทร้อง รายละเอียดกระบวนการรำ ในลักษณะต่าง ๆ และ QR Code เพลงที่เผยแพร่ในโปรแกรมประยุกต์ ที่ผู้สนใจสามารถแสกนเพื่อเข้าไปศึกษาสื่อนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้โดยสะดวก

ทั้งนี้ในการแบ่งกระบวนการทั้ง 3 ลักษณะ และการกำหนดใช้คำอธิบายในส่วนรายละเอียดต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จาก เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์โขน รวมทั้งผนวกกับประสบการณ์ตรงด้านนาฏศิลป์โขนพระของผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเฉพาะสำหรับการจัดทำสื่อนวัตกรรมการศึกษาฯ ตามที่กล่าวข้างต้น หากท่านใดมีความเห็นต่างจากนี้ ก็เชิญร่วมกันเสนอข้อแนะนำ ก็จะเป็นประโยชน์เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้สื่อนวัตกรรมชุดนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

4.2.1 QR Code เพลงลำดับที่ 1 เพลงเข้าปีโน

กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเข้าปี(เข้าปีโน) 1 Ver 1.1
(กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเข้าปี(เข้าปีโน) 1 Ver 1.2
(กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 22 QR Code เพลงลำดับที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 23 QR Code เพลงลำดับที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเข้าปี(เข้าปีโน) 1 Ver 1.3
(กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเข้าปี(เข้าปีโน) 1 Ver 1.4
(กล้องรวม)

ภาพที่ 24 QR Code เพลงลำดับที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 25 QR Code เพลงลำดับที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.2 QR Code เพลงลำดับที่ 2 เพลงซ้ำปี (ซ้ำปีโน) 2

กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ สุต ตังปลับพลา
เพลงซ้ำปี(ซ้ำปีโน) 2 Ver 2.1
(กล่องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ สุต ตังปลับพลา
เพลงซ้ำปี(ซ้ำปีโน) 2 Ver 2.2
(กล่องด้านข้าง)

ภาพที่ 26 QR Code เพลงลำดับที่ 2
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 27 QR Code เพลงลำดับที่ 2
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ สุต ตังปลับพลา
เพลงซ้ำปี(ซ้ำปีโน) 2 Ver 2.3
(กล่องด้านล่าง)

กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ สุต ตังปลับพลา
เพลงซ้ำปี(ซ้ำปีโน) 2 Ver 2.4
(กล่องรวม)

ภาพที่ 28 QR Code เพลงลำดับที่ 2
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 29 QR Code เพลงลำดับที่ 2
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.3 QR Code เพลงลำดับที่ 3 เพลงข้าลูกคู่

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้าลูกคู่ Ver 3.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้าลูกคู่ Ver 3.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 30 QR Code เพลงลำดับที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 31 QR Code เพลงลำดับที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้าลูกคู่ Ver 3.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้าลูกคู่ Ver 3.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 32 QR Code เพลงลำดับที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 33 QR Code เพลงลำดับที่ 3
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.4 QR Code เพลงลำดับที่ 4 เพลงแขกไทย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกไทย Ver 4.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกไทย Ver 4.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 34 QR Code เพลงลำดับที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 35 QR Code เพลงลำดับที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกไทย Ver 4.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกไทย Ver 4.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 36 QR Code เพลงลำดับที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 37 QR Code เพลงลำดับที่ 4
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.5 QR Code เพลงลำดับที่ 5 เพลงขึ้นพลับพลา

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงขึ้นพลับพลา Ver 5.1 (ก้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงขึ้นพลับพลา Ver 5.2 (ก้องด้านข้าง)

ภาพที่ 38 QR Code เพลงลำดับที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 39 QR Code เพลงลำดับที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงขึ้นพลับพลา Ver 5.3 (ก้องด้านหลัง)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงขึ้นพลับพลา Ver 5.4 (ก้องรวม)

ภาพที่ 40 QR Code เพลงลำดับที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 41 QR Code เพลงลำดับที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.6 QR Code เพลงลำดับที่ 6 เพลงแขกมอญ 1

กระบวนเล่นโขมตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 1 Ver 6.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขมตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 1 Ver 6.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 42 QR Code เพลงลำดับที่ 6
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 43 QR Code เพลงลำดับที่ 6
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขมตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 1 Ver 6.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขมตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 1 Ver 6.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 44 QR Code เพลงลำดับที่ 6
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 45 QR Code เพลงลำดับที่ 6
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.7 QR Code เพลงลำดับที่ 7 เพลงแขกมอญ 2

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 2 Ver 7.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 2 Ver 7.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 46 QR Code เพลงลำดับที่ 7
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 2 Ver 7.3 (กล้องด้านบน)

ภาพที่ 47 QR Code เพลงลำดับที่ 7
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงแขกมอญ 2 Ver 7.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 48 QR Code เพลงลำดับที่ 7
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 49 QR Code เพลงลำดับที่ 7
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.8 QR Code เพลงลำดับที่ 8 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1 Ver 8.1
(กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1 Ver 8.2
(กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 50 QR Code เพลงลำดับที่ 8
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 51 QR Code เพลงลำดับที่ 8
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1 Ver 8.3
(กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 1 Ver 8.4
(กล้องรวม)

ภาพที่ 52 QR Code เพลงลำดับที่ 8
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 53 QR Code เพลงลำดับที่ 8
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.9 QR Code เพลงลำดับที่ 9 เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุต ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2 Ver 9.1
(กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุต ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2 Ver 9.2
(กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 54 QR Code เพลงลำดับที่ 9
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 55 QR Code เพลงลำดับที่ 9
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุต ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2 Ver 9.3
(กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุต ตั้งพลับพลา
เพลงน้ำลอดใต้ทราย 2 Ver 9.4
(กล้องรวม)

ภาพที่ 56 QR Code เพลงลำดับที่ 9
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 57 QR Code เพลงลำดับที่ 9
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.10 QR Code เพลงลำดับที่ 10 เพลงข้างประสานงา

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้างประสานงา Ver 10.1
(กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้างประสานงา Ver 10.2
(กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 58 QR Code เพลงลำดับที่ 10
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 59 QR Code เพลงลำดับที่ 10
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้างประสานงา Ver 10.3
(กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงข้างประสานงา Ver 10.4
(กล้องรวม)

ภาพที่ 60 QR Code เพลงลำดับที่ 10
ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

ภาพที่ 61 QR Code เพลงลำดับที่ 10
ที่มา : ผู้วิจัย, 2564

4.2.11 QR Code เพลงลำดับที่ 11 เพลงกระบอกทอง

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงกระบอกทอง Ver 11.1
(กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงกระบอกทอง Ver 11.2
(กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 62 QR Code เพลงลำดับที่ 11
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 63 QR Code เพลงลำดับที่ 11
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงกระบอกทอง Ver 11.3
(กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงกระบอกทอง Ver 11.4
(กล้องรวม)

ภาพที่ 64 QR Code เพลงลำดับที่ 11
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 65 QR Code เพลงลำดับที่ 11
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.12 QR Code เพลงลำดับที่ 12 เพลงเวสสุกรรม

กระบวนเล่นฆ้องตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเวสสุกรรม Ver 12.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นฆ้องตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเวสสุกรรม Ver 12.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 66 QR Code เพลงลำดับที่ 12

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 67 QR Code เพลงลำดับที่ 12

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นฆ้องตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเวสสุกรรม Ver 12.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นฆ้องตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงเวสสุกรรม Ver 12.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 68 QR Code เพลงลำดับที่ 12

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 69 QR Code เพลงลำดับที่ 12

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.13 QR Code เพลงลำดับที่ 13 เพลงโศกตัด

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงโศกตัด Ver 13.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงโศกตัด Ver 13.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 70 QR Code เพลงลำดับที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 71 QR Code เพลงลำดับที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงโศกตัด Ver 13.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงโศกตัด Ver 13.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 72 QR Code เพลงลำดับที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 73 QR Code เพลงลำดับที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.14 QR Code เพลงลำดับที่ 14 เพลงร่ายใน 1

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 1 Ver 14.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 1 Ver 14.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 74 QR Code เพลงลำดับที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 75 QR Code เพลงลำดับที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 1 Ver 14.3 (กล้องด้านหลัง)

กระบวนเล่นโขมต้วพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 1 Ver 14.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 76 QR Code เพลงลำดับที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 77 QR Code เพลงลำดับที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.15 QR Code เพลงลำดับที่ 15 เพลงร่ายใน 2

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 2 Ver 15.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 2 Ver 15.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 78 QR Code เพลงลำดับที่ 15

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 79 QR Code เพลงลำดับที่ 15

ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 2 Ver 15.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงร่ายใน 2 Ver 15.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 80 QR Code เพลงลำดับที่ 15

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 81 QR Code เพลงลำดับที่ 15

ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.16 QR Code เพลงลำดับที่ 16 เพลงรื้อร้าย (ร้องแบบทวนบท)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร้าย (ร้องแบบทวนบท)
Ver 16.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร้าย (ร้องแบบทวนบท)
Ver 16.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 82 QR Code เพลงลำดับที่ 16
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 83 QR Code เพลงลำดับที่ 15
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร้าย (ร้องแบบทวนบท)
Ver 16.3 (กล้องด้านหลัง)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร้าย (ร้องแบบทวนบท)
Ver 16.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 84 QR Code เพลงลำดับที่ 16
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 85 QR Code เพลงลำดับที่ 16
ที่มา: ผู้วิจัย

4.2.17 QR Code เพลงลำดับที่ 17 เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)
Ver 17.1 (กล้องด้านหน้า)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)
Ver 17.2 (กล้องด้านข้าง)

ภาพที่ 86 QR Code เพลงลำดับที่ 17
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 87 QR Code เพลงลำดับที่ 17
ที่มา: ผู้วิจัย

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)
Ver 17.3 (กล้องด้านบน)

กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา
เพลงรื้อร่าย (ร้องแบบไม่ทวนบท)
Ver 17.4 (กล้องรวม)

ภาพที่ 88 QR Code เพลงลำดับที่ 17
ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 89 QR Code เพลงลำดับที่ 17
ที่มา: ผู้วิจัย

4.3 สรุปแบบประเมินนวัตกรรมการศึกษากระบวนเล่นโซนตัวพระชุด ตั้งพลับพลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ในการประเมินสื่อนวัตกรรมฯ ชุดนี้จำนวน 3 ประเด็นด้วยกัน ประกอบด้วย แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน วิธีการประเมินใช้ระบบออนไลน์ทั้ง 3 ประเด็น โดยผู้ประเมินเป็นกลุ่มผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้

ลำดับนี้จึงขอนำเสนอผลการประเมินสื่อ ตามลำดับคือ

4.3.1 สรุปผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.3.2 สรุปผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

4.3.3 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

4.3.1 สรุปผลการประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ - นามสกุล

คาหอม 10 ชว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย ภิรมย์รักษ์

พีชิต ทองชิน

นายสาธิตต์ เฉลิมฤกษ์

ชนกนาฏ ชนภพันธ์

วิษชลดา ดันประเสริฐ

เรือเอก ศุภชัย ออมสว่าง

เฉลิมพล จันทร์โชติ

ผศ. ดร. จุลชาติ อรรถยะนาถ

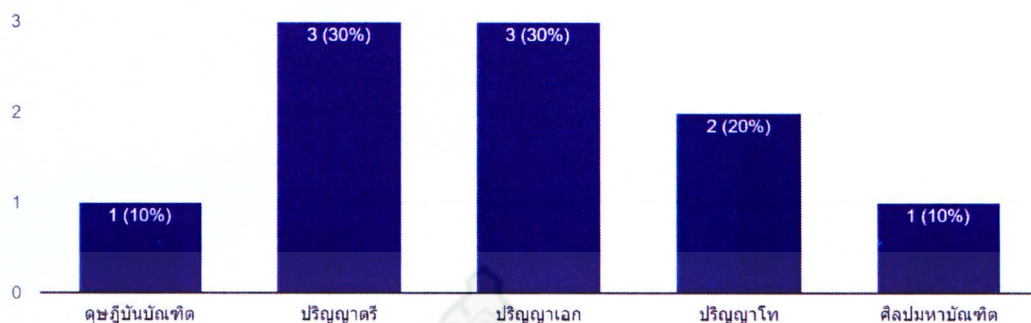
นฤมล จิตตหาญ

บุทรนา วงศ์ขำลี

ภาพที่ 90 ชื่อ - นามสกุล

ที่มา: ผู้วิจัย

วุฒิการศึกษาสูงสุด
คำตอบ 10 ข้อ

ภาพที่ 91 วุฒิการศึกษาสูงสุด

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิพบว่า ระดับปริญญาเอก 3 คน คิดเป็น 30% ปริญญาตรี 3 คน คิดเป็น 30% ปริญญาโท 2 คน คิดเป็น 20% ดุษฎีบัณฑิต 1 คน คิดเป็น 10% และศิลปมหาบัณฑิต 1 คน คิดเป็น 10%

สถานที่ทำงาน

คำตอบ 10 ข้อ

วิทยาลัยศิลปอ่างทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏจลุมพินราชธานี

วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

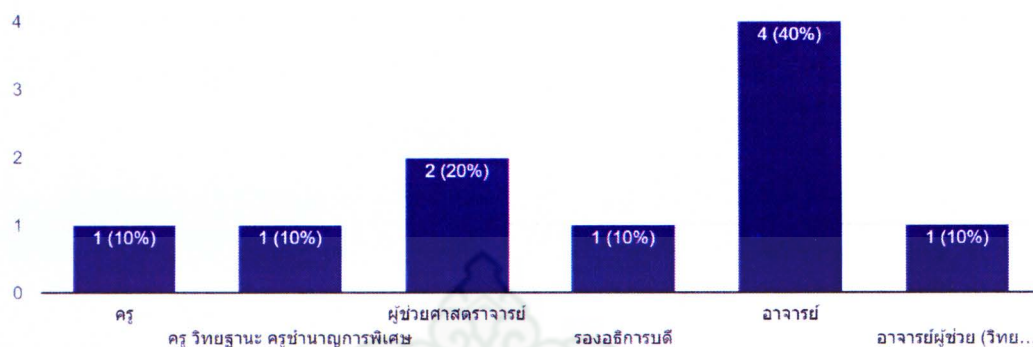
โรงเรียนนารีราษฎร์

ภาพที่ 93 สถานที่ทำงาน

ที่มา: ผู้วิจัย

ตำแหน่ง

คำตอบ 10 ข้อ

ภาพที่ 93 ตำแหน่ง

ที่มา: ผู้วิจัย

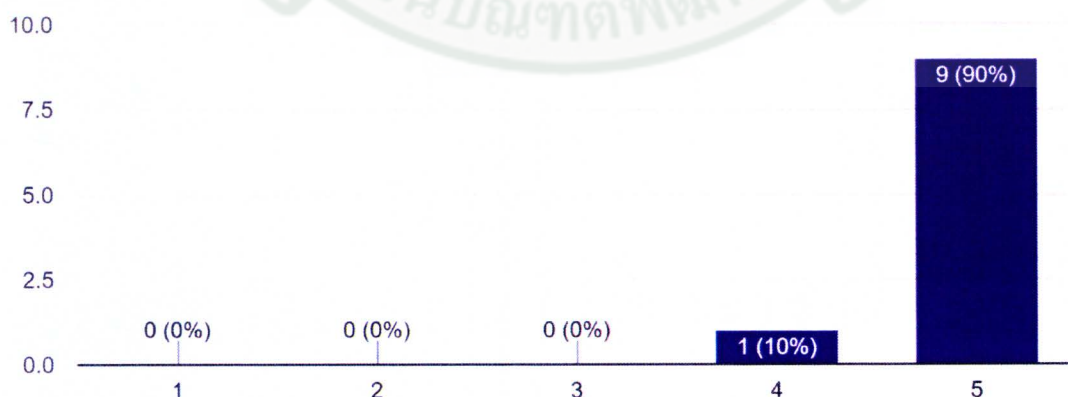
จากแผนภูมิพบว่า มี ตำแหน่งอาจารย์ 4 คน คิดเป็น 40% ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 2 คน คิดเป็น 20% อาจารย์ผู้ช่วย วิทยฐานะ ชำนาญการ 1 คน คิดเป็น 10% รองอธิการบดี 1 คน คิดเป็น 10% ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ 1 คน คิดเป็น 10% และครู 1 คน คิดเป็น 10%

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

- ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด

คำตอบ 10 ข้อ

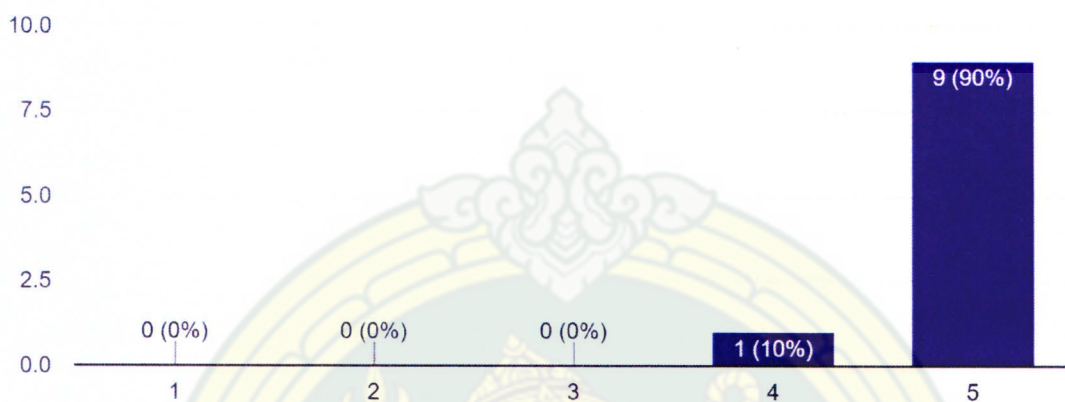
ภาพที่ 94 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 1)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. เนื้อหาถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 9 คน คิดเป็น 90% และมีคุณภาพดี 1 คน คิดเป็น 10%

2. เนื้อหามีความครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด

คำตอบ 10 ข้อ

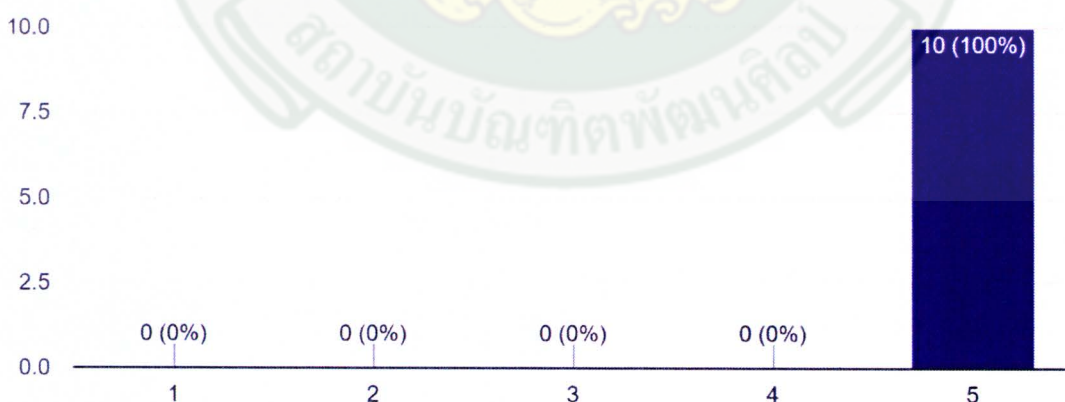
ภาพที่ 95 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 2)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามที่ 2. เนื้อหามีความครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 9 คน คิดเป็น 90% และมีคุณภาพดี 1 คน คิดเป็น 10

3. เนื้อหาความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแต่ละเรื่อง

คำตอบ 10 ข้อ

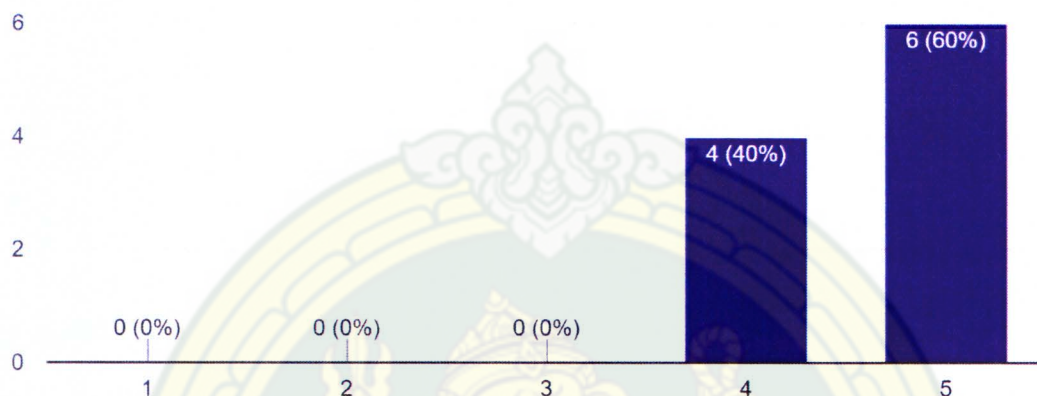
ภาพที่ 96 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 3)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3. เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแต่ละเรื่อง สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมากที่สุด 10 คน คิดเป็น 100%

4. ใช้ภาษาในการบรรยายถูกต้อง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

คำตอบ 10 ข้อ

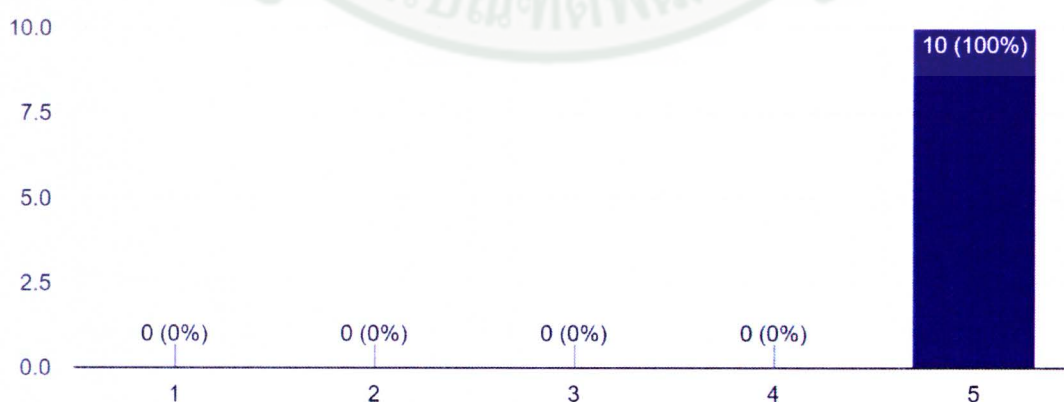
ภาพที่ 97 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 4)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4. ใช้ภาษาในการบรรยายถูกต้อง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมากที่สุด 6 คน คิดเป็น 60% และมีคุณภาพดี 4 คน คิดเป็น 40%

5. ความทันสมัยเหมาะกับการนำไปใช้จริง

คำตอบ 10 ข้อ

ภาพที่ 98 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (ด้านเนื้อหา ข้อที่ 5)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 5. ความทันสมัยเหมาะกับการนำไปใช้จริง สรุปผลได้ดังนี้ มีคุณภาพดี
มาก 10 คน คิดเป็น 100%

4.3.2 สรุปผลประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุล

คำตอบ 11 ข้อ

สุเมธ อบอุ่น

อภิชา จันทรแสง

นางศาสตราวุฒิ ภูษมศรี

ณัฐนิรันดร์ ปอศิริ

กิริติกรณ์ คณะบุตร

กฤษฎา วงศ์คำจันทร์

ปรียาภรณ์ พัทธนี

นายชุมพล เฟ็งลี

อิสริยาภรณ์

อัจฉริยา พรหมท้าว

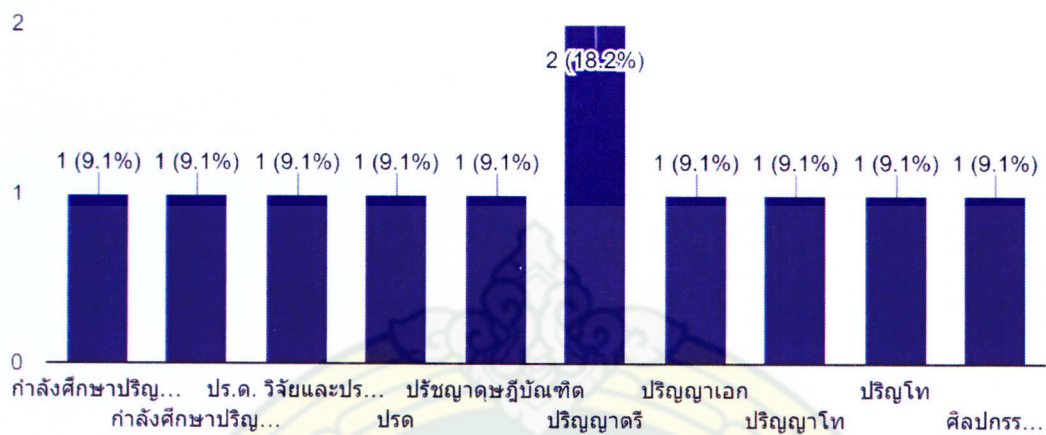
นิเวศ นวสมณะ

ภาพที่ 99 ชื่อ - นามสกุล

ที่มา: ผู้วิจัย

วุฒิการศึกษาสูงสุด

คำตอบ 11 ข้อ

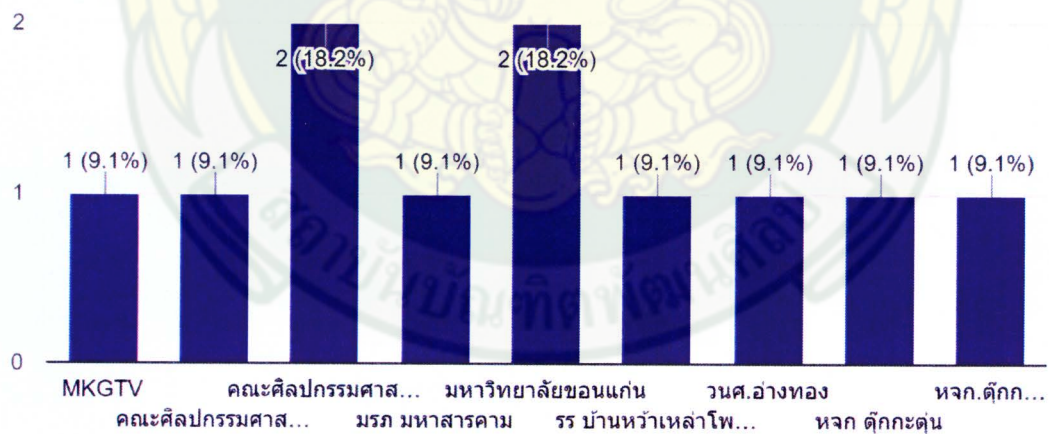

ภาพที่ 100 วุฒิการศึกษา

ที่มา: ผู้วิจัย

สถานที่ทำงาน

คำตอบ 11 ข้อ

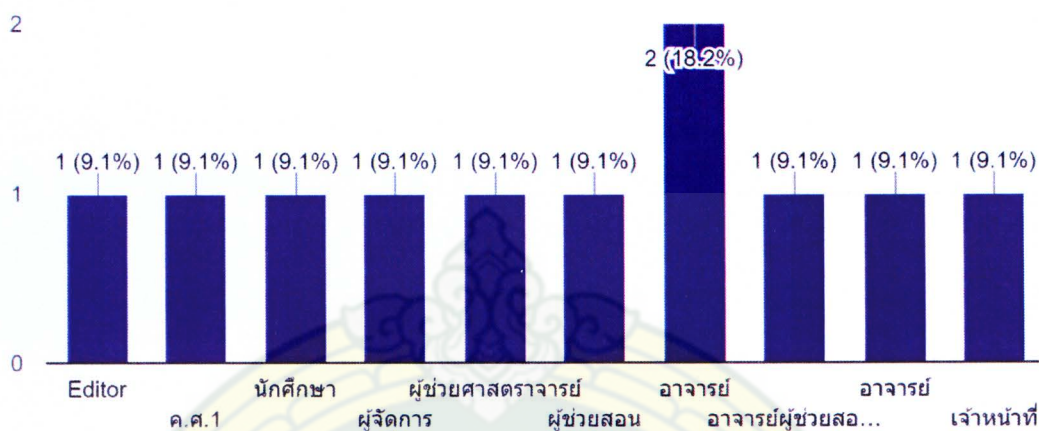

ภาพที่ 101 สถานที่ทำงาน

ที่มา: ผู้วิจัย

ตำแหน่ง

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 102 ตำแหน่ง

ที่มา: ผู้วิจัย

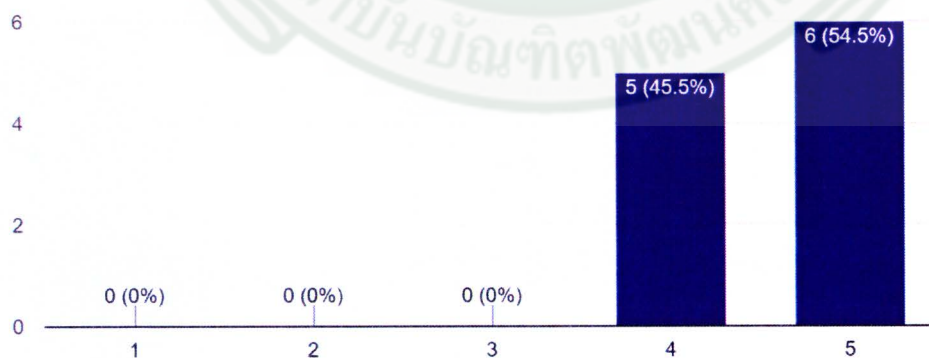
ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชัน)

กระบวนเล่นโน้ตตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

- ด้านตัวอักษรและการใช้สี

1. รูปแบบตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

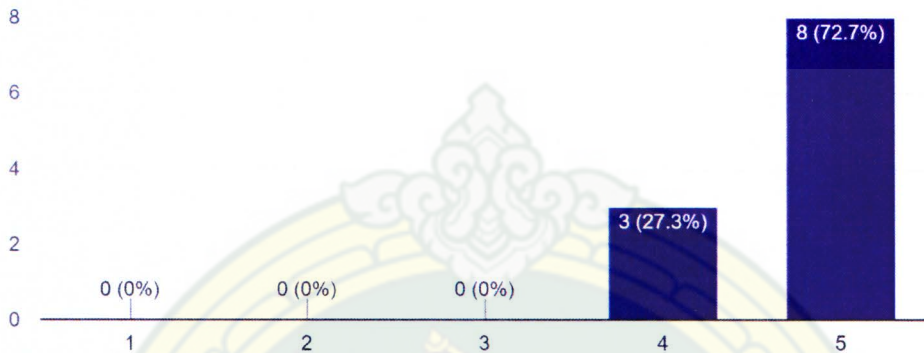
ภาพที่ 103 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 1)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. รูปแบบตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 6 คน คิดเป็น 54.5% และมีคุณภาพดี 5 คน คิดเป็น 45.5%

2. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมอ่านได้ชัดเจน

คำตอบ 11 ข้อ

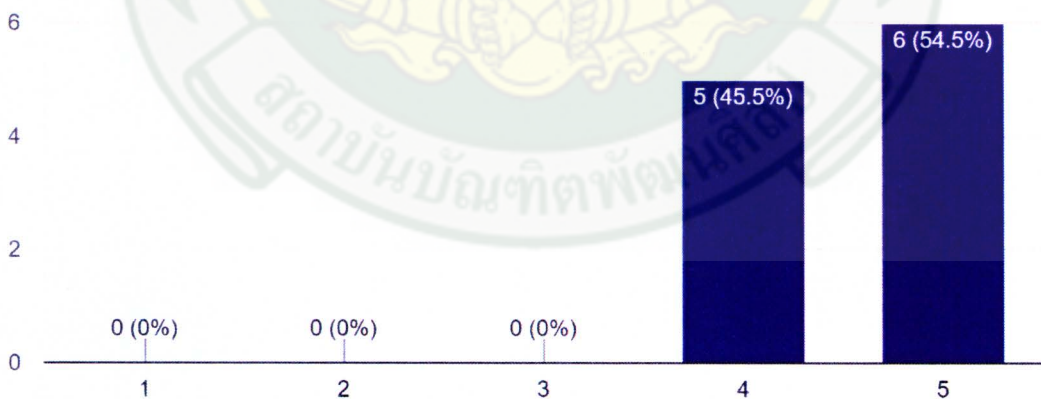
ภาพที่ 104 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 2)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมอ่านได้ชัดเจน สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 8 คน คิดเป็น 72.7% และมีคุณภาพดี 3 คน คิดเป็น 27.3%

3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

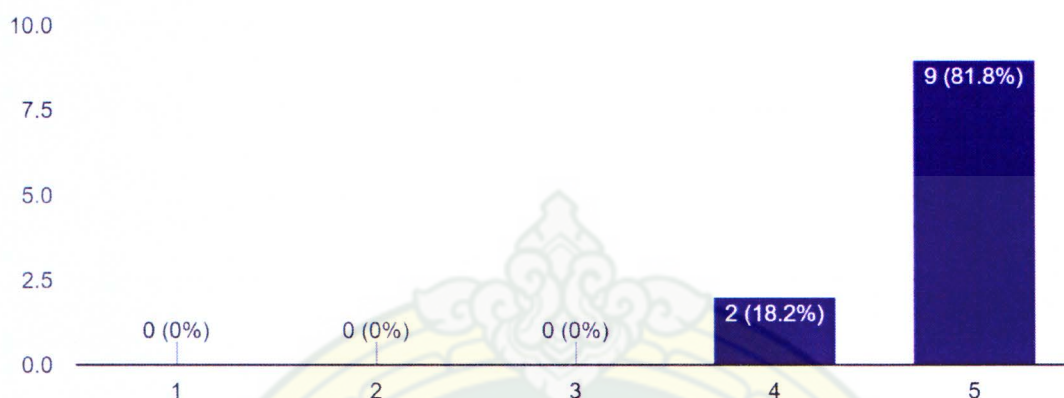
ภาพที่ 105 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 3)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 6 คน คิดเป็น 54.5% และมีคุณภาพดี 5 คน คิดเป็น 45.5%

4. สีของพื้นหลังมีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 106 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านตัวอักษรและการใช้สี ข้อที่ 4)

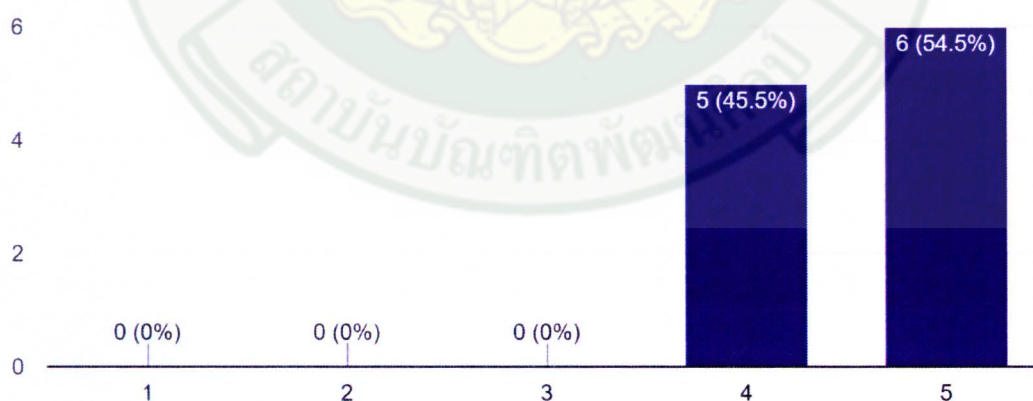
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4. สีของพื้นหลังมีความเหมาะสม สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 9 คน คิดเป็น 81.8% และมีคุณภาพดี 2 คน คิดเป็น 18.2%

- ด้านการออกแบบ

1. รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจ

คำตอบ 11 ข้อ

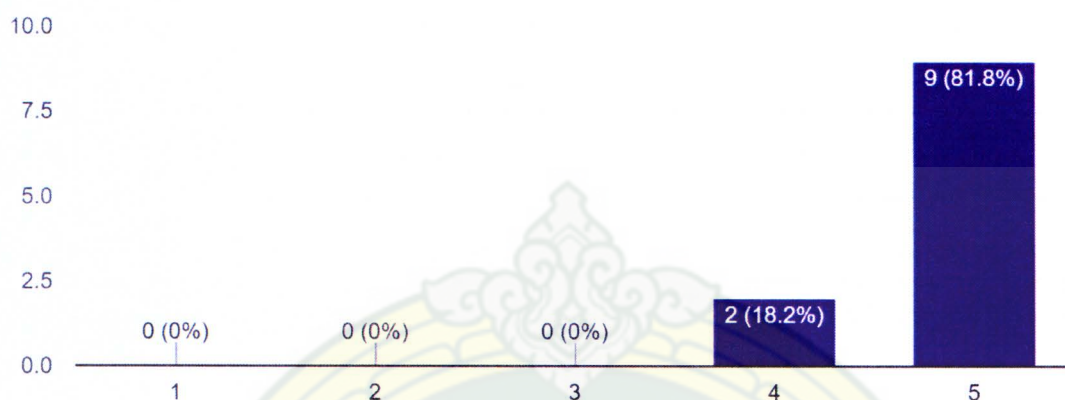
ภาพที่ 107 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 1)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจ สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 6 คน คิดเป็น 54.5% และมีคุณภาพดี 5 คน คิดเป็น 45.5%

2. การออกแบบมีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

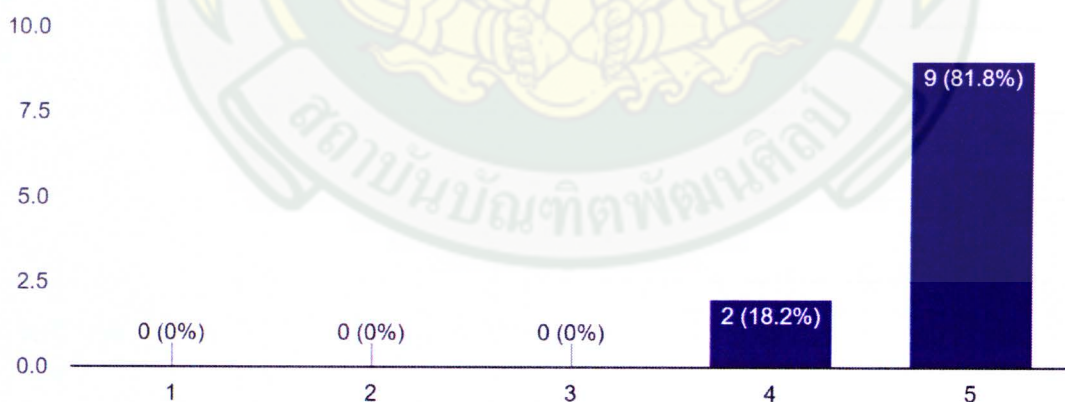
ภาพที่ 108 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 2)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2. การออกแบบมีความเหมาะสม สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 9 คน คิดเป็น 81.8% และมีคุณภาพดี 2 คน คิดเป็น 18.2%

3. ความเหมาะสมในการลำดับภาพ

คำตอบ 11 ข้อ

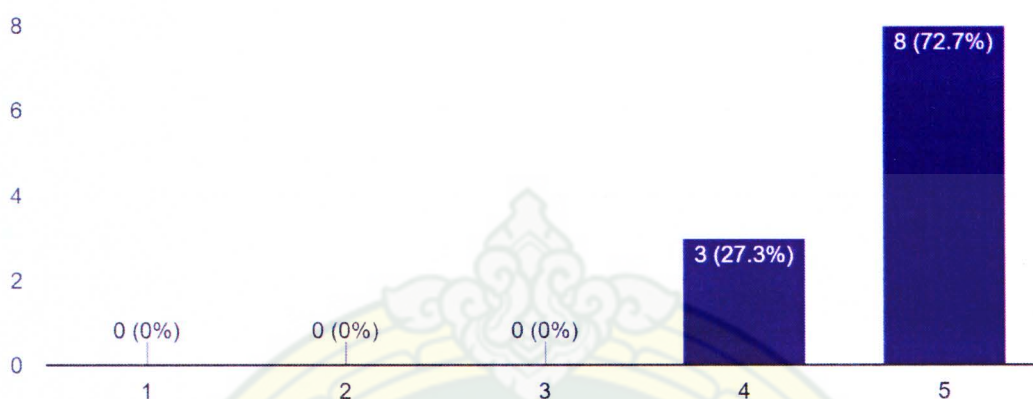
ภาพที่ 109 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 3)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3. ความเหมาะสมในการลำดับภาพ สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 9 คน คิดเป็น 81.8% และมีคุณภาพดี 2 คน คิดเป็น 18.2%

4. การออกแบบเหมาะสมกับผู้เรียน

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 110 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการออกแบบ ข้อที่ 4)

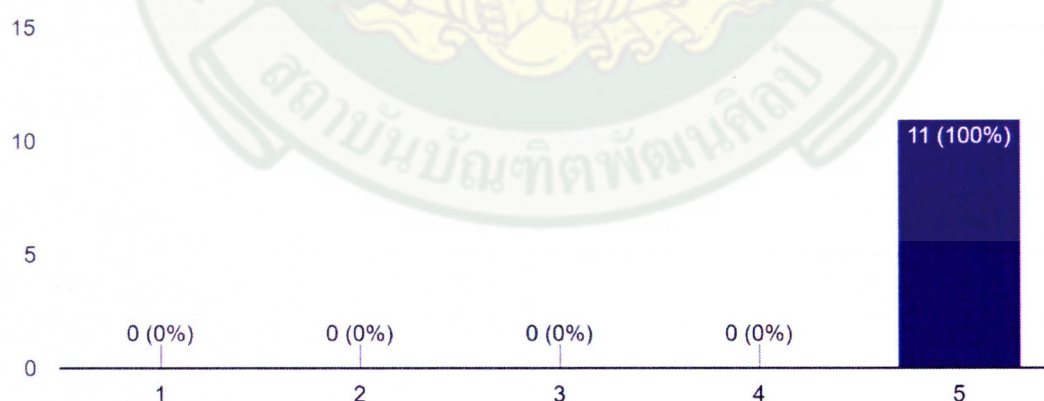
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4. การออกแบบเหมาะสมกับผู้เรียน สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 8 คน คิดเป็น 72.7% และมีคุณภาพดี 3 คน คิดเป็น 27.3%

- ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง

1.ภาพเคลื่อนไหวมีความคมชัด

คำตอบ 11 ข้อ

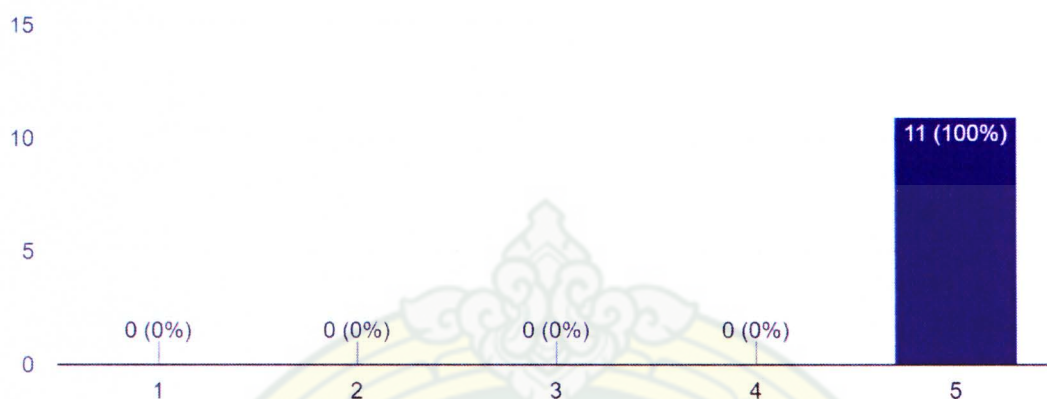
ภาพที่ 111 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 1)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. ภาพเคลื่อนไหวมีความคมชัด สรุปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 11 คน คิดเป็น 100%

2.ภาพเคลื่อนไหวมีความต่อเนื่อง

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 112 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 2)

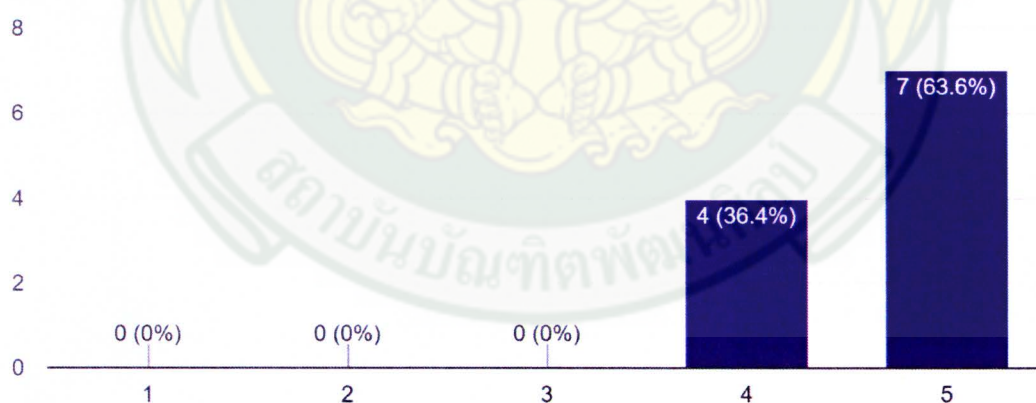
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2. ภาพเคลื่อนไหวมีความต่อเนื่อง สรุปรูปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก

11 คน คิดเป็น 100%

3.ภาพเคลื่อนไหวมีความน่าสนใจ

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 113 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 3)

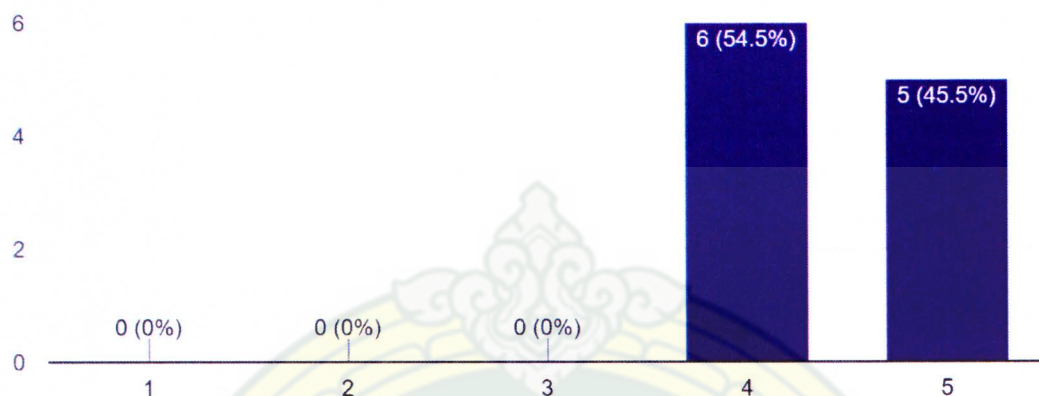
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3. ภาพเคลื่อนไหวมีความน่าสนใจ สรุปรูปได้ดังนี้มีคุณภาพดีมาก 7 คน

คิดเป็น 63.6% และมีคุณภาพดี 4 คน คิดเป็น 36.4%

4.เสียงบรรยายมีความน่าสนใจ

คำตอบ 11 ข้อ

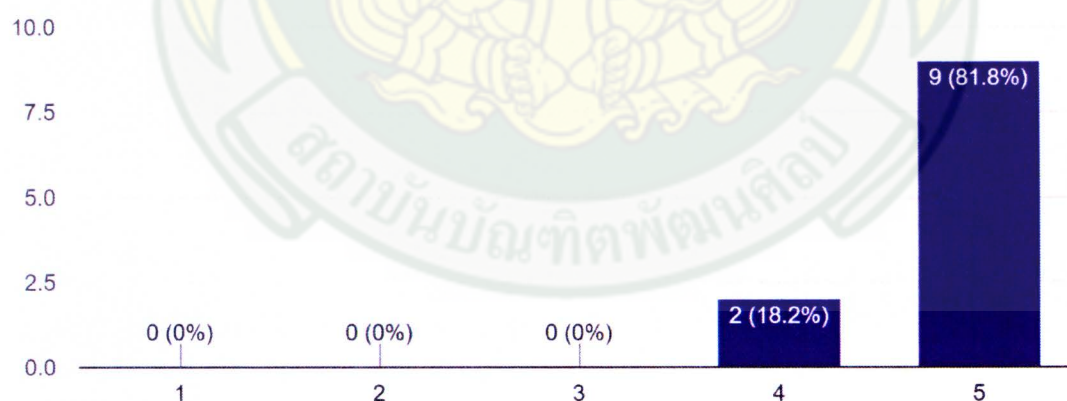
ภาพที่ 144 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 4)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4. เสียงบรรยายมีความน่าสนใจ สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดี 6 คน คิดเป็น 54.5% และมีคุณภาพดีมาก 5 คนคิดเป็น 45.5%

5.เสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

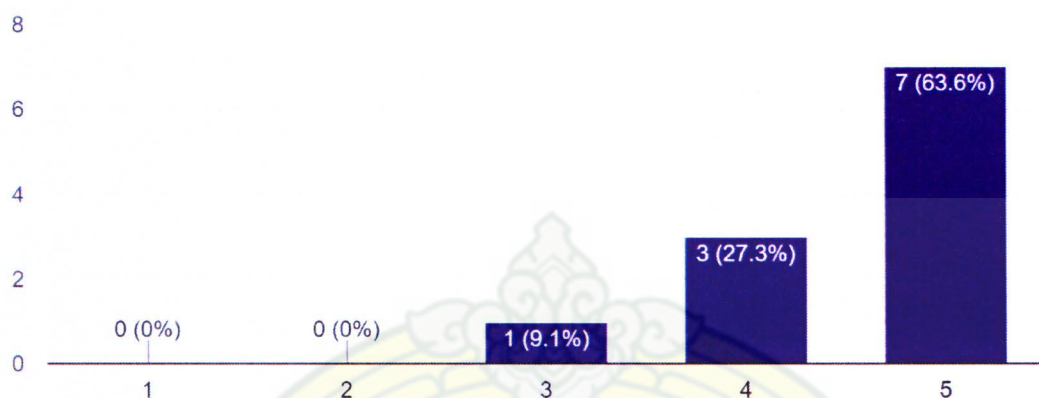
ภาพที่ 115 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 5)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 5. เสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสม สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพ ดีมาก 9 คน คิดเป็น 81.8% และมีคุณภาพดี 2 คน คิดเป็น 18.2%

6.เสียงเอฟเฟคประกอบมีความเหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

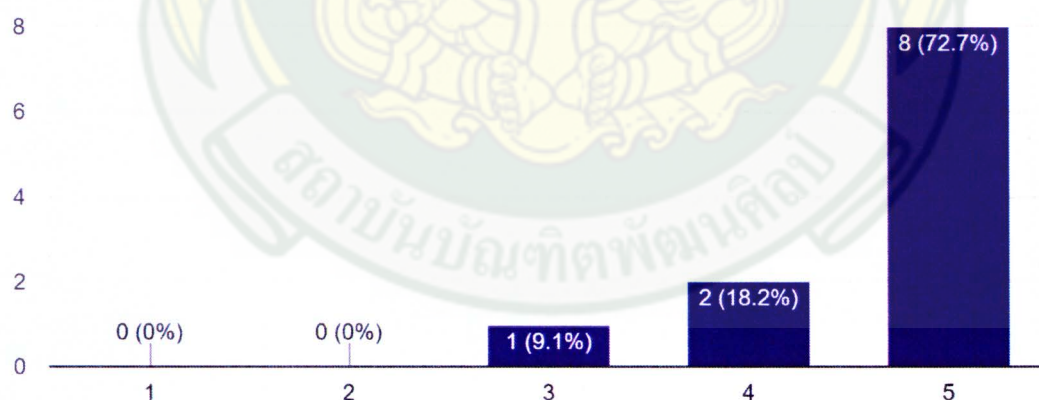
ภาพที่ 116 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 6)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 6. เสียงเอฟเฟคประกอบมีความเหมาะสม สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดี มาก 7 คน คิดเป็น 63.6% มีคุณภาพดี 3 คน คิดเป็น 27.3% และมีคุณภาพปานกลาง 1 คน คิดเป็น 9.1%

7.ความเหมาะสมของระยะเวลาการนำเสนอ

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 117 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง ข้อที่ 7)

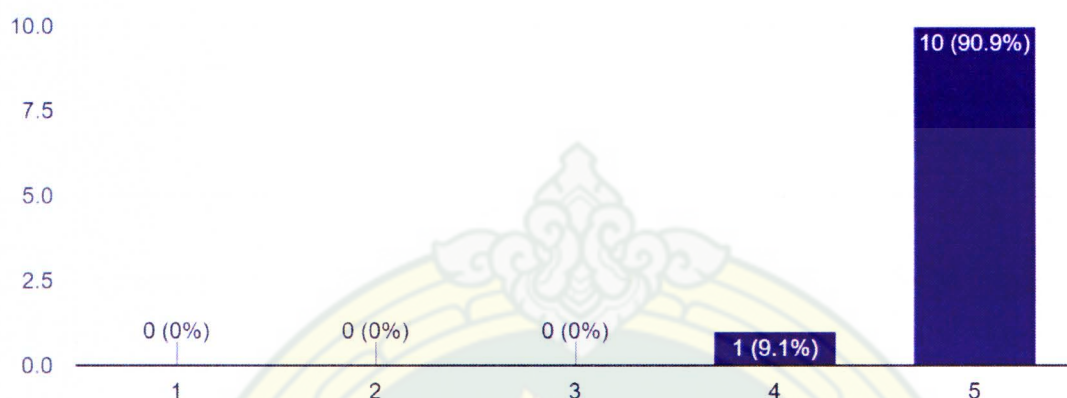
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 7. ความเหมาะสมของระยะเวลาการนำเสนอ สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดี มาก 8 คน คิดเป็น 72.7% มีคุณภาพดี 2 คน คิดเป็น 18.2% และมีคุณภาพปานกลาง 1 คน คิดเป็น 9.1%

- ด้านการใช้งาน

1. สื่อนวัตกรรมเข้าถึงง่าย

คำตอบ 11 ข้อ

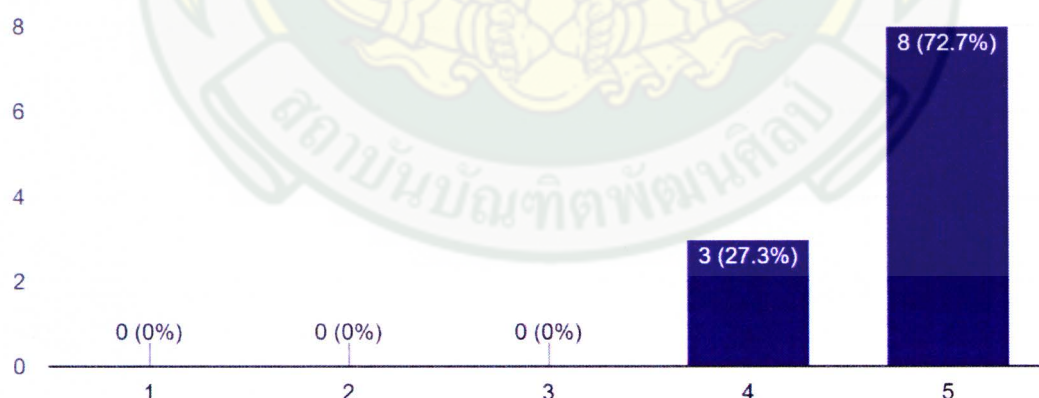
ภาพที่ 118 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 1)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. สื่อนวัตกรรมเข้าถึงง่าย สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 10 คน คิดเป็น 90.9% และมีคุณภาพดี 1 คน คิดเป็น 9.1%

2. สื่อนวัตกรรมมีความชัดเจน เข้าใจง่าย

คำตอบ 11 ข้อ

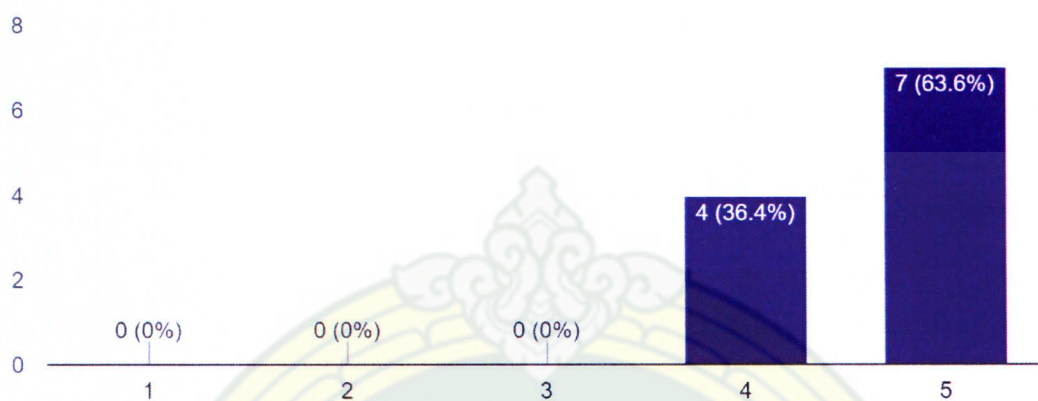
ภาพที่ 119 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 2)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2. สื่อนวัตกรรมมีความชัดเจน เข้าใจง่าย สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 8 คน คิดเป็น 72.7% และมีคุณภาพดี 3 คน คิดเป็น 27.3

3. เนื้อหาในแต่ละสื่อวัตกรรมมีปริมาณที่เหมาะสม

คำตอบ 11 ข้อ

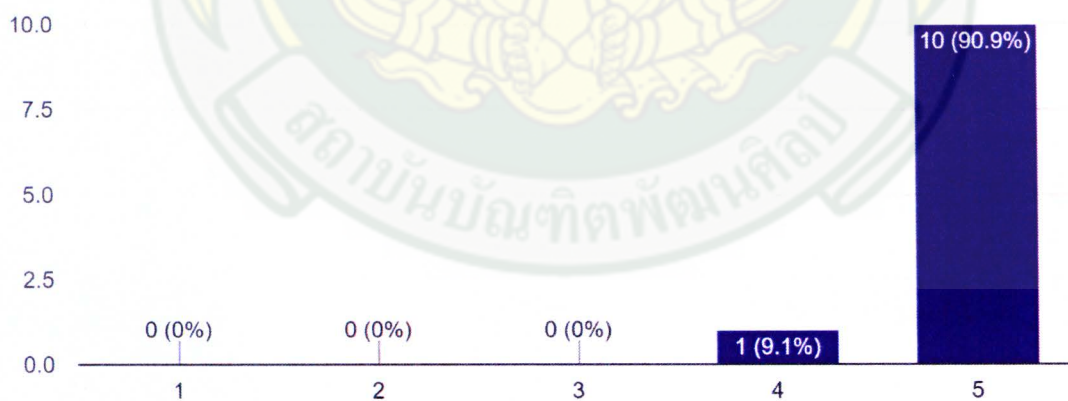
ภาพที่ 120 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 3)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3. เนื้อหาในแต่ละสื่อวัตกรรมมีปริมาณที่เหมาะสม สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 7 คน คิดเป็น 63.6% และมีคุณภาพดี 4 คน คิดเป็น 36.4%

4. สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว

คำตอบ 11 ข้อ

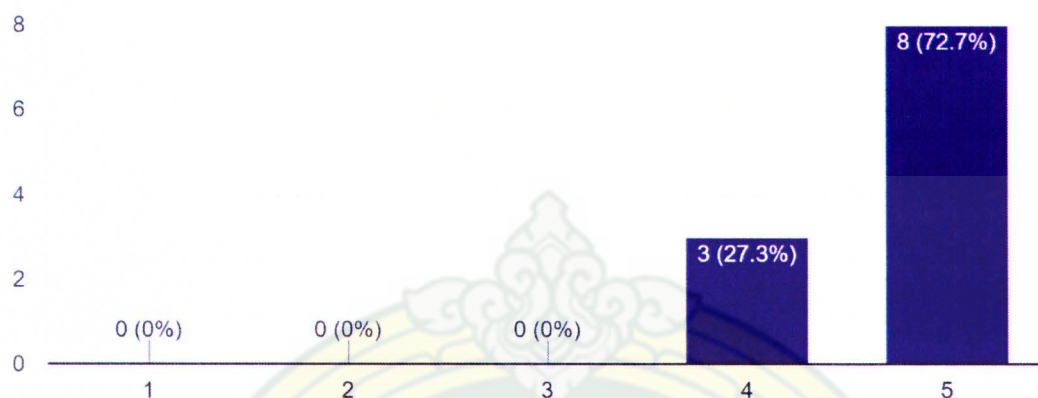
ภาพที่ 121 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 4)

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4. สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 10 คน คิดเป็น 90.9% และมีคุณภาพดี 1 คน คิดเป็น 9.1%

5. คำแนะนำการใช้สื่อนวัตกรรมชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ

คำตอบ 11 ข้อ

ภาพที่ 122 แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ (ด้านการใช้งาน ข้อที่ 5)

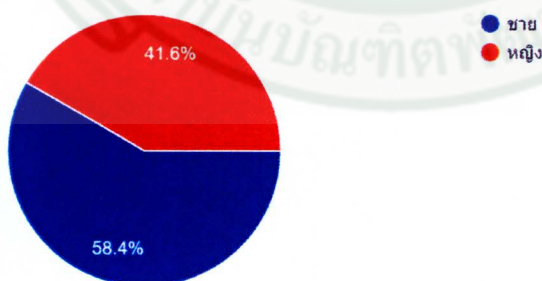
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 5. คำแนะนำการใช้สื่อนวัตกรรมชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 8 คน คิดเป็น 72.7% และมีคุณภาพดี 3 คน คิดเป็น 27.3%

4.3.3 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ
คำตอบ 250 ข้อ

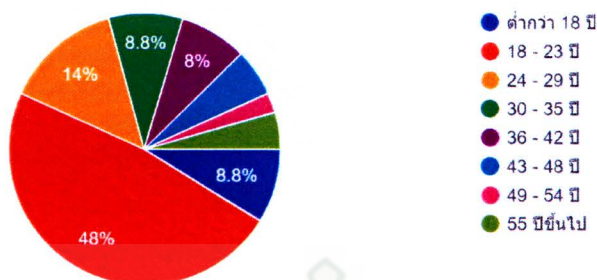
ภาพที่ 123 เพศ

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิผลปรากฏว่ามีผู้ชาย 146 คน คิดเป็น 58% และผู้หญิง 104 คน คิดเป็น 42%

อายุ

คำตอบ 250 ข้อ

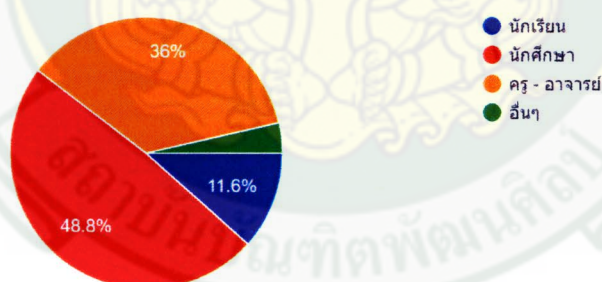
ภาพที่ 124 อายุ

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิผลปรากฏว่ามีช่วงอายุ 18 – 23 ปี 120 คน คิดเป็น 48% อายุ 24 – 29 ปี 35 คน คิดเป็น 14% อายุต่ำกว่า 18 ปี 22 คน คิดเป็น 8.8% อายุ 30 – 35 ปี 22 คน คิดเป็น 8.8% อายุ 36 – 42 ปี 20 คน คิดเป็น 8% อายุ 43 – 48 ปี 14 คน คิดเป็น 5.6% อายุ 49 – 54 ปี 6 คน คิดเป็น 2.4% และอายุ 55 ปีขึ้นไป 11 คน คิดเป็น 4.4%

อาชีพ

คำตอบ 250 ข้อ

ภาพที่ 125 อาชีพ

ที่มา: ผู้วิจัย

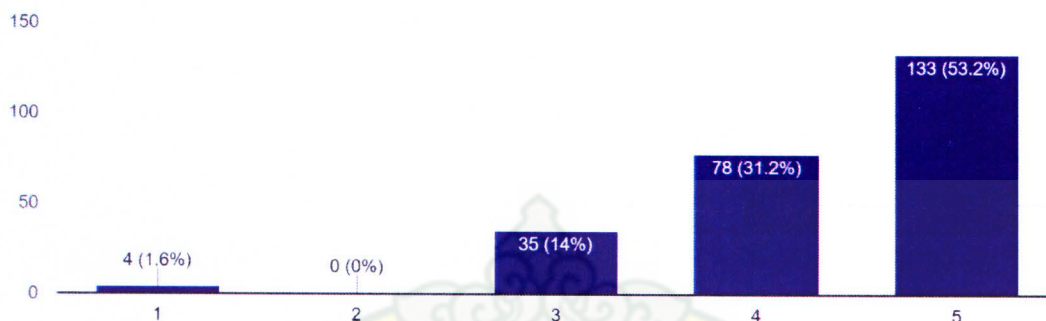
จากแผนภูมิผลปรากฏว่ามีคำตอบจากนักศึกษา 122 คน คิดเป็น 48.8% ครู – อาจารย์ 90 คน คิดเป็น 36% นักเรียน 29 คน คิดเป็น 11.6% และอื่นๆ 9 คน คิดเป็น 3.6%

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโยนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

- ด้านเนื้อหา

1. ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง

คำตอบ 250 ข้อ

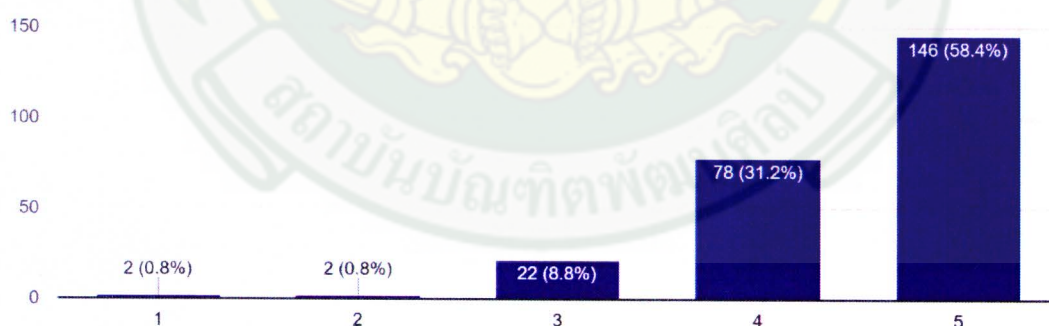
ภาพที่ 126 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 1

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1. ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 133 คน คิดเป็น 53.2% มีคุณภาพดี 78 คน คิดเป็น 31.2% มีคุณภาพปานกลาง 35 คน คิดเป็น 14% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 4 คน คิดเป็น 1.6%

2. จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

คำตอบ 250 ข้อ

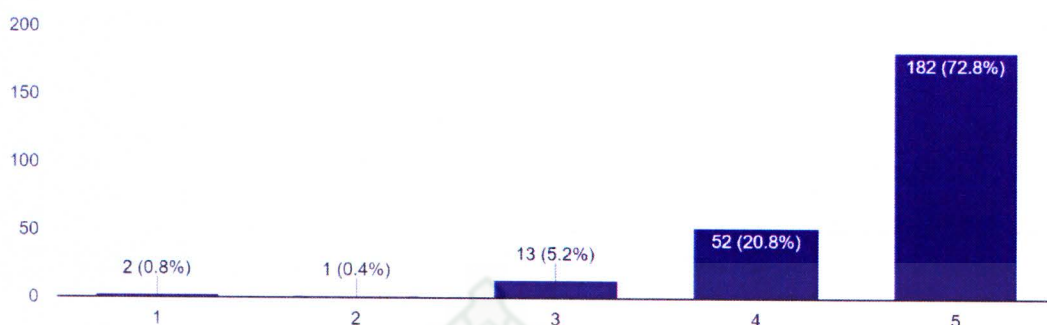
ภาพที่ 127 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 2

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2 จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 146 คน คิดเป็น 58.4% มีคุณภาพดี 78 คน คิดเป็น 31.2% มีคุณภาพปานกลาง 22 คน คิดเป็น 8.8% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

3. ภาพเคลื่อนไหวในบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา

คำตอบ 250 ข้อ

ภาพที่ 128 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านเนื้อหาข้อที่ 3

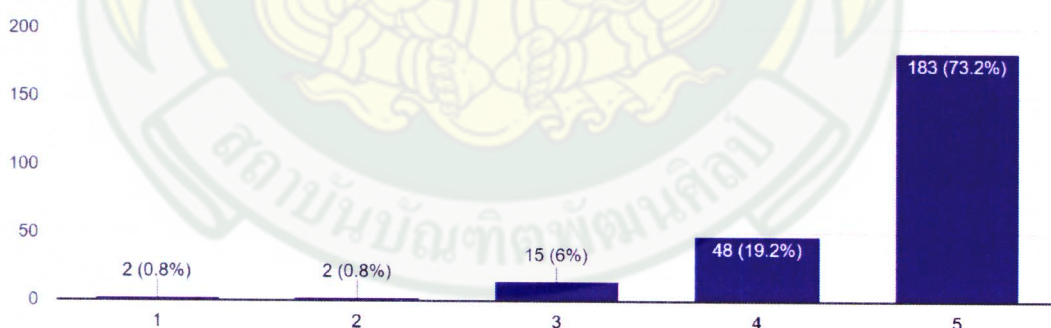
ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3 ภาพเคลื่อนไหวในบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 182 คน คิดเป็น 72.8% มีคุณภาพดี 52 คน คิดเป็น 20.8% มีคุณภาพปานกลาง 13 คน คิดเป็น 5.2% มีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพพอใจ 1 คน คิดเป็น 0.4%

- ด้านสื่อ

1. รูปแบบสื่อวีดิทัศน์สวยงาม น่าใช้

คำตอบ 250 ข้อ

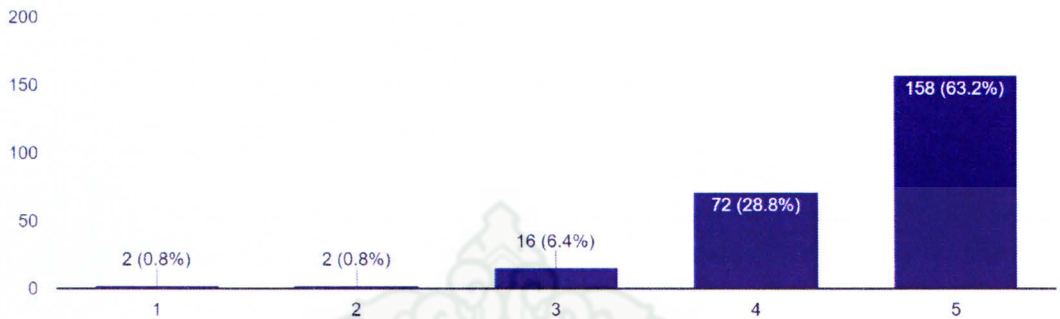
ภาพที่ 129 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 1

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 1 รูปแบบสื่อวีดิทัศน์สวยงาม น่าใช้ สรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 183 คน คิดเป็น 73.2% มีคุณภาพดี 48 คน คิดเป็น 19.2% มีคุณภาพปานกลาง 15 คน คิดเป็น 6% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

2. รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ

คำตอบ 250 ข้อ

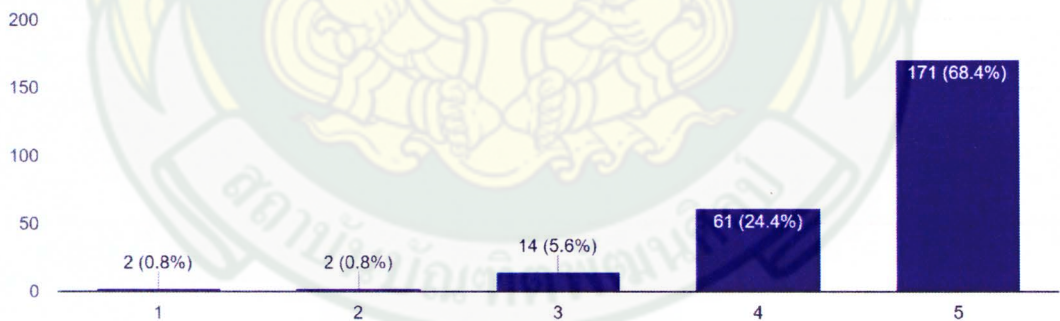
ภาพที่ 130 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 2

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 2 รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 158 คน คิดเป็น 63.2% มีคุณภาพดี 72 คน คิดเป็น 28.8% มีคุณภาพปานกลาง 16 คน คิดเป็น 6.4% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

3. รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความทันสมัย

คำตอบ 250 ข้อ

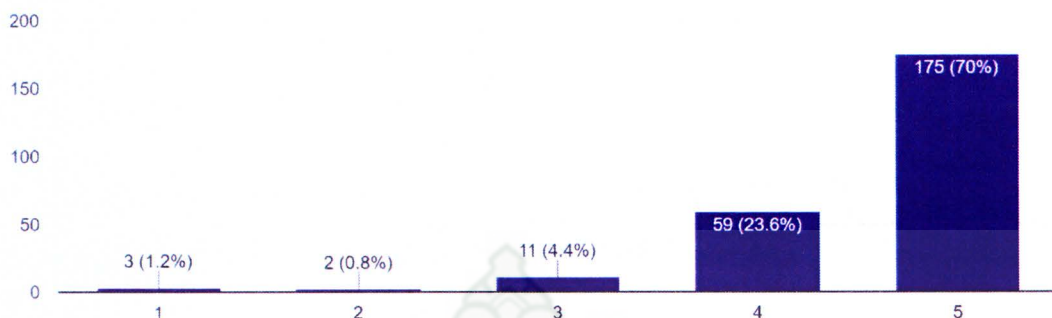
ภาพที่ 131 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 3

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 3 รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความทันสมัย มีคุณภาพดีมาก 171 คน คิดเป็น 68.4% มีคุณภาพดี 61 คน คิดเป็น 24.4% มีคุณภาพปานกลาง 14 คน คิดเป็น 5.6% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

4. รูปแบบสื่อวัตกรรมการใช้งานง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้

ค่าตอบ 250 ข้อ

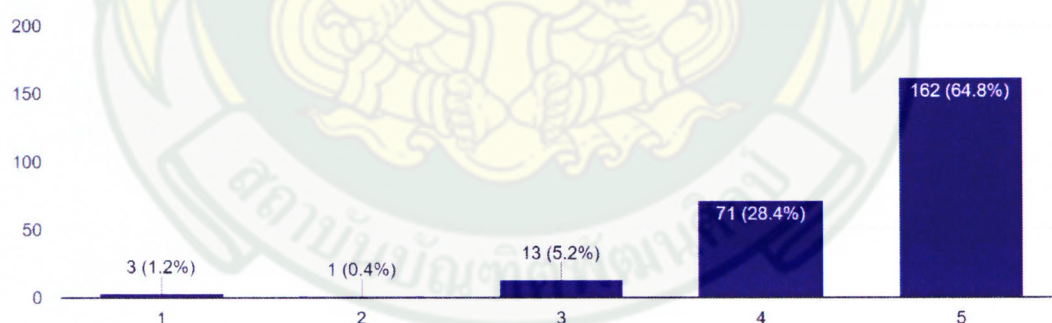
ภาพที่ 132 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 4

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 4 รูปแบบสื่อวัตกรรมการใช้งานง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้ สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 175 คน คิดเป็น 70% มีคุณภาพดี 59 คน คิดเป็น 23.6% มีคุณภาพปานกลาง 11 คน คิดเป็น 4.4% มีคุณภาพควรปรับปรุง 3 คน คิดเป็น 1.2%) และมีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8%

5. รูปแบบสื่อวัตกรรมการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน

ค่าตอบ 250 ข้อ

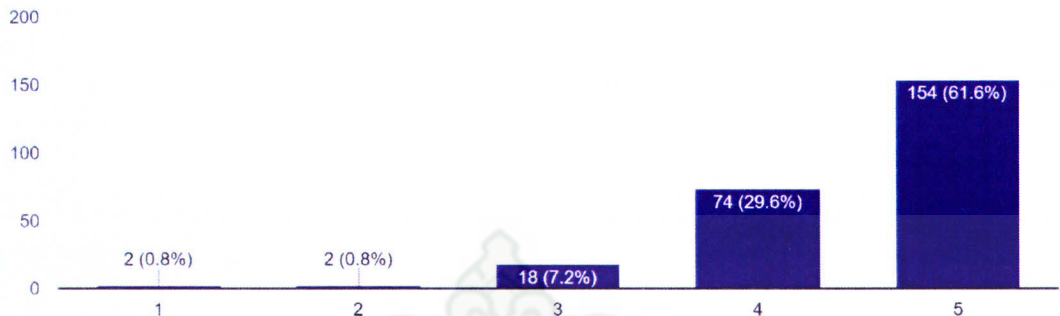

ภาพที่ 133 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 5 รูปแบบสื่อวัตกรรมการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน สรุปลงได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 162 คน คิดเป็น 64.8% มีคุณภาพดี 71 คน คิดเป็น 28.4% มีคุณภาพปานกลาง 13 คน คิดเป็น 5.2% มีคุณภาพควรปรับปรุง 3 คน คิดเป็น 1.2% มีคุณภาพพอใจ 1 คน คิดเป็น 0.4%

6. รูปแบบสื่อวัตกรรมมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจ และน่าติดตาม
คำตอบ 250 ข้อ

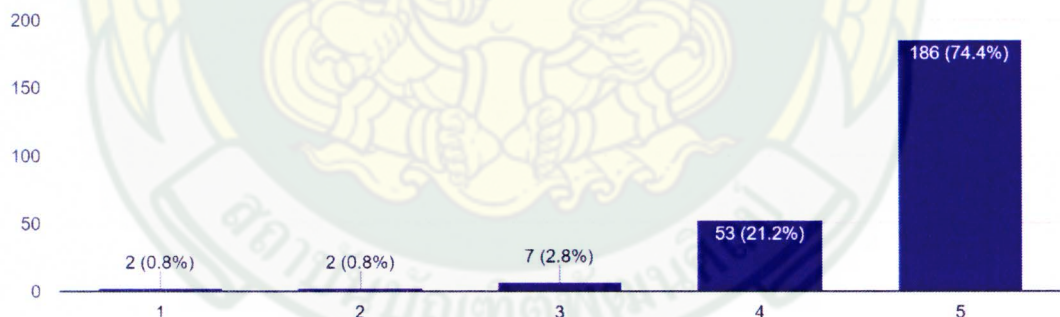

ภาพที่ 134 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 6

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 6 รูปแบบสื่อวัตกรรมมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจและน่าติดตามสรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 154 คน คิดเป็น 61.6% มีคุณภาพดี 74 คน คิดเป็น 29.6% มีคุณภาพปานกลาง 18 คน คิดเป็น 7.2% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

7. ภาพเคลื่อนไหว เสียง เนื้อหาภายในสื่อวัตกรรม มีความสอดคล้องกัน
คำตอบ 250 ข้อ

ภาพที่ 135 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนด้านสื่อข้อที่ 7

ที่มา: ผู้วิจัย

จากแผนภูมิคำถามข้อที่ 7 ภาพเคลื่อนไหว เสียง เนื้อหาภายในสื่อวัตกรรมมีความสอดคล้องกันสรุปได้ดังนี้ มีคุณภาพดีมาก 186 คน คิดเป็น 74.4% มีคุณภาพดี 53 คน คิดเป็น 21.2% มีคุณภาพปานกลาง 7 คน คิดเป็น 2.8% มีคุณภาพพอใจ 2 คน คิดเป็น 0.8% และมีคุณภาพควรปรับปรุง 2 คน คิดเป็น 0.8%

สรุป

นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุดตั้งพลับพลาถือเป็นแนวคิดการจัดการศึกษาที่ตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาระบบเปิด ที่เป็นการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับประชาชนทั่วโลก โดยความรู้นั้นมีการแบ่งปันและเป็นไปตามความต้องการ ความสนใจ ไม่มีข้อจำกัดในด้านนาฏศิลป์ การจัดการศึกษาเรียนรู้ออนไลน์นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระ ชุดตั้งพลับพลาช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาและต่อยอดการเรียนรู้ผ่านสื่อการศึกษาตามสาขาวิชาที่สนใจ สามารถนำวิชาการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการพัฒนางานในองค์กร ซึ่งถือเป็นการเพิ่มสมรรถนะ คนในองค์กรทั้งในด้านการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคคล ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา เพื่อเกิดการสร้างองค์ความรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมอีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนปรัชญาการศึกษาสำหรับทุกคนอีกด้วย

บทที่ 5

สรุป และอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ภาระบวเล่น โขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้ภาระบวเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา แล้วนำมาสร้างเป็นนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ภาระบวเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลาโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง และลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต มีสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุป

ภาระบวรำ ชุด ตั้งพลับพลา สำหรับใช้ในการแสดงโขนตอนเปิดตัวผู้แสดงฝ่ายพระ เช่น พระราม พระลักษมณ์ และมีความสำคัญในระดับเป็นหัวใจของผู้เรียนที่ฝึกหัดเป็นตัวละคร ดังนั้นผู้เรียนโขนพระทุกคนต้องสามารถปฏิบัติได้ ภาระบวรำชุดนี้ จะมีชุดเพลงที่มีการกำหนดบทร้องแตกต่างกันตามสถานการณ์ของเรื่อง บางเพลงมีจังหวะช้า ทำนองเอื้อนยาว บทร้องร้องยาว ใช้ศัพท์สูง ผู้เรียนไม่ทราบความหมายของบทร้องร้อง จึงส่งผลให้ขาดความเข้าใจในการปฏิบัติภาระบวรำ และนำไปถ่ายทอดในลักษณะที่ผิดจากจารีตเดิม

ผู้วิจัยจึงได้คิดสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมเพื่อช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยครูและผู้เรียน โดยสร้างสรรค์เป็นสื่อการเรียนที่สามารถใช้กับเครื่องมือสื่อสารที่อยู่ติดตัวผู้เรียนคือ โทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ทโฟน (smart phone) ที่นิยมใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน และได้มีการพัฒนาให้ทันสมัย ทำหน้าที่แทนมนุษย์ สนองต่อความต้องการทุกกลุ่มอาชีพ

ในการสร้างสรรค์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนคือ 1. ขั้นตอนการศึกษา และวิเคราะห์องค์ความรู้จากบทการแสดงโขน 2. ขั้นตอนการนำองค์ความรู้ไปสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม 3. ขั้นตอนการประเมินคุณภาพของสื่อฯ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา และวิเคราะห์องค์ความรู้จากบทการแสดงโขน ได้ดำเนินการสืบค้นเกี่ยวกับบทการแสดงโขนแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ บทการแสดงโขนในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิง

พระบรมศพเจ้านายในสมัยรัชกาลที่ 9 จำนวน 5 บท และบทการแสดงโขนจากการแสดงโขนของ มุลินีศิลปปาชีพจำนวน 7 บท โดยทำการศึกษา เฉพาะบทบาทของตัวพระในฉากตั้งพลับพลา ในการแสดงแต่ละครั้ง อาจจะมีฉากตั้งพลับพลามากกว่าหนึ่งครั้ง ขึ้นอยู่กับเวลาที่ทำการแสดงเป็นสำคัญ

ในชั้นตอนนี้ได้แบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์เป็น 3 ประเด็น คือ ลำดับเพลง สถานการณ์ และกระบวนการวิเคราะห์ลำดับเพลง มีลำดับเพลงที่ใช้ในฉากนี้ ถึง 10 ลำดับ มีทั้งหมด 32 เพลง แบ่งออกได้ 5 ลักษณะ คือ เพลงในอัตรารัจจะพิเศษ เพลงในอัตรารัจจะชั้นเดียว เพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้น ร่าย และพากย์เจรจาแต่เมื่อวิเคราะห์ โครงสร้าง และเนื้อหาที่ปรากฏในบทร้องแล้ว จะพบว่า ผู้จัดทำบท ได้ให้ความสำคัญในลำดับเพลงที่ 1-4 หรืออาจจะเป็นเพลง ที่ 1-5 หลังจากลำดับที่ 5 ไปแล้วจะเริ่มเป็นการเจรจาเพื่อดำเนินเรื่อง

ในการแสดงฉากตั้งพลับพลา มีกระบวนการแสดงจำนวน 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 คือเริ่มการแสดงด้วยเพลงซ้ำปี และรูปแบบที่ 2 คือเริ่มการแสดงด้วยเพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้น จากนั้นจึงจะเป็นการบรรจเพลงอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องในแต่ละตอนที่ผู้จัดทำบท หรือผู้บรรจเพลง จะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสม แต่มักจะจบกระบวนการในฉากตั้งพลับพลาด้วยบทพากย์ เจริญ

การตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 1 จะเริ่มต้นด้วยเพลงซ้ำปีใน จากนั้น ในเพลงลำดับที่ 2 จะเป็น เพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้น ส่วนในลำดับที่ 3 จะพบการใช้เพลงแตกต่างกัน คืออาจจะใช้เพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้นมาดำเนินเรื่องต่อไป หรือ จะเป็นการร้องร่าย หรือร้องร้อร่าย จากนั้นจะเข้าสู่ลำดับที่ 4 ที่นิยมต่อด้วยการพากย์ เจริญ ตามลำดับ ก่อนที่จะดำเนินเรื่องตามบทการแสดงที่กำหนดต่อไป

การตั้งพลับพลา รูปแบบที่ 2 จะเริ่มต้นด้วยเพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้น จากนั้นในเพลงลำดับที่ 2 จะมีรูปแบบย่อย คือ มีการนำเพลงในอัตรารัจจะ 2 ชั้นมาเป็นเพลงดำเนินเรื่อง หรือนำการร้อง ร่าย ร้องร้อร่าย และเจรจามาใช้ในการดำเนินเรื่อง ที่ปรากฏในบทการแสดงโขนที่ใช้เป็นกรณีศึกษา พบว่า หากในช่วงที่ 2 มีการดำเนินเรื่องด้วยเพลง ในอัตรารัจจะ 2 ชั้น ในช่วงที่ 3 ก็จะเป็นการร้อง ร่าย หรือร้องร้อร่าย และในลำดับที่ 4 จึงจะเป็นการพากย์ เจริญ แต่หากในลำดับที่ 2 เป็นการร้อง ร่าย หรือร้องร้อร่าย ในลำดับที่ 3 ก็จะเป็นพากย์ เจริญ ในอีกกรณีที่พบคือ หากเริ่มต้นเพลงที่ 1 ด้วย เพลงอัตรารัจจะ 2 ชั้น มีการ นำการพากย์ เจริญ มาใช้ในการดำเนินเรื่องในลำดับที่ 2 เช่นเดียวกัน

การวิเคราะห์สถานการณ์ มีสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ตามที่ปรากฏในบทร้อง คือ การแนะนำตัวพระราม การว่าความจากกรณีต่างๆ การไต่ถามถึงการศึกหรือกรณีเกิดอาเพศต่างๆ การพิจารณา

ศึก การมอบหมาย การสั่งการ และการยกกองทัพ โดยผู้ทำบทจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดในบทการแสดง โดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในการแสดงแต่ละครั้ง

การวิเคราะห์กระบวนรำ มีแนวทางปฏิบัติกระบวนรำที่ค่อนข้างชัดเจนเป็นแบบแผน จาก การวิเคราะห์ปรากฏว่ามีกระบวนรำแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ กระบวนรำที่ปฏิบัติตามบทร้องกระบวนรำ ตามบทบาทของตัวละคร และกระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง ดังนี้

กระบวนรำตามจารีตเฉพาะเพลง หมายถึง กระบวนรำที่ได้รับถ่ายทอดสืบต่อกันมา ถือเป็นปฏิบัติเป็นรูปแบบเฉพาะอย่างเคร่งครัด ตามจารีตของแต่ละเพลง

กระบวนรำตามบทบาทของตัวละคร หมายถึง กระบวนรำที่มีลักษณะเป็นเชิงสัญลักษณ์ แสดงความหมายแทนการตีบท ผู้รำต้องเลือกปฏิบัติให้เหมาะสม ตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

กระบวนรำที่ปฏิบัติตามบทร้อง หมายถึง กระบวนท่ารำเพื่อสื่อความหมายประกอบบทร้อง ผู้รำต้องคำนึงถึงการนำมาใช้ให้สอดคล้อง กับบทร้องตามจารีตนาฏศิลป์ไทย

กระบวนรำทั้ง 3 ลักษณะข้างต้น ได้นำมาเป็นคำอธิบายในสื่อนวัตกรรม โดยได้แทรกคำ สำคัญทั้ง 3 คำ ในสื่อนวัตกรรมเป็นช่วง ๆ หากผู้ที่สนใจได้ทำความเข้าใจกับความหมายของกระบวน รำทั้ง 3 ลักษณะนี้แล้ว จะเข้าใจ และเห็นความสำคัญของหลักการปฏิบัติกระบวนรำ ที่จะนำไปสู่ การปฏิบัติอย่างถูกต้องตามแบบแผนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การนำองค์ความรู้ไปสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม ขั้นตอนการสร้างสรรค์ นวัตกรรม ได้แบ่งเป็นความสำคัญออกเป็นหัวข้อคือ เพลงและบทร้อง การบันทึกเสียง และภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การคัดเลือกผู้รำต้นแบบ การออกแบบส่วนประกอบอื่น ๆ

เพลงและบทร้อง ได้พิจารณาเลือกเพลงที่สำคัญ เพียง 17 เพลง โดยได้รับความอนุเคราะห์ จากนายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ข้าราชการบำนาญวิทยาลัยนาฏศิลป์ และครูผู้เชี่ยวชาญทางการแสดง นาฏศิลป์โขงพระ คัดเลือกเพลงให้ จากนั้นจึงนำมาออกแบบเพื่อเสนอรายละเอียดของบทเพลง กำหนดรายละเอียดสำคัญจำนวน 6 ประเด็น คือ กำหนดลำดับเพลง ประเภทของเพลง ชื่อเพลง โอกาสที่จัดแสดง และบทร้อง

การบันทึกเสียง แบ่งเป็นการบันทึกเสียงการบรรเลง และการบันทึกเสียงการขับร้อง ในการ บันทึกเสียงการบรรเลงได้รับอนุเคราะห์จากนายวรเทพ บุญจำเริญ ข้าราชการบำนาญฯ และนาย ขำนาญ แก้วสว่าง ข้าราชการครู วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง เป็นผู้บรรเลงและควบคุมการบรรเลง ส่วนการบันทึกเสียงการขับร้อง ได้รับความอนุเคราะห์จากนางมยุรี ฟ้อนรำดี นายภัทรเมธา

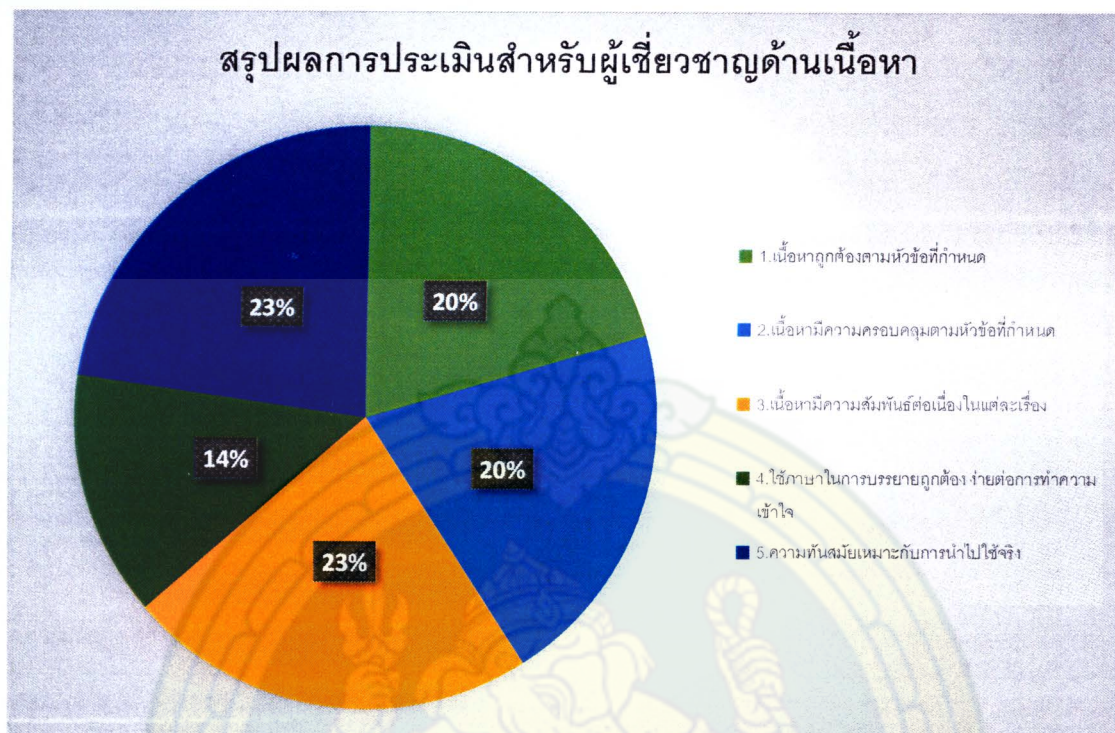
พัทสุวรรณ เป็นผู้ควบคุมและให้คำปรึกษา โดยมีนักร้องชาย 3 คน และนักร้องหญิงจำนวน 3 คน เป็นผู้ขับร้อง โดยใช้ห้องบันทึกเสียงของวิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง

การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ในการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวนั้น มีแนวคิดในการทำสื่อนวัตกรรมชุดนี้ให้สามารถมองเห็นได้ ทั้ง 3 ด้าน คือ มุมมองด้านหน้า (Fron view) มุมมองด้านข้าง (Side view) และมุมมองด้านบน (Top view) โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบ้านตุ๊กตุนสตูดิโอ อนุญาตให้ใช้เป็นสถานที่บันทึกภาพทั้ง 3 ลักษณะตามแนวคิดของผู้วิจัย จึงทำให้ได้สื่อ นวัตกรรมในรูปแบบใหม่ ที่สามารถมองได้รอบด้าน ตามที่ปรากฏ

การคัดเลือกผู้ดำเนินแบบ ด้วยความคาดหวังจะให้เป็นผู้ที่มีความเป็นมาตรฐานสูง เป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ได้เรียนเชิญ นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง ข้าราชการบำนาญ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงโขนพระที่ได้รับการยอมรับจาก ครู นักเรียน นักศึกษา ทั่วประเทศ และที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมและถ่ายทอดกระบวนรำต่าง ๆ แก่ผู้แสดงในบทบาทโขนพระของการแสดงโขน ของมูลนิธิศิลปะราชพฤกษ์ เป็นผู้ดำเนินแบบ

การออกแบบสร้างสรรค์นวัตกรรมสื่อการศึกษา ในการสร้างสรรค์สื่อการศึกษา ต้องสืบค้นข้อมูล ให้แม่นยำ สวยงาม น่าสนใจแล้ว ประกอบกับการให้ความสำคัญในช่วงการเปิดตัวสื่อ หรือในช่วงทำสื่อก็ รายละเอียดของผู้สนับสนุนงบประมาณ ที่มา ความสำคัญ รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ที่จะเป็นองค์ประกอบให้สื่อมีความสมบูรณ์ จึงได้ออกแบบเป็น Storyboard นำเสนอประกอบกันจึงจะส่งผลให้สื่อมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ และมีการนำไปใช้ในที่สุด โดยสอดแทรกภาษาต่างประเทศเข้าไป เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจที่เป็นชาวต่างชาติ เข้าใจและสามารถเรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญได้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพของสื่อ มีการประเมินคุณภาพแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ประเมินผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ และประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่สามารถแสดงผลได้ดังนี้

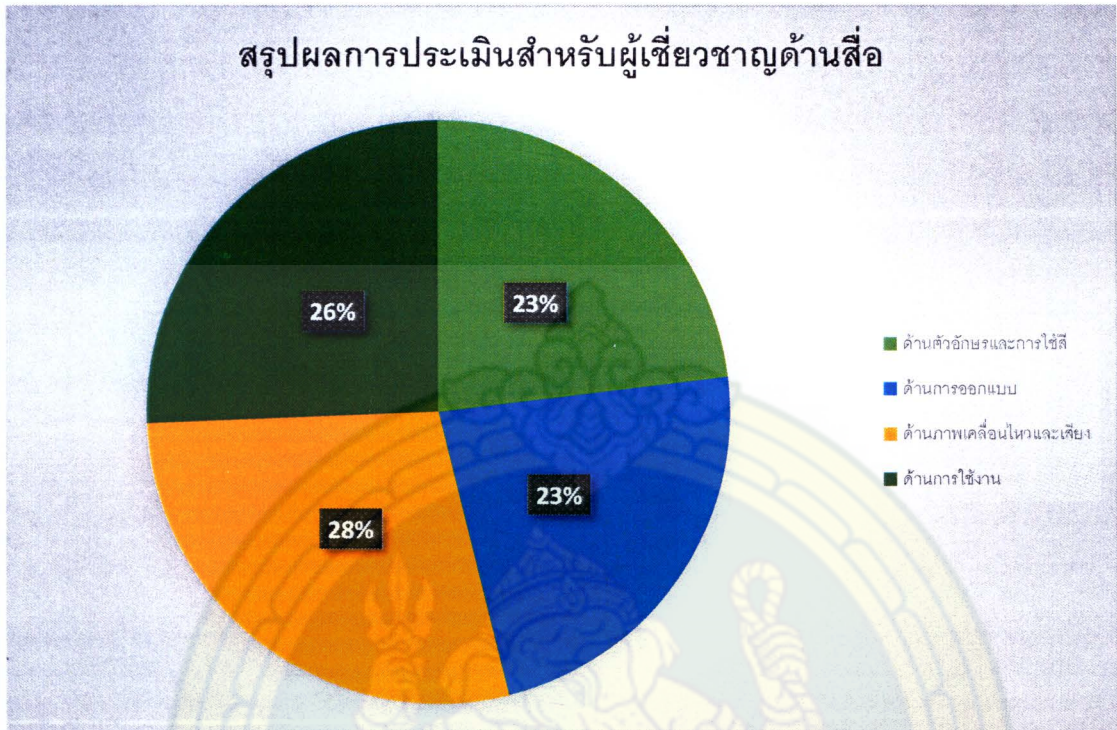

ภาพที่ 136 สรุปแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ที่มา: ผู้วิจัย

ความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอฟพลิเคชั่น) กระบวนเล่นไขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด มีคุณภาพดีมาก 90%
2. เนื้อหามีความครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด มีคุณภาพดีมาก 90%
3. เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแต่ละเรื่อง มีคุณภาพดีมาก 100%
4. ใช้ภาษาในการบรรยายถูกต้อง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีคุณภาพดีมาก 60%
5. ความทันสมัยเหมาะกับการนำไปใช้จริง มีคุณภาพดีมาก 100%

ภาพที่ 137 สรุปแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

ที่มา: ผู้วิจัย

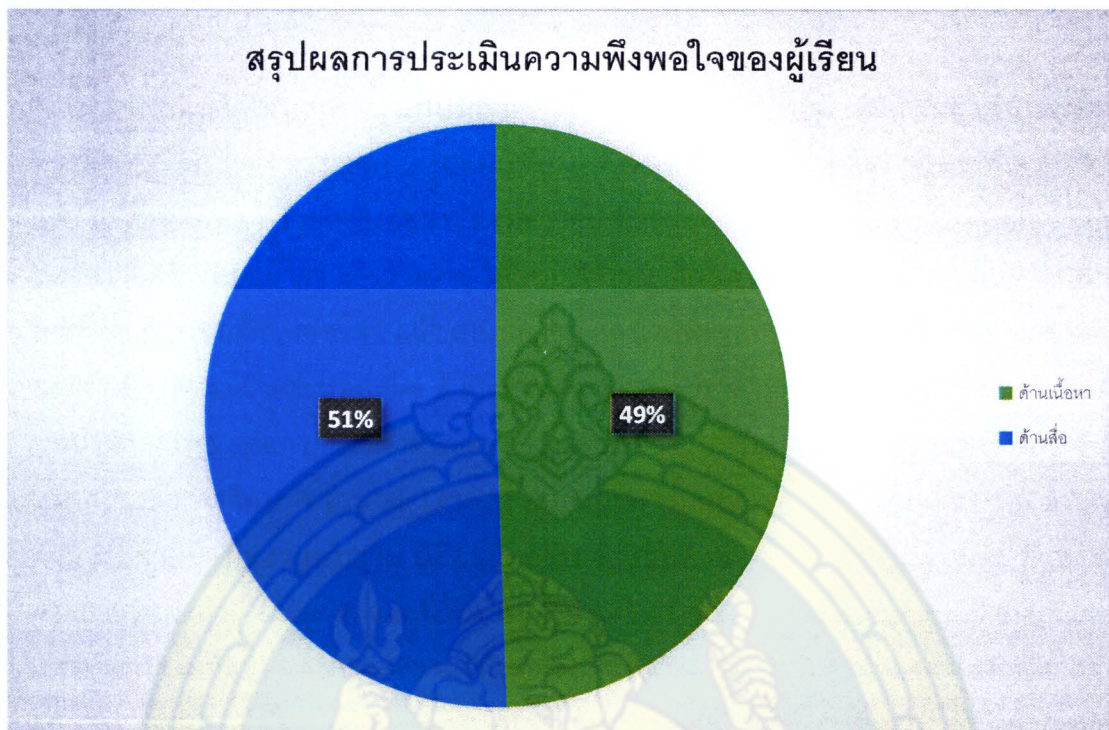
ความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ระบายเล่นโขนตัว
พระ ชุด ตั่งพลับพลา

ด้านตัวอักษรและการใช้สี มีคุณภาพดีมาก 81.8%

ด้านการออกแบบ มีคุณภาพดีมาก 81.8%

ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง มีคุณภาพดีมาก 100%

ด้านการใช้งาน มีคุณภาพดีมาก 90.9%

ภาพที่ 138 สรุปแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ที่มา: ผู้วิจัย

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ด้านเนื้อหา มีคุณภาพดีมาก 72.8%

ด้านสื่อ มีคุณภาพดีมาก 74.4%

นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโซนตัวพระชุด ตั้งพลับพลา ถือเป็นแนวคิดการจัดการศึกษาที่ตอบสนองอุดมการณ์การจัดการศึกษาระบบเปิดที่เป็นการศึกษาที่เปิดกว้างสำหรับประชาชนทั่วโลก โดยความรู้ที่มีการแบ่งปันและเป็นไปตามความต้องการ ความสนใจ ไม่มีข้อจำกัดในด้านนาฏศิลป์ การจัดการศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ ช่วยลดช่องว่างทางการศึกษาและต่อยอดการเรียนรู้ผ่านสื่อการศึกษาตามสาขาวิชาที่สนใจ สามารถนำวิชาการความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการพัฒนางานในองค์กร ซึ่งถือเป็นการเพิ่มสมรรถนะ คนในองค์กรทั้งในด้านการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคคลประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษา เพื่อเกิดการสร้างองค์ความรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมอีกทั้งยังเป็นการเรียนรู้ที่สนับสนุนปรัชญาการศึกษาสำหรับทุกคนอีกด้วย

อภิปรายผล

การแสดงโขน ชุด ตั้งพลับพลา หมายถึงการเปิดตัวผู้แสดงฝ่ายพระ เช่น พระราม พระลักษมณ์ มีรูปแบบการแสดง 2 รูปแบบ คือ 1. ตั้งพลับพลา ด้วยเพลงอัตราจังหวะพิเศษ(ซ้ำปี่ใน) และ 2. ตั้งพลับพลา ด้วยเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น มีสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ตามที่ปรากฏในบทร้อง คือ การแนะนำตัว การว่าความ ไถ่ถาม พิจารณาศึก การมอบหมาย สั่งการ และยกกองทัพ โดยผู้ทำบทจะเป็นผู้กำหนดรายละเอียดในบทการแสดงโดยพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ในการแสดงแต่ละครั้ง มีกระบวนรำประกอบด้วย 3 ลักษณะคือ กระบวนรำตามจารีตของเพลง กระบวนรำตามบทบาทตัวละคร และกระบวนรำตีบทตามความหมายของบทร้อง จากนั้นได้นำมาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมสื่อการศึกษา จำนวน 17 เพลง ออกแบบการบันทึกภาพเป็น 4 รูปแบบ คือ ด้านหน้า ด้านบน ด้านข้าง และแบบรวม มีสื่อนวัตกรรมสำหรับศึกษา ครั้งนี้ 2 รูปแบบ 1. สำหรับฝึกกระบวนรำ จำนวน 64 ชุด 2. สำหรับฝึกร้อง จำนวน 17 ชุด โดยสอดคล้องกับทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย ที่เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่รวมเอาองค์ความรู้ทั้งทางศาสตร์และศิลป์โดยพื้นฐานของความคิดอย่างชาญฉลาดของศิลปินรุ่นเก่า เป็นการบูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาไทยทั้งดงาม ทั้งวัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษาและสัญลักษณ์ของการสื่อสารของมนุษย์ ศิลปะจิตรศิลป์

ทฤษฎีการเคลื่อนไหวของกิเซลต์ ได้ศึกษาความสามารถของเด็กตามแบบธรรมชาติ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กตั้งแต่ แรกเกิดจนเติบโตเต็มที่ การสังเกตมีทั้งสังเกตด้วยตาและถ่ายภาพยนตร์เอาไว้ศึกษาโดยละเอียด ภายหลังผลการศึกษา กิเซลต์ สรุปว่า ความสามารถของเด็กมีเป็นระยะและขั้นตอน แต่ละช่วงอายุมีความหมายและมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย

สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำใช้ในงานนาฏศิลป์ที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างดีเพราะการนำเทคโนโลยีมาสร้างสื่อการศึกษาจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและสนใจการเรียนการสอนมากขึ้น คณะผู้วิจัยจึงนำนวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบใหม่เข้ามาใช้ในด้านนาฏศิลป์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้น รวมถึงงานวิจัยการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูตามแบบทางการปฏิรูปการศึกษาที่ผู้วิจัยเห็นว่า ได้ให้ความสนใจการพัฒนาวัตกรรมการศึกษา จึงศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาเพื่อการพัฒนาครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อนำแนวทางมาปรับใช้เข้ากับตัวนวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวเคราะห์ระบวงเล่นโขน ในประเด็นที่เป็นจารีตการแสดงเฉพาะบทบาทของตัวโขน เช่น ยักษ์ ลิง นาง เพื่อบันทึกในรูปแบบเอกสารวิชาการ และในรูปแบบสื่อนวัตกรรมต่างๆ
2. ควรมีการศึกษาระบบการจัดการแสดง ในด้าน องค์ประกอบฉากต่าง ๆ เช่น ฉากลงกา ฉากปะทะทัพ โดยมุ่งศึกษาการใช้พื้นที่ ตำแหน่งของการจัดตั้ง หรือตำแหน่งการยืน ของตัวโขน แล้วจัดทำเป็นสื่อนวัตกรรมฯ เผยแพร่ เพื่อเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้แก่บุคคลทั่วไป

บรรณานุกรม

Heinich และคณะ.(2539)./ความหมายของสื่อ./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2564 จาก www.uto.moph.go.th/hcc/media1.html

intrend./ (22 สิงหาคม 2550)./ความหมายของสื่อ./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2564 จาก <https://intrend.co>

Sampao Yiamram. (2557). **ทฤษฎีการวางเงื่อนไขด้วยการกระทำ (Operant Conditioning Theory)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2564, จาก <https://sampao07.blogspot.com/2014/09/operant-conditioning>

จรรยาสมุทร ผลบุญ และมณฑล ผลบุญ. การพัฒนาระบบการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติทำรำที่ใช้งานนาฏศิลป์. รายงานการวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 2561.

จิรรัตน์ พันเพ็ง และคณะ. **สื่อการศึกษาโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ชุดระบำดาวดึงส์**. ศิลปินพันธ์ ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (5 ปี) สาขานาฏศิลป์ไทยศึกษา ภาควิชา นาฏศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. 2560.

ธีรวัฒน์ ช่างसान ./ (1 เมษายน 2010)./ **ความรู้พื้นฐานทางนาฏศิลป์ไทย**./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2564 จาก www.gotoknow.org/posts/348774, 2553

นิตา เมลานนท์. **การพัฒนานวัตกรรมการสอนวิชานาฏศิลป์ เรื่อง นาฏลีลานาฏยศัพทไทย**. รายงานการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. 2553.

ปวีณนุช พุ่มจิต, อังคิรา เหลืองนภา. (2562). **การใช้แอปพลิเคชันในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง**. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาต้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พรรณี ชูทัย เจนจิต. **ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)**. ค้นเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2564, จาก https://www.baanjomyut.com/library_2/extension-4/home_page/04

พระจันทร์รุ่งแสง ./ (12 พฤศจิกายน 2555)./ **ทฤษฎีพัฒนาการของ Gesell**./[ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2564 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/pannida/2012/11/12/entry-5>, 2555)

ไพโรจน์ ตรีธรรณากุล, ไพบุลย์ เกียรติโกมล และเสกสรร แยมพินิจ. (2542). **Design IMM Computer Instruction การออกแบบการสอนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ภัยร้ายจากสื่อสังคมออนไลน์./[ออนไลน์]./สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2564 จาก

<https://sites.google.com/site/danfersocialmedia03/bth-thi2-thvsti>

มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ. (2562). **การแสดงโฉนดมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ตอน สืบมรรคา.** ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ยีน ภู่วรรณ และสมชาย นำประเสริฐ. (2546). **ไอทีเพื่อการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.** กรุงเทพฯ: บริษัทศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

วิทยาลัยนาฏศิลป์ หมวดวิชานาฏศิลป์ไทย. (2550). **เอกสารประกอบการสอนนาฏศิลป์ไทย (ละคร) เรื่อง นาฏยศัพท์พื้นฐานการฝึกหัดเบื้องต้น.** วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง.

วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2555). **ปัญญาสะสม บนสังคมออนไลน์. วารสารศึกษาศาสตร์. ปีที่ 14 (ฉบับที่ 1) : หน้า 91-100.**

สันติ วิจักขณลักษณ์. (2547). **แนวคิดและหลักการรูปแบบการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานการเรียนรู้.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและเนื้อหา

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและข้อเสนอแนะ

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ
คำชี้แจง ขอความกรุณากรอกข้อมูลให้ครบถ้วน

*จำเป็น

ชื่อ - นามสกุล *

คำตอบของคุณ

วุฒิการศึกษาสูงสุด *

คำตอบของคุณ

สถานที่ทำงาน *

คำตอบของคุณ

ตำแหน่ง *

คำตอบของคุณ

ถัดไป

ทำแบบสำรวจนี้ผ่านใน Google Forms

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบเนื้อหาที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน)
กระบวนเล่น โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีคุณภาพควรปรับปรุง
ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีคุณภาพพอใจ
ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง
ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีคุณภาพดี
ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านเนื้อหา

1. เนื้อหาถูกต้องตามหัวข้อที่กำหนด *

1 2 3 4 5

2. เนื้อหามีความครอบคลุมตามหัวข้อที่กำหนด *

1 2 3 4 5

3. เนื้อหามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องในแต่ละเรื่อง *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. ใช้ภาษาในการบรรยายถูกต้อง ง่ายต่อการทำความเข้าใจ *

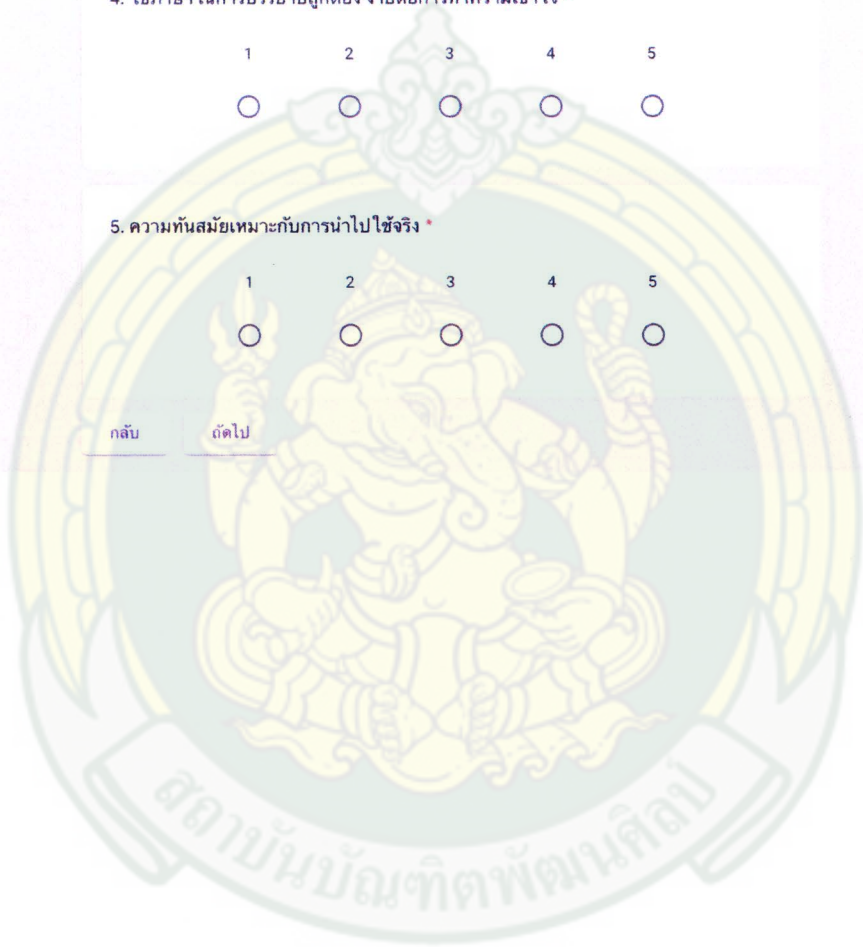
1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

5. ความทันสมัยเหมาะกับการนำไปใช้จริง *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

[กลับ](#)

[ถัดไป](#)

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
เนื้อหา เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านแบบทดสอบ

1. มีการตั้งคำถามที่สอดคล้องกับเนื้อหา *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. แบบทดสอบมีความเหมาะสมครอบคลุมเนื้อหา

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. แบบทดสอบมีความเหมาะสมกับผู้เรียน *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. คำตอบมีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

[กลับ](#)

[ถัดไป](#)

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน เนื้อหา เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของคุณ

กลับ

ส่ง

ข้อเสนอแนะแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

- เป็นการรวบรวมองค์ความรู้และใช้สื่อนวัตกรรมที่ทันสมัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ไทยโซนพระได้เป็นอย่างดี
- ดีเยี่ยมเหมาะสมกับการเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ครับ
- นับว่าเป็นการต่อยอดวัฒนธรรมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เหมาะสมกับคนในยุคปัจจุบันที่มุ่งหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยี และถือเป็นการพัฒนาวงการศึกษาคิดอีกด้วย , สื่อนี้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐาน ที่สำคัญถือเป็นนวัตกรรมที่มีประโยชน์หลายด้าน ด้านหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือการรวบรวมองค์ความรู้ของนาฏยารักษ์คนสำคัญของวงการนาฏศิลป์ไทยในยุคปัจจุบันคือ ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง.
- ควรมีการจัดทำกระบวนรำชุดอื่นๆด้วย
- ก่อนเริ่มกระบวนท่ารำประกอบเพลงควรมีการสาธิต หรืออธิบายเทคนิคในการรำอาทิ เช่น เทคนิคการรำเพลงซำปึ่ เทคนิคการรำประกอบเพลงสองชั้น เพื่อให้ง่ายแก่การทำตามเข้าใจ นอกจากนี้ ยอยากให้อาจารย์อ้อ แนะนำว่าท่ารำสามารถใช้ทำอะไรได้บ้างเพื่อไม่เป็นการตีกรอบงานวิจัยทางด้านศิลปะจนเกินไป ควรมอบทางเลือกในการปรับใช้เพิ่มเติมครับ
- เป็นวิธีการสอนที่ดี เหมาะแก่ผู้ที่ไม่ได้ฝึกแม่ท่าหลักโดยตรง สามารถนำไปใช้ฝึกหรือสอนได้

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น ไขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้เชี่ยวชาญ
คำชี้แจง : ขอความกรุณากรอกข้อมูลให้ครบถ้วน

*จำเป็น

ชื่อ-นามสกุล *

คำตอบของคุณ

วุฒิการศึกษาสูงสุด *

คำตอบของคุณ

สถานที่ทำงาน *

คำตอบของคุณ

ตำแหน่ง *

คำตอบของคุณ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวน เล่น โขนตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านแบบสื่อที่มีต่อ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวน
เล่น โขนตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ลง ในช่องว่างที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีคุณภาพควรปรับปรุง
ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีคุณภาพพอใจ
ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง
ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีคุณภาพดี
ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านตัวอักษรและการใช้สี

1. รูปแบบตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. ขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสมอ่านได้ชัดเจน *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. สีตัวอักษรมีความเหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. สีของพื้นหลังมีความเหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านการออกแบบ

1. รูปแบบการนำเสนอมีความน่าสนใจ สามารถดึงดูดความสนใจ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. การออกแบบมีความเหมาะสม

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. ความเหมาะสมในการลำดับภาพ

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. การออกแบบเหมาะสมกับผู้เรียน *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านภาพเคลื่อนไหวและเสียง

1.ภาพเคลื่อนไหวมีความคมชัด *

1 2 3 4 5
○ ○ ○ ○ ○

2.ภาพเคลื่อนไหวมีความต่อเนื่อง *

1 2 3 4 5
○ ○ ○ ○ ○

3.ภาพเคลื่อนไหวมีความน่าสนใจ *

1 2 3 4 5
○ ○ ○ ○ ○

4.เสียงบรรยายมีความน่าสนใจ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

5.เสียงดนตรีประกอบมีความเหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

6.เสียงเอฟเฟคประกอบมีความเหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

7.ความเหมาะสมของระยะเวลาการนำเสนอ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
โซนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านการใช้งาน

1. สื่อนวัตกรรมเข้าถึงง่าย *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. สื่อนวัตกรรมมีความชัดเจน เข้าใจง่าย *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. เนื้อหาในแต่ละสื่อนวัตกรรมมีปริมาณที่เหมาะสม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. สามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

5. คำแนะนำการใช้สื่อนวัตกรรมชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

[กลับ](#)

[ถัดไป](#)

แบบประเมินคุณภาพสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้าน
สื่อ เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ
โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น
ไขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของคุณ

กลับ

ส่ง

ข้อเสนอแนะแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

- เป็นผลงานที่ดีมาก
- มีความเหมาะสมในเนื้อหา หลักการ แนวคิด เพื่อพัฒนาเป็นสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์
- ควรถ่ายภาพหลังเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ศึกษาเห็นวิธีการจัดทำทางอย่างชัดเจน
- ควรมีคำถามคำตอบเพื่อประเมินผลจากการเรียนทำยบท ในการตอบโจทยน์นวัตกรรมสื่อยังไม่ชัด เนื่องด้วยยังมีลักษณะการนำเสนอที่คล้ายของเดิม เพียงแต่ระบบการถ่ายทำ แสง สวยงามคมชัดขึ้น หากให้ตอบโจทยน์นวัตกรรมโปรแกรมประยุกต์สามารถเลือกใช้นวัตกรรมมแอปพลิเคชันได้มากกว่านี้ เช่น นวัตกรรมมการใช้กล้อง360องศาที่ผู้ชมเคลื่อนเมาท์แล้วภาพสามารถหมุนตามมุมมองของผู้ชมต้องการ การที่เรามีการใช้มุมกล้อง 3มุม ตอบโจทยน์เพียงแค่มุมมองของภาพที่ชัดเจนมากกว่าเดิม แต่ยังไม่ตอบโจทยน์ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีหรือแอปพลิเคชัน ซึ่งเป็นหัวของงานปัจจุบันการแสดงที่เผยแพร่ผ่านโซเซียลเริ่มใช้แอปพลิเคชันดังกล่าว แต่ในไทยยังไม่มี

แบบประเมินความพึงใจของผู้เรียน

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการ
ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรม
ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โขน
ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง : ขอความกรุณากรอกข้อมูลให้ครบถ้วน

*จำเป็น

เพศ *

- ชาย
 หญิง

อายุ *

- ต่ำกว่า 18 ปี
 18 - 23 ปี
 24 - 29 ปี
 30 - 35 ปี
 36 - 42 ปี
 43 - 48 ปี
 49 - 54 ปี
 55 ปีขึ้นไป

อาชีพ *

- นักเรียน
 นักศึกษา
 ครู - อาจารย์
 อื่นๆ

ถัดไป

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการ ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรม ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โขน ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

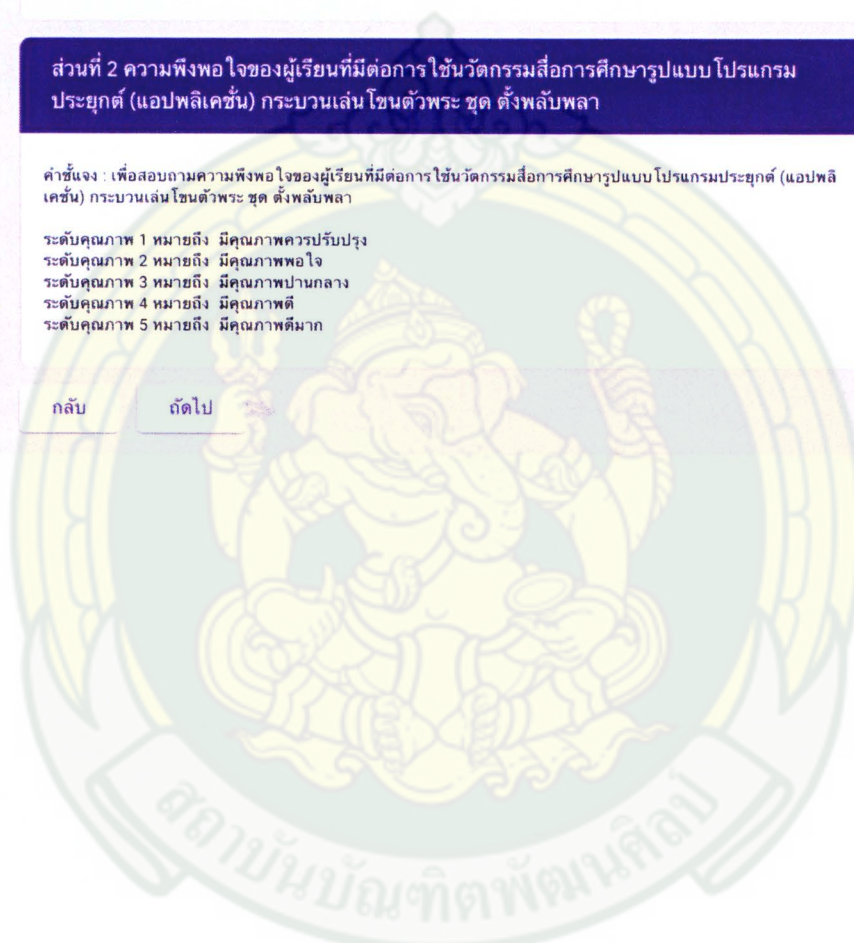
ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการ ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรม
ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

คำชี้แจง : เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการ ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โขนตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา

ระดับคุณภาพ 1 หมายถึง มีคุณภาพควรปรับปรุง
ระดับคุณภาพ 2 หมายถึง มีคุณภาพพอใจ
ระดับคุณภาพ 3 หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง
ระดับคุณภาพ 4 หมายถึง มีคุณภาพดี
ระดับคุณภาพ 5 หมายถึง มีคุณภาพดีมาก

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการ
ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบ โปรแกรม
ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) erva เล่น โชน
ตัวพระ ชุด ตั้งปลั๊กปลา

*จำเป็น

ด้านเนื้อหา

1. ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. ภาพเคลื่อนไหวในบทเรียนสอดคล้องกับเนื้อหา *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการ
ใช้นวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบ โปรแกรม
ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โชน
ตัวพระ ชุต ตั้งพลับพลา

*จำเป็น

ด้านสื่อ

1. รูปแบบสื่อนวัตกรรมสวยงาม น่าใช้ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความแปลกใหม่ น่าสนใจ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

3. รูปแบบสื่อนวัตกรรมมีความทันสมัย *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

4. รูปแบบสื่อวัตกรรมมีการใช้งานง่ายและสะดวกต่อการเรียนรู้ *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

5. รูปแบบสื่อวัตกรรมใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

6. รูปแบบสื่อวัตกรรมมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจ และน่าติดตาม *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

7. ภาพเคลื่อนไหว เสียง เนื้อหาภายในสื่อวัตกรรม มีความสอดคล้องกัน *

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

[กลับ](#)

[ถัดไป](#)

**แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในการ
ใช้วัตกรรมสื่อการศึกษาแบบโปรแกรม
ประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่น โขน
ตัวพระ ชุด ตั้งพลับพลา**

ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง : โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของคุณ

[กลับ](#)

[ส่ง](#)

ข้อเสนอแนะแบบประเมินความพึงใจของผู้เรียน

- ดี
- เป็นสื่อที่เป็นประโยชน์และดีเยี่ยมครบเหมาะเป็นองค์ความรู้ได้อย่างดียิ่ง
- ทุกอย่างสมบูรณ์อย่างลงตัว
- ดี ดีมาก ที่ทำคลิปแบบนี้ออกมาสอนครบ ประทับใจ
- เหมาะสม
- ดีมาก
- น่าสนใจมากและทำได้ดีมาก
- ยอดเยี่ยมครบ เข้าใจง่าย เรียนรู้ได้รวดเร็ว ครบถ้วนครบ
- ก็ดี
- เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี
- เป็นสื่อที่มีประโยชน์มากครับ ทำให้นักเรียนได้ทบทวนทำซ้ำ และยึดทำซ้ำของคุณครูไว้เป็น

แนวทางต่อไปครับ

- ผลิตสื่อในเพลงอื่นๆ เพื่อขยายผลองค์ความรู้จากครุต้นแบบอีกต่อไปในจำนวนมาก
- เป็นสื่อหรือนวัตกรรมที่ทันสมัยและใช้ได้จริงสำหรับการเรียนการสอนขอให้พัฒนาต่อไปเรื่อยๆดีมากครับ

- อยากให้มีการผลิตสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบนี้หลายๆเนื้อหา เช่น นานุกรณศัพท์ ภาษาท่า การตีบท(แม่ท่า) ฯลฯ ที่เป็นพื้นฐานการเรียนนาฏศิลป์ไทย ซึ่งนักเรียนสามารถต่อยอดพัฒนาฝีมือในชุดการเรียนนาฏศิลป์อื่นๆอีก ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ครูและนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ ทั่วภูมิภาคอย่างสูงยิ่งคะ

- ทำเพิ่มครับ มีประโยชน์ และสามารถใช้ได้จริง
- เป็นการเรียนรู้การเท่าโลกสมัยใหม่
- ควรมีกระบวนการในชุดอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การออกกราว การยกกรบ โดยจัดทำเป็นคลิปวิดีโอต่อไป

- สวยงาม เหมาะกับการนำไปใช้ครับ
- เป็นสื่อการเรียนการสอนได้ดีจริงๆครับ
- ขอบคุณความรู้ที่เพิ่มพูนให้กับพวกเราครับ

- ภาพและเสียงคมชัดมากเลยครับ สามารถดูได้ทุกทิศทำให้เห็นรายละเอียดได้ครบถ้วนครับ
ขอบคุณครับ

- สามารถเข้าใจถึงกระบวนการทำรำได้ง่ายขึ้น
- ดูแล้วน่าสนใจน่าเรียนมากค่ะเพราะเป็นjingแปลกใหม่ที่หนูไม่เคยเรียนแบบนี้ค่ะ
- สื่อเสนอดีมาก
- เป็นนวัตกรรมที่ยอดเยี่ยมค่ะ
- อยากให้ทำ เพลง ระบาย รำ ต่างๆด้วยค่ะ เอาไว้ใช้และยังบันทึกเก็บไว้ได้ด้วย ในอนาคต
- รูปแบบเนื้อหาดี
- การเรียนรู้ในสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์นี้ ถือว่ามีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เข้าใจได้ง่ายและสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้

- สื่อนวัตกรรมนี้ถือว่ามีคุณสมบัติแบบและมีประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก อยากให้มีการพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ

- ภาพ เสียง และเนื้อหาชัดเจนดีค่ะ
- มี 1 ชุด ที่ข้อความบนจอไม่ตรงกับผู้บรรยายค่ะ
- น่าจะทำให้ในคลิปเดียวเห็นได้ทุกมุม สะดวกสำหรับการต่อรำด้วยตนเองมากกว่าการเปิดดูอีกคลิปเพื่อดูอีกมุม

- เป็นนวัตกรรมที่งดงามละเอียดละม้ายแปลกใหม่น่าสนใจมาก
- อยากเห็นผู้วิจัยรำเอง
- เป็นผลงานที่น่าสนใจและเหมาะสำหรับนำไปเป็นสื่อการเรียนการสอนมากค่ะ
- ดีมากครับ
- ควรเพิ่มการถ่ายทิศด้านหลังด้วย
- สื่อน่าสนใจแล้วครับ
- อยากให้ทำผลงานการใช้สื่อเทคโนโลยีแบบนี้เรื่อยๆตลอดไป..และให้มีหลายๆเพลง.หลายๆชุดการแสดง.เพราะสามารถนำไปสอนเด็กได้จริงและเกิดผลประโยชน์

- ควรจัดทำสื่อเกี่ยวกับเรื่อง ระบาย รำ ฟ้อน นาฏศิลป์พื้นเมืองและละคร เป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมและมัธยม ซึ่งมีเนื้อหาไม่ยากเกินไป สำหรับเป็นวิชาพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน

- เป็นสื่อนวัตกรรมที่ทรงคุณค่า มีประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์เป็นอย่างมาก
- คลิปวิดีโอดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอนได้ดี ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจง่าย และ

เห็นกระบวนการทำรำที่ชัดเจนครับ

- ดีมากครับ
- มีให้ศึกษาทุกทิศทางทำให้มีความเข้าใจถึงกลวิธีในการรำมากขึ้นกว่าศึกษาจากโซเชียลอื่นๆ
- ทุกอย่างสมบูรณ์แบบ
- ทำได้ดีมากครับผม
- นำเสนองานได้น่าสนใจดีค่ะ

ภาคผนวก ข
เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

โครงการวิจัยเรื่อง : นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนเล่นโยนตีพระ
ชุด ดั่งพลับพลา

ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนันดี แวงวรรณ

เอกสารที่พิจารณา :

1. แบบเสนอเพื่อขอรับพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	ฉบับลงวันที่ 12	เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563
2. โครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์	ฉบับลงวันที่ 12	เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563
3. แบบคำชี้แจงอาสาสมัคร	ฉบับลงวันที่ 12	เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563
4. แบบยินยอมอาสาสมัคร	ฉบับลงวันที่ 12	เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563
5. แบบสอบถาม	ฉบับลงวันที่ 12	เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563
6. ใบผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์		
7. ประวัติผู้วิจัย		

ได้รับการพิจารณาและผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยยึดหลักเกณฑ์ตามคำประกาศเฮลซิงกิ (Declaration of Helsinki) มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยได้ โดยให้ส่งรายงานความก้าวหน้าของโครงการวิจัยทุก 6 เดือน แจ้งคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ในกรณีที่มีข้อเปลี่ยนแปลงโครงการวิจัยหรือหยุดโครงการก่อนกำหนด รายงานเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ร้ายแรงหรือเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด รายงานข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ควรได้รับระหว่างดำเนินการวิจัย และส่งรายงานฉบับสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นโครงการวิจัย

ดร.สุชนันดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขที่ใบรับรอง : HE-135-2563

วันที่รับรอง : 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2563

วันที่หมดอายุ : 29 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2564

Ethics in Human Research Certificate
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Protocol Title : The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play)
 Tang Plub Pla Series by Using Application

Principle Investigator : Asst. Prof. Dr. Suksanti Wangwan

Reviewed Document :

1. Submission Form for Ethical Review	12 October 2020
2. Full Protocol	12 October 2020
3. Participant information sheet	12 October 2020
4. Informed consent form	12 October 2020
5. Questionnaire	12 October 2020
6. Certificate of Attendance in Human subject protection Training	
7. Principle Investigator's Curriculum Vitae	

Ethics in Human Research Committee, Nakhon Ratchasima Rajabhat University has reviewed and approved this research to be carried out according to this research in compliance with the declaration of Helsinki, ICH - GCP. The investigator shall provide reports to the committee concerning the progress of the research every 6 months as well as the amendment, termination, and all serious adverse and unanticipated events. The investigator shall submit the full protocol once the research is done.

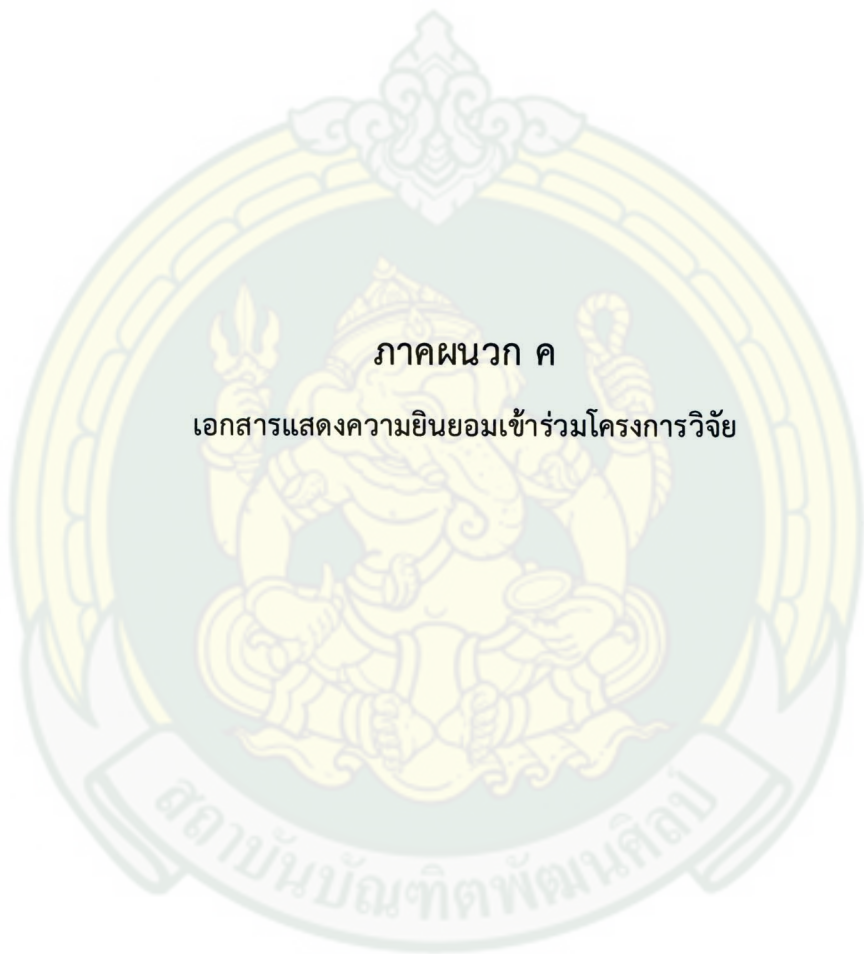

 (Assistant Professor Dr. Adisorn Naowabondhal)
 Chairman of Ethics in Human Research Committee
 Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Certificate Number : HE-135-2020

Approval date : 29 October 2020

Expiry date : 29 October 2021

ภาคผนวก ค

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยชื่อ พัฒนาการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ครอบคลุมต้นแบบละคร ชุด ฟิล์มชุด (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาม/นามสกุล) ... อายุ 20 ปี ... สัญชาติ ... สัญญา ...

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) ... ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ ...

พิมพ์ลายนิ้วมือ (กรณีที่ยังสามารถแสดงลายนิ้วมือได้)

ลายนิ้วมือ ... สาขาวิชา ... ชื่อ ... นามสกุล ...

Form 005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยชื่อ พัฒนาการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ครอบคลุมต้นแบบละคร ชุด ฟิล์มชุด (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาม/นามสกุล) นายพงศกร วรรณคำนี้ ... อายุ 20 ปี ... สัญชาติ ... สัญญา ...

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form 004) ... ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ ...

พิมพ์ลายนิ้วมือ (กรณีที่ยังสามารถแสดงลายนิ้วมือได้)

ลายนิ้วมือ ... สาขาวิชา ... ชื่อ ... นามสกุล ...

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยชื่อ พัฒนาการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ครอบคลุมต้นแบบละคร ชุด ฟิล์มชุด (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาม/นามสกุล) ... อายุ 19 ปี ... สัญชาติ ... สัญญา ...

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) ... ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ ...

พิมพ์ลายนิ้วมือ (กรณีที่ยังสามารถแสดงลายนิ้วมือได้)

ลายนิ้วมือ ... สาขาวิชา ... ชื่อ ... นามสกุล ...

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยชื่อ พัฒนาการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) ครอบคลุมต้นแบบละคร ชุด ฟิล์มชุด (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาม/นามสกุล) ... อายุ 20 ปี ... สัญชาติ ... สัญญา ...

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) ... ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ ...

พิมพ์ลายนิ้วมือ (กรณีที่ยังสามารถแสดงลายนิ้วมือได้)

ลายนิ้วมือ ... สาขาวิชา ... ชื่อ ... นามสกุล ...

Form 005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการศึกษายุ่งใยไปตามบทเพลง (แบบฝึกหัด) กระบวนการเล่นพิวบลูซ
 คือพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla
 Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) สุวิมล มงคล อายุ 22 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 91 หมู่ที่ 14 ถนน ตำบล
 อำเภอ จังหวัด

ข้าพเจ้าได้รับพิจารณาทราบรายละเอียดโครงการวิจัยและเอกสารคำขออนุญาต (Form-004)
 เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยชุดนี้เรียบร้อยแล้ว โดยทราบรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย วิจัยประเพณี วิถีการวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครวิจัย
- ข้อควรระวังของอาสาสมัครวิจัยเป็นความลับ ไม่เปิดเผยชื่อ และนำเสนอ เป็นภาพรวม
 เกี่ยวกับความลับ

ข้าพเจ้า ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิขอยกเลิกการเข้าร่วม
 โครงการวิจัยนี้เมื่อใด และการยกเลิก การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า
 ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจสถานที่ของข้าพเจ้าแล้ว จึงได้อนุญาตเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ (สุวิมล มงคล) อาสาสมัคร
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของอาสาสมัครที่นี่)

ลงชื่อ (สุวิมล มงคล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

ลงชื่อ (นางสาว สุวิมล มงคล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

Form 005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการศึกษายุ่งใยไปตามบทเพลง (แบบฝึกหัด) กระบวนการเล่นพิวบลูซ
 คือพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla
 Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) สุวิมล มงคล อายุ 22 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 91 หมู่ที่ 14 ถนน ตำบล
 อำเภอ จังหวัด

ข้าพเจ้าได้รับพิจารณาทราบรายละเอียดโครงการวิจัยและเอกสารคำขออนุญาต (Form-004)
 เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยชุดนี้เรียบร้อยแล้ว โดยทราบรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย วิจัยประเพณี วิถีการวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครวิจัย
- ข้อควรระวังของอาสาสมัครวิจัยเป็นความลับ ไม่เปิดเผยชื่อ และนำเสนอ เป็นภาพรวม
 เกี่ยวกับความลับ

ข้าพเจ้า ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิขอยกเลิกการเข้าร่วม
 โครงการวิจัยนี้เมื่อใด และการยกเลิก การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า
 ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจสถานที่ของข้าพเจ้าแล้ว จึงได้อนุญาตเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ (สุวิมล มงคล) อาสาสมัคร
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของอาสาสมัครที่นี่)

ลงชื่อ (สุวิมล มงคล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

ลงชื่อ (นางสาว สุวิมล มงคล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

Form 005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการศึกษายุ่งใยไปตามบทเพลง (แบบฝึกหัด) กระบวนการเล่นพิวบลูซ
 คือพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla
 Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) พิชิตพล ธีระนันทกุล อายุ 23 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 959 หมู่ที่ 11 ถนน ตำบล
 อำเภอ จังหวัด

ข้าพเจ้าได้รับพิจารณาทราบรายละเอียดโครงการวิจัยและเอกสารคำขออนุญาต (Form-004)
 เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยชุดนี้เรียบร้อยแล้ว โดยทราบรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย วิจัยประเพณี วิถีการวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครวิจัย
- ข้อควรระวังของอาสาสมัครวิจัยเป็นความลับ ไม่เปิดเผยชื่อ และนำเสนอ เป็นภาพรวม
 เกี่ยวกับความลับ

ข้าพเจ้า ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิขอยกเลิกการเข้าร่วม
 โครงการวิจัยนี้เมื่อใด และการยกเลิก การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า
 ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจสถานที่ของข้าพเจ้าแล้ว จึงได้อนุญาตเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ (พิชิตพล ธีระนันทกุล) อาสาสมัคร
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของอาสาสมัครที่นี่)

ลงชื่อ (พิชิตพล ธีระนันทกุล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

ลงชื่อ (พิชิตพล ธีระนันทกุล) พยาน
 (พิมพ์ชื่อและนามสกุลของพยานที่นี่)

วันที่ 19 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2564

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมในการศึกษาบูรณาการแบบบูรณาการ (แบบฝึกหัด) การรวมกันของศิลปะ ชุด ศิลปะพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นามนามนามนาม) สุวิทย์ สุวิทย์ อายุ 15 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 199/2 หมู่ที่ 2 ถนน ----- ตำบล บ้านป่าไผ่
 อำเภอ บ้านป่าไผ่ จังหวัด สุพรรณบุรี

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยจากคุณวิจิตรเกียรติคุณ โดยทราบถึงรายละเอียดดังนี้

โครงการวิจัย เรื่อง ประยุกต์ใช้การวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย

- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครจะได้รับ
- ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผย และนำเสนอ เป็นภาพรวมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยเมื่อใด และการบอกเลิก การเข้าร่วมวิจัย จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ สุวิทย์ สุวิทย์ อาสาสมัคร
 (วงเล็บชื่อจริง นามสกุล)

ลงชื่อ พยาน

ลงชื่อ พยาน

พิมพ์ลายมือชื่อ
 (กรณีคืออาสาสมัครไม่สามารถลงลายมือชื่อได้)

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมในการศึกษาบูรณาการแบบบูรณาการ (แบบฝึกหัด) การรวมกันของศิลปะ ชุด ศิลปะพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นามนามนามนาม) สุวิทย์ สุวิทย์ อายุ 15 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 199/2 หมู่ที่ 2 ถนน ----- ตำบล บ้านป่าไผ่
 อำเภอ บ้านป่าไผ่ จังหวัด สุพรรณบุรี

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยจากคุณวิจิตรเกียรติคุณ โดยทราบถึงรายละเอียดดังนี้

- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครจะได้รับ
- ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผย และนำเสนอ เป็นภาพรวมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยเมื่อใด และการบอกเลิก การเข้าร่วมวิจัย จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ สุวิทย์ สุวิทย์ อาสาสมัคร
 (วงเล็บชื่อจริง นามสกุล)

ลงชื่อ พยาน

ลงชื่อ พยาน

พิมพ์ลายมือชื่อ
 (กรณีคืออาสาสมัครไม่สามารถลงลายมือชื่อได้)

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมในการศึกษาบูรณาการแบบบูรณาการ (แบบฝึกหัด) การรวมกันของศิลปะ ชุด ศิลปะพัฒนา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Pua Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นามนามนามนาม) สุวิทย์ สุวิทย์ อายุ 15 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ที่ 4 ถนน ----- ตำบล บ้านป่าไผ่
 อำเภอ บ้านป่าไผ่ จังหวัด สุพรรณบุรี

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงเอกสารสมัคร (Form-004) เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยจากคุณวิจิตรเกียรติคุณ โดยทราบถึงรายละเอียดดังนี้

โครงการวิจัย เรื่อง ประยุกต์ใช้การวิจัย และระยะเวลาดำเนินการวิจัย

- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครจะได้รับ
- ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผย และนำเสนอ เป็นภาพรวมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยเมื่อใด และการบอกเลิก การเข้าร่วมวิจัย จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อข้าพเจ้า

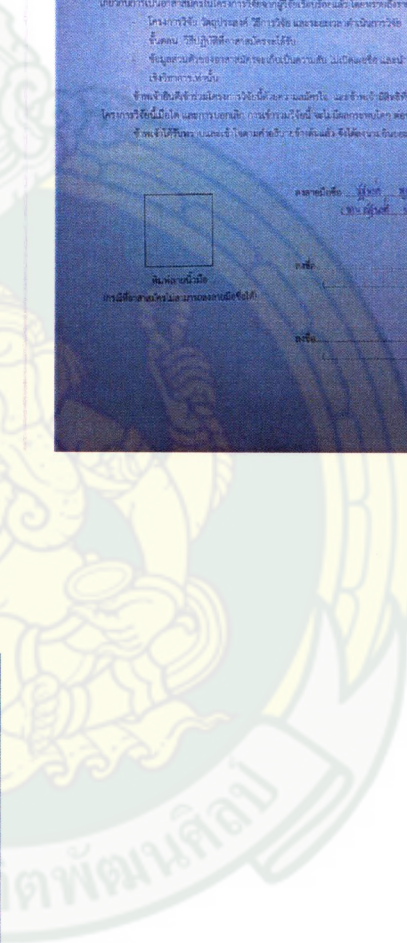
ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ สุวิทย์ สุวิทย์ อาสาสมัคร
 (วงเล็บชื่อจริง นามสกุล)

ลงชื่อ พยาน

ลงชื่อ พยาน

พิมพ์ลายมือชื่อ
 (กรณีคืออาสาสมัครไม่สามารถลงลายมือชื่อได้)

วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา

Form-005

เอกสารแนบความเห็นขอเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการพัฒนาทักษะ ชุด ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า ศุภมาส นามะ นามสกุล นามะ อายุ 22 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 15/2 หมู่ที่ 4 ตำบล บ้านใหม่ อำเภอ บ้านใหม่
 จังหวัด นครราชสีมา

ข้าพเจ้าได้ฝึกฝนและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำขออนุญาต (Form-004) เกี่ยวกับความเป็นเอกาสมัครในโครงการวิจัยที่เรียนข้อแล้ว โดยทราบมีรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษา
- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครจะได้รับ
- ขั้นตอนการสมัครอาสาสมัครจะแบ่งเป็นรายสัปดาห์ ไม่เป็นครั้งเดียว และรับมอบ เป็นกิจกรรมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าขอเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้าไม่มีข้อขัดข้องต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ต่อไป และขอแนบเอกสารคำขออนุญาต (Form-004) ไปพร้อมกันด้วย ดังนี้

ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเข้าใจรายละเอียดข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงนามโดย ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)
 ลงชื่อ ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)
 ลงชื่อ ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)

รับทราบ/อนุมัติ (กรณีศึกษาสมัครไม่ทราบรายละเอียด)

Form-005

เอกสารแนบความเห็นขอเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษารูปแบบโปรแกรมประยุกต์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการพัฒนาทักษะ ชุด ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า ศุภมาส นามะ นามสกุล นามะ อายุ 22 ปี
 อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 10 ตำบล บ้านใหม่ อำเภอ บ้านใหม่
 จังหวัด นครราชสีมา

ข้าพเจ้าได้ฝึกฝนและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำขออนุญาต (Form-004) เกี่ยวกับความเป็นเอกาสมัครในโครงการวิจัยที่เรียนข้อแล้ว โดยทราบมีรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษา
- ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครจะได้รับ
- ขั้นตอนการสมัครอาสาสมัครจะแบ่งเป็นรายสัปดาห์ ไม่เป็นครั้งเดียว และรับมอบ เป็นกิจกรรมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าขอเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้าไม่มีข้อขัดข้องต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ต่อไป และขอแนบเอกสารคำขออนุญาต (Form-004) ไปพร้อมกันด้วย ดังนี้

ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเข้าใจรายละเอียดข้างต้นแล้ว จึงได้ลงนามยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงนามโดย ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)
 ลงชื่อ ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)
 ลงชื่อ ศุภมาส นามะ (นามสกุล นามะ)

รับทราบ/อนุมัติ (กรณีศึกษาสมัครไม่ทราบรายละเอียด)

Form 005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (ในมหาวิทยาลัย) เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นศึกษา
ยุคสังคมดิจิทัล (The Development of Creative Innovation toward the 21st-century digital Era)
(Full Title letter No. 1 size Application)

ข้าพเจ้า (นายอนุสรณ์ งามวิจิตร) มีนามสกุล งามวิจิตร อายุ ๒๕ ปี
เลขที่บัตรประชาชน ๕๓๔ ๓๕๖๗๘๙๐ หมู่ที่ ๑ ถนน ตำบล หนองปรือ
อำเภอ หนองปรือ จังหวัด ราชบุรี

ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบรายละเอียดของโครงการวิจัยที่เสนอโดยคุณศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา งามวิจิตร เกี่ยวกับการ
การเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยจากคุณผู้วิจัยเรียบร้อยแล้ว โดยทราบถึงรายละเอียดดังนี้
โครงการวิจัย วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
ขั้นตอน วิธีปฏิบัติของอาสาสมัครวิจัย
ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผยชื่อ และนำเสนอ เป็นภาพรวม
เพื่อใช้ในการเท่านั้น
ข้าพเจ้ายินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วม
โครงการวิจัยนี้เมื่อใด และถอนออกได้ การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบใด ต่อข้าพเจ้า
ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงยินยอมและขอเข้าร่วมโครงการวิจัย

พิมพ์ลายนิ้วมือ
(กรณีมีลายนิ้วมือไม่สามารถ捺ลายนิ้วมือได้)

ลายเซ็นชื่อ อนุสรณ์ งามวิจิตร อาสาสมัคร
(อนุสรณ์ งามวิจิตร)

ลายเซ็นชื่อ [Signature] พยาน
(อนุสรณ์ งามวิจิตร)

ลายเซ็นชื่อ [Signature] พยาน
(อนุสรณ์ งามวิจิตร)

วันที่ ๑๕ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบไปมากรบประยุทธ์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการเล่นตัวละคร ชุด คำกลัมนิทา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ณัฐพร อายุ 20 ปี
อยู่บ้านเลขที่ 32/3 หมู่ที่ 10 ถนน - ตำบล โพธาราม
อำเภอ โพธาราม จังหวัด (UN)

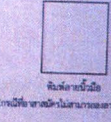
ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงอาสาสมัคร (Form-004) เกี่ยวกับกระบวนการและสิทธิประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการวิจัย และขอแสดงความยินยอมดังนี้

- โครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอน วิธีการศึกษาของโครงการวิจัย
- ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผย และนำเสนอ เป็นภาพรวมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิขอถอนการเข้าร่วมโครงการวิจัยในเมื่อใด และการขอถอน การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีการสอบสวนใดๆ ต่อข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ขอมอบสิทธิแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ: ณัฐพร อาสาสมัคร
(ณัฐพร)
ลงชื่อ: ดร.ณัฐพร อาจารย์
(ดร.ณัฐพร)
ลงชื่อ: ดร.ณัฐพร อาจารย์
(ดร.ณัฐพร)

พื้นที่ลายมือชื่อ
(กรณีชื่อไม่สามารถลงลายมือชื่อได้)

Form-005

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมสื่อการศึกษาแบบไปมากรบประยุทธ์ (แอปพลิเคชัน) กระบวนการเล่นตัวละคร ชุด คำกลัมนิทา (The Development of Creative Innovation toward the Khon (masked play) Tang Plub Pla Series by Using Application)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) นาย ชนาธร บุญชัย อายุ 20 ปี
อยู่บ้านเลขที่ 143 หมู่ที่ 5 ถนน - ตำบล แม่ฮาด
อำเภอ แม่ฮาด จังหวัด เชียงใหม่

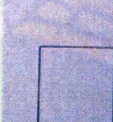
ข้าพเจ้าได้รับฟังและทราบการอธิบายรายละเอียดในเอกสารคำชี้แจงอาสาสมัคร (Form-004) เกี่ยวกับการเป็นอาสาสมัครในโครงการวิจัยจากผู้วิจัยเรียบร้อยแล้ว โดยทราบถึงรายละเอียดดังนี้

- โครงการวิจัย มีวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ และระยะเวลาดำเนินการวิจัย
- ขั้นตอน วิธีการศึกษาของโครงการวิจัย
- ข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัครจะเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผย และนำเสนอ เป็นภาพรวมเชิงวิชาการเท่านั้น

ข้าพเจ้าสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจ และข้าพเจ้ามีสิทธิขอถอนการเข้าร่วมโครงการวิจัยในเมื่อใด และการขอถอน การเข้าร่วมวิจัยนี้ จะไม่มีการสอบสวนใดๆ ต่อข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้รับทราบและเข้าใจตามคำอธิบายข้างต้นแล้ว จึงได้ขอมอบสิทธิแก่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ลงลายมือชื่อ: ชนาธร บุญชัย อาสาสมัคร
(นาย ชนาธร บุญชัย)
ลงชื่อ: ดร.ชนาธร อาจารย์
(ดร.ชนาธร)
ลงชื่อ: ดร.ชนาธร อาจารย์
(ดร.ชนาธร)

พื้นที่ลายมือชื่อ
(กรณีชื่อไม่สามารถลงลายมือชื่อได้)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขสันติ แวงวรรณ
วันเดือนปีเกิด	8 กันยายน พ.ศ.2515
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่	เลขที่ 8 ถนนริมคลองชลประทาน ซอย 1 ตำบลบ้านอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง 14000
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต และหลักสูตรศิลปดุष्ฎีบัณฑิต โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อำเภอบางแก้ว จังหวัดอ่างทอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรวิชาชีพนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2538	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) สาขานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ระสมทบในคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2542	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขานาฏศิลป์ไทย (ผลงานวิจัย เรื่องหมอลำกกาชาขาว) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2554	ศิลปกรรมศาสตรดุष्ฎีบัณฑิต (ศป.ด.) (ผลงานวิจัย เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด ภาวะโลกร้อน) คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

รับราชการตำแหน่งครู 2 ระดับ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิชาเอกนาฏศิลป์ไทย
(โขนพระ) วันที่ 1 สิงหาคม 2537

ตำแหน่งทางวิชาการ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วันที่ 9 ตุลาคม 2560 ตามคำสั่งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
ที่ 67/2562 ลงวันที่ 30 มกราคม 2562 เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ผลงานทางวิชาการ

1. งานวิจัย

1.1 บทความวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติและนานาชาติ (อยู่ในฐานข้อมูล ของ สกอ)

พ.ศ. 2556

มณี เทพาชาภู, พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์, สนม ครูขเมืองและสุขสันติ แวงวรรณ. แนวคิดวิถี
ชีวิต ครอบคลุมจากความเปรียบในบทร้องลิเก. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ ปีที่ : 14 ฉบับที่ :
28 เลขหน้า : 69 – 103 ปีพ.ศ. : 2556

สุขสันติ แวงวรรณ. ราชสีห์แม่แฝงในการแสดงลิเก วารสารศิลปกรรมวิชาการ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. หน้า 71 – 81. ฉบับปี 1 ปีที่ 1 มกราคม – ตุลาคม 2556 ISSN
2351- 0749

1.2 บทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ฉบับเต็มจากการประชุมวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ

พ.ศ. 2559

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอบทความผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบายตัวละครนาฏดนตรี ในการ
ประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่องศิลปกรรม วัฒนธรรม และการออกแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่อาเซียน
ครั้งที่ 2 โดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วันที่ 7 – 9 เมษายน พ.ศ. 2559

พ.ศ. 2560

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอบทความผลงานสร้างสรรค์ ชุดระบำพรชานาฏดนตรี ในการประชุมด้านศิลปวัฒนธรรมระดับนานาชาติ จัดโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์-สุพรรณบุรี ในวันที่ 15 – 16 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมศรีอุทองแกรนด์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอบทความผลงานสร้างสรรค์ ชุดระบำเกร็เอกราช ในงานประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 1 ในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2562

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอบทความผลงานสร้างสรรค์ ชุดรำโทนमारยาไทย ในงานประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 3 และการประชุมวิชาการด้านมนุษยดนตรีวิทยาเอเชียแปซิฟิก ครั้งที่ 23 ”ดนตรี ศิลปะการแสดง และวัฒนธรรมสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืนเพื่อมวลมนุษยชาติ” ในวันที่ 12-14 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมเพชรรัตน์ การ์เด้น อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ผลงานวิชาการในลักษณะอื่น**2.1 ผลงานสร้างสรรค์ด้านสุนทรีย์ะ ศิลปะ****พ.ศ. 2558**

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบำอัสวลีลานาฏดนตรี ในงานมหกรรมวัฒนธรรม ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2558

พ.ศ. 2559

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบำพรชานาฏดนตรี ในงานศิลปกรรมเพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในระดับอาเซียน งานมหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 5 วันที่ 29 – 30 มิถุนายน 2559 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบายเริเอกราช ในงานศิลปกรรม เพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในระดับอาเซียน งานมหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 5 วันที่ 29 – 30 มิถุนายน 2559 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

พ.ศ. 2560

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบายคธาชั้น ในงานศิลปกรรมเพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในระดับอาเซียน งานมหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 7 วันที่ 7 – 15 มิถุนายน 2560 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบายมิติจิตร่วมกับนางสาวณัชญา มาสุข ในงานการแสดงผลงานศิลปกรรมสร้างสรรค์ ระดับชาติ ปี 2560 จัดโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ หอศิลป์แห่งชาติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ฟ้อนอัญชุลีสิริกิตต์ ในงานการแสดงผลงานศิลปกรรมสร้างสรรค์ ระดับชาติ ปี 2560 จัดโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ณ หอศิลป์แห่งชาติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2561

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ระบายยรินรำเพย ในงานศิลปกรรมเพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในระดับอาเซียน งานมหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดง ครั้งที่ 8 วันที่ 14 – 15 มิถุนายน 2561 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ทางช้างเผือกร่วมกับคณะศึกษา ในงานแสดงผลงาน โครงการเครือข่ายศิลปกรรม มหกรรมดนตรี และศิลปะการแสดงนิพนธ์ระดับอุดมศึกษา วันที่ 18 สิงหาคม 2561 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

พ.ศ. 2562

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ราชวานนาฏดนตรี ในงานศิลปกรรมเพื่อการเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ในระดับอาเซียน งานมหกรรมศิลปะ ดนตรี และการแสดงครั้งที่ 8 วันที่ 13-14 มิถุนายน 2562 ณ อาคารนวัตกรรม ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ราชอาณาจักรวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในงานการแสดงผลงาน ศิลปกรรมสร้างสรรค์ ระดับชาติ ครั้งที่ 2 “ศิลปกรรมเฉลิมพระเกียรติ” ปี 2560 จัดโดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2562 ณ หอประชุม 100 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สุขสันติ แวงวรรณ. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ ชุด ราชอาณาจักรวาทไทย การประชุมวิชาการ นำเสนอผลงานวิจัยระดับนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 3 The 3rd Bunditpatanasilpa Academic Article National Conference “Music, Performing Arts and Culture Through Sustainable Success for Humanity” ในวันที่ 12-14 มิถุนายน 2562 ณ โรงแรมเพชรรัชต์ การ์เดน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สุขสันติ แวงวรรณ และคณะ นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ชุด สิ้นเจ้าพระยา Creative Dance “Sin Chao Phrya” Set ในงานมหกรรมนำเสนอผลงานศิลปวัฒนธรรมระดับชาติและระดับนานาชาติ The Humanities and Social Sciences Undergraduate Conference (HSSUC) and International Festival of Arts and Cultures (IFAC) 2020 16 ธันวาคม พ.ศ. 2563 ณ ห้องประชุม 100 ปี อาคารศูนย์ภาษาและคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย)

พ.ศ 2562

1. งานวิจัยเรื่องการสืบทอดและการถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นด้านศิลปะการแสดง
 พื้นบ้าน : ละครรำอ่างทอง ทุนสนับสนุนการวิจัย จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ